

diacon Gheorghe Băbuț

Tîlcuire la Apocalips

a Sfîntului părintelui nostru Andrei
arhiepiscopul Cezareii Capadochiei. Manuscris în
chirilică românească din anul 1704.

și

Comentar extras la Apocalipsă

a Sfîntului Ambrozie Episcopul Milanului,
traducere din limba latină.

**EDITURA „PELERINUL ROMÂN”
ORADEA, 1991**

PREFAȚĂ

Cartea APOCALIPSA a fost scrisă de Sfântul Ioan evanghelistul în Insula Patmos și ni se spune și ziua scrierii ei: „Am fost în duh în zi de duminică și am auzit, în urma mea, glas mare de trâmbiță”, (Apoc. 1, 10), deci este o revelație făcută în ziua de odihnă a Duminecii, în anul 96 după Hristos, în care prăznuim trei mari Sărbători creștine; 1. Învierea Domnului nostru Iisus Hristos, 2. Pogorîrea Duhului Sfânt, Rusaliile și 3. Dumineca va avea loc Judecata din urmă, deci tot Duminica se va împlini Apocalipsa.

Cînd auzim cuvîntul Apocalipsa, parcă ceva îngrozitor ar plana deasupra noastră, deși ar trebui să ne bucurăm, căci cuvîntul acesta arată că Domnul nostru Iisus Hristos vine să ne ducă cu El la ceruri la fericire.

Apocalipsa are o întindere veșnică privește trecutul, prezentul și viitorul și mai ales starea de după sfîrșitul lumii, adică veșnicia. Mulți cred că se poate interpreta, dar tîlcuirea ei cu adevărat în duh real n-au făcut-o decît sfinții Bisericii Ortodoxe. Tendința de a profita de pe urma Apocalipsei o au toate sectele, te amenință „Vine Domnul” și apoi să vezi ce o să se întîmple, idee greșită, pentru că Hristos nu mai este un Dumnezeu al terorii, ci este un Dumnezeu al iubirii. De am număra de cîte ori au fixat timpul venirii lui Hristos aceste secte ar trebui să mai scriem o carte. Amintesc doar momentul cînd în America, lumea și-a vîndut averile s-a îmbrăcat în haine albe și cu lumînări în mînă erau gata că vine Domnul, sectarul ce i-a amăgit a spus că Domnul mai întîrzie cîteva luni, lumea plîngea de necaz, cu ce să mai trăiască fiind înșelați de acești oameni ai rătăcirii. Nu s-a găsit în întreaga istorie a Bisericii ortodoxe vreun sfînt să spună anul venirii Domnului, aceasta numai Dumnezeu o știe. Oare nu cumva a spus Mîntuitorul că Ziua aceasta nimeni n-o știe, nici Fiul, fără numai Tatăl? Fiul o știa ca Dumnezeu, dar nu avea misiunea divină s-o descopere ca Om, Dumnezeu toate le știe. Noi creștinii ortodocși trebuie să schimbăm sensul cuvîntului de groază al Apocalipsei, sens format de sectele pentru care este firesc să fie groază Stăpînului, care-i va judeca, ei fiind pe calea pierzării. A interpreta și a tîlcui Apocalipsa nu se poate face de omul simplu, numai sfinții trăitori în pustie și mari rugători au primit acest dar al tîlcuirii Apocalipsei, este darul lui Dumnezeu.

Primul tîlcuitor al Apocalipsei este însuși Ioan evanghelistul care în timpul vieții explica creștinilor ceea ce însemna Apocalip-

sa. După el au fost sfinții Policarp al Smirnei și mulți alți sfinți și martiri ai ortodoxiei. O interpretare realistă a Apocalipsei o găsim în cartea „Sfârșitul omului“, scrisă de Zosima Pascal, călugăr de la Mănăstirea Neamț, cartea apare în anul 1905 la Iași, este o sinteză a tuturor profețiilor privitoare la Apocalipsă. Sfântul Metodie Episcopul Patarelor, care a trăit în anul 278 este un alt tâlcuitor foarte real al Apocalipsei. Sfântul Ciprian al Cartaginei din secolul III a interpretat și el cartea Apocalipsei. Sfântul Ipolit papa Romei are o interpretare foarte adâncă a Apocalipsei. Sfântul Efrem Sirul din anul 370 a comentat mistic cartea Apocalipsei. Fericitul Augustin episcopul din Hipo, are un Comentar complet la Apocalipsă. După aceștia amintim pe Sfântul Andrei episcopul Cezareei Capadochiei din secolul IV, acest Comentar îl redăm în întregime este cel mai complet Comentar ce ne-a rămas. În această Tâlcuire a Apocalipsei am pus textele biblice din Biblia din anul 1975 pentru a se putea înțelege mai bine această tâlcuire. Sfântul Ambrozie episcopul Milanului a scris și el un Comentar la Apocalipsă, din acesta am luat numai un Extras, fiind destul de clar cel al Sfântului Andrei. Sfântul Ambrozie a scris Comentarul în secolul IV. Alte Comentarii la Apocalipsă au fost făcute de Sfinții Ioan Gură de Aur în Omiliile sale, de Sfântul Vasile cel Mare și de către majoritatea scriitorilor bisericești. Mai amintim pe Sfântul Ioan Damaschin, pe Sfântul Andrei cel Nebun pentru Hristos, acest Andrei a trăit în anul 882 în Constantinopol. Sfântul Nil al Athosului a interpretat și el cartea Apocalipsa. Un alt sfânt este Agatanghel, care a avut o descoperire din Apocalipsă la anul 1327, descoperire prin care se spune despre viitorul lumii. O vedenie importantă, care privește Apocalipsa a avut călugărul Daniil în anii 1763, care a trăit în insula Cherchira unde sînt Moaștele (trupul) întregi ale sfântului Spiridon. Majoritatea sfinților au fugit de comentarul Apocalipsei crezîndu-l acesta ca fiind posibil să se facă numai de către Dumnezeu. Sfinții Antonie, Eftimie, Sava și ceilalți mari sfinți, cînd era vorba de a interpreta ceva din Scriptură se fereau pentru că se poate greși foarte ușor.

Vedem din autorii tâlcuirii Apocalipsei că toți au trăit în pustie, în rugăciune, în asceză totală și făceau parte din Biserica ortodoxă, cea una a lui Hristos și trăiau această credință și Dumnezeu numai lor le-a descoperit cele privitoare la lume și la veșnicie.

Există o curiozitate firească a firii umane de a afla cele viitoare, dar aceasta trebuie înfrînată, pentru că numai Dumnezeu știe totul în univers și în veșnicie. Minteă umană trebuie să se întindă numai pînă unde îi sînt hotarele, dacă vom deveni sfinți ca cei din pustie și mari trăitori, atunci Dumnezeu ne va descoperi și nouă cele de folos. Să nu uit, unul din cei ce au trăit în ultima

vreme, Sfântul Ioan Iacob Românul, care a murit în anul 1960 la Ierusalim și al cărui trup este întreg neputrezit a avut câteva scripuri ale descoperirii dumnezeiești în pustia Iordanului. Acestea le putem vedea în cartea „Hrană duhovnicească” scrisă de ucenicul său Ioanichie Pîrîială.

Puteți observa după ce veți citi aceste două Tîlcuiri, că Dumnezeuul nostru Iisus Hristos, nu este un tiran ce stă cu sabia, gata gata să neucidă, după ideile sectarilor de azi, Vine Domnul, mare tragedie, și dacă vine, o! de cînd îl așteptăm și dorim să vină, locul nostru al ortodocșilor este acolo lîngă el în ceruri, iar al sectelor este cu Iuda ce s-a lepădat de Hristos, de fapt, noi nu sîntem judecători. Toate sectele sînt reprezentate aici în Apocalipsă prin fum, nor de insecte, care vor năvăli peste oameni și le vor mânca sufletele. Facă Mîntuitorul să ne găsească pe drumul drept al Sfinților Andrei al Cezareii episcopul și al Sfîntului Ambrozie episcopul Milanului și apoi să ne ia în ceruri cu El. Amin.

Notă! — Acest text a fost transcris după manuscrisul nr. 2582 al Academiei Române pînă la f. 82 v, cînd observîndu-se că prescriitorul introdusese în text însemnările marginale ale traducătorului în limba slavă sau română, s-a adaptat manuscrisul nr. 4286, făcîndu-se corecturile necesare și punîndu-se adausurile în paranteze pătrate. De aici înainte, adausurile posterioare sînt trecute cu mențiuni „marginal”.

Manuscrisul nr. 4286 e scris de popa Stanciul din București, de la biserica „Toți Sfinții” în anii 1722—1723 și îi lipsește începutul.

Titlul e transcris după manuscrisul nr. 2469.

Aceste manuscrise românești au în plus față de textul grecesc tipărit al tîlcuirii Apocalipsului, prefetele traducerii slave și românești.

Explicații: Textul al cărui început e e s p a s a t și are pe margini o cifră sau indicație „TOJ”, este textul din Apocalipsul Sfîntului Ioan.

TOJ=același, idem.

I PROCI=și celelalte

SH.=VERSET

Luca 15, 8=LUCA, Capitolul 15, versetul 8.

Cititor cel dreptcredincios și iubitor de osteneală la citirea scripturilor, întru Domnul să se bucure și să se înțelească

Tot lucrul cel de folos, dreptcredinciosule cititor, ca să fie bine-primit, sau obișnuit de a fi lăudat, de vreme ce firea omenească deși pofteste cele de folos, dar fiindcă se tîrăște pe jos și este legată de cele pămîntești prin dragostea față de ele, pentru aceea nu le poate vedea și privi cele ce-i sînt de folos și de multe ori și lucrul cel de laudă, nu voiește să-l primească pentru răutatea pusă în om de către șarpele cel de demult.

Căci dacă cele bune sînt cu anevoie, întru care trebuie să se supuie omul, precum o adeveresc filozofii creștini, cu mult mai mult împărăția cerului, care prin nevoiță se cîștigă și la care se ajunge prin necazuri și prin calea cea strîmtă (Mt. 11, 12) se ia această împărăție prin greutate. Oare cum se va mîntui atunci cineva? Oare va dobîndi Împărăția cerului nefiind botezat în numele Tatălui și al Fiului și al Sfintului Duh, după cuvîntul Domnului?

Și cum se va boteza fiind necredincios și cum va crede nefiind învățat și cum se va învăța neavînd dumnezeiasca Scriptură și cum se va lipsi de citirea dumnezeieștilor cuvinte neștiind lauda acestor cuvinte? Că pentru aceasta se dau în tipografii cărți de învățătură și îndemnătoare spre fapte bune. Pentru aceasta în prefețele cărților se laudă și se pune înainte marele folos pentru a-i îndemna pe oameni la citit.

Dintre care și această carte plină de darul lui Dumnezeu, pe care mai curînd s-o primești și mai cu dragoste s-o citești, de aceea o cititorule sînt puse aceste laude în ea. Și cine ar fi alcătuitoarea cărții acesteia, că unii zic că este Dionisie Alexandrinul (Ierarhia, cap. 7 partea 3) alții zic că alcătuitoarea Apocalipsului ar fi Sfîntul Dionisie Areopagitul, Grigorie Chirul, Epifanie, Justin Filozoful, mucenicul Irineu și Ipolit, Atanasie și Sf. Damaschin, învățătorii bisericii celei mari. Însă cei mai mulți adeveresc că Apocalipsa a scris-o Sfîntul Ioan Bogoslovul (Teologul) Evanghelistul precum mărturisește Areta și Evsevie (Cuvîntul la Cartea 7, cap. 24). Mai întîi Evanghelia lui Ioan apoi și Epistolele sale au o unire și podoaba dialecticii grecești. În Apocalips își pune numele său ca și cum ar fi scris-o un zugrav, adică scrisoare de mîină, iar nu carte. În Evanghelie își zicea ucenicul pe care-l iubea Hristos, dar

nu-și arată numele, la fel și Sf. Pavel vorbind de vedeniile sale vorbește ca despre altul. Iar aici în Apocalips, Ioan Teologul-evangelistul, însemnând numai vorbe de taină în atâtea locuri, zice clar: eu Ioan. Sfântul Ioan evangelistul de aceia n-a scris la fel în Evanghelie ca și în Apocalips, pentru că în Evanghelie cînd scria el, Duhul Sfînt lucra în mintea lui și cite îl lumina Duhul atîtea scria, dar nu erau lucruri văzute și arătate, iar aici în Apocalips cele ce vede și se arată și se spun lui, acestea le primește și le scrie, în Evanghelie spune uneori cele ce s-au făcut, iar aici în Apocalipsă vorbește de cele viitoare, graiuri dictate de îngerul cu care vorbea.

Apoi mai zic că alta este istoria, alta prorocia, într-un chip se scrie istoria și în alt chip prorocia. Pentru că adevărul istoriei se aduce din altă parte iar nu de la autor, în prorocie însă, căci se spun cele viitoare, pentru aceia numai acelui ce descopere și spune i se pot socoti acestea, ca să înțelegem și să știm de unde s-au spus acelea cine le-a descoperit, ce a spus și cine a scris. Pentru aceia vedem că nu numai în începutul prorociilor, ci la fiecare vedenie este pus mai întii numele lui Dumnezeu celui ce spune și al prorocului ce scrie (Ieremia; 11, 16, 18, 21, 25, 26, 29 etc.).

Pildă ne este în aceasta Ieremia și alți proroci, care în prorocia sa de multe ori își pomenește numele său, pentru a se putea vedea că nu altcineva a scris. Că și prorocii cei mincinoși își vor pune numele lor în cărțile lor. Și Daniil în cap. 7, își pune puțin numele: Eu Daniil. Și Isaia de cite ori: Isaia feciorul lui Amos se numește. În Evanghelie Ioan nu și-a pus numele său, pentru că istoria scria de cele ce a făcut și a învățat Iisus Hristos. Însă în Apocalips Ioan se numește de cinci ori: Chiar în capitolul întii verset 1, apoi pune de trei ori pentru a înlătura orice îndrăzneală și presupunere de a fi alt scriitor, însă și în cap. 21, verset 2, și în cap. 22, verset 8, în care loc pomenește drept numai cele ce a văzut, ca să nu fie vedenia cu bănuială de necredință.

Iar unii ziceau după Istorical Eusebie (cartea 2, cap. 25) că Apocalipsul a fost scris de Cerint ereticul, cu numele apostolului. Părerea aceasta este vicleană a ereticilor numiți hiliaști și este de tot urită de Dumnezeu, pentru că potrivnicii bisericii, văzînd în vreo carte lucru împotriva ereziei lor și care distruge și înlătură erezia lor o declară cartea ca fiind a vreunui eretic. Deosebirea între lucrarea lui Cerint și Apocalipsul lui Ioan este mare, în cartea ereticului sînt basme și fapte de rîs, iar în Apocalipsul lui Ioan sînt vedenii minunate ale tainelor lui Dumnezeu și scrise cu înfricoșare. Cerint birfește că Dumnezeu nu este făcătorul lumii și cum că Hristos din Maria și din Iosif după obiceiul tuturor oamenilor

s-a născut și alte rătăcirii urite lui Dumnezeu, iar în Apocalipsa lui Ioan sînt multe dogme drepte despre divinitatea lui Hristos.

La fel unde scrie de mia de ani, nu spune Ioan de birfelile lui Cerint, pentru aceia părerea cea mincinoasă a lui Cerint nu este primită de biserică. Iar Sfîntul Andrei al Cezareii scrie: „Despre această de Dumnezeu insuflată și credincioasă carte au mărturisit despre ea fericitul Grigore Teologul și Chiril, și chiar Papia, Irineu, Metodie, Ipolit, însă lauda cea dintîi a cărții acesteia este vrednicia făcătorului ei, căci de Sfîntul Apostol al lui Hristos evanghelistul, ucenicul cel iubit și soț al lui Hristos, Ioan Teologul evanghelistul este dată întîi. Și a văzut fiind exilat și nouă zile în post și rugîndu-se, precum mărturisește Prohor ucenicul lui, care singur l-a văzut și a scris, acestea ce i-au spus Sfîntul, adică tainele ce i le-a arătat Sfîntul Înger“.

A doua se laudă pentru tilcuiitorul ei. Căci de vreme ce cartea aceasta Apocalipsul este grea de taine și multe întunerece are care nu se pot înțelege, pentru aceasta mulți dascăli care au urmat ortodocșilor celor de mult credincioși, s-au nevoit să aducă vreo lumină acestui întuneric și acestor taine mari. Locul cel dintîi dintre aceștia îl urmează Sfîntul Andrei arhiepiscopul Cezareii Capadociei, pentru că măcar deși mai înainte de dînsul Iustin Mucenicul și Filozoful și Irineu episcopul Lionului și alții au tilcuit Apocalipsul, dar nici unul n-a tilcuit mai desfătat și mai înțelepțește decît Sfîntul Andrei al Cezareii. De aceia prea cuviosul arhimandrit Zaharia Copistenski din Lavra Pecerska a tradus din greacă în slavonă Apocalipsul acesta. Iar în anul 7213 de la face-rea lumii și 1704 de la Hristos, în zilele lui Constantin Brîncoveanu, Teodosie Mitropolitul Ungrovlahiei văzînd că ar fi de folos pe românește, a poruncit părintelui Damaschin, episcopul Buzăului s-o traducă această Apocalipsă a lui Andrei al Cezareii pe limba românească.

Iară acuma la anii 1747 cel mai mic în cinul călugăresc Ilarion Ieromonah, proigumenul sfintei și dumnezeieștii minăstiri Bistriții, văzînd că ar fi de trebuință să se afle această carte și la Sfînta Minăstire Bistrița, de cetanie Părinților, m-am îndemnat de am scris această carte sfîntă, încă și cu alte învățături ale altor Sfînți Părinți, și am închinat-o celui ce se numește pe sine și este Alfa și Omega, lui Hristos Dumnezeuul nostru, după dialectul românesc așezat de părintele Damaschin.

De care mă rog Celui ce este singur cu adevărat fără de greșală Dumnezeu, să ierte alunecările întunecatei mele minți și îndrăzneala că m-am tins la un lucru ca acesta, ce este mai presus de mine. Din aceste cărți mare învățatură a dobîndit Biserica Ră-

săritului și pază împotriva ereticilor. Făcătorul acestei tilcuiri era nu numai ales arhiepiscop și păstor credincios, ci era și foarte sfânt și cu mare învățătură în cele omenești și în cele dumnezeiești Scripturi și era fierbinte gonitor și pierzător al ereziilor. În cartea aceasta se află multe lucruri de laudă, aici este numărul șapte ce închipuiește șapte veacuri (Cap. 1, vers. 4). Aici vorbește de șapte monarhii și de împărăția lor (Cap. 17, 10) și de cele 12 pietre scumpe. Aici vorbește de Antihrist de unde va veni, ce va face și cum va pieri. Aici de necazurile cele cumplite de la Sfirșitul veacului, pe care trebuie să le știe cei ce vor să se mintuiască. Despre această Apocalipsă vorbește și Sfântul Atanasie al Alexandriei zicând: Apocalipsis, așa se numește cartea, de vreme ce și Apocalipsul acesta singur Ioan Evanghelistul ce se chiamă Patmos, în ziua Duminecii, și poruncindu-i-se a scris aceasta ca să se trimită la aceste șapte biserici: la Efes, Smirna, Pergam, Tiatira, Sardes Filadelfia și Laodiceea. Iar cele ce a văzut multe sînt și de multe feluri (Cap. 19, 20). Și mai pe urmă pierzarea lui Antihrist, împreună cu diavolul a văzut-o. Și a poruncit întii să i se scrie fiecărui înger al bisericilor, ce s-a zis după faptele fiecăruia. Multe cu adevărat vedenii și preaslăvite a văzut. Văzut-a șapte sfeșnice de aur și în mijlocul lor asemenea cu Fiul omenesc. Și i-a tilcuit lui că sfeșnicele sînt cele șapte Biserici (1, 20) și în mijlocul lor Domnul. Văzut-a și ușă deschisă în cer și pe Domnul șezînd pe scaun (4, 4) 24 de bătrîni șezînd pe scaune îmbrăcați în haine albe și închinîndu-se Domnului (5, 1). Văzut-a și carte deschisă, pecetluită cu șapte peceti (cap. 6, 1—9) și dezlegarea pecetilor și după dezlegarea pecetilor ce vedenie a fost. După aceea a văzut șapte îngeri și li s-a dat lor șapte trîmbițe și semnele ce s-au făcut după ce s-a trîmbițat. Și după ce a trîmbițat îngerul al șeptelea, cum că s-au auzit glasuri mari în ceruri zicînd că împărăția lumii acesteia s-a făcut Domnului. Văzut-a și chivotul Legii Domnului în ceruri. După aceea a văzut femeia ce avea în pîntece și se muncea să nască și pe șarpele ce o alunga pe ea. Și femeia a fugit în pustie și balaurul s-a surpat. După aceea a văzut o fiară cu șapte capete și cu zece coarne și stemele de pe capul ei, pline de hulă și numele ei nu l-a arătat, ci numărul numelui ei, 666.

Auzit-a și pe cei cu feciorie curată cîntînd și urmînd Mielului. Văzut-a și pe un înger zburînd prin mijlocul cerului și pe altul mergînd pe urma lui și pe al treilea și nor alb și pe cel ce ședea pe nor asemenea cu Fiul omenesc și avea pe capul Său cunună de aur și în mîna Sa secere ascuțită. După aceea a văzut șapte îngeri ce aveau șapte bătăi de aripi, apoi și pahare pline de mînia lui Dumnezeu. După aceea s-a luat Ioan întru Duhul în pustie și a văzut o femeie șezînd pe o fiară roșie, plină de nume de hulă,

care avea șapte capete și prin aceia a însemnat pe Antihrist. Apoi a văzut cerul deschis și un cal alb și Cela ce ședea pe dînsul se chema numele lui Cuvîntul lui Dumnezeu. După aceia a văzut pe fiară și pe împărații pămîntului și oștile lor adunate ca să facă război cu cela ce ședea pe cal alb și cu oastea lui s-a prins fiara și împreună cu ea pe prorocul cel mincinos și de vii s-au aruncat aceia amîndoi în iezerul cel de foc. Apoi a văzut pe un înger pogorîndu-se din cer avînd cheia adîncului și un lanț mare și au legat pe Satana și pe aceia ce aveau chipul lui și l-au aruncat în adînc și au pecetluit deasupra lui, ca să nu mai amăgească noroadele pînă se vor plini o mie de ani. Apoi au văzut pe mucenicii împărați întru mărire cu Hristos. După aceia a văzut că după o mie de ani s-a dezlegat Satana apoi s-a ars cu foc din cer de la Dumnezeu și s-a aruncat în iezerul cel de foc, unde era Antihrist și prorocul cel mincinos. După aceia a văzut cerul nou și pămîntul nou și Ierusalimul cel ceresc și nou. Și a văzut rîul cel curat al apei vieții și pe robii lui Dumnezeu văzînd fața Lui și avînd în frunțile lor numele Lui. Acestea văzîndu-le Ioan a căzut, vrînd să se închine îngerului celui ce-i arăta lui acestea toate, nu l-a lăsat însă îngerul zicînd: „Nu te închina mie, ci lui Dumnezeu, că eu împreună slujitor sînt“. Și acestea văzîndu-le, a auzit de la Domnul nostru Iisus Hristos că El este Cel ce este și va să fie și acela este Cuvîntul lui Dumnezeu, care mai pe urmă s-a întrupat pentru noi și s-a făcut om desăvîrșit și s-a numit Fiul omenesc. Pînă aici vorbește Sfîntul Atanasie.

Cuvîntul înainte al Sfîntului Ieronim la Apocalipsă.

Ioan Apostolul și Evanghelistul fiind duhul ales și iubit, în atîta fierbințeală de dragoste, a fost luat, încît la Cina cea de Taină s-a răzimat pe pieptul Lui. Căruia și sub cruce stînd, pe Maica Sa i-a încredințat-o și ca celui ce știa că este iubitor de feciorie pe Fecioara i-a dat-o. Acesta adică pentru cuvîntul lui Dumnezeu și mărturisirea lui Iisus Hristos, fiind izgonit în ostrovul Patmos, acolo a scris descoperirea făcută lui de același Hristos. Că precum la începutul canonului, adică al cărții Facerii, începutul nestricăcios însemnează, așa și sfîrșitul nestricăcios prin cel iubitor de feciorie, în Apocalipsă să i se arate celui ce a zis: „Eu sînt Alfa și Omega“ adică începutul și sfîrșitul.

Acest Ioan știind că i s-a apropiat ziua despărțirii sale de trup, aducîndu-și în Efes ucenicii, a intrat în peșteră, unde era să se îngroape și plinindu-și ruga și-a dat sufletul, așa fiind păzit de durerea morții, cum se vede și din nestricăciunea trupului lui. Însă să se știe că Apocalipsul Sfîntului Ioan atîta taină are și adîncuri, cît și în cuvinte multe înțelegeri aflăm tainuite. Pînă aici a vorbit Ieronim.

Iată ce scrie Sfântul Andrei al Cezareii către Sfântul Macarie cu privire la Apocalipsa sa: De multe ori fiind rugat de mulți, care din dragoste mai multă părere avea despre mine, decît îmi este puterea minții mele, ca să tâlcuiesc Apocalipsul Sfântului Ioan Bogoslovul (teologul) Evanghelistul și să așez cele prorocite și să toc-mesc cu anii cei după vedenia lui. Care fiind mai presus de mine a le începe, m-am lepădat, știind că de mare minte și de Duhul cel dumnezeiesc luminată este vrînd să fac lucrul acesta, să tâlcuiesc cele ce le-a văzut sfinția sa în taină, care se vor împlini în vremea cea viitoare, că de vreme ce în cărțile prorocilor multe sînt încă întunecate și neștiute, pînă acum și de mulți tâlcuite, încă au adîncul tainelor ce sînt în ele, că sînt neștiute pînă în ziua de atunci cînd se va strica cunoștința cea din parte și ni se va arăta ceea ce este desăvîrșit. Și prorociile legii celei vechi sînt mai mult pline de vorbirea cu privire la venirea în trup a lui Dumnezeu au arătat și de venirea marelui Dumnezeu și Mîntuitorului nostru, deși multe din ele vorbesc de a doua venire a Lui. Deci s-ar arăta cineva îndrăzneț neavînd duhul prorociei și începînd să le spună acele care n-au sfîrșit (Eccles. 4, 17). Fiîndcă zice Ecclesiastul că ascultarea este mai bună decît jertfa și nădejdea nu rușinează și dragostea nu cade (Rom. 5, 2) după zisa Apostolului, în aceasta fiind plecat, cu sufletul cel plăcut lui Dumnezeu, o, Macarie, și avînd nădejdea prin aceasta și de plinirea celor ce lipsesc și de plata ascultării, care știm că este roada dragostei, ceia ce mi s-a poruncit peste puțin o voi plini cu Dumnezeu, Cel ce dă înțelepciune.

Însă precum tu însuși știi că toată Scriptura cea însuflețită de Dumnezeu trei înțelegeri are precum și omul trei părți are: trupul, sufletul și duhul. Unde ca un trup oarecare al Scripturii este descrierea, care după simțirea cea dinafară este istoria, iar ca un suflet este tropologia adică schimbarea vorbei ce aduce pricinuitorul de la cele trupești la cele înțelegătoare, iar ca un duh anagogic, adică înțelegerea cea înaltă, care este tâlcuirea cea duhovnicească ce arată înălțimea și vederea celor viitoare și înalte. Cea dintîi înțelegere istorică se cuvine celor ce ca niște prunci sînt povățuiți de legea veche. Iar a doua schimbarea vorbei, celor ce viețuiesc în legea darului. Iar a treia cea duhovnicească, sfîrșitul celui fericit, în care duhul va împărăți, după ce se vor supune lui toate gîndurile și mișcările cele trupești. Iar mai întîi a trecut Ioan evanghelistul istoriile lucrurilor ce s-au făcut, deși cu chipurile merg înaintea adevărului, nu puțin s-au împodobit și acelea în multe locuri. Iar a doua, și cu învățături ascunse și cu alte năravuri de acestea dăscălești, cum ai zice: „Spinii cresc în mîna bețivului“ și „rușinează-te, zice Sidoane Zis-a Marea“ și altele

de acestea. Iar a treia, înțelegerea cea duhovnicească sporește cu înțelegerea prin schimbarea vorbei sau aducerea de la cele trupești la cele înțelegătoare și sporește și cu înțelegerea istorică văzută și la alți proroci. Pentru cel desăvârșit în știință Dumnezeu a poruncit să i se spună vorbă.

Pentru aceia, nu doar că am fi ajuns adîncurile Duhului celui ascuns într-însul, facem tîlcuirea celor văzute de dumnezeiescul Ioan. Nu înțelegem nici în mod istoric toate, ci ca și cum am da minții învățatură spre subțierea cunoștinței și ca să nu bage seamă cele de acum, ca de niște trecătoare și pe cele viitoare ca pe niște lucruri stătătoare să le dorească. Că știința cea adevărată ce scrie în Apocalips, singur Dumnezeu o are, ce acestea le lăsăm la înțelepciunea lui Dumnezeu, care știe și anii în care se vor împlini cele prorocite, care nu ne-a îngăduit nouă dumnezeieștii Apostoli să le iscodim. Numai pentru ascultare am făcut aceasta, împărțind această carte în 24 de cuvinte și în 72 de paragrafe, pentru numărul 24 al bătrînilor înmulțit cu trei, ipostase adică ale trupului și sufletului și ale duhului, prin care de la început pînă la sfîrșitul veacului, plinirea celor ce am făcut, după plăcerea lui Dumnezeu o însemnăm precum vom arăta în cele ce urmează. Însă pentru această carte de Dumnezeu insuflată nu lungim cuvîntul, de vreme ce a mărturisit despre ea fericitul Grigorie Teologul, și Chiril și Papia, Irineu, Metodie și Ipolit de la care am învățat mult și am ajuns aici.

Iară tu, omul lui Dumnezeu, cu rugăciune răsplătește osteneala, care nu puțin mi se pare mie, îndeamnă la umilință (smerenie), prin aducerile aminte de răsplătirile ce se vor împărți dreptilor și păcătoșilor.

A SFÎNTULUI PĂRINTELUI NOSTRU ANDREI, ARHI-EPISCOPUL CEZAREII CAPADOCHIEI, TÎLCUIREA LA APOCALIPSIS: ADICĂ DESCOPERIRE A SFÎNTULUI APOSTOLULUI ȘI EVANGHELISTULUI IOAN (BOGOSLOVUL-TEOLOGUL).

Capitolul I

„Descoperirea lui Iisus Hristos pe care I-a dat-o Dumnezeu (adică lui Hristos i-a dat-o Dumnezeu Tatăl), ca să arate robilor Săi cele ce trebuie să se petreacă în curînd—“ (Apoc. 1, 1).

Tîlcuire:

Apocalipsis — adică este descoperirea tainelor celor acoperite (că descoperirea lui Dumnezeu este de două feluri) cînd se luminează înțelegerea Stăpînului, sau din visele cele ce sînt de la Dumnezeu, sau întru privegherea dintru luminarea lui Dumnezeu (în adevărire nu prin somn).

Iar cînd zice că aceasta i s-a dat lui Iisus Hristos de la Dumnezeu adică Tatăl i-a dat lui Hristos descoperirea, după omenire, că după Dumnezeire toate le știe, face cuvîntul despre Dînsul, pentru omenire, de vreme ce întru omenire Hristos la Evanghelia sa s-a făcut înfrumusețat întru cele înalte și lui Dumnezeu cuvioase, mai presus de toți. Și aici prin îngerul ce a slujit și prin numele slugilor ce trebuie să le învețe, pune înaintea oamenilor mărirea Dumnezeirii lui Hristos, că Dumnezeirea are slujitoare pe toate. Dumnezeirea lui Hristos le-a fost arătată slugilor sale, iar prin cele ce vor să fie însemnează aceasta: că unele din acestea ce s-au descoperit sînt prorocii despre cele de acum și celor ce vor fi lingă sfîrșitul veacului li se vor arăta și nu vor zăbovi (Psalm 89) pentru că o mie de ani la Dumnezeu se socotește ca ziua cea de ieri ce a trecut.

Și ce a însemnat-adică prin somn, a arătat Tatăl, trimițînd pe îngerul Său-îngerul era chipul lui Hristos, slugii sale Ioan, care a mărturisit cuvîntul lui Dumnezeu. Și mărturisirea lui Iisus Hristos, cîte a văzut și cele ce sînt și cele ce vor fi după aceasta.

Hristos mie-mi grăiește, ca un stăpîn slugii sale, prin îngerul Său acestea mi le-a arătat mie, celui ce am mărturisit, mărturisirea lui Hristos, ca să mărturisesc despre aceasta prin cele ce am văzut și să propovăduiesc pentru întoarcerea celor ce aud și cele ce sînt și de la oameni sînt ascunse și cele ce vor să fie. Ca un proroc le-a văzut amîndouă și i s-au arătat din cele ce i s-au zis, cele ce sînt și cele ce vor să fie. Și acestea sînt stătătoare de vremea cea de acum și de cea viitoare.

„Fericit este cel ce citește și cei care ascultă cuvântul acestei prorocii și păstrează cele scrise în aceasta! Căci vremea este aproape!“

Verset: 3

Tîlcuire:

Cum trebuie să fie cititorii și ascultătorii. Fericește pe cei ce citesc și pe cei ce ascultă prin faptele bune, că aproape este vremea de acum, care stă pusă înaintea celor ce li se cuvine să dobîndească fericirea și tuturor spre lucrare, adică să facă fapte bune în vremea de acum. Precum zice Domnul: „Lucrați pînă este ziuă, că va veni noaptea cînd nimeni nu va mai putea să lucreze“ (Ioan, 9, 34). Și în alt chip vremea este aproape, care este răsplătirea oștirilor pentru puțină muncă a vieții de acum cu asemănarea celei viitoare.

„Ioan, celor șapte Biserici, care sînt în Asia: Har vouă și pace de la Cel Care este și Cel Care era și Cel Care vine și de la cele șapte duhuri, care sînt înaintea scaunului Lui,“ (Verset, 4).

Tîlcuire:

Multe biserici fiind în lume, căci numai șapte Biserici se numesc în Apocalips și ce închipuiesc, numai la șapte a trimis. Însă prin numirile de șapte duhovnicești, adică după altă înțelegere, însemnează toate bisericile ce sînt pretutindeni și unirea vieții de acum, în care și înconjurarea de șapte zile este. Pentru aceia și șapte îngeri și șapte biserici a pomenit, căroră le zice: „Har vouă și pace de la Dumnezeu cea în trei staturi. Că prin aceasta Cel ce este se arată Tatăl, cel ce a spus lui Moisi: „Eu sînt Cel ce sînt“. Iar prin aceasta: „Cel ce a fost“ se arată Cuvîntul, care era întru început la Dumnezeu“. Iar prin aceasta „Cel ce vine“ se arată Mîngîietorul, care pururea vine la fii bisericii, prin Sfîntul botez și mai desăvîrșit și pe larg în veacul cel viitor“ (adică va veni). Prin șapte duhuri se pot înțelege șapte îngeri, care au dobîndit isprăvnicia bisericilor, adică li s-a încredințat conducerea la șapte îngeri, care nu se socotesc în cea prea stăpînitoare și împărătească Troiță (Treime) a Dumnezeirii, ci ca niște slugi se pomenesc de ea.“ Ingerii sînt slujitorii Sfintei Treimi (I Tim. 5). Precum și dumnezeiescul Apostol a zis: „Mărturisesc înaintea lui Dumnezeu și a Domnului Iisus Hristos și a aleșilor Lui îngeri“. Despre altă înțelegere. Mi se pare că Cel ce este și Cel ce era și Cel ce vine, Tatăl se însemnează, care cuprinde în sine începerea tuturor celor ce sînt, mijlocul și sfîrșitul. Iar prin cele șapte duhuri se arată cele șapte daruri și lucrările Duhului celui de viață făcător.

„Și de la Iisus Hristos, Martorul cel credincios, Cel întâi născut din morți, și Domnul împăraților pământului. Lui, care ne iubește și ne-a dezlegat pe noi din păcatele noastre prin sîngele Său,“.

Tîlcuire:

Iar prin cele ce urmează, Hristos Dumnezeu, care pentru noi s-a făcut om, aceasta arată cînd zice și de la Iisus Hristos. Pentru că în multe locuri și la Apostol fără deosebire fiecare față, adică Ipostas al Dumnezeirii se pune înainte și pe urmă pentru aceia zice aici și de la Iisus Hristos. Pentru că Acela este, care a mărturisit pe vremea lui Pilat din Pont și este credincios întru toate cuvintele sale. Pîrg întâi înviat din morți că este viața și învierea, că el peste acelea stăpînește și nu vor vedea ca cei mai dinainte ce au murit și au înviat, moartea, ci în veci vor fi vii. Iar stăpîn împăraților, ca un împărat al împăraților și Domn al domnilor și întocmai de o ființă și puternic cu Tatăl. Și altfel stăpîn împăraților pământului, adică ai poftelor pămîntești se zice. Măcar că fericitul Grigorie de Nazianz obișnuința aceasta Cel ce este Cel ce era și Cel ce vine, atotstăpînior pe Hristos l-a luat, însă nu sîntem împotriva cînd i se aduce aceste cuvinte lui Hristos însuși stăpînia în fețe, puterea a toate mărirea și celelalte. Și deosebit și de obicei se zice, iar deosebirea fețelor se zice de obicei care sînt: Tatăl naște pe Fiul și slobozește pe Duhul Sfînt. Fiul se naște din Tatăl. Duhul iese din Tatăl. Iar aducerile sînt nașterea, căci se aduce și spre Tatăl și spre Fiul, căci Tatăl naște, Fiul se naște; ieșirea, căci Duhul iese din Tatăl, iar Tatăl slobozește. Însă deosebirea Tatălui este nenașterea, neieșirea, căci nu se naște Tatăl nici iese, ci însuși este izvor nașterii și ieșirii, prin care și atotstăpîniorul se ia și aducerea și de afară luarea, a doua față nu se adaugă. Pentru că aici aducerea acestui cuvînt și de la Hristos Iisus arată că mintea din noi cea alcătuită o întărește, că făcînd vorbă de singur cuvîntul lui Dumnezeu și de statul fiesc, cu cuviință era să aducă îndată și de la Iisus Hristos, ca să-l arate pe acesta dintru acela altul. De vreme ce glasurile cele cuvioase lui Dumnezeu dimpreună urmează, fieștecăreia fețe dumnezeiești, și de obște celor trei, afară de deosebirile lor și de aducerile unuia spre altul și afară de întruparea Cuvîntului, precum spune tot Sf. Grigorie de Nazianz și se arată că, cîntarea cea întreit sfîntă a serafimilor în Evanghelie spre Fiul se zice iar în Faptele Apostolilor, spre Duhul Sfînt, iar în aducerea înfricoșatelor taine, spre Tatăl, către care o rugăciune ca aceasta ne-am deprins a face, precum ne-a spus și Sfîntul Epifanie la Cazania lui, spre Duhul Sfînt și aceasta

să înțelegem că nu se potrivește înțelegerea noastră glasurilor părintești, iar noi să ne ținem de urmarea lui Dumnezeu.

Verset: 6

„Și ne-a făcut pe noi împărăție — preoți lui Dumnezeu și Tatăl Său — Lui fie slava și puterea, în vecii vecilor. Amin!“

Tîlcuire:

Aceluia zice, mărire se cuvine, adică Aceluia ce ne-a dezlegat pe noi pentru dragoste, din legăturile morții și ne-a spălat de spurcăciunile păcatelor, prin vărsarea sîngelui Său, celui de viață făcător și al apei, și ne-a făcut preoție împărătească, în mijlocul jertfelor celor necuvîntătoare, jertfă vie, care aducem jertfă cu-vîntătoare Tatălui.

Verset: 7

„Iată, El vine cu norii și orice ochi îl va vedea și-L vor vedea și cei care L-au împuns și se vor jeli, din pricina Lui, toate semințiile pămîntului. Așa. Amin!“

Tîlcuire:

Aici grăiește de Cel ce este ca un miel junghiat, iată întru mărire Părintelui, Judecătorul va veni pe nori. Însă aici arată ce fel de nori vor veni cu Hristos la judecată, cu sfinții ucenici. Prin nori se înțeleg puterile cele fără de trup sau și norii aceia, care l-au acoperit pe Iisus în Muntele Taborului cu sfinții săi ucenici. Și cînd va veni El cu mărire, vedea-va tot ochiul și cei ce l-au împuns, care sînt aici jidovii și ostașii lui Pilat și toate semințiile pămîntului, care au rămas întru necredință, vor plînge, așa amin! În loc cu adevărat amin, prin care este aceiași înțelegere și în limba greacă și în cea evreiască, aici arată adevărul: pentru că amin se tilcuiește: așa să fie

Verset: 8

„Eu sînt Alfa și Omega, zice Domnul Dumnezeu, Cel Care este, Cel care era și Cel Care vine, Atotțiitorul“.

Tîlcuire:

Aceasta ce zice: Eu sînt Alfa și Omega, Hristos este însemnat ca un Dumnezeu ce stăpînește toate, împreună fără de început și fără de sfîrșit. Prin început pe Hristos arată, că după Dumnezeire făcător este a toate, iar prin sfîrșit arată că Hristos va da plată fiecăruia după faptele lui, cînd va veni ca un om să judece. Cel ce este și mai înainte fiind și sfîrșit neavînd ca cel ce pururea este

de o ființă cu Tatăl și pentru aceasta are să dea fiecăruia plata după fapte.

Verset: 9

„Eu Ioan, fratele vostru și împreună cu voi părtaș la suferința și la împărăția și la răbdarea, care sînt întru Iisus, fost-am în insula ce se chiamă Patmos, pentru cuvîntul lui Dumnezeu și pentru mărturia lui Iisus“.

Tîlcuire:

Iar eu ca un frate al vostru, zice, fiind părtaș și întru necazuri pentru Hristos și cu cale am dobîndit la voi cele de crezut că pentru mărturisirea lui Iisus în ostrovul Patmos a locui, fiind rînduit să-vă vestesc vouă tainele, ce le-am văzut într-însul.

VEDENIA ÎN CARE AM VĂZUT PE DOMNUL ÎNTRE ȘAPTE SFEȘNICE DE AUR, ÎMBRĂCAT ÎN HAINĂ LUNGĂ, ADICĂ ÎN HAINĂ ARHIEREASCĂ

Versetele: 10, 11

„Am fost în Duh în zi de Duminică și am auzit, în urma mea, glas mare de trîmbiță, Care zicea: Ceea ce vezi scrie în carte și trimite celor șapte biserici: la Efes și la Smirna, și la Pergam și la Tiatira și la Sardes și la Filadelfia și la Laodiceea“.

Tîlcuire:

De Duhul Sfînt fiind cuprins, am agonisit ureche duhovnicească, într-o zi de Duminică, ca ceia ce este mai cinstită decît altele, pentru înviere, am auzit glas asemenea trîmbiții, pentru mărirea glasului, că în tot pămîntul a ieșit vestirea lor (Psalm 18), care glas arată neîncetarea Dumnezeirii și nesfîrșirea, care este însemnat prin Alfa și Omega, un glas i-a dat poruncă să se trimită cele văzute la șapte biserici.

Însă numărul de șapte ce s-a spus mai sus se atingea de Sîmbătă, Sîmbăta însemnează a veacului viitor. Însă marele Irineu a scris că Dumnezeu a făcut și șapte ceruri și șapte îngeri, care sînt peste ceilalți.

Versetele: 12, 13

„Și m-am întors să văd al cui este glasul care vorbea cu mine și, întorcîndu-mă, am văzut șapte sfeșnice de aur. Și în mijlocul sfeșnicelor pe Cineva asemenea cu Fiul Omului, îmbrăcat în veșmînt lung pînă la picioare și încins pe sub sîn, cu un brîu de aur“.

Tîlcuire:

Iată că nu era un glas firesc pe care l-a auzit, și arată aceasta cînd zice: și m-am întors nu ca să aud ci ca să văd glasul, că aceasta este auzirea cea duhovnicească și vedenia. Și întorcîndu-mă, zice, am văzut șapte sfeșnice de aur, care pogorîndu-se jos în biserică le-a cunoscut și în mijlocul lor pe Hristos asemenea cu Fiul omenesc. De vreme ce este și Dumnezeu acela, iar nu om simplu și îmbrăcat în haină lungă ca arhiereul cel prea înalt, după rînduiala lui Melchisedec și încins cu brîu de aur, nu peste șale ca alți oameni spre înfrînarea poftelor lor, că trupul Lui cel îndumnezit nu era cuprins de poftă, ci peste piept, pe lingă țîțe, ca și cea mai de pe urmă zi a dreptei și dumnezeieștii măriri, cu iubirea de oameni fiind cuprinsă, că încingerea pe lingă țîțe închipuiește mila din ziua judecării și ca să arate că cele două țîțe închipuiesc legea nouă și legea veche și ca să arate cele două legi, adică țîțele Stăpînului că sînt adevărate și cu ele se hrănesc credincioșii. Brîul de aur închipuiește cinstea Lui, curăția și nespurcăciunea.

Verset: 14

„Capul Lui și părul Lui erau albe ca lîna albă și ca zăpada, și ochii Lui, ca para focului“.

Tîlcuire:

Părul alb închipuiește că este de curînd pentru noi și mai de demult și mai înainte de veci este. Iar ochii Lui ca văpaia focului arată, că pe cei sfinți îi luminează, iar pe cei spurcați îi arde.

Verset: 15

„Picioarele Lui erau asemenea aramei arse, iar glasul Lui era ca vuietul apelor mari:“

Tîlcuire:

Picioarele închipuiesc întruparea lui Hristos și dumnezeiescul Grigorie de Nazianz în rînduiala întrupării a înțelese-o aceasta, că picioarele Lui trupul lui este, în care intrînd Dumnezeuirea, a lucrat mîntuirea noastră. Însă prin picioare se arată și apostolii ca niște temelii ale bisericii. Iar arama arsă este arama din muntele Libanului, care zic doctorii să fie tămîia cu bun miros, că la ei se numește liban bărbătesc sau altfel, că prin aramă arată firea omenescă, iar prin Liban sau arsă pe cea dumnezeiească, prin care se arată și buna mireasmă a credinței și neamestecarea împreunării cu arama, adică închipuiește și mireasma propovăduirii. Iar Libanul întoarcerea păgînilor de unde s-a poruncit prin Solomon să vie mireasa (adică biserica cea dintre păgîni). Picioarele lui

Hristos închipuie și pe Apostolii arși în cuptorul ispitelor prin urmarea învățătorului lor. Și glasul Lui ca un glas de ape mari, arată că tot glasul lui este și al Duhului, ale cărui izvoare de apă vie din pîntecele credincioșilor au curs și în tot pămîntul au sunat foarte tare.

Verset: 16

„În mîna Lui cea dreaptă avea șapte stele: și din gura Lui ieșea o sabie ascuțită cu două tăișuri, iar fața Lui era ca soarele, cînd strălucește în puterea lui“.

Tîlcuire:

Prin stele se înțeleg îngerii bisericii. Iar prin sabia cea de amîndouă părțile ascuțită, este îndreptată împotriva păgînilor, se mai înțelege apoi și sabia cea duhovnicească, care-l taie pe omul nostru cel lăuntric. Iar fața Lui strălucea ca soarele, arată strălucirea cea mai presus de fire, că Soarele Dreptății este care strălucește în tăria și puterea sa, nu ca soarele cel firesc, ca și cum ar fi făptură, ci întru puterea cea dată de Dumnezeu și cu porunca cea dumnezeiască luminează.

Versetele: 17, 18

„Și cînd L-am văzut, am căzut la picioarele Lui ca un mort. Și El a pus mîna dreaptă peste mine, zicînd: Nu te teme! Eu sînt Cel dintîi și Cel de pe urmă, Și Cel care sînt viu. Am fost mort, și, iată, sînt viu, în vecii vecilor, și am cheile morții și ale iadului“.

Tîlcuire:

Tot aceiași a pătimit și Apostolul Ioan ca și Isus al lui Navi și ca și Daniil, pentru neputința firii omenești, dar l-a întărit pe el Hristos, zicîndu-i: „Nu te teme că n-am venit să te omor. Că Eu fiind fără de început și fără de sfîrșit, pentru voi am fost mort și am cheile morții și ale iadului, adică ale morții sufletești și trupești“.

Versetele: 19, 20

„Scrie, deci cele ce ai văzut și cele ce sînt și cele ce au să fie după acestea; Taina celor șapte stele, pe care le-ai văzut în dreapta Mea și a celor șapte sfeșnice de aur; cele șapte stele sînt îngerii celor șapte Biserici (Isaia 9), iar sfeșnicele cele șapte sînt șapte Biserici (Ioan 1)“.

Tîlcuire:

De vreme ce Hristos este lumina cea adevărată, pentru aceia făcliile acestea se îmbogățesc cu strălucirea Lui și ele luminează

noaptea vieții de acum. Sfeșnicele sînt numite Bisericile, ca cele ce au lumini (După Apostol) ce țin în sine Cuvîntul vieții. Făcliile și sfeșnicele erau de aur pentru scumpa și nespurcata credință din ele. Și fiecărei Biserici i s-au pus îngeri păzitori. Și Grigorie de Nazianz așa a înțeles, conducătorii de acum, care sînt închipuiți prin îngeri, cu închipuire i-a arătat prin stele, pentru firea lor cea luminată și curată.

Capitolul 2

CELE CE S-AU SCRIS CĂTRE ÎNGERUL BISERICII EFESULUI

Verset: 1

„Scrie îngerului Bisericii din Efes; Acestea zice Cel Care ține cele șapte stele în dreapta Sa, Cel Care umblă în mijlocul celor șapte sfeșnice de aur“.

Tîlcuire:

Prin șapte îngeri-șapte stele (Isaia 9) conducerea a toată lumea o înțelege și (Ioan 1) Patriarhii și Episcopii a toate bisericile. Unii îl înțeleg pe ucenicul lui Pavel care era episcop în Efes.

Prin îngerul bisericii vorbește ca și cum ar vorbi cineva prin dascăl către ucenici, pentru că se obișnuiește să-și atribuiască sieși ori greșelile ori faptele bune ale ucenicului și-l face asemenea cu sine pe ucenic.

Prin șapte stele și prin șapte îngeri, pe care fericitul Irineu și Epifanie, cu numele a șapte duhuri cerești îi închipuiește, se înțelege în alt loc conducerea a toată lumea, care este pusă în dragostea lui Hristos, pînă la marginile pămîntului, de vreme ce Acela este Cel Care umblă după făgăduința Sa prin mijlocul Bisericilor și face pace prin îngerii Săi.

Versetele: 2, 3, 4

„Știu faptele tale și osteneala ta și răbdarea ta și cum că nu poți suferi pe cei răi și ai cercat pe cei care se zic pe sine apostoli și nu sînt și i-ai aflat mincinoși; Stăruiești în răbdare și ai tras necazuri pentru numele Meu și nu te-ai lăsat prins de oboseală: Dar am împotriva ta faptul că de dragostea cea dintii te-ai lepădat“.

Tîlcuire:

Aici prin doi sau trei înțeleg biserica și lăudînd-o o învinuiește și o defaimă. În mijloc a pus-o și îndreptările de amîndouă

părțile. Însă osteneala și răbdarea pentru credință și separarea bisericii de cei răi o laudă, căci Biserica necrezînd orice duh, i-a ispitit pe Apostolii cei mincinoși și cunoscîndu-i că sînt mincinoși nu i-a suferit. Căci a urît faptele cele rele ale Nicolaiților. Însă o învinuiește pe Biserică că și-a răcit și și-a lăsat dragostea către cel de aproape și facerea de bine dintîi, la care o chiamă iar pe Biserică prin glasurile ce urmează.

Versetele: 5, 6

„Drept aceia adu-ți aminte de unde ai căzut și te pocăiește și fă faptele de mai înainte; iar de nu, vin la tine curînd și voi mișca sfeșnicul tău din locul lui, dacă nu te vei pocăi. Ai însă partea bună că urăști faptele nicolaiților, pe care le urăsc și Eu“.

Tîlcuire:

O chiamă pe Biserică la faptele cele dintîi. Sf. Ioan Damaschin zice „Nicolaiții sînt numiți de la Nicolae, unul din cei șapte diaconi pe care i-au pus apostolii. Acesta învață că este lucru plăcut, să-și dea oamenii femeile unii altora, ca și alte lucruri în loc de milostenie. Acesta și-a adus femeia sa cea frumoasă și o punea să curvească cu cine voia aceasta“.

Mutarea sfeșnicului sau a bisericii, înseamnă dezgolirea de darul cel dumnezeiesc, care se face prin dezgolire și tulburare de către duhurile viclesugului și de către oamenii cei răi. Alții au înțeles prin mutarea sfeșnicului, scaunul arhieresc al Efesului, că a fost mutat la Țarigrad (C-pol). Iar faptele Nicolaiților cît sînt de urite de Dumnezeu, de va citi cineva și va cerceta va vedea prin multe cît de mare este erezia acelora.

Verset: 7

„Cine are urechi să audă ceea ce Duhul zice Bisericilor: Celui care va birui îi voi da să mănînce din pomul vieții, care este în raiul lui Dumnezeu“.

Tîlcuire:

Cel ce are ureche să audă. Tot omul are ureche trupească, dar duhovnicească numai singur cel duhovnicesc și-a cîștigat. Ureche ca aceasta și lui Isaia i s-a dat (Isaia 8). Iar celui ce biruiește cu război asupra dracilor, acestuia îi făgăduiește că-i va da să mănînce din pomul vieții. Adică se va împărtăși de bunătățile veacului viitor, pentru că după înțelegere mai largă, prin lemn se închi-puiește viața veșnică, Hristos fiind aceasta. Precum zice Solomon și Apostolul în alt loc. Acela dă înțelepciune, lemnul vieții, iar acesta Hristos este adevărat Dumnezeu și viață veșnică. De dorim

să dobîndim aceasta, să isprăvim biruința peste patimă cu darul și cu iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, cu Carele, împreună Tatălui și Duhului îi este mărirea acum și pururea și în vecii vecilor. Amin!

CELE CE S-AU SCRIS CĂTRE ÎNGERUL BISERICII DIN SMIRNA

Verset: 8

„Iar îngerului Bisericii din Smirna, scrie-i: Acestea zice Cel dintîi și Cel de pe urmă, Cel Care a murit și a înviat“.

Tîlcuire:

În Smirna jidovii îi întăritaseră pe păgîni împotriva creștinilor și pe mulți i-au muncit și pe Sfîntul Policarp l-au aruncat în foc. Mai întîi este Hristos ca un Dumnezeu, iar apoi este ca un om, ce s-a făcut în vremurile de apoi om și cu moartea cea de peste trei zile, ne-a deschis nouă viața veșnică.

Verset: 9

„Știu necazul și sărăcia ta (tu însă ești bogat) și hula din partea celor ce se zic pe sine Iudei și nu sînt, ci sinagogă a satanei“.

Tîlcuire:

Necazul și sărăcia în cele trupești o spune, care rabzi pentru mine, fiind rănit de către cei necredincioși și lipsit de averi, dar ești bogat în cele duhovnicești, că ai comoară ascunsă în țarina inimii tale. Cei ce știu și adunarea și hulirea Satanei, știu că jidovi sînt cei din taină nu cei de la arătare. Pentru că Iuda se tîlcuiește mărturisire și pocăință.

Verset: 10

„Nu te teme de cele ce ai să pățești. Că iată diavolul va să arunce dintre voi în temniță, ca să fiți ispitiți, și veți avea necaz zece zile. Fii credincios pînă la moarte și îți voi da cununa vieții“.

Tîlcuire:

Zice să nu se teamă de necazul ce le va veni din partea luptătorilor împotriva lui Dumnezeu, prin răni și dureri, că zece zile simbolizează viața aceasta, dar nu pe cea veșnică. De aceea moartea nu este de lipsă, pentru că în scurtă vreme prin aceste răni se dă cununa vieții veșnice.

Verset: 11

„Cine are urechi să audă ceea ce Duhul zice Bisericii: Cel care biruiește nu va fi vătămat de moartea cea de-a doua“.

Tîlcuire:

Aici vorbește duhovnicește: Cel ce aude și biruiește semănăturile diavolești, deși va fi luat prin moarte din trup, dar de moartea a doua de Gheena, nu va fi supărat.

CELE CE S-AU SCRIS ÎNGERULUI BISERICII DIN PERGAM

Verset: 12

„Și îngerului Bisericii din Pergam, scrie: Acestea zice Cel Care are sabia ascuțită de amîndouă părțile“.

Tîlcuire:

Pergam se tîlcuieste: despărțirea coarnelor. Corn bun, adică credincioși erau puțini în acea cetate, iar corn potrivnic erau cei necredincioși. Această cetate era slujitoare idolilor, însă cei credincioși prin răbdarea ispitelor sint laudați. Iar sabie cu două tăișuri este numit cuvîntul Evangheliei, care taie inima în două și-i desparte pe cei credincioși de cei necredincioși, sau este numit și răspunsul Judecătorului cel neîmblinzit împotriva păgînilor.

Verset: 13

„Știu unde sălășluiești, unde este scaunul satanei, și ții numele Meu și n-ai tăgăduit credința Mea, în zilele lui Antipa, martorul Meu cel credincios, care a fost ucis la voi, unde locuiește satana“.

Tîlcuire:

Adică și atunci ai ținut numele meu cînd am omorît pe Antipa. Antipa a fost un ucenic din Pergam, foarte viteaz, de care face acum evanghelistul pomenire, spre a ne arăta patimile lui și tirania celor amăgiți.

Verset: 14

„Dar am împotriva ta cîteva lucruri, că ai acolo pe unii care țin învățatura lui Balaam, cel care învăța pe Balac să pună piatră de poticneală înaintea fiilor lui Israel, ca să mănînce carne jertfită idolilor și să se dea desfrînării“.

Tîlcuire:

Valaam văzînd că nu-i poate blestema pe fiii lui Israil, că Dumnezeu îl învâța să-i binecuvinteze, a învățat pe Balac să puie fete frumoase în preajma jidovilor și așa iubindu-le evreii le-au luat de femei și prin aceste femei s-au închinat idolilor.

Verset: 15

„Astfel ai și tu de cei care asemenea țin învățătura nicolaiților“.

Tîlcuire:

Două păcate și-au agonisit se vede aici: unul că erau mulți greci acolo, altul că și din cei singuri numiți credincioși, erau care făceau faptele cele de rușine ale nicolaiților, semănînd neghina prin griu.

Pentru aceia și de Valaam am făcut pomenire, zicînd că așa l-a învățat Balaam pe Balac. Aici îl arată pe Valaam cel nevăzut, adică pe diavolul, căci în cel văzut l-a învățat pe Balac să pună sminteală israilitenilor: curvia și slujirea la idoli. Căci cu dulceața aceasta jertfind lui Beelfegor, idolul moabitenilor, la care s-au închinat și israilitenii, care au luat fetele moabitenilor și cu aceasta s-au prăpădit.

Verset: 16

„Pocăiește-te, deci, iar de nu, vin la tine curînd și voi face cu ei război, cu sabia gurii Mele“.

Tîlcuire:

Aici își arată iubirea față de om Dumnezeu. Că nu cu tine zice, ci cu aceia voi face război, care sînt bolnavi fără de leac.

Verset: 17

„Cine are urechi să audă ceea ce Duhul zice Bisericii: Biruitorului îi voi da din mana cea ascunsă și-i voi da lui o pietricică albă și pe pietricică scris un nume nou, pe care nimeni nu-l știe, decît primitorul“.

Tîlcuire:

Mana cea ascunsă este piinea vieții cea cerească (I Cor. 15), care s-a pogorît din cer pentru noi și s-a făcut de mîncare. După altă înțelegere mană se zic bunătățile cele viitoare, care se vor pogorî din cer, de unde vine Ierusalimul cel ceresc și cei ce vor birui pe diavolul vor lua o piatră albă (biruitoare întru curățenie) și se vor învrednici părții celei de-a dreapta. Li se dă un nume

nou care nu se știe în viața cea de acum, pentru că omul n-a văzut și urechea n-a auzit și mintea n-a cunoscut bunătățile cele viitoare și nici acel nume pe care-l vor moșteni sfinții.

CELE CE LE-A SCRIS ÎNGERULUI BISERICII DIN TIATIRA

Verset: 18

„Iar îngerului Bisericii din Tiatira scrie-i: Acestea zice Fiul lui Dumnezeu, ai Căruia ochi sînt ca para focului și picioarele asemenea aramei strălucitoare“.

Tîlcuire:

I-a zis de învăpăierea ochilor, arătînd lumina dreptilor și arderea păcătoșilor. Iar picioarele și arama închipuiesc mireasma lui Hristos întru care se mîntuiesc oamenii. Mireasma Mirelui celui înțelegător și unirea cea nedespărțită a Dumnezeirii și a omenirii, pentru că aceasta ca ceea ce este învăpăiată cu Duhul cel dumnezeiesc, de cunoștințele omenești nu poate fi ajunsă.

Versetele: 19, 20

„Știu faptele tale și dragostea și credința și slujirea și răbdarea ta și știu că faptele tale cele de pe urmă sînt mai multe decît cele dintîi. Dar am împotriva ta faptul că lași pe femeia Izabela, care se zice pe sine prorociță, de învață și amăgește pe robii Mei, ca să facă desfrînări și să mînceze cele jertfite idolilor“.

Tîlcuire:

Femeia Izabela este numit eresul Nicolaiților. Aici îi arată și pe creștinii care mulți s-au dădut după acea erezie și curveau cu femeile slujitorilor de idoli și prin dragostea lor mînceau și jertfe idolești.

Știu faptele tale, pentru că și primesc cucernicia voastră și răbdarea în loc de credință și de slujbă înțeleaptă, însă pe drept vă invinuesc și vă hulesc, că lăsați eresul nicolaiților (numit aici Izabela, pentru faptele lor cele rele și pentru credința cea rea) de îndrăznește atîta, încît le dă robilor mei sminteală din cauza simplității minții și-i trage pe aceștia la jertfele ce le aduc idolilor de care nu de mult s-au lepădat. Pe aceasta trebuie s-o biruiți cu înțelepciune, că ea prin fățarnicie se zice pe sine prorociță îndemnată fiind de diavolul.

Versetetele: 21, 22

„Și i-am dat timp să se pocăiască și nu voiește să se pocăiască de desfrînarea ei. Iată, o arunc pe ea bolnavă în pat și pe cei care se desfrînează cu ea, în mare strîmtorare, dacă nu se vor pocăi de faptele lor“.

Tîlcuire:

Și i-am dat vreme, erezia lor zice cea vicleană a luat vreme de pocăință, dar nu s-au purtat bine în aceasta. Iată o voi arunca pe ea în pat, adică în munca iadului. O îngrozește pe ea pentru curvie și vicleșugul eretic și-i spune că o va pedepsi cu neputință.

Versetetele: 23, 24, 25

„Și pe fiii ei cu moarte îi voi ucide și vor cunoaște toate Bisericele că Eu sînt Cel Care cercetez rărunchii și inimile și voi da vouă fiecăruia, după faptele voastre; Iar vouă și celorlalți din Tia-tira cîți nu au învățatura aceasta, ca unii care n-au cunoscut adîncurile satanei, după cum spun ei, vă zic: Nu pun peste voi altă greutate; Însă ceea ce aveți, țineți pînă voi veni“.

Tîlcuire:

Și pe fiii ei îi va omori pe cei ce s-au stricat cu ea și au rătăcit de la Dumnezeu, de nu se vor pocăi și să vină la Dumnezeu. Cîți n-au învățatura aceasta, acestea le vorbește către ereticii cei înșelați și către cei ce îi înșală pe alții și către cei simpli. De vreme ce nu puteți sta împotriva unor vicleni ca aceștia și scornitori de vorbe stricarea moravurilor, ca și cum nu ați ști adîncul satanii.

Versetetele: 26, 27

„Și celui ce biruiește și celui care păzește pînă la capăt faptele Mele, îi voi da lui stăpînire peste neamuri; Și le va păstori pe ele cu toiag de fier și ca pe vasele olarului le va sfărîma, precum și Eu am luat putere de la Tatăl Meu“.

Tîlcuire:

Nu caut de la voi război, ci să păziți învățatura care ați luat-o pînă cînd vă voi lua pe voi de aici. Îi voi da putere celui ce face lucrurile Mele, îi voi da putere peste ei (Mt. 25), sau peste 10 cetăți, precum s-a zis în Evanghelie (Lc. 19). Prin aceasta arată și judecata celor necredincioși, în care cei înșelați fiind păscuți ca și cu un toiag vor fi zdrobiți și cei credincioși îi vor judeca, precum a zis Domnul: Bărbații Niniviteni se vor scula (Mt. 12) și vor judeca neamul acesta. Cînd zice, Și Eu am luat de la Tatăl Meu, se înțelege pentru luarea trupului după umanitate.

Versetele: 28, 29

„Și-i voi da lui steaua cea de dimineață. Cine are urechi să audă ceea ce Duhul zice Bisericii!”

Tilcuire:

Steaua cea de dimineață o numește pe cea a lui Isaia (14, 12) cum a căzut luceafărul cel ce răsărea dimineața, făgăduind că se va zdrobi sub picioarele credincioșilor. Sau luceafărul cu adevărat în inima credincioșilor lumina lui Hristos. Și Botezătorul Ioan și Ilie Tesviteanul, tot luceferi se numesc, unul al răsăritului celui dintîi, al Soarelui Dreptății, prin răsăritul cel dintîi înțelege legea veche, iar prin cel de-al doilea Legea Nouă. Iar Ilie al răsăritului celui de al doilea, se înțelege ca Mergătorul Înainte cu care credeau că vor avea parte cei ce-l biruiesc pe diavolul. Pentru că și pe Hristos leu din Iuda din Scriptură îl înțelegem și pe Anti-hrist leu din Vasan. Se înțelege și răsăritul zilei celei viitoare în care se va acoperi întunericul vieții celei de acum. Și îngerul cel ce a vestit aceasta se înțelege ca răsărit pentru că va merge înaintea Soarelui Dreptății, Care li se va arăta sfinților și se va risipi negura vieții de acum, cu ale cărui raze să ne luminăm cu bunăvoirea Tatălui și a Duhului Sfînt, căruia se cuvine mărirea, în veci. Amin.

Capitolul 3

CELE CE S-AU SCRIS CĂTRE ÎNGERUL BISERICII DIN SARDES

Verset: 1

„Iar îngerului Bisericii din Sardes scrie-i: Acestea zice Cel Care are cele șapte duhuri ale lui Dumnezeu și cele șapte stele: Știu faptele tale, că ai nume, că trăiești, dar ești mort!”

Tilcuire:

Șapte stele, șapte îngeri dumnezeiești am zis că sînt sau cele șapte duhuri sînt lucrurile Duhului de viață făcător, care amîndouă sînt în mîinile lui Iisus Hristos. Și mai arată, că un stăpîn îi ține și dă și Duhul ca cel ce este de o ființă și ceartă biserica, căci are un nume gol fără de credință vie și este moartă de fapte bune.

Verset: 2

„Priveghiază și întărește ce a mai rămas și era să moară. Căci n-am găsit faptele tale depline înaintea Dumnezeului Meu“.

Tilcuire:

Priveghiază, leapădă somnul lenii și mădulările tale ce vor să piară prin necredință le întărește. Pentru că nu începerea faptelor bune încununează pe lucrător, ci plinirea lor. Deci adu-ți aminte cum ai luat și auzit, și învățăturile cele de la Apostoli luate le păzește și te pocăiește de lenea ta.

Verset: 3

„Drept aceea adu-ți aminte cum ai primit și ai auzit și păstrează și te pocăiește. Iar de nu vei priveghia, voi veni ca un fur și nu vei ști în care ceas voi veni asupra ta“.

Tilcuire:

Voi veni ca un fur, adevărat este de vreme ce nu știm niciunul când va veni moartea fiecăruia sau sfârșitul veacului cel de obște al tuturor. Pentru cei pregătiți venirea le este odihnă de osteneală, iar pentru cei negata este fur, arătînd aici moartea sufletului.

Verset: 4

„Dar ai cîțiva oameni în Sardes, care nu și-au mînjit hainele lor, ci ei vor umbla cu Mine îmbrăcați în veșminte albe, căci vrednici sînt“.

Tilcuire:

Puțini sînt care nu și-au întinat hainele lor, zice că mare bine este că nu și-au întinat hainele cele sufletești cu fapte spurcate, aceștia ce nu și-au întinat hainele se vor îmbrăca în hainele luminate în viața ce va să fie fiindcă și-au păzit curăția neîntinată.

Versetele: 5, 6

„Cel ce biruiește va fi îmbrăcat astfel în veșminte albe și nu voi șterge deloc numele lui din cartea vieții și voi mărturisi numele lui înaintea Părintelui Meu și înaintea îngerilor Lui. Cine are urechi să audă ceea ce Duhul zice Bisericilor“.

Tilcuire:

Cel ce biruiește se va îmbrăca în hainele bunătății Sale și va străluci ca soarele. (Mt. 13). Și numele lui în cartea viilor va fi neșters (Daniil, 12) și va fi mărturisit de Mine înaintea Părinte-

lui Meu și a puterilor îngeruști ca și biruitorii mucenici precum spune Evanghelia: „Dreptii vor străluci ca soarele“.

Cele ce s-au scris îngerului Bisericii din Filadelfia.

Verset: 7

Iar îngerului Bisericii din Filadelfia scrie-i: Acestea zice Cel Sfânt, Cel Adevărat, Cel Care are cheia lui David, Cel Care deschide, și nimeni nu va închide, și închide și nimeni nu va deschide“.

Tîlcuire:

Cheia lui David, împărăția lui s-a numit, a-l stăpîni este semnul acesta, cheia iarăși a cărții psalmilor este și a toată prorocia să descuie, pe cea dintîi o ia după omenire, iar pe a doua după Dumnezeu pe cea fără de început. În alte scrieri vechi zice, în loc de cheia lui David, cheia iadului, s-a arătat puterea lui Hristos peste viață și peste moarte. Prin cheia iadului s-a arătat puterea lui Iisus Hristos peste viață și peste moarte. Iar sfînt și adevărat, numai Dumnezeu este Adevărul și Sfințenia în ființă.

Verset: 8

„Știu faptele tale: iată, am lăsat înaintea ta o ușă deschisă, pe care nimeni nu poate s-o închidă, fiindcă, deși ai putere mică, tu ai păzit cuvîntul Meu și nu ai tăgăduit numele Meu“.

Tîlcuire:

Ușă deschisă numește propovăduirea învățăturilor. Din cele scrise aflăm că a fost mică cetatea aceasta, dar mare în credință, pentru care îi zice ei, știu faptele tale, adică, le primesc, precum i-a zis și lui Moise: Știu-te pe tine mai bine decît pe toți și ușa înaintea ta a propovăduirii învățăturilor o am deschisă, pe care nu pot s-o închidă ispitele, pentru că și cu ceea ce am înaintea mea, adică faptele bune și credința mă îndestulează spre înfrînarea vicleanului și nu caut cele ce sînt peste putință.

Verset: 9

„Iată, îți dau din sinagoga satanei, dintre cei care se zic pe sine că sînt Iudei și nu sînt, ci mint: iată, îi voi face să vină să se închine înaintea picioarelor tale și vor cunoaște că te-am iubit“.

Tîlcuire:

Iată-ți dau ție din adunarea satanei, zice, vei avea plata mărturisirii numelui Meu, întoarcerea jidovilor și pocăința, care vor

cădea la picioarele tale. Întoarcerea la Mine și luminare de la Mine cerînd și fiind jidovi întru ascunsul inimii iar nu la arătare.

Versetele: 10, 11

„Pentru că ai păzit cuvîntul răbdării Mele, și Eu te voi păzi pe tine de ceasul ispitei ce va să vină peste toată lumea, ca să încerce pe cei ce locuiesc pe pămînt. Vin curînd; ține ce ai, ca nimeni să nu ia cununa ta“.

Tilcuire:

Ceasul ispitei sau goana ce are să fie foarte mare asupra creștinilor, fără întîrziere de la păgîni va veni, adică de la Romani, de care făgăduiește că-l va izbăvi. Sau pornirea lui Antihrist, care va fi în toată lumea la sfîrșitul veacului asupra credincioșilor o arată aici. Din care se făgăduiește să-i scape pe cei ce-i vor urma lui Hristos și pe cei ce vor suporta ispita îi va dezlega ca să nu fie ispitiți peste puterile lor.

Și bine zice, voi veni curînd, că după necazul din zilele acelea, imediat (Mt. 24) Dumnezeu va veni (Mc. 13). Pentru aceia îndeamnă la păstrarea comorii credinței pentru ca să nu-și piardă cineva cununa răbdării.

Verset: 12

„Pe cel ce biruiește îl voi face stîlp în templul Dumnezeului Meu și afară nu va mai ieși și voi scrie pe el numele Dumnezeului Meu și numele cetății Dumnezeului Meu — al noului Ierusalim, care se pogoară din cer, de la Dumnezeul Meu — și numele Meu cel nou“.

Tilcuire:

Cu adevărat zice că pe cel biruitor îl va face stîlp bisericii lui Dumnezeu, că biruitorul puterilor celor potrivnice, stîlp și întărire (I Cor.) bisericii se pune, căci îl are de temelie neclintită pe Hristos.

Hristos cu nume nou se va proslăvi în sfinți, însă numele nou al lui Hristos, este numele de creștin, pe care nume nu-l au necredincioșii, nici nu-l vor avea neavînd credința în Hristos. Că nici credincioșii cei dintîi nu se chemau creștini, ci numai ucenici, iar înmulțindu-se s-au numit creștini de Hristos întîi în Antiohia (Fapte, 11), și așa numai creștinii cunosc numele lui Hristos pentru credința lor.

Și voi scrie pe Dinsul numele Dumnezeului Meu și în inimă, zice, a Stăpînului acestuia, voi scrie cunoașterea numelui lui Dumnezeu și al Ierusalimului celui de sus, ca să vadă frumusețile cele din el, cu ochi sufletești. Și numele Meu nou îl vor cunoaște sfin-

ții în veacul cel viitor. Iar cînd spune: numele Dumnezeului Meu, după omenire vorbește Iisus Hristos despre Tatăl, căci cu trup fără de schimbare pentru noi s-a făcut. Iar Ierusalimul cel ceresc se va pogori, înțelege că de la îngeri s-a pornit cunoașterea lui Dumnezeu și pînă la noi a ajuns și așa ne unim cu alții, îngerii cu oamenii întru cunoașterea lui Dumnezeu, prin Hristos capul nostru.

Verset: 13

„Cine are urechi să audă, ceea ce Duhul zice Bisericii“.

Tîlcuire:

Ca să dobîndim și noi această ureche, să ne rugăm.

CELE CE S-AU SCRIS ÎNGERULUI BISERICII DIN LAODICEEA

Verset: 14

„Iar îngerului Bisericii din Laodiceea scrie-i: Acestea zice Cel Care este Amin, martorul cel credincios și adevărat, începutul zidirii lui Dumnezeu“.

Tîlcuire:

Ce înseamnă amin? Credincios și adevărat așa se tîlcuiește. Și prin credincios, adevărarea lui Hristos și arată mai ales că acela este adevărul cel din ființă, începătura fapturii, ca Cel ce stăpînește făpturile, că începutul fapturii este cauza cea începătoare și nefăcută.

Verset: 15, 16

„Știu faptele tale, că nu ești nici rece, nici fierbinte. O, de ai fi rece sau fierbinte! Astfel, fiindcă ești căldicel, nici fierbinte nici rece — am să te vărs din gura Mea“.

Tîlcuire:

Și atunci cînd faptele bune nu sînt desăvîrșite nu trebuie să deznădăjduiască omul, numai de are credință dreaptă, că prin credința cea dreaptă primește Dumnezeu și nedesăvîrșirea faptelor, precum de curvește cineva cu o fată și apoi o ia de soție, se socotește căsătorie, iar cel de-abia cald în credință și cu credință mijlocie, tot lepădat este căci și crede și nu crede.

Și Sfîntul Grigorie de Nazianz zice: trebuie să fii desăvîrșit ori rece ori cald și adevărat este pentru cel rece și care n-a gustat credința cea caldă, de multe ori va fi întru nădejde s-o dobîn-

dească pe ea (credința). Iar cel cald, care s-a încălzit prin Sfintul Botez, cu Duhul și a rătăcit din lene, mai pe urmă și-a tăiat nădejdea de mîntuire, nesocotind credința cea primită mai dinainte, pentru că mijlocirea faptelor nu este să fii întru deznădăjduire ca și nunta cea după lege, mijlocitoare fiind curviei și fecioriei nu este lepădată. Iar în credință starea mijlocie nici cald nici rece, ci căldicel, nu este de nici un folos ci este de lepădat.

Verset: 17

„Fiindcă tu zici: Sint bogat și m-am îmbogățit și de nimic n-am nevoie! Și nu știi că tu ești ticălos și vrednic de plins, și sărac și orb și gol!“

Tîlcuire:

Pentru că în ce chip zice apa încropită (stricată) aduce moarte celor ce-o beau, așa și eu pe tine ca pe o mîncare urită vreau să te vărs, cu cuvîntul gurii Mele la munca cea de veci.

De vreme ce spinii bogăției tale acoperind sămînța dumnezeiescului cuvînt, sărăcia ta în cele duhovnicești tu n-o cunoști și orbirea ochilor minții tale n-o pricepi și nu vezi nici lipsa faptelor bune.

Verset: 18

„Te sfătuiesc să cumperi de la Mine aur lămurit în foc, ca să te îmbogățești, și veșminte albe ca să te îmbraci și să nu se dea pe față rușinea goliciunii tale, și alifie de ochi, ca să-ți ungi ochii și să vezi“.

Tîlcuire:

Alifia este o unsoare care se pune la durerea de ochi. Dacă vrei să te îmbogățești îți dau sfat, zice, să cîștigi de la Mine cel ce îmbogățesc cu gîndul arzător și cu inimă voioasă, cu aur în foc lămurit, adică cuvîntul învățaturii, pentru care vei avea în inimă comoară nefurată, cu care-ți vei acoperi goliciunea care vine din păcat.

Aur lămurit este cuvîntul învățaturii și al înțelepciunii de sus. Cu alifie să-ți ungi ochii tăi, adică cu neagoniseală multă, că de vreme ce darurile orbesc ochii celor ce văd, iar aceasta este vedere neprimitoare de daruri, alifia și darul Duhului Sfint o arată cu care ungîndu-se omul își luminează ochii minții și vede cele veșnice și nu cele vremelnice.

Verset: 19

„Eu pe cîți îi iubesc îi mustru și îi pedepsesc; sîrguiește dar și te pocăiește“.

Tîlcuire:

Eu pe cîți îi iubesc îi mustru și-i cert. O, Milostivirea lui Dumnezeu, cu cîtă bunătate a amestecat-o certarea.

Verset: 20

„Iată, stau la ușă și bat; de va auzi cineva glasul Meu și va deschide ușa, voi intra la el și voi cina cu el și el cu Mine“.

Tîlcuire:

Iată, am venit la ușă și bat, întîlnirea cu Mine nu este forțată, în ușa inimii bat și cu care îmi va deschide Mă voi veseli cu el împreună pentru mîntuirea lui. Mîntuirea este ospățul și cina cea aleasă. Mă voi ospăta cu cele ce se ospătează ei și va fugi foamea de a auzi cuvîntul lui Dumnezeu și va dispărea întunericul înșelării.

Versetele: 21, 22

„Celui care biruiește îi voi da să șadă cu Mine pe scaunul Meu, precum și Eu am biruit și am șezut cu Tatăl Meu pe scaunul Lui. Cine are urechi de auzit să audă ceea ce Duhul zice Bisericilor“.

Tîlcuire:

Prin scaun, numește, împărăția și odihna veacului viitor. Cei ce au biruit pe vrăjmașul se vor proslăvi și vor împărăți cu Mine. Precum și Eu am biruit, Hristos spune că a biruit, că a luat împărăția ca om, nu după Dumnezeire, că după Dumnezeire este de o ființă cu Cel ce este veșnic, după omenire s-a zis, după luarea trupului că Dumnezeu Cuvîntul n-a cîștigat împărăția, că aceasta este de o ființă cu El, ci după biurință este dar de vitejie prin trup. Că spune Hristos că de n-ar fi fost aceasta n-ar fi putut-o împărtăși și altora și după Ioan Evanghelistul și fiul tunetului, a dăruit-o aceasta din plinătatea Sa tuturor sfinților, de aici le-a făgăduit și Sfinților Apostoli că vor șede pe douăsprezece scaune pentru a judeca pe cele douăsprezece seminții ale lui Israel. Dumnezeirea după ființă este neîmpărtășitoare, iar după trup este împărtășitoare, prin care spune că se va sui la cer și iarăși va veni, prin trup se va sui iar nu prin Dumnezeire că după aceasta nu s-a despărțit de Tronul de sus. De vreme ce pentru noi s-a făcut om, Dumnezeu fiind și Împărat mai înainte de veci și s-au făcut părtaș tuturor celor ale noastre, afară de păcat și i-a făcut pe toți ai săi biruitori asupra diavolului, pe cît puteau să înțeleagă oamenii. De unde norul l-a făcut căruță, ridicării Sale la cer cînd s-a Înălțat. Spune prin Apostoli că și sfinții vor fi ră-

piți de nori, în întâmpinarea Lui, când are să vie ca Judecătorul și Făcătorul, Stăpîn al făpturii și le va da sfinților să-i judece pe cei ce i-au defăimat pe ei și pe cei ce au călcat slujba cea dumnezeiască, adevărată și fericită. Că spune Ap. Pavel: „Nu știți că noi îi vom judeca pe îngeri“, adică pe domnii întunericului. Avînd un Judecător iubitor de oameni să ne nevoim să-l dobîndim pe El ca un milostiv și făcător de bine, pururea împlinind cuvîntul lui Solomon cel insuflat de Dumnezeu“ în toată vremea să fie hainele tale albe, neîntinate cu faptele rele“ ca așa ca niște mirese fiind împodobite sufletele noastre, să ne punem pe noi ca pe niște iubiți înaintea Mielului celui fără de moarte și a Împăratului Lui, spre cîștigarea împreună a bunătăților cerești (unindu-ne cu dinșii prin bunătăți), pe care le vom dobîndi în singur Hristos Dumnezeu nostru, dătătorul acestor bunătăți, cu Carele împreună cu Tatăl lui mărire, cinste și închinăciune și Duhului celui întru tot sfînt, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.!

Capitolul 4

Verset: 1

„După acestea, m-am uitat și iată o ușă era deschisă în cer și glasul cel dintii- glasul ca de trîmbiță, pe care l-am auzit vorbind cu mine, mi-a zis: Suie-te aici și îți voi arăta cele ce trebuie să fie după acestea“.

Tîlcuire:

Deschiderea ușii, însemnează descoperirea tuturor tainelor Duhului cele acoperite. Iar trîmbița, glasul cel mare al celui ce a descoperit. Iar spus-a: „Suie-te aici“, este ca să-l depărteze de cele pămîntești cu totul și gîndul celui ce aude să fie în cer.

Versetele: 2, 3

„Îndată am fost în duh; și iată, un tron era în cer și pe tron ședea Cineva. Și Cel Care ședea semăna la vedere ca piatra de iaspis și de sardiu, iar de jur împrejurul tronului era un curcubeu, cu înfățișarea smaraldului“.

Tîlcuire:

Am fost întru Duhul, glas a zis și cu Duhul fiind scris, în minte-mi am văzut scaun prin care se închipuie odihna lui Dumnezeu întru sfinți, că în ei se odihnește Dumnezeu ca pe un scaun. De vreme ce aici îl arată pe Tatăl văzut, nu-L arată pe El cu chip trupesc ca pe Fiul în vederea cea dintii, ci-L închipuiește pe El

și-L aseamănă cu pietrele cele scumpe. Iar piatra iaspis, însemnează firea lui Dumnezeu (ca ceea ce este verde) împreună cu înflorirea cea de-a pururea și purtarea de viață și darea de hrană a firii lui Dumnezeu, pentru că verde este toată seminția, iar prin aceasta și înfricoșătoare celor potrivnici, că se spune că sardiul este înfricoșat fiarelor și nălucirilor (Pliniu, Cartea 39, cap. 19). Sardiul este și de leac, lecuind pe cei ce iau doctorie sufletească, că zice marele Epifanie că această piatră vindecă umflăturile și rănila făcute de sabie, dacă se face unsoare și se unge cu ea. Cureubeul cel asemenea cu smaraldul ne arată înflorirea cea felurită în bunătăți pe care o au cetele cerești.

Verset: 4

„Și douăzeci și patru de scaune înconjurau tronul și pe scaune douăzeci și patru de bătrâni, șezând îmbrăcați în haine albe și purtând pe capetele lor cununi de aur“.

Tilcuire:

Prin cei douăzeci și patru de bătrâni, cineva mai înainte de noi a spus să fi fost Abel și alți douăzeci de părinți din legea veche și 3 din legea Nouă. Poate fi aceasta, sau mai ales trebuie să înțelegem pe cei înfrumusețați cu fapte și cu cuvântul, care sînt arătați prin 24 de litere grecești. Cei temători de Dumnezeu sînt desemnați prin 24 de litere grecești, care sînt datori să le citească și să facă cele scrise și așa vor șede pe scaune. Mie mi se pare mai luminat că prin 12 bătrâni sînt arătați cei ce au strălucit în Legea Veche, iar prin ceilalți 12, cei aleși din Legea Nouă, că la evrei sînt 12 Patriarhi mai mari peste 12 neamuri și sînt ca niște căpetenii (Mt. 19). Iar în Legea cea Nouă 12 Apostoli au luat cîrma, în locul celor 12 patriarhi ai legii vechi, căroră (Apostolilor) pentru puterea și înțelepciunea lor cea mare le-a făgăduit Iisus Hristos că vor șede pe 12 scaune să judece pe evrei. Hainele lor albe sînt chipul vieții lor luminate și al prăznuirii celei neîncetate și a veseliei pe care o vor dobîndi sfinții. Cununile cele de aur, închipuiesc biruința pe care au făcut-o prin luptă împotriva viclenilor draci.

Verset: 5

„Și din tron ieșeau fulgere și glasuri și tunete; și șapte făclii de foc ardeau înaintea tronului, care sînt cele șapte duhuri ale lui Dumnezeu“.

Tilcuire:

Sf. Ambrozie prin tunete și fulgere înțelege minunile ce le-a lucrat Dumnezeu prin Sfinții Apostoli și prin alți Învățători. Și muncile le înțelege ce le vor lua cei neascultători.

Și de aici prin groază și prin înfricoșarea lui Dumnezeu, Dumnezeu arată multă răbdare și milostivire spre cei vrednici. Că atât tunetul cât și fulgerul, nu groază, ci dulceață și luminare pun aici, pentru că luminează ochii minții, iar aici cuprind urechile cele duhovnicești și le îndulcesc auzul. Prin șapte duhuri ale lui Dumnezeu, cum a spus Irineu, putem să înțelegem șapte îngeri care sînt mai aleși decît ceilalți, sau lucrurile Duhului celui de viață făcător, de care vorbește Isaia, acestea amîndouă sînt adevărate.

Verset: 6

„Și înaintea tronului, ca o mare de sticlă, asemenea cu cristallul“

Tîlcuire:

Prin marea cea de sticlă, arată mulțimea cea curată și neîntinată a sfințelor puteri cerești, la fel arată și netulburarea, adică liniștea vieții celei viitoare. Unii au spus că prin aceasta se arată dosurile cerului cele acoperite de ape, după psalmist, de care noi nu ne putem apropia. Însă de li s-a părut unora marea cea văzută în chipul cristalului a fi firea cerurilor, dar trebuie să socotim că și de se închipuiește ființa pardoselii, este aceia pe care curg cerurile, care are strălucire și lumină. Nu putem ști mai mult, ispitierea prea mare este lucru de rîs.

Verset: 6

„Iar în mijlocul tronului și împrejurul tronului patru ființe, pline de ochi, dinainte și dinapoi.“

Tîlcuire:

Și împrejurul tronului patru ființe pline de ochi — prin aceasta se arată scaunul cel închipuit al Împărăției lui Dumnezeu și al odihnei.

Verset: 6

„Și am văzut și într-însul și împrejurul lui Serafimi“.

Tîlcuire:

Prin mulțimea ochilor înțelegem vederea lor cu care văd strălucirea lui Dumnezeu și dinainte și dinapoi, pentru că sînt luminați de Dumnezeu cu cunoașterea celor mai dinainte și a celor mai de pe urmă.

Verset: 7

„Și ființa cea dintîi era asemenea leului, a doua ființă asemenea vițelului, a treia ființă avea față ca de om, a patra ființă era asemenea vulturului care zboară“.

Pe aceste ființe socotim că le-a văzut și Iezechiil, prin acestea patru se arată sau patru stihii din care este format omul și face-rea lor și paza lui Dumnezeu, așa li s-a părut unora. Sau stăpînia lui Dumnezeu peste cele cerești, pămîntești, peste cele din mare și peste cele de desubt, sau patru bucăți cele mai dintii, sau patru Evanghelii cum au socotit unii.

Însă leul arată vitejia și Evanghelia lui Ioan (leul duhovnicesc, Ioan, 1), precum zice Irineu, pentru închipuirea împărăției lui Hristos celei mai dinainte de veci, că a vestit că Cuvîntul a fost la început.

Iar vițelul, ca cele ce se îndestulează în ostenele sale (duhovnicescul vițel, Luca) dreptatea și Evanghelia Lucăi o arată, ca cel ce a vorbit despre neamul lui Hristos după lege și despre preoție.

Vulturul, curăția (vultur duhovnicesc, Marcu) că se mărturisește că această pasăre iubește curăția, Evanghelia lui Marcu o arată, ca ceea ce este scurtă și începe cu Duhul prorociei.

Iar prin om, înțelepciunea și Evanghelia lui Matei, că ea vestește nașterea lui Hristos, după fire, iar nu după lege, prin aceste fețe se arată și isprăvnicia lui Hristos.

Prin leu îl arată ca pe un împărat; prin vițel ca pe un preot și jertfă; prin om ca pe cel ce s-a făcut om pentru noi; iar prin vultur ca pe cel ce dă Duhul cel de viață făcător, care de sus zboară peste noi.

Verset: 8

„Și cele patru ființe, avînd fiecare din ele cîte șase aripi, sînt pline de ochi, de jur împrejur și pe dinăuntru“.

Și cele patru ființe fiecare din ele avea cîte șase aripi, zice marele Dionisie, pentru aceasta cu două își acopăr fețele, cu două picioarele și cu cele din mijloc zboară, arătînd prin aceasta sfiala acestor ființe față de cele mai presus de sine și de cele mai adînci decît înțelegerea lor. Pentru aceasta se ridică cu cumpelele cele de mijloc spre strălucirea stăpînirii lui Dumnezeu.

„Și odihnă nu au, ziua și noaptea, zicînd: Sfînt, Sfînt, Sfînt, Domnul Dumnezeu, Atotțiitorul, Cel Care era și Cel Care este și Cel Care vine“.

Tîlcuire:

Adevărat este că sfintele puteri n-au odihnă pentru că ele aduc cîntarea cea dumnezeiască către Dumnezeu în trei

staturi de sfințenie (întreit sfintă). Iar spunind, Cel ce Era, Cel ce este și Cel ce vine, Atotțiitorul, o arată pe Sfînta Treime.

Versetele: 9, 10

„Iar cînd cele patru ființe dădeau slavă, cinste și mulțumită Celui Care șade pe tron, Celui Care este viu în vecii vecilor; Atunci cei douăzeci și patru de bătrîni cădeau înaintea Celui Care ședea pe scaun și se închinau Celui Care este viu în vecii vecilor, și aruncînd cununile lor înaintea tronului, ziceau.“

Tîlcuire:

Cădeau cei 24 de bătrîni, prin aceasta se arată că și bătrîni de mai înainte sînt părtași la cîntările puterilor cerești și ei mărturisesc că de la Dumnezeu au luat putere de biruință asupra vrăjmașilor sufletești.

Verset: 11

„Vrednic ești, Doamne și Dumnezeuul nostru, să primești slava și cinstea și puterea, căci Tu ai zidit toate lucrurile și prin voința Ta ele erau și s-au făcut“.

Tîlcuire:

Că Tu, zice, ești Stăpîne cauza și dătătorul biruinței veșnice și Tie de la noi toți ca de la niște făpturi îți datorăm mulțumită.

**PENTRU CARTEA CEA PECETLUITĂ CU ȘAPTE PECETI,
PE CARE NIMENEA DIN FIREA CEA FĂCUTĂ,
N-O POATE DESCHIDE**

Capitolul 5

Verset: 1

„Am văzut apoi, în mîna dreaptă a Celui Care ședea pe tron, o carte scrisă înăuntru și pe dinafară pecetluită cu șapte peceti“.

Tîlcuire:

Cartea aceasta întru tot înțeleaptă, mintea lui Dumnezeu este, în care după înțelegerea Psalmului 100, toți oamenii sînt scriși și în ea sînt adîncurile judecății lui Dumnezeu. Partea dinăuntru, este pentru Dukul cel tînuit din ea, nu se pot lesne înțelege și sînt necupriase de minte.

Iar partea dinafară, o spune pentru Scriptură, că lesne se cuprind cele scrise în Scripturi. Cele șapte peceti întărirea (credința adică) cea adevărată a cărții și de nimeni știută este aceasta, sau socoteala ce întreabă despre adîncurile Duhului lui Dumnezeu, pe care nici-o făptură din cele zidite nu poate să le dezlege (înțelege). Iar prin carte se înțelege și prorocia, despre care însuși Hristos în Evanghelie zice că s-a împlinit (Lc. 21, 22), iar cele ce au mai rămas în ea se vor împlini numai în zilele cele de apoi.

Versetele: 2, 3

„Și am văzut un înger puternic, care striga cu glas mare: Cine este vrednic să deschidă cartea și să desfacă pecetile ei? Dar nimeni în cer, nici pe pămînt, nici sub pămînt nu putea să deschidă cartea, nici să se uite în ea“.

Tîlcuire:

Spunînd: Nimeni nu putea să deschidă cartea, se înțelege că nici îngerii, nici oamenii ce sînt în trup, nici sfinții ce au ieșit din trup, n-au dobîndit știința deplină a judecăților lui Dumnezeu, fără numai Mielul lui Dumnezeu, care a dezlegat pecetea celor prorocite mai demult. A dezlegat pecetea prin sine însuși prin venirea sa în lume.

Verset: 4

„Și plingeam cu amar că nimeni n-a fost găsit vrednic să deschidă cartea, nici să se uite în ea“.

Tîlcuire:

Și am plîns și nu alta, pentru ca să nu cadă în neștiință chiar și ceata cea prea curată a firilor cerești.

Verset: 5

„Și unul dintre bătrîni mi-a zis: Nu plînge. Că iată, a biruit Leul din seminția lui Iuda, rădăcina lui David, ca să deschidă cartea și cele șapte peceti ale ei“.

Tîlcuire:

Nu plînge, i-a zis, că de vreme ce îngerii n-o pot cuprinde cartea, iar Dumnezeu o cuprinde (înțelege), adică Dumnezeul care s-a făcut om pentru oameni, care este rădăcina lui David, după Dumnezeire fiind făcător, iar după trup rădăcină al lui David.

Pentru vedenia cea din mijlocul scaunului și a celor patru ființe și cum că Mielul, care avea șapte coarne a deschis cartea.

Verset: 6

„Atunci am văzut, la mijloc — între tron și cele patru ființe și bătrâni, stînd un Miel, ca junghiat, și Care avea șapte coarne și șapte ochi, care sînt cele șapte duhuri ale lui Dumnezeu, trimise în tot pămîntul“.

Tîlcuire:

Șapte coarne și șapte ochi ai Mielului le arată pe cele șapte duhuri ale lui Hristos, fiind cele șapte daruri ce le trimite și Hristos, pomenite de prorocii Isaia, 11 și de Zaharia (3). Iar spunînd că acum ar fi junghiat, arată viața Lui de după junghiere, în care după înviere a arătat urmele patimii cum că cu adevărat a fost junghiat.

Versetele: 7, 8

„Și a venit și a luat cartea, din dreapta Celui Care ședea pe tron. Și cînd a luat cartea, cele patru ființe și cei douăzeci și patru de bătrîni au căzut înaintea Mielului, avînd fiecare alăută și cupe de aur, pline cu tămîie, care sînt rugăciunile sfinților“.

Tîlcuire:

Alăuta arată lauda lui Dumnezeu cea bine întocmită și așezată, iar tămîierile arată jertfa credincioșilor, cea cu bună mireasmă ce se aduce prin viața curată, precum spune Sfîntul Apostol al lui Dumnezeu. Paharele arată gîndurile din care iese mirosul faptelor bune și rugăciunea cea curată.

Versetele: 9, 10

„Și cîntau o cîntare nouă zicînd: Vrednic ești să iei cartea și să deschizi pecetea ei, căci ai fost junghiat și ai răscumpărat lui Dumnezeu, cu sîngele Tău, oameni din toată seminția și limba și poporul și neamul; Și i-ai făcut Dumnezeului nostru împărăție și preoți, și vor împărăți pe pămînt“.

Tîlcuire:

Bătrînii sînt cei ce au făcut voia lui Dumnezeu în legea Veche și în cea Nouă și care-i aduc Mielului lui Dumnezeu, celui junghiat care ne-a răscumpărat pe noi, rugăciune și mulțumită.

Iar cîntarea nouă, înseamnă că noi schimbîndu-ne din vechi-me scrișorii din tot neamul și limba și luminați fiind, am fost învățați să cîntăm cu Duhul Sfînt, cum că vor împărăți acestea pe pămînt. Dar nu pe acest pămînt întunecat ci pe cel care l-a făgăduit Dumnezeu celor blinzi.

„Și am văzut și am auzit glas de îngeri mulți, de jur împrejurul tronului și al ființelor și al bătrînilor, și era numărul lor zeci de mii de zeci de mii și mii de mii; Zicînd cu glas mare: Vrednic este Mielul cel înjunghiat ca să ia puterea și bogăția și înțelepciunea și tăria și cinstea și slava și binecuvîntarea. Și toată făptura care este în cer și pe pămînt și sub pămînt și în mare și toate cîte sînt în acestea le-am auzit, zicînd: Celui Care șade pe tron și Mielului fie binecuvîntarea și cinstea și slava și puterea, în vecii vecilor!“

Versetetele: 11, 12, 13

Tîlcuire:

Și am auzit glas de îngeri mulți și de ființe și al bătrînilor, pentru că toți cei înțelegători și de la toate cele simțite, de la cei vii și chiar de la tot ce are glas firesc, Dumnezeu este proslăvit de toate acestea. Adică atît de cele înțelegătoare cît și de cele neînțelegătoare după firea lor. Însă este slăvit mai ales de îngeri și de oamenii aleși cu sufletele în cer, și de oamenii ce sînt cu trupul pe pămînt. Că Sf. Ambrozie zice, că fiind început tuturor zidirilor, Fiul, Fiu este al Tatălui ca cel ce este Unul Născut și de o ființă cu Tatăl, că acest Fiu i-a dat omului învoire și nașterea cea de-a doua ce s-a făcut prin El, deși este scris că a luat stăpînia celor cerești și a celor pămîntești ca un om, căci ca Dumnezeu o avea aceasta.

Verset: 14

„Și cele patru ființe ziceau: Amin! Iar bătrînii căzură și se închinară“.

Tîlcuire:

Prin cele patru ființe și prin bătrîni se arată că s-au făcut o turmă și o biserică, a îngerilor și a oamenilor prin Iisus Hristos Dumnezeu. Căci Iisus Hristos le-a unit pe cele risipite și a stricat zidul cel despărțitor. Am auzit împreună cu cele patru ființe care sînt din cetele îngerești și pe cei 24 de bătrîni (care îi arată pe cei ce se vor mîntui) cum că se vor învrednici a-I cînta lui Dumnezeu și a I se închina. Acestor cîntări să ne învrednicim și noi întru Singur Hristos dătătorul de pace și Dumnezeul nostru, cu care împreună Tatălui și Sfîntului Duh fie-i mărire, putere și cinste, acum și pururea și în vecii nesfîrșiți. Amin!

Capitolul 6

DEZLEGAREA PECEȚII CELEI DINTII, CE ÎNCHIPUIEȘTE ÎNVĂȚĂTURA APOSTOLILOR

Verset: 1

„Și am văzut cînd Mielul a deschis pe cea dintii din cele șapte peceti, și am auzit pe una din cele patru ființe, zicînd cu glas ca de tunet: *Vino și vezi!*“

Tîlcuire:

Prin glas ca de tunet se înțelege învățătura Apostolilor cea împărătească. Aici arată o bună întocmire ce pogoară de la cetele cele dintii la cele de-a doua, de aceia și de la o față din cele patru închipuiri, de la leu a auzit glasul care a fost auzit mai întii, care i-a arătat ce va să fie îngerul arătîndu-i vedenia într-un chip întunecat.

Însă fiara cea dintii, leul, aici se arată înțelepciunea împărătească a Apostolilor asupra dracilor pentru care s-a zis: „Iată împărăția pămîntului s-a adunat“ (Psalm, 47, 44).

Verset: 2

„Și m-am uitat și iată un cal alb și cel care călărea pe el avea un arc; și i s-a dat lui cunună și a pornit ca un biruitor, ca să biruiască“.

Tîlcuire:

Dezlegarea pecetii cerești de aici și a celorlalte peceti arată rînduiala lui Dumnezeu-Cuvîntul ce s-a întrupat.

După înțelegerea noastră: Însă cei ce au înțeles așa n-au înțeles bine, că prin cal alb se înțelege viața cea albă a Apostolilor pentru sfințenia lor, și cel ce ședea pe dînsul, îi arată pe Apostolii care au putere de înțelegere dată de Hristos împotriva dracilor și a împăraților pămîntului, precum se înțelege din ceea ce urmează, îl aduc mărturie pentru aceasta și pe Timotei.

Tot după înțelegerea cea de mai sus este și această înțelegere: Nașterea cea dintii, este nașterea, a doua de la botez, a treia la semnele date de Dumnezeu, a patra cînd a stat în fața lui Pilat, a cincea la Cruce, a șasea la punerea în groapă, a șaptea la prădarea iadului și la jeluirea lui.

Iar după înțelegerea noastră: — Iar noi citind pe Metodie care pentru cuvîntul acesta a zis că nici-o trebuință nu este ca să înțe-

legem că ar vorbi de întruparea lui Hristos, că de mult mai înainte s-a împlinit taina întrupării înaintea acestei descoperiri, a lui Dumnezeu-Cuvîntul întrupare. Și Ioan de acestea de acum și de cele viitoare învățat a fost să cînte.

De aceia a făcut tilcuire șarpelui celui roșu, cum s-a zis mai jos. Pecetea întii se înțelege, ceata Apostolilor ce au șezut pe viața lor cea albă ce au avut-o. Arcul este propovăduirea Evangheliei, săgețile sînt cuvintele de mîntuire. Căci încordînd propoveduirea ca un arc, i-au adus lui Hristos pe cei răniți cu singele mîntuirii, cunună pentru aceasta luînd. Că prin adevăr, pe domnii înșelăciunii i-au biruit în nădejdea biruinței celei de-a doua. Pentru că două biruințe au avut Apostolii, una pentru mărturisirea numelui Stăpînului pînă la moartea silnică, iar a doua prin ceea ce au scris ei. Și a ieșit biruitorul să biruiască, că biruința cea dintii a fost întoarcerea păgînilor, iar a doua ieșirea de bunăvoie din trup prin munci, pentru a-i întoarce pe păgîni.

DEZLEGAREA PECETII CELEI DE-A DOUA CARE ARATĂ RĂZBOIUL NECREDINCIOȘILOR ASUPRA CREDINCIOȘILOR

Verset: 3

„Cînd a deschis pecetea a doua, am auzit zicînd, pe a doua ființă: Vino și vezi!“

Tilcuire:

A doua ființă se pare că o numește pe vițelul evanghelistului Luca, care însemnează sfintele jertfe ale sfinților mucenici. Că cea dintii a arătat puterea Apostolilor, iar după ce s-a arătat puterea Apostolilor, aici vorbește de munca lor și a mucenicilor și a tuturor propoveduitorilor. Unii zic că aici se înțelege prigoana bisericii pe vremea lui Nero pînă la Tit împărat, cînd și Petru a fost omorît de Nero.

Verset: 4

„Și a ieșit alt cal, roșu ca focul; și celui care călărea pe el i s-a dat să ia pacea de pe pămînt, ca oamenii să se junghie între ei; și o sabie mare i s-a dat“.

Tilcuire:

Pecetea a doua, noi socotim că se înțelege învățătura Apostolilor care s-a împlinit fiind stricată apoi de unii cu minciuni și de către învățătorii cei răi și astfel s-a stricat pacea lumii, împărțindu-se firea după a sa voie, fiindcă nu s-a mai supus la învățătura

cea dreaptă a lui Hristos. „N-am venit să arunc pace pe pământ, ci sabie“ prin care junghierea mucenicilor s-a înălțat ca o jertfă la altarul cel de sus. Calul roșu ca focul, sau este chipul vărsării de sânge, sau este semnul inimii lui Hristos. Iar cel ce ședea pe el este Dumnezeu. Iar cînd scrie că i s-a dat celui ce ședea pe el să strice pacea de pe pământ, arată slobozenia lui Dumnezeu, cea cu totul înțeleaptă, care a îngăduit să fie prigoană pentru lămurirea sfinților și o mai mare pedeapsă a muncitorilor (necredincioșilor). Pentru ca să se lămurească slugile cele credincioase lui Dumnezeu prin ispite.

DEZLEGAREA A TREIA, CARE ÎNSEAMNĂ CĂDEREA DE LA HRISTOS A CELOR CE N-AU CREZUT CU ADEVĂRAT ȘI TARE ÎN EL

Verset: 5

„Și cînd s-a deschis pecetea a treia, am auzit pe a treia ființă zicînd: Vino și vezi! Și m-am uitat și iată un cal negru și cel care călărea pe el avea un cîntar în mîna lui“.

Tîlcuire:

A treia ființă se pare că este omul, evanghelistul Matei, care arată ruperea oamenilor de către cei credincioși și muncirea pentru alunecarea în păcatul lepădării de credința cea dreaptă prin voia slobodă.

Prin calul negru, înțelegem că arată tînguirea pentru cei ce au căzut de la credința în Iisus Hristos din cauza muncilor (chinurilor). Iar cîntarul din mîna sa, este ispititorul acestora, care au căzut din credință, sau din cauza alunecării fiind neîntemeiați în mintea lor sau din cauza mării deșarte, sau pentru neputința trupului lor. Ispititorul, unii zic că ar fi fost (marginal), împăratul Tit, care a venit de la Roma la Ierusalim și locuitorii din Ierusalim s-au înnegrit de foametea cea mare, precum ne spune Iosif Flaviu istoricul războaielor evreiești, sau din foamete de credință.

Verset: 6

„Și am auzit, în mijlocul celor patru ființe, ca un glas care zicea: Măsura de grîu un dinar, și trei măsuri de orz un dinar. Dar de untdelemn și de vin să nu te atingi“.

Tîlcuire:

Banița de grîu cu un dinar, adevărat este să fi fost atunci și foamete duhovnicească arată aici prin dinar și-i arată aici pe cei ce s-au nevoit după lege și pe cei ce au păzit cu rîvnă chipul lui

Dumnezeu cel dat, după care este făcut omul. Iar trei măsuri de orz cu un dinar, îi arată pe cei ce s-au supus prigoanelor după asemănarea animalelor, pentru lipsa de bărbăție ce-au arătat-o, dar mai pe urmă s-au căit și și-au spălat chipul cel spurcat cu lacrimile lor.

Iar vinul și untul de lemn de care a poruncit să nu se strice, zice să nu se strice doftoria lui Hristos în acea tulburare, sau spune să-i vindece pe cei ce au căzut între tâlhari și sînt răniți. Să nu-i lase să se risipească de moarte pe cei ce prin bărbăția lui Dumnezeu și prin multă răbdare, au vrut ei înșiși să-și biruiască, căderea lor în păcat.

Deci ca și noi să dobîndim pe Dumnezeu ca doftor milostiv spre patimile noastre cele sufletești, să ne nevoim în așa fel ca fraților noștri ce greșesc să le aducem vinul învățaturii amestecat cu untdelemnul pătimirii, ca să nu se rătăcească ei cu piciorul și să se abată din calea dreptății, ci mai iute să se vindece după dumnezeiescul apostol, ca făcîndu-ne împreună lucrători lui Dumnezeu să ne îndulcim în veci de bunătățile Lui cu darul și cu iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, căruia i se cuvine mărirea, și puterea acum și pururea și în vecii vecilor. Amin!

DEZLEGAREA PECETII A PATRA CARE ARATĂ BĂȚAILE CE S-AU ADUS ASUPRA PĂGÎNILOR

Manuscris: 4286

Verset: 7

„Și cînd a deschis pecetea a patra, am auzit glasul ființei a patra, zicînd: Vino și vezi!“

Tîlcuire:

Fiara cea de-a patra adică vulturul, evanghelistul Marcu este, că această pasăre este zburătoare pe sus și iute către stîrv, poate să arate bătăile mîniei ce era să fie, care erau gata să le trimită Dumnezeu pentru biruința creștinilor și pentru munca păgînilor. Dumnezeu va face biruință împotriva celor ce se vor lupta cu creștinii.

Verset: 8

Și m-am uitat și iată un cal galben-vînăt și numele celui ce călărea pe el era moartea. Și iadul se ținea după el și li s-a dat lor putere peste a patra parte a pămîntului, ca să ucidă cu sabie și cu foamete, și cu moarte și cu fiarele de pe pămînt“.

Tîlcuire:

Marginal — Cel ce ședea Maximian a fost, numele lui e moarte, că pe mulți i-a omorât din romani și dintre creștini. Iadul ce mergea după dînsul este munca ce era să ia încă și armenii ce-i urmau lui, care au fost omorîți de către romani. Puterea lui Dumnezeu a slobozit aceasta ca să se lămurească cei aleși.

Zice în Cartea a noua în capitolul 8 istoricul Eusebiu: Că pe vremea împăratului Maximian, romanii fiind omorîți de foamete și de ciumă atît de mulți muriseră încît nu mai era cîine să-i îngroape. Căci și creștinii atunci temîndu-se de Dumnezeu întîrziiau cu îngropările lor. Iar iubitorul de oameni pe cei înșelați îi aducea la cunoștința adevărului. Iar armenii ridicîndu-se împotriva romanilor, mulți au fost omorîți de sabie și au mîncat cîinii trupurile celor morți. Așa încît cei rămași s-au întors să ucidă cîinii, temîndu-se că murind și ei să nu aibă asemenea gropi (pe cîini). Și nu este de necrezut, căci și cîinii de multe ori se însoțesc cu fiarele sălbatice pentru a mîncea stîrvurile rămase. Și în neamul nostru am văzut cum că s-au întîmplat unele ca acestea.

DEZLEGAREA PECETII A CINCEA, CARE ARATĂ STRIGAREA SUFLETELOR SFINȚILOR CĂTRE DUMNEZEU CA SĂ SE FACĂ SFÎRȘITUL LUMII

Versetele: 9, 10

„Și cînd a deschis pecetea a cincea, am văzut, sub jertfelnic, sufletele celor înjunghiați pentru cuvîntul lui Dumnezeu și pentru mărturia pe care au dat-o. Și strigau cu glas mare și ziceau: Pînă cînd, Stăpîne sfinte și adevărate, nu vei judeca și nu vei răzbuna sîngele nostru, față de cei care locuiesc pe pămînt?”.

Tîlcuire:

De se va sili cineva să alcătuiască dezlegarea celor patru peceți la isprăvnicia cea trecută a lui Hristos și aceasta să o aducă la prorociei ce s-au sfîrșit mai dinainte și la alți sfinți, care strigă către îndelungă răbdarea lui Dumnezeu, vom vedea că acești sfinți au fost batjocoriți de evrei mai înainte de cruce. De le va lua acestea cineva ca o prorocie pentru cele viitoare și le va pune și la învățătorii bisericii care au fost junghiați pentru Iisus Hristos, va vedea că această strigare se îndreaptă împotriva păgînilor, pentru ca să întoarcă cu aceasta pe cei vrednici și să distrugă păgînatatea celor mîndri prin sfîrșitul lumii acesteia, ca să nu-și tindă dreptii mîinile lor întru fărădelegi. (Psalm, 44).

Marginal — Strigarea sfinților este spre întoarcerea celor rămași și pentru ca să ia muncă cei răi.

Că deși s-au lămurit atunci cei răucredincioși prin mînia lui Dumnezeu, dar nimic mai puțin decît rămășița celor ce trebuiau să se întoarcă și decît bătăile cele de nimic n-au trebuit ei (strigînd) și celelalte.

Verset: 11

„Și fiecăruia dintre ei i s-a dat cîte un veșmînt alb și li s-a spus ca să stea în tihnă, încă puțină vreme, pînă cînd vor împlini numărul și cei împreună slujitori cu ei și frații lor, cei care aveau să fie omoriți ca și ei“.

Tîlcuire:

(Vezi că sfinții cer sfîrșitul lumii).

Aceasta ce zice: pînă ce se vor împlini și slujitorii cei dimpreună cu dînșii, arată că sfinții cer sfîrșitul lumii. Chiar de aceia li se poruncește lor să mai rabde pînă se vor împlini frații lor (Evrei 11) ca să nu ia fără de ei desăvîrșirea, după Apostol. În haină albă, arată lumina faptelor bune care înflorește pe dînșii, cu care sînt îmbrăcați deși n-au încă făgăduințele. Că prin nădejdea acestora, pe care ca printr-o oglindă înțelegătoare le văd, fiind schimbați din grosimea materială, cu adevărat se veselesc și se odihnesc în sînul lui Avraam.

Marginal: Sînul lui Avraam închipuiește locurile pe care le au cei fericiți, despărțite după măsura faptelor bune. Pentru că înmulțindu-se sfinții au zis aceasta, cum că fiecare din lucrători a luat loc după vrednicia faptelor bune prin care și privesc la slava cea vie și prin semne adevărate dovedesc adevărul.

DEZLEGAREA PECETII A ȘASEA, CARE ÎNCHIPUIEȘTE BĂTĂILE CE VOR VENI LA SFÎRȘITUL LUMII

Versetele: 12, 13

„Și m-am uitat cînd a deschis pecetea a șasea și s-a făcut cutremur mare, soarele s-a făcut negru ca un sac de păr și luna întreagă s-a făcut ca sîngele. Și stelele cerului au căzut pe pămînt, precum smochinul își leapădă smochinele sale verzi, cînd este zguduit de vijelie“.

Tîlcuire:

Unii au spus că acestea s-au petrecut pe vremea lui Vespasian împăratul. Nouă (Andrei) ni se arată să fie aceasta trecerea de la anii cei din prigoane la vremea cea de dinaintea venirii lui Anti-hrist. În care vreme s-a prorocit că vor fi multe bătăi, pentru că oamenii nu vor voi să se lepede de rele fiind deprinși cu ele. Fiind

în rele li se va trimite Antihrist, căci vor fi atâtea rele câte n-au mai fost. Prin cutremur arată schimbarea lucrurilor.

Marginal: Prin schimbarea lucrurilor se înțelege despre cei ce se vor întoarce atunci la credință.

În multe locuri ale Scripturii aflăm aceasta: „Încă odată voi clăti“ care arată schimbarea celor ce se clătesc, precum zise Apostolul. Legea veche a fost numită ieșirea evreilor din Egipt (Evr. 11). Pământul s-a cutremurat pentru că cerurile s-au topit (Psalm 67).

Iar întunecarea soarelui și neluminarea și sîngerarea lumii, arată luminarea celor rămași din mînia lui Dumnezeu.

Marginal: Adică precum cei ce au trecut, așa și atunci mulți vor trece de la necredință la credință.

Pentru că așa a tilcuit și dumnezeiescul Chiril (Matei 24). Și smochinul se ia spre arătare ca și cum ar lepăda roadele cele ne-coapte, prin zăduful ispitelor și nefiind încă îndulcite cu darul, cînd sînt clătite de vîntul diavolului. Că în două feluri se ia aceasta și bun și rău.

Marginal: Smochinul bun și rău înțelege precum zice Ieremia 24.

Aceasta se arată din cele două coșnițe ce i s-au arătat lui Ieremia una cu smochine bune iar una cu smochine rele. Și smochinul cel uscat (Mt. 21) de Hristos, care este spus și la Cîntarea Cîntărilor (2) însă și duhovnicește de se vor plini acestea și de către Hristos Judecătorul care va veni cu mărire, însuși ca cele ce au . . .

Marginal: Cerul nicidecum nu se va strica, ci numai cu învăluire se va înnoi.

Că cerul nu se va supune stricăciunii și pieirii, ci numai se va învălui și se va schimba la mai bună fire. Precum zice Irineu în Cazania a cincea a muștrării conștiinței celei cu nume rău: „Că nu se va strica nici nu va pieri statul făpturii (cu adevărat e stătător și Cel ce a făcut-o pe ea) ce chipul lumii acesteia va trece (Cor. 7) în care s-a făcut călcarea poruncii“. Irineu a zis: Vistierii ascunse ale științei și înțelepciunii.

Verset: 14

„Iar cerul s-a dat în lături, ca o carte de piele pe care o faci sul și toți munții și toate insulele s-au mișcat din locurile lor“.

Tîlcuire:

Zicînd că cerul s-a învăluit ca o carte, pune sub chip ascuns neștiința venirii celei de a doua a lui Hristos. Căci și venirea neștiută va fi. Că fără de sunet și îndată cartea se deschide sau cum că și puterile cerului pentru ceia ce au căzut vor avea durere, că-

zind din credință ca și cum ar pătimi împreună, și s-ar întrista prin aceasta.

Marginal: Iar mi se pare că Apostolul și după obiceiul cel de demult a umblat pentru că cărțile învăluite (suluri) evreii în loc de cărțile ce sînt la noi acum le aveau, a căror dezvăluire nu pierdea slovele ci le făcea cunoscute. Tot așa și dezvăluirea trupului ceresc, arată descoperirea bunătăților celor ce li se sînt în sfinților (destinate lor). Și așa este ca în patru tîlcuiri și chipuri după cum ne-a dat nouă Dumnezeu am tîlcuit acum, dar să urmăm celelalte. Și tot muntele și insulele din locul lor s-au mutat.

Versetete: 15, 16, 17

„Atunci împărații pămîntului și domnii și căpeteniile și boğații și cei puternici și toți robii și toți slobozii s-au ascuns în peșteri și în stîncile munților. Strigînd munților și stîncilor: Cădeți peste noi și ne ascundeți pe noi de fața Celui Care șade pe tron și de mînia Mielului; Că a venit ziua cea mare a mîniei Lor, și cine are putere ca să stea pe loc?“

Tîlcuire:

Cînd l-au întreat pe Iisus Hristos Apostolii despre stricarea bisericii din Ierusalim și despre sfîrșitul veacului (pe cît au putut înțelege ei) le-a spus mai înainte cele viitoare. Din care s-au împlinit pe vremea luptei lui Vespasian și a lui Tit, împotriva ucigașilor lui Hristos jidovi, precum mărturisește Iosif Flaviu-jidovul. Iar la sfîrșitul veacului, cu mai multă silnicie împotriva întregii lumi vor veni aceștia (evreii) la venirea lui Antihrist, la a cărui venire (Antihrist) conducătorii cei mari, și cei bisericesti cu rînduiala cea bună, și conducătorii lumii, care sînt desemnați prin munți, unde sînt cuprinse și bisericile credincioșilor (care se numesc insule și care se înnoiesc către Dumnezeu după spusa lui Isaia), toți aceștia vor fugi din locurile lor din cauza hristosului celui mincinos. Prin care prigoană și noi înainte venirii lui, pentru păcatele noastre, îngăduind Dumnezeu, a fi ispitiți. Iar împărații pămîntului adică cei ce stăpînesc pămîntul numai, și nimic în ceruri nu și-au cîștigat, împreună cu toți domnii și boierii și cu slugile cele mai de jos și cu toți cei ce sînt departe de slujba lui Hristos, se vor ruga ca să-i ascundă pietrele și peșterile și munții, decît să ia bătăile ispitei mîniei lui Dumnezeu, ce va veni ca un vifor asupra lor, care vor fi aduse întru venirea lui Antihrist, în foamete, din ciume, și din alte necazuri. Sau ca să se muncească după înviere în muncile fără de sfîrșit ce vor fi, cînd va fi foarte aprinsă mînia lui Dumnezeu. Și cu dreptate ca un cuptor care va mistui pe cei ce zidesc pe temeiul credinței, fîn, lemne și trestie,

ca niște lucruri pentru mîncarea focului sortite. De aceia iubitorul de oameni Dumnezeu să ne izbăvească, pe noi și să ne facă părtași bunătăților veșnice, cele gătite sfinților Lui, cel ce așază plinirea celor ce se mîntuiesc cu iubirea de oameni a Unuia Născut, Fiul Său, cu care împreună I se cuvine mărirea și cu Duhul Sfînt în vecii vecilor. Amin!

Capitolul 7

PENTRU CEI O SUTĂ PATRUZECI ȘI PATRU DE MII, CARE AU FOST PĂZIȚI NEVĂTĂMAȚI DE BĂTAILE CELOR PATRU ÎNGERI

Verset: 1

„După aceasta am văzut patru îngeri, stînd la cele patru unghiuri ale pămîntului și ținînd cele patru vînturi ale lui, ca să nu sufle vînt pe pămînt, nici peste mare, nici peste vreun copac“.

Tîlcuire:

Deși unii au spus că aceasta le-a făcut de mult romanii evreilor, că socoteau că cei patru îngeri ai lui Dumnezeu închipuiau, că cei ce vor fi ispitiți nu vor putea să scape de mînia lui Dumnezeu, nici pe pămînt, nici pe mare. Dar cu cît mai greu va fi aceasta întru venirea lui Antihrist, nu numai într-o parte a pămîntului evreiesc, ci în tot pămîntul, în unghiurile căruia vor sta patru îngeri împlinind voia lui Dumnezeu, slujbele date lor iar nouă neștiute. Ținerea vînturilor arată și liniștirea buneii întocmiri a făpturii și nouă ne arată scăparea celor răi. Pentru că cu vînturile se hrănesc pomii ce sînt pe pămînt și înfloresc și pe mare umblă corăbiile cu vînt.

Verset: 2

„Am văzut, apoi, alt inger care se ridica de la răsăritul soarelui și avea pecetea Viului Dumnezeu. Ingerul a strigat cu glas puternic către cei patru îngeri, căroro li s-a dat să vatăme pămîntul și marea“

Tîlcuire:

„Și am văzut alt inger de la răsăritul soarelui, care avea (Iezechiel 9) pecetea viului Dumnezeu“ acest lucru l-a văzut și Iezechiil care a văzut un om îmbrăcat în alb, adică în haină lungă albă și care însemna frunțile (pecetluia) ce suspinau, ca să nu piară dreptii cu cei nedrepți pentru neștiință. Pentru că nici îngerii de multe ori nu știu bunătățile cele ascunse ale sfinților.

Marginal: Adică s-au pecetluit și s-au însemnat credincioșii lui Hristos care au scăpat de bătăile romanilor când s-a stricat Ierusalimul.

Aceasta i s-a arătat fericitului, când a văzut puterea cea înaltă ce le poruncea acelor sfinți îngeri muncitori, ca să nu le facă nimic celor păcătoși pînă ce nu vor cunoaște pe slujitorii adevărului, care se vor despărți prin pecetluire. Iar aceasta s-a făcut prin multe părți prin cei ce crezuseră în Hristos și care au scăpat de dărîmarea Ierusalimului de către romani când au fost multe milioane, precum spune marele Iacob către dumnezeiescul Pavel. Mulțimea cea multă însă va fi pe vremea lui Antihrist când vine acesta, când pecetea Crucii celei de viață făcătoare va despărți necredincioșii de cei credincioși, care fără de sfială și cu îndrăzneală vor purta semnul lui Hristos înaintea păgînilor (se vor însemna cu semnul Crucii) pentru aceia zice îngerul:

Verset: 3

„Zicînd: Nu vătămăți pămîntul, nici marea, nici copacii, pînă ce nu vom pecetlui, pe frunte, pe robii Dumnezeului nostru“.

Tîlcuire:

Marginal: Cînd îl bate Dumnezeu pe om pentru păcate și celelalte fapte pătimesc împreună cu omul.

În ce chip s-a făcut făptura pentru noi tot așa cînd ne muncim noi și ea se împărtășește de bătăile acestea, precum și atunci cînd se slăvesc sfinții, împreună se veselește făptura. Pentru aceasta învățăm că și celor ce fac bine le trebuiește ajutorul îngerilor cu pecetea Duhului cea dată nouă mai înainte de aducerea ispitelor.

Marginal: Ajutorul îngerilor este foarte folositor în ispите.

Căci se vede din lucrare cînd le cerem ajutorul îngerilor, iar cei ce nu le cer ajutor rămîn neajutorați pentru că nu cer ajutor.

Marginal: De către îngeri, căci singuri nu vor să facă bine, de aceia cer ajutor de la îngeri.

Verset: 4

„Și am auzit numărul celor pecetluiți: 144.000 de pecetluiți, din toate semințiile fiilor lui Israil“.

Verset: 5

„Din seminția lui Iuda 12.000 de pecetluiți“

Tîlcuire:

Închipuirea numelor celor 12 patriarhi. Iuda se tâlcuiește mărturisire, aici sînt arătați cei ce se mîntuiesc prin mărturisirea lui Hristos cel răsărit din Iuda.

Verset: 5

„Din seminția lui Ruben, douăsprezece mii“

Tîlcuire:

Ruben, fiul vedeniei se tâlcuiește, prin care se închipuiesc cei ce au agonisit vedenia duhovnicească prin curăția inimii.

Verset: 5

„Din seminția lui Gad, douăsprezece mii“

Tîlcuire:

Gad, ispită se tâlcuiește, prin care se arată cei ce se încunu-nează prin răbdarea ispitelor ca și Iov.

Tîlcuire:

Verset: 6

„Din seminția lui Așer, douăsprezece mii“

Așer, se tâlcuiește fericire, prin care pentru viața cea vrednică sînt arătați cei ce moștenesc fericirea Stăpînului și cei ce învrednicesc a sta de-a dreapta Stăpînului Hristos și se numesc fiii luminii și ai zilei.

Verset: 6

„Din seminția lui Neftalim douăsprezece mii“

Tîlcuire:

Neftalim, rugăciune se tâlcuiește, prin care se însemnează cei ce se lipsesc de Dumnezeu cu rugăciunea neîncetată.

Verset: 5

„Din seminția lui Manase, douăsprezece mii“

Tîlcuire:

Manase, se tâlcuiește uitare, adică cei ce uită cele de pe urmă și casele părinților pentru dragostea lui Dumnezeu.

Verset: 7

„Din seminția lui Simeon, douăsprezece mii“

Tîlcuire:

Simeon ascultare se tâlcuiește, adică cei ce se îndreptează prin ascultarea dumnezeieștilor porunci.

Tîlcuire:

Verset: 7

„Din seminția lui Levi, douăsprezece mii“

Tîlcuire:

Levi, primit se tîlcuiește, prin care se înțeleg cei primiți de Hristos pentru viața lor cea sfîntă, însă Levi al optulea s-a pus arătînd că preoția cea adevărată (față în față cu Hristos) după a opta zi a învierii va fi.

Verset: 7

„Din seminția lui Isahar, douăsprezece mii“

Tîlcuire:

Isahar, plată se tîlcuiește, adică cei ce iau plată de la Dumnezeu pentru că viețuiesc în fapte bune.

Verset: 8

„Din seminția lui Iosif, douăsprezece mii“

Tîlcuire:

Iosif, adăugire se tîlcuiește (înmulțire sau creștere) adică cei ce primesc cele ce sînt de trebuință lor pentru ca apoi să li se adauge împărăția cerului.

Verset: 8

„Din seminția lui Zabulon, douăsprezece mii“

Tîlcuire:

Zabulon, locașul puterii, sau bună mireasmă se tîlcuiește, prin care se înțeleg cei întăriți peste puteri prin sălășluirea lui Hristos și care s-au făcut bună mireasmă Lui, precum zice Pavel (II Cor. 2).

Verset: 8

„Din seminția lui Veniamin, douăsprezece mii“

Tîlcuire:

Veniamin se tîlcuiește fiul durerii sau fiul zilei, sau fiul luceafărului de dimineață, adică cei ce împlinesc numărul cu dureri de inimă, ori credincioșii cei din evrei, ce au scăpat atunci din robia romanilor sau care este lucru mai credincios, cei ce se vor mîntui prin credință dintre evrei, atunci la sfîrșitul lumii, de vreme ce, cum zice Apostolul la Rom. 11: După intrarea plinirii neamurilor tot Israilul se va mîntui. Și amîndouă sînt primite. (Vezi că după ce se va plini numărul celor mîntuiți din neamuri, tot Israelul se va mîntui, adică toți care vor crede de atunci înainte în

Hristos. Iar cînd zice că o rămășiță se va mîntui, arată că numai cei ce vor crede înainte de venirea a doua a Domnului se vor mîntui, nu și cei ce n-au crezut și au murit. Însă mi se pare că rîvnă a tocmirii arată din fiecare seminție, înmulțirea seminției Apostolilor prin cei 12 înmulțindu-se în numărul cel deplin al miilor și așa plinind miile ce s-au zis. (Prin 12 000 se înțeleg toți cei credincioși și care au venit prin propovăduirea Apostolilor și a Prorocilor.

Marginal: Adică patriarhii Legii Vechi. Fiecare Apostol avînd cîte 12 000 de pecetluiți, prin care se înțeleg toți cei pe care i-au adus la credință.

De vreme ce ucenicii au fost ai seminției celei căzute pe pămînt pentru iubirea de oameni, care a crescut roadă de multe feluri a mîntuirii a toată lumea. Și să se știe aceasta că neamul lui Dan nu s-a pus împreună cu celelalte, pentru aceasta, că din el se va naște Antihrist, ci în locul lui s-a pus seminția lui Levi, deși aceia este preoțească de demult și nu vine la număr.

Iar tilcuirea numerilor poate asemăna fiecărei seminții vreo înțelegere cuvioasă oarecare, precum se pune întru cei de aproape. Pe Iosif l-a pus în locul lui Efrem, feciorul său.

Marginal: Iar Manase în rînd se pune, căci Levi se pune în locul lui Dan, iar Dan se scoate.

Și cu cuviință și numărul acestora întocmai s-a pus precum s-a spus și pentru cele 12 căpetenii evreiești de demult și pentru oamenii ce s-au pus în locul lor, peste tot pămîntul, adică dumnezeieștii Apostoli precum s-a scris și prin ei evreii cei risipiți pe pămînt în vremurile de apoi se vor munci (evreii fiind de partea lui Antihrist).

PENTRU POPORUL CEL FĂRĂ DE NUMĂR DIN NEAMURI ÎMBRĂCAT ÎN HAINE ALBE

Versetele: 9, 10

„După aceea, m-am uitat și iată mulțime multă, pe care nimeni nu putea s-o numere, din tot neamul și semințiile și popoarele și limbile, stînd înaintea tronului și înaintea Mielului, îmbrăcată în veșminte albe și avînd în mîna ramuri de finic⁶.”

Tilcuire:

Aceștia sînt cei de care zice David: „Psalm 138 — Și-i voi număra pe ei și mai mult decît nisipul se vor înmulți“ sînt cei ce s-au luptat mucenicește pentru Hristos și care se vor mai lupta încă

bărbătește în vremile cele de apoi, din tot neamul și seminția și care și-au vărsat sîngele lor pentru Hristos și și-au albit astfel hainele bunătăților lor și le vor mai albi. Ținînd în mîini ramurile de finic simbolizează biruințele cele prea drepte și albe ale inimilor care le sînt de mare folos. Înaintea tronului lui Dumnezeu, adică al odihnei lui Dumnezeu dăntuind ei și ca niște slugi bine pricepute aducînd mărire dătătorului de biruințe peste draci.

Marginal: Și împrejurul scaunului de heruvimi și 24 de bătrîni și toți se înțeleg că sînt.

Versetele: 11, 12

„Și toți îngerii stăteau împrejurul tronului bătrînilor și al celor patru ființe și au căzut înaintea tronului, pe fețele lor, și s-au închinat lui Dumnezeu. Zicînd: Amin! Bindecuvîntarea și slava și înțelepciunea și mulțumirea și cinstea și puterea și tăria — Dumnezeului nostru în vecii vecilor. Amin!“

Tîlcuire:

Toți îngerii stăteau împrejurul tronului și al bătrînilor. Iată o biserică a îngerilor și a oamenilor.

Marginal: Biserică în ceruri au și o laudă: lauda lui Dumnezeu.

Și cei ce se arată de mult înfricoșați oamenilor celor asemenea cu îngerii, precum știm din Daniil, atunci împreună cu slujitorii, cu oamenii vor fi. Și după înțelegerea oarecăror sfinți, se arată întru sine în trupurile lor, pentru scrierea împrejur în loc.

Marginal: Îngerii se arată în trupuri nu firești, precum oamenii în trup ci-și iau trup, precum știe Dumnezeu, schimbăcios. Însă „scriere împrejur“ este a trupului firesc ce are lungime, lățime, adîncime, pe care o putem cuprinde noi, pentru aceia vrea Dumnezeu de se scriu împrejur și îngerii, ca să-i putem vedea.

Și după altă înțelegere, că nu este deosebire în trei părți, în lung, în lat și în adînc (lucru ce este firesc lucrurilor), pentru aceia nu se arată în firea lor, ci precum voiește Dumnezeu așa se schimbă îngerii și se scriu împrejur. Împrejurul oricum al Heruvimilor și al bătrînilor stînd, arată prin stare mărimea cinstei cu care slăvesc ceia ce se închipuiesc prin numărul bătrînilor, de la care toți să trimită lui Dumnezeu mulțumită pentru biruința cea cuvioasă ce a făgăduit-o întru noi.

Verset: 13

„Iar unul din bătrîni a deschis gura și mi-a zis: Aceștia care sînt îmbrăcați în veșminte albe, cine sînt și de unde au venit?“

Tîlcuire:

Și a răspuns unul din bătrîni . . . Îndeamnă cu întrebare pe fericitul cel ce i s-a arătat spre dobîndirea celor ce a văzut (Ioan). Iar el cu neștiința se înțelepțește punînd-o înainte, se învață de la cele ce i s-au arătat.

Versetele: 14, 15

„Zis-am către el: Doamne, Tu știi. El mi-a răspuns: Aceștia sînt cei care vin din strîmtorarea cea mare și și-au spălat veșmintele lor și le-au făcut albe în sîngele Mielului. Pentru aceea sînt înaintea tronului lui Dumnezeu, slujind ziua și noaptea în templul Lui; și Cel Care șade pe tron înălța-va cortul Lui asupra lor;“

Tîlcuire:

Și mi-a zis mie . . . Fericiți sînt care vor lua roadă, pentru ostenele lor cele trecătoare odihnă veșnică și care vor împărăți împreună cu Hristos pentru că au pătimit împreună cu Dînsul și cei ce-i vor sluji Lui pururea. Spunînd aici „ziua și noaptea“ arată neîncetare, că acolo noapte nu va fi, ci o zi continuă care în locul soarelui celui firesc va fi luminată cu soarele cel mai presus de fire cu Soarele Dreptății. Prin aceiași noapte se înțeleg și tainele cele ascunse și cunoștințele cele adînci, iar ziua le arată pe cele arătate și lesne de înțeles. Iar Biserica Acestuia (templul) este toată făptura cea înnoită cu Duhul și mai ales cea ce au păzit arvuna Duhului întregă și neatinsă cum s-au făgăduit, și cu această arvună au trăit și au petrecut.

Verset: 16

„Nu vor mai flămînze, nici nu vor mai înseta, nici nu va mai cădea soarele peste ei și nici o arșiță“.

Tîlcuire:

Adevărat este că pîinea cea cerească și apa vieții vor avea. Și de la ispitele cele arătate prin „soare“ și prin „arșiță“ nu vor mai pătimi durere, nici întristare, că vremea luptelor va trece.

Verset: 17

„Căci Mielul, Cel Care stă în mijlocul tronului, îi va paște pe ei și-i va aduce la izvoarele apelor vieții și Dumnezeu va șterge orice lacrimă din ochii lor“.

Tilcuire:

Zicînd: „Îi va paște pe ei“ arată că cei ce vor fi păscuți de către Hristos atunci, nu se vor mai teme de năvala lupilor. Pentru că atunci lupii se vor trimite în focul cel nestins. Cei păscuți de Hristos vor fi lingă cele curate și prea desfătate izvoare ale cunoștinței de Dumnezeu celei mai presus de fire. Prin apă s-a arătat turnarea cea de prisosit a Duhului lui Dumnezeu, precum a spus Domnul, despre cei ce vor crede în El după dreptate: „Că izvoare de apă vie vor curge din pîntecele lui“ cu care sfinții se vor adăpa atunci de prisos întru bucurie și întru veselie fără de sfîrșit. Aceasta va fi după ce se va strica cunoștința cea din parte, cînd vor dobîndi desăvîrșirea și se vor dezbrăca de stricăciunea schimbării.

Capitolul 8

DEZLEGAREA PECETII A ȘAPTEA, CARE ARATĂ ÎN CE CHIP PUTERILE CEREȘTI ADUC LUI DUMNEZEU RUGĂCIUNILE SFINȚILOR CA NIȘTE MIRESMĂ

Versetele: 1, 2

„Și cînd Mielul a deschis pecetea a șaptea, s-a făcut tăcere în cer ca la o jumătate de ceas. Și am văzut pe cei șapte îngeri, care stau înaintea lui Dumnezeu și li s-au dat lor șapte trîmbițe“.

Tilcuire:

Numărul de șapte îngeri prin sfîntul acesta se ia, ca cel ce se unește cu veacul acesta și cu Sîmbăta și cu odihna sfinților și drept curge. Prin desfacerea pecetii a șaptea dezlegarea vieții pămîntești se închipuiește, cînd șapte îngeri vor sluji prin munci asupra oamenilor care vor fi vrednici de certare și de muncă. Iar „tăcerea“ arată buna rînduială a îngerilor și temerea de Dumnezeu și neștiința celei de a doua veniri. Iar: „jumătate de ceas“ arată scurta vremea bătăilor și arătarea împărăției lui Hrisos pe pămînt.

Verset: 3

„Și a venit alt înger și a stat la altar, avînd cădelniță de aur“.

Tilcuire:

Și a venit alt înger și a stat la altar . . . Deși se schimbă în materii și în închipuiri, peste fire sînt cele ce se pot vedea de sfinți

atit altarul, cît și cădelnița și orice se spune. Deci înaintea unui astfel de jertfelnic stînd îngerul și cădelnița cu tămîie fiind, a adus lui Dumnezeu rugăciunile sfinților, ca niște tămîieri. Prin acestea cereau să micșoreze Dumnezeu chinurile păgînilor din muncă și a celor fără de lege din veacul viitor după sfîrșitul a toată lumea. Și ca să dea prin venirea Sa plată celor ce s-au ostenit și așa vorbește de cele viitoare.

Verset: 3

„Și i s-a dat lui tămîie multă, ca s-o ducă împreună cu rugăciunile tuturor sfinților, pe jertfelnicul de aur dinaintea tronului“.

Tîlcuire:

Altarul cel de aur este Hristos, în care s-a pus toată puterea de slujbă sfîntă și s-a întărit să aducă jertfele mucenicilor, al căror chip a fost altarul lui Moisi ce i s-a arătat în munte prin cort. Iar tămîierile sînt rugăciunile sfinților, care sînt bună mireasma lui Dumnezeu. Zicînd: înaintea tronului, spune că sînt înaintea sfintelor puteri cele preainalte ale lui Hristos, pentru vărsarea în ele a dragostei dumnezeiești celei arzătoare și a științei celei curate și prea alese, aceasta o arată prin tîlcuirea numelor, a puterilor celor preainalte ce sînt aproape de Dumnezeu.

Versetele: 4, 5

„Și fumul tămîiei s-a suit, din mîna îngerului, înaintea lui Dumnezeu, împreună cu rugăciunile sfinților. Apoi îngerul a luat cădelnița și a umplut-o din focul jertfelnicului și a aruncat-o pe pămînt; și s-au pornit tunete și glasuri și fulgere și pămîntul s-a cutremurat“.

Tîlcuire:

Fumul tămîiei s-a suit. Rugăciunile sfinților ce se aduc prin îngeri sînt primite și umplînd cădelnițele din focul cel de muncă l-a făcut să se verse pe pămînt, precum i s-a arătat de demult lui Iezechiil, cum că a luat unul din Heruvimi din focul acesta și s-a dat îngerilor ce au fost trimiși să-i ucidă pe locuitorii din Ierusalim. Chipul acestui înger îl poartă fiecare arhieru (episcop) ca un mijlocitor între Dumnezeu și oameni, care înalță rugăciunile unora și milostivirile altora cu rugăciunea, iar pe cei păcătoși îi mustră sau cu cuvîntul sau cu certări mai grele. Și s-au făcut glasuri și tunete, prin aceasta arată toate groazele cele dinaintea sfîrșitului. Precum se cunoșteau și în muntele Sinai semnele venirii lui Dumnezeu, care pe toți îi vor îngrozi și-i vor aduce la întoarcere pe cei mai pricepuți.

Verset: 6

„Iar cei șapte îngeri, care aveau cele șapte trîmbițe, s-au gătit ca să trîmbițeze“.

Tîlcuire:

Iar pe noi cei pecetluiți cu cinstit și scump numele lui Hristos și care dorim mărirea sfinților și-i cerem scăpare ca niște bolnavi din patimile viitoare, cele rele, iubitorul de oameni Dumnezeu, cel ce ceartă, să nu ne dea morții păcatului precum s-a scris, ci să facă bune zilele cele rele ale muncii de veci, cînd i se va săpa groapă scornitorului păcatului, locul cel neluminat și prea dedesubt al gheenei. Și să ne facă sălaş împreună cu sfinții, unde va fi locașul tuturor celor ce se vor veseli împreună cu singur Mintuitorul nostru Iisus Hristos, Dumnezeuul nostru, căruia se cuvine toată mărirea, cinstea și închinăciunea, împreună cu Tatăl și cu Prea Sfîntul Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

DESPRE CEI ȘAPTE ÎNGERI DINTRE CARE TRÎMBIȚÎND CEL DINTÎI S-AU COBORÎT PE PĂMÎNT GRINDINĂ, FOC ȘI SÎNGE

Verset: 7

„Și a trîmbițat întîiul înger, și s-a pornit grindină și foc amestecat cu sînge și au căzut pe pămînt; și a ars din pămînt a treia parte, și a ars din copaci a treia parte, iar iarba verde a ars de tot“.

Tîlcuire:

Unora li s-a părut că acestea închipuiesc munca păcătoșilor în gheenă și se zice pentru durerile cele ce se vor simți acolo. Noi socotim mai ales aceasta, cum că nu a treia parte din cei ce se vor munci, va fi în veacul cel viitor din toată firea omenească, ci mult mai mulți. Pentru că zice (Matei 7) largă este calea care duce la pieire, dar mult mai multe bătăile cele dinaintea sfîrșitului ce se arată aici. Însă grindina închipuiește că din cer se vor pogori după judecata cea dreaptă niște munci ca acestea. Iar focul amestecat cu sînge arată cele ce se fac în toate zilele prin mîinile păgînilor, sfărîmările cetăților și arderea lor cu foc și uciderea oamenilor. De unde vedem că mai puțin de a treia parte din făpturile de pe pămînt au fost cuprinse și omorîte, pentru că războaiele nu numai îi pierd pe oameni ce le distrug și cele pe pămînt. Și fericitul Ioan cînd zice că va veni foc și sînge și fumegare de fum mai înainte de ziua cea mare a doua, întărește înțelegerea noastră și tînguirea de cele ce s-au spus.

DESPRE AL DOILEA ÎNGER ȘI PIERDEREA CELOR DIN MARE ȘI ÎNSUFLEȚITE (VII)

Versetetele: 8, 9

„A trîmbițat, apoi, al doilea înger, și ca un munte mare încins de flăcări s-a prăbușit în mare și a treia parte din mare s-a prefăcut în sînge. Și au murit a treia parte din făpturile cu viață în ele care sînt în mare și a treia parte din corăbii s-a sfărîmat“.

Tîlcuire:

Și marea cu cele ce sînt ea (unii au înțeles) cum că va arde cu foc pentru aceasta am socotit că arată vremea de după înviere.

Marginal: Prin mare, lumea se înțelege, precum mai jos care va arde pe (cei păcătoși adică) în gheenă împreună cu diavolul, care ca un munte de foc arzînd și acum se aruncă în mare, adică e aruncat în lume de arde cu focul ispitelor pe cei ce nu pot birui vicleniile lui și atunci cu toți ai lui va fi aruncat în gheena, care este arătată prin mare . . .

Însă pomenirea numai de a treia parte, nu așa ni s-a arătat nouă ca adevărată, de vreme ce (precum s-a zis) mai mulți vor fi cei ce se vor munci decît cei ce vor scăpa de muncă.

Însă după altă înțelegere, nu este rău de se va numi viața de acum „mare“, ca să se întărească aceasta și cum că a treia parte din cele ce sînt în ea, o spune pentru adîncul judecăților lui Dumnezeu, care pe unii cu adevărat curînd îi muncește, iar pe alții îi așteaptă să se întoarcă și să se pocăiască. Iar prin „munte mare“ îl înțelegem pe diavolul (precum au înțeles și alți dascăli) pe care-l arde și acum cu focul mîniei împotriva noastră și va fi ars apoi în gheenă (diavolul). Acesta, diavolul în vremea puterii lui libere a treia parte în mare (adică din lume) din corăbii și din insule și din cele ce sînt însuflețite care înoată le strică și pierde, precum i-a făcut de mult și lui Iov. Că diavolul este vrăjmaș și pedepsitor după judecata cea dreaptă a lui Dumnezeu. Pentru că acelaia căruia i se pleacă cineva și se supune, acelaia îi este rob, după spusa Apostolului. Apoi mai înțelegem că li se aduce moartea sufletească celor ce hulesc în marea lumii cu cuvintele și cu faptele lor.

DESPRE AL TREILEA ÎNGER ȘI DESPRE AMĂRĂCIUNEA APELOR

Versetetele: 10, 11

„Și a trîmbițat al treilea înger, și a căzut din cer o stea uriașă, arzînd ca o făclie, și a căzut peste a treia parte din rîuri și peste

izvoarele apelor. Și numele stelei se chiamă Absintos (Pelin). Și a treia parte din ape s-a făcut ca pelinul și mulți dintre oameni au murit din pricina apelor, pentru că se făcuseră amare.“

Tîlcuire:

Unii zic că prin Absintos (Pelin) ce are amărăciunea, durerea ce va să fie a păcătoșilor ce se vor munci în gheenă o arată aici, care pentru mulțime (ce este lucru adevărat) ape se chiamă. Noi socotim că prin aceasta se însemnează și durerile care sînt în vremea aceasta de acum. Și steaua arată sau că din cer vin acestea (adică duhurile) asupra oamenilor, sau că prin acestea se arată diavolul, de care zice Isaia (14, 12) cum ai căzut din cer stea de dimineată? Căci acesta care-i adapă pe oameni prin dulceață cu răzvrătire tulburată și amară și se slobozește de aduce bătăi asupra oamenilor (însă nu asupra tuturor, ci numai peste a treia parte, pentru multă răbdarea lui Dumnezeu) și pentru că nu cred că va fi răsplătire în veacul cel viitor punînd ca pricinuitoare al morții lor sufletești pe diavolul. De vreme ce amare lucruri vor veni asupra acelor ce se vor afla înaintea sfîntului, din care cele ce se văd au curs mai înainte și mai ales la început întîmpinînd pe Domnul, așa cum le-a arătat el. Dacă nu voim să ne osîndim pe noi înșine este de nevoie după zisa Apostolului: (I Cor. 11, 31—32) „Că de ne-am fi socotit noi pe noi înșine nu ne-am fi osîndit. Dar fiind judecați de Dumnezeu sîntem certați“ ca să luăm cu mulțumită darurile sale, precum vedem pe cei pricepuți ce sînt bolnavi trupește, că ei rabdă cînd îi taie și îi ard doftorii, și cu durere îi tămăduiesc pe ei. Ci dea Dumnezeu ca și noi sufletește vindicîndu-ne și neaducînd nici o materie pentru hrana cuptorului Gheenei ce arde cu foc, să nu ne osîndim cu lumea, ci să împărășim în veci cu Hristos, căruia i se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea și mărirea împreună cu Părintele Lui cel fără de început și cu Prea Sfîntul Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin!

DESPRE AL PATRULEA ÎNGER ȘI ÎNTOARCEREA LUMINĂTORILOR

Verset: 12

„Și a trîmbițat al patrulea înger; atunci a treia parte din soare a fost lovită și a treia parte din lună și a treia parte din stele, ca să fie întunecată a treia parte a lor și ziua să-și piardă din lumină a treia parte și noaptea tot așa“.

Tilcuire:

Acestea socotim că sînt tot la fel ca și cele ce s-au zis de pro-
rocul Ioil despre soare și lună, ce s-au tilcuit mai dinainte, după
răspunsul Stăpînului pentru sfîrșit (Ioil 2).

Marginal: Aceasta a tilcuit-o Hristos atunci cînd l-au întreat
Apostolii despre sfîrșitul veacului. Iar ziceau pentru a treia parte
a luminătorilor și a stelelor, că arată a treia parte din cursul zilei
și a nopții, că se cunoaște, că nici atunci, nu va aduce Dumnezeu
mînie neamestecată.

Marginal: Prin curgerea zilei și a nopții a treia înțelegere se în-
chipuiește, milostivirea ce se înțelege prin cuvîntul ce zice că nici
atunci... și a... Paharul neamestecat se înțelege mînia cea de-
săvîrșită.

Și slobozind să simtă durere cei răniți, a treia parte ce este
curgere a vremii, pe ascuns îi chiamă pe aceia la pocăință, lăsînd
mai multă parte, că cine va putea suferi paharul cel neamestecat
al mîniei lui Dumnezeu!

Verset: 13

„Și am văzut și am auzit un vultur, care zbura spre înaltul
cerului și strigă cu glas mare: Vai, vai, vai celor care locuiesc pe
pămînt, din pricina celorlalte glasuri ale trâmbiței celor trei în-
geri, care sînt gata să trâmbițeze!“

Tilcuire:

„Vai, vai, vai celor ce locuiesc pe pămînt“ prin aceasta se arată
împreună pătîmirea și iubirea de oameni a dumnezeieștilor în-
geri, cărora după urmarea lui Dumnezeu le pare rău de păcătoșii
ce se vor munci. Și cu mult mai mult de aceia, care nici după bă-
tăi nu se întorc, cărora mai ales acest amar le slujește că pe pă-
mînt locuind și gîndind numai de cele pămîntești, miroseau pulbe-
rea în locul unsorii ce s-a vărsat pentru noi. Iar celora ce sînt în
ceruri pricina cununilor celor neveștejite și a răsplăților și a da-
rurilor le sînt durerea de jos și greutatea.

Capitolul 9

DESPRE AL CINCILEA ÎNGER ȘI DESPRE LĂCUSTE ȘI DE CHIPUL LOR

Versetele: 1, 2, 3, 4, 5

„Și a trâmbițat al cincilea înger, și am văzut o stea căzută din
cer pe pămînt și i s-a dat cheia fîntînii adîncului“. 2. „Și a deschis

fîntîna adîncului și fum s-a ridicat din fîntînă, ca fumul unui cup-tor mare, și soarele și văzduhul s-au întunecat de fumul fîntînii“. 3. „Și din fum au ieșit lăcuste pe pămînt și li s-a dat lor putere precum au putere scorpiile pămîntului“. 4. „Și li s-a poruncit să nu vatăme iarba pămîntului și nici o verdeață nici un copac, fără numai pe oamenii care nu au pecetea lui Dumnezeu pe frunțile lor.“ 5. „Și nu li s-a dat ca să-i omoare, ci ca să fie chinuiți cinci luni; și chinul lor este la fel cu chinul de scorpie, cînd a înțepat pe om“.

Marginal: Acestea ce le înțeleg alții, nu le socotește Sfîntul Andrei să fie adevărate, pentru aceia arată adevărul mai jos, că acestea nu vor fi după judecată ci mai înainte sfîrșitului pe vremea lui Antihrist, cînd se vor împuțina zilele.

Tîlcuire:

Oarecare zic, că steaua care a căzut din cer pe pămînt sau în valea lui Iosafat ce a rămas la judecată, este îngerul lui Dumnezeu ce se va pune peste munci, iar fîntîna adîncului e gheena, din care fumul ce va ieși va lucra de nu vor mai vedea soarele cei ce se vor munci acolo, nici văzduhul, iar lăcustele, viermii, de care zice prorocul: „Viermele lor nu va muri“. Iar „Să nu strice iarba pămîntului, ci numai pe oameni să-i muncească“, o spune pentru că se vor slobozi făpturile din stricăciunea aceasta la care sînt supuse acum. Iar ceia ce zice cinci luni, aceia o vreme hotărîtă zice că se vor munci foarte tare și groaznic, iar după aceia mai slab și în veci. Iar eu mărturisesc că „steaua“ este îngerul lui Dumnezeu, care după slobozenia lui Dumnezeu îi va scoate pe viclenii draci cei judecați și-i vor da adîncului. Pe care Hristos după ce s-a întrupat i-a legat, ca mai înainte de sfîrșit lucrînd faptele lor să dobîndească după aceia o muncă fără de sfîrșit.

Marginal: Dracii acum sînt legați ca să nu fie dați adîncului, iar după judecată vor fi aruncați în munca cea de veci (adînc). Iar „fumul“ este întunericul înmulțirii lor ce va merge înainte faptelor lor celor viclene, cărora după ce se vor arăta, li se va da putere să-i mănînce pe oameni.

Iar „întunecarea soarelui și a văzduhului“ arată întunecarea sufletului oamenilor acelora, care se îndulcesc de lumină sau arată dragoste arzătoare în dureri și în necazuri. Că întunericul celor ce sînt în durevi lumină se socotește. Iar lăcustele cele înțelegătoare care vor veni peste oameni după asemănarea scorpiilor, arată că lîngă sfîrșit, ascunsă va fi moartea cea vătămătoare de suflete din cauza faptelor rele, care fapte rele vor fi pe fruntea celor neînsemnați cu pecetea lui Dumnezeu și a celor neluminați cu lumina crucii, celei de viață făcătoare. Căci nu luminează prin

Duhul Sfint lumina lor mintea oamenilor spre slava lui Dumnezeu (Mt. 5).

Iar munca cea de cinci luni, socotim că închipuie sau împruținarea vremii (Mc. 13) („Că de nu s-ar împruțina zilele acelea nu s-ar mîntui tot trupul, după cuvîntul lui Iisus“) sau o vreme oarecare încincită pentru cinci simțuri prin care intră păcatul în om sau o vreme hotărîtă și numai de Dumnezeu singur știută.

Verset: 7

„Și în zilele acelea vor căuta oamenii moartea și nu o vor afla și vor pofti să moară; moartea însă va fugi de ei“ Lc. 23.

Tîlcuire:

„Vor căuta oamenii moartea“ prin aceasta se însemnează mărimea necazurilor, pentru că cei ce sînt în necazuri au obicei a chema moartea . . . Dar poftind-o ei, ea nu vine deși sînt în necazuri, aceasta este judecata lui Dumnezeu, prin care se judecă lucrul ce este de folos, ca prin amărăciunea ispitelor celor cu durere, să urască oamenii păcatul ca pe unul ce chiamă și produce moartea.

Versetele: 7, 8, 9

„Iar înfățișarea lăcustelor era asemenea unor cai pregătiți de război. Pe capete aveau cununi ca de aur, și fețele lor erau ca fețele oamenilor“. 8. „Aveau păr ca femeile și dinții lor erau ca dinții leilor“ 9. „Aveau, apoi, platoșe ca platoșele de fier, iar vuietul aripilor lor era la fel cu vuietul unei mulțimi de care și de cai care aleargă la luptă“.

Tîlcuire:

„Înfățișarea lăcustelor era asemenea unor cai pregătiți de război“. Prin toate acestea și prin cele ce se vor spune după acestea, lăcustele ce s-au numit, unii au tîlcuit să fie îngerii lui Dumnezeu, ce se vor pune peste munci, fiind puse cu închipuire. Sau pentru înfricoșata și groaznică judecată, sau pentru grabnica și cumplita muncă, ce li se va da celor osîndiți în gheenă.

Iar mie mi se pare că prin lăcustele acestea mai virtos se înțeleg viclenii draci, care sînt gata la război împotriva noastră. Pe capul lor cununi de aur purtînd, purtînd ei biruințele lor cele peste noi, socotind ei că biruindu-ne pe noi prin dulceață se încununează cu biruință, iar zalele de fier, arată împietrirea inimii lor. „Glasul (vuietul) aripilor lăcustelor celor înțelegătoare, se asea-

mână cu glasul căruțelor de război, socotim că este amărăciunea cea înaltă a lor. Și iată că se luptă cu noi de sus, după zisa lui David (Psalm, 55).

Versetete: 10, 11, 12

„Și aveau cozi și bolduri asemenea scorpiilor; și puterea lor este în cozile lor, ca să vatăme pe oameni cinci luni“. 11. Și aveau ca împărat al lor pe îngerul adîncului, al cărui nume, în evreiește, este Abaddon, iar în elinește Apollion“. 12. „Întîiul“ vai“ a trecut: iată vine încă un „vai“ și încă unul, după acestea“.

Marginal: Cînd zice că avea împărat pe îngerul, se înțelege că și dracii au mai mari peste ei și au și ei cete, că din toate cetele au căzut. Abaddon sau Apollion, închipuiește pierzător, căci dracul pe mulți din multe neamuri îi pierde.

Tilcuire:

Iar coadele lor asemenea cu ale șerpilor care nasc moartea sufletului, pentru că păcatul plinindu-se, naște moartea, prin care vine munca de cinci luni asupra oamenilor și aceasta pentru împuținarea vremii care are asemănare cu veacul cel viitor. Și noi am spus că cinci arată pentru cele cinci simțuri ale omului.

Marginal: Prin cinci luni închipuiește vremea, cîtă vreme este omul în păcat și nespovedit.

Iar prin împăratul lor pe diavolul trebuie să-l înțelegem, care îi pierde pe cei ce i se pleacă cu adevărat lui, asupra căruia ridicînd război vom dobîndi pace, căci vor mai urma după acest vai încă două amaruri.

INGERUL AL ȘASELEA ȘI DESPRE INGERII LEGAȚI LA EUFRAT

Versetete: 13, 14, 15, 16

„Și a trîmbițat al șaselea înger. Atunci am auzit un glas, din cele patru cornuri ale jertfelnicului de aur, care este înaintea lui Dumnezeu. 14. Zicînd către îngerul al șaselea, cel care avea trîmbița: Dezleagă pe cei patru îngeri care sînt legați la riul cel mare, Eufratul.“ 15. „Și au fost dezlegați cei patru îngeri, care erau gătiți spre ceasul și ziua și luna și anul acela, ca să omoare a treia parte din oameni“. 16. „Și numărul oștirilor era de douăzeci de mii de ori cîte zece mii de călăreți, căci am auzit numărul lor“.

Tilcuire:

Acești patru îngeri zic unii să fie Mihail și Gavriil și Uriil și Rafail legați spre veselia vederii lui Dumnezeu, zic că se vor dezlega la ziua județului cu îngeri fără de număr spre pedeapsa păgînilor prin care a treia parte se va pierde. Iar mie mi se pare că aceștia sînt preavicleonii draci, care au fost legați la venirea lui Hristos, care după porunca lui Dumnezeu au ieșit de la altarul ceresc (al cărui chip era cortul cel vechi) și au căzut și de dumnezeiescul înger se vor dezlega ca să tulbure neamurile. Și pe creștini îi va tulbura încît și aceștia se vor scula unul asupra altuia pentru ca să se arate cei lămurii și credincioși și ca să se învrednicească cei vrednici de o și mai mare răsplătire și de locașurile cele de sus ca niște grîu copt și curat. Iar pleava, necredincioșii și cei prea păcătoși și care nu s-au pocăit ca să dobîndească după dreptate, aici fiind muniți prin draci, însă la judecată o pedeapsă mai milostivă.

Zicînd că „sînt legați la Euftrat“ nu este lucru strein, de vreme ce unii în adînc, iar alți draci în porci s-au trimis, iar alții în alte locuri după plăcerea lui Dumnezeu. Aici la Euftrat pînă la o vreme au fost pedepsiți, căci după războiul ce-l vor da asupra oamenilor, dracii în veci se vor munci. Și de crezut este, că pentru aceasta se face pomenire de Euftrat, căci din acele părți va să iasă Antihrist. Iar de mulțimea dracilor nu trebuie să ne îndoim de vreme ce toți sfinții spun: că plin este văzduhul de draci. Se arată a treia parte din cei uciși am zis mai înainte.

Versetele: 17, 18, 19.

„Și așa am văzut, în vedenie, caii și pe cei care ședeau pe ei: călăreții aveau platoșe ca fața focului și a iachintului și a pucioasei, iar capetele cailor semănau cu capetele leilor și din gurile lor ieșea foc și fum și pucioasă. —19. „Pentru că puterea cailor este în gura lor și în cozile lor; căci cozile lor sînt asemenea șerpilor, avînd capete, și cu acestea vatămă“. —

Tîlcuire:

Prin „cai“ cu adevărat socotesc să se înțeleg sau oamenii cei plecați spre femei și cei dobitocești sau dracii cei mai de jos și cei stăpîniți de alții.

Marginal: Adică dracii cei din cinul cel mai mare, îi stăpînesc și pe oamenii cei supuși lor și pe dracii cei din cinul mai de jos.

Iar călăreții, cei ce-i stăpînesc pe ei, au acest obicei nu numai prin slujitorii dintre ei (draci), ci și prin oamenii cei răi ca prin organe ale lor (dracilor) le fac amăgituri și ispite oamenilor celor de un fel cu ei. (Oameni stăpîniți de draci îi stăpînesc pe alți oameni).

Iar zalele cele ca focul și ca iachintul și ca iarba pucioasă socotim că închipuie, că duhurile cele viclene au fire din văzduh și lucrări arzătoare ca și focul.

Marginal: Dracii își slujesc unul altuia spre amăgirea oamenilor.

Iar capetele cailor ca ale leilor, închipuiesc firea lor cea aducătoare de moarte și sălbatică, iar focul ca și fumul și ca și pucioasa ce iese din gurile lor, cu care spune că au fost omoriți a treia parte din oameni, ori închipuiește păcatele ce ard roadele inimii prin bîntuiețile dracilor cele aducătoare de moarte și prin învățăturile și îmboldirile sau arderile cetăților și vărsările de sînge, ce aduc prin slobozenia lui Dumnezeu prin năvălirile barbarilor (păgînilor) prin care nu mai puțin decît a treia parte din oameni au murit. Cozile lor numește asemenea șerpilor și cu capete de șerpi, pentru că ascuțișurile drăcești ale semănăturilor lor și ale îndemnurilor lor, este păcatul cel aducător de otravă și de moartea sufletului.

Versetele: 20, 21

„Dar ceilalți oameni, care nu au murit de plăgile acestea, nu s-au pocăit de loc de faptele mîinilor lor, ca să nu se mai închine demonilor și idolilor de aur și de argint și de aramă și de piatră și de lemn, care nu pot nici să vadă, nici să audă, nici să umble“.
21 — Și nu s-au pocăit de uciderile lor, nici de fermecătoriile lor, nici de desfrinarea lor, nici de furtișagurile lor“.

Tîlcuire:

„Dar ceilalți oameni care nu au murit . . .“ Aceasta se leagă de ceea ce s-a zis că de aceste trei bătăi au murit a treia parte din oameni și pune în mijloc și aceasta: „Și ceilalți cîți s-au învrednicit iertării și n-au suferit moartea, au rămas nepocăiți și totuși n-au părăsit slujba idolilor, nici uciderile, nici curviile, nici furtișagurile nici vrăjitoriile lor nu le-au părăsit ci stau supuși acestora.“ Se arată de aici că mînia se aduce împotriva a toată lumea, pentru că amăgirea se pune și se poartă nebunește și este amestecată cu neamurile care deși cunosc adevărul totuși se închină idolilor, iar alții se închină făpturii în locul Făcătorului. Unii mărturisesc că știu pe Dumnezeu, iar prin fapte îl tăgăduiesc și se arată cu chip de creștini, dar tăgăduiesc puterea credinței și slujesc lui Mamona, prin iubirea de argint, care este o închinare la idoli. Iar noi care arătăm prin fapte credința întregă și adevărată în Dumnezeu, să n-auzim acel glas înfricoșat zicînd: (Matei 25) „Adevăr, adevăr zic vouă, nu vă cunosc pe voi lucrătorilor ai fărădelegii duceți-vă de la Mine“. Ci să auzim acel fericit glas și

dorit, Matei 25: „Veniți binecuvîntații Părintelui Meu, de moșteniți împărăția cea pregătită vouă de la întemeierea lumii“ cu darul și cu iubirea de oameni și cu îndurările lui Hristos Dumnezeu nostru, care a răbdat crucea de bunăvoie pentru noi, cu care împreună zic: Tatălui mărire și Sfîntului și de viață Făcătorului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Capitolul 10

DESPRE ÎNGERUL CEL ÎNVĂLUIT ÎNTR-UN NOR ȘI PE CAPUL LUI CU UN CURCUBEU, CARE A VESTIT MAI DINAINTE SFÎRȘITUL

Verset: 1

„Și am văzut alt înger puternic, pogorîndu-se din cer, învăluit într-un nor și pe capul lui era curcubeul, iar fața lui strălucea ca soarele și picioarele lui erau ca stîlpii de foc“.

Tîlcuire:

Prin acest sfînt înger, norul și curcubeul și soarele arată lumina lui cea asemenea cu aceste stihii. Prin aceasta se arată firea îngerească cea cerească și felurită întru bunătăți și luminată și știința ei. Iar „stîlpii de foc“ însemnează groaza și munca asupra celor ce lucră rele, adică asupra celor ce tîlhăresc pe pămînt și a celor ce omoară pe mare. Pentru aceasta are peste mare piciorul cel drept iar peste pămînt pe cel stîng, arătînd prin aceasta munca celor fărădelege.

Versetele: 2, 3

„Și în mîna avea o carte mică, deschisă. Și a pus piciorul lui cel drept pe mare, iar pe cel stîng pe pămînt.“ — 3. Și a strigat cu glas puternic, precum răcnește leul. Iar cînd a strigat, cele șapte tunete au slobozit glasurile lor“.

Tîlcuire:

Cartea cea mică și cu cuvinte puține, mie mi se pare să cuprindă numele și faptele celor ce sînt prea răi, care au tîlhărit pe pămînt și care au făcut necurății și au omorît pe mare, a căror muncă o arată îngerul întinzîndu-și picioarele ca niște aripi de foc pe pămînt și pe mare. Iar glasul îngerului cel asemenea cu răcnierea leului, arată spaima și groaza ei de nesuferit, mărturie e Daniil, care n-a putut să-l vadă fără de trup pe înger, nici bine

și blind, nici groaznic. Iar șapte tunete socotim că se înțeleg șapte glasuri grăite de un înger sau sînt cele ale celor șapte sfinți îngeri, care au vorbit cele viitoare, precum se arată de aici, că acești îngeri se trec după îngerul cel mai înalt, și de acolo iau motiv și bun prilej de a proroci, după scrierea bunei rînduiei a îngerilor, după dumnezeiescul Dionisie.

Verset: 4

„Și cînd au vorbit cele șapte tunete, voiam să scriu, dar am auzit o voce care zicea din cer; Pecetluiește cele ce au spus cele șapte tunete și nu le scrie“.

Marginal: Se înțelege și după ce vei scrie.

Tîlcuire:

Prin zicerea să pecetluiască cele ce le-au grăit cele șapte tunete și să nu le scrie, se arată că sînt neștiute decît numai după dovedirea și plinirea lucrurilor se vor cunoaște, din care evanghelistul a învățat ca numai glasurile tunetelor să se însemneze. Iar săvîrșirea și tîlmăcirea și știința cea arătată s-o ascundă pînă la vremea plinirii. Pentru că niște cuvinte de acestea pecetluite și ascunse a învățat oarecînd și Daniil (Daniil 12).

Versetele: 5, 6

„Iar îngerul pe care l-am văzut stînd pe mare și pe pămînt, și-a ridicat mîna dreaptă către cer, — 6. Și s-a jurat pe Cel Care este viu în vecii vecilor, Care a făcut cerul și pămîntul și cele ce sînt pe pămînt și marea și cele ce sînt în mare, că timp nu va mai fi,“.

Tîlcuire:

Și îngerul s-a jurat pe Dumnezeu cel viu, pentru că Dumnezeu neavînd pe nimenea mai mare pe care s-ar putea jura, se jură pe sine singur, însă îngerii zic ei din cauza necredinței noastre se jură că nu va mai fi vreme; sau în veacul viitor în care nu va mai fi vreme măsurată cu soare, ci viața veșnică ce va încheia numărul vremii de acum, sau vremea nu va fi prea lungă pînă la plinirea glasului îngerului de al șaptelea.

Verset: 7

„Ci, în zilele cînd va grăi al șaptelea înger — cînd va fi să trîmbițeze — atunci săvîrșită este taina lui Dumnezeu, precum bine a vestit robilor Săi, prorocilor“.

Tîlcuire:

Mi se pare că aici însemnează că după trecerea de șapte veacuri în zilele veacului celui de al șaptelea, ce se arată prin a șaptea trâmbiță, se vor plini desăvârșit cele spuse de sfinții Pro-roci, însă numește împlinirea acestor lucruri bunăvestire, pentru odihna cea vestită a sfinților.

IN CE CHIP A LUAT EVANGHELISTUL CĂRTICICA DE LA ÎNGER

Verset: 8

„Iar glasul din cer, pe care-l auzisem, iarăși a vorbit cu mine și a zis: **Mergi de ia cartea cea deschisă din mâna îngerului care stă pe mare și pe pământ**“.

Marginal: Puterile îngeresti unele sînt mai mari decît altele.

Tîlcuire:

Aici se arată o putere oarecare îngerească mai mare, că i-a poruncit evanghelistului să ia prin această cărticică, știință a celor arătate.

Verset: 9

„Și m-am dus la înger și i-am zis să-mi dea cartea. Și mi-a răspuns ia-o și mănîncă-o și va amărî pîntecele tău, dar în gura ta va fi dulce ca mierea“.

Tîlcuire:

„Va fi dulce ca mierea“. Dulce va fi știința celor viitoare, însă va amărî pîntecele tău, adică inima ta cea primitoare de hrană de cuvinte cu pătimirea cea dimpreună pentru cei ce vor lua munci de la Dumnezeu trimise după judecata lui Dumnezeu. Se înțelege însă și în alt chip, că fiind evanghelistul om sfînt, nu gustase ispita faptelor rele. Însă prin înghițirea cărticelii (care cuprinde faptele celor necurați) s-a învățat mai întîi că păcatul e dulce, iar după săvîrșirea lui e amar, pentru răsplătirea și primirea muncii veșnice.

Verset: 10

„Atunci am luat cartea din mâna îngerului și am mîncat-o; și era în gura mea dulce ca mierea, dar, după ce am mîncat-o, pîntecele meu s-a amărît“.

Tîlcuire:

„După ce am mâncat-o s-a amărit pîntecele meu“. Întîi a fost dulce cărticica, pentru cele de bucurie dar mai pe urmă a fost amară, că și păcatul este dulce la gustare, dar amar la mistuire și prin răsplătire. Pentru că sfinții fiind împreună pătimitori, se veselesc împreună cu cei ce se veselesc și plîng împreună cu cei ce plîng (Rom. 12).

Verset: 11

„Și apoi mi-a zis: Tu trebuie să prorocești, încă odată, la popoare și la neamuri și la limbi și la mulți împărați“.

Tîlcuire:

Și mi-a zis . . . Prin aceasta arată că nu îndată după vedenia dumnezeieștii descoperiri, vor lua sfîrșit cele văzute, ci i se cade fericitului prin propoveduirea sa și descoperirea sa să le vestească cele viitoare celor ce citesc.

Marginal: Apocalipsul precum zic unii din cuvîntul ce zice: „De voi vrea să rămîie acesta pînă voi veni Eu, ce-ți pasă ție“ (Ioan 21, 23).

Sau cum să nu fi gustat acesta moarte? Și la sfîrșit va veni ca să înfrîneze năvălirea amăgiturii lui Antihrist.

Capitolul 11

Versetele: 1, 2

„Apoi mi-au dat o trestie, asemenea unui toiag, zicînd: Scoală-te și măsoară templul lui Dumnezeu și jertfelnicul și pe cei care se închină în el. — 2. Iar curtea cea dinafară a templului, scoate-o din socoteală și n-o măsoară, pentru că a fost dată păgînilor, care vor călca în picioare cetatea sfîntă patruzeci și două de luni“.

Tîlcuire:

Prin trestia aceasta se înțelege că toate sînt înțelegătoare cele ce se arată în cer, iar noi cele însuflețite precum sînt altarul, presoltul și altele le înțelegem. Iar trestia cea dată lui zicînd: „Scoală-te și măsoară templul (biserica) lui Dumnezeu“ arată că prin mintea îngerească și prin limpezimea conștiinței se măsoară biserica lui Dumnezeu. De va zice cineva că tot de la inger i s-a dat și trestia și a auzit și glasul „Scoală-te și măsoară biserica lui Dumnezeu“, noi zicem că trestia aceasta arată că se unește (trestia) ca ceia ce ia ca tocmire măsura conștiinței și a științei, căreia se învrednicesc cei știuți prin fapte bune de către Dumnezeu și

de dumnezeieștii îngeri. Că Dumnezeu i-a cunoscut pe cei ce sînt ai lui, zice Dumnezeescul cuvînt.

Se cade să știm că alții „biserica lui Dumnezeu“ au înțeles-o să fie legea veche, iar „curtea ce este dinafară“ este Legea cea nouă, pentru mulțimea celor ce se mîntuiesc în ea, fiind fără de măsură. Prin 42 de luni zic că se închipuiește scurtarea vremii, care cuprinde tainele legii celei noi pînă la a doua venire a lui Hristos. Însă noi socotim că, casa Dumnezeului celui viu biserică se numește, în care-i aducem lui Dumnezeu jertfa cea cuvîntătoare. Iar curtea care este dinafară, aducerea neamurilor necredincioase și a evreilor la Hristos, socotim că se înțelege, ca ceea ce este nevrednică a se măsura de către înger pentru necurățenia lor (păgînii, evreii). Că Domnul i-a cunoscut pe cei ce sînt ai Lui, iar pe cei fărădelege, Cel ce știe toate zice că nu-i cunoaște, că nu vrea să mai ispitească scornirile lor. Iar că se va călca cetatea sfîntă, adică Ierusalimul cel Nou, sau biserica cea sobornicească, 42 de luni de către păgîni, socotesc că închipuiește, că trei ani și jumătate 3,5 ani, pe vremea lui Antihrist credincioșii și cei aleși vor fi călcați și vor fi prigonîți.

Versetele: 3, 4

„Și voi da putere celor doi martori ai mei și vor prooroci, îmbrăcați în sac, o mie și două sute șazeci de zile — 1260 —. Aceștia sînt cei doi măslini și cele două sfeșnice care stau înaintea Domnului pămîntului“.

Tîlcuire:

Prin aceste două mărturii, mulți dascăli au înțeles pe Ilie și pe Enoh, că ei vor lua vreme de la Dumnezeu să proorocască la sfîrșitul lumii timp de trei ani și jumătate, fiecare an socotindu-se de 360 zile.

Prin îmbrăcarea în sac, arată tînguirea și multa plîngere pentru cei călcați și pentru cei ce se vor afla atunci amăgiți de înșelăciunea lui Antihrist. Pe care Zaharia prorocul (Cap. 4) i-a asemănat cu doi măslini și cu două sfeșnice, din cauză că ei aduc hrana lumii celei înțelegătoare prin untdelemnul faptelor bune plăcute lui Dumnezeu.

Versetele: 5, 6

„Și dacă voiește cineva să-i vatăme, foc iese din gura lor și mistuiește pe vrăjmașii lor; deci dacă ar voi cineva să-i vatăme,

acela va trebui ucis. — 6. Aceștia au putere să încuie cerul, ca ploaia să nu plouă în zilele prorociei lor, și putere au peste ape să le schimbe în sînge și să bată pămîntul cu orice fel de bătaie, ori de cîte ori vor voi.“

Tîlcuire:

„Și de va vrea cineva să le facă rău . . .“ **O minunată bună-tate a lui Dumnezeu și facere de bine!** Căci întocmai puternic de a aduce anii fiind, de vreme ce întru toate semnele și minunile cele mincinoase, dintre toți vrăjitorii și fermecătorii, **Hristosul cel mincinos (Antihrist) va fi mult mai slăvit, pentru că el va lua toată puterea diavolului.** Însă pe sfinții aceștia doi, Dumnezeu îi va înarma cu puterea adevăratelor semne și minuni, care prin adăugirea adevărului și a luminii, vor vădi minciuna și întunericul, adică vor întoarce pe cei rătăciți cu cuvîntul învățaturii și cu bătăile prin munci, nu vor da ploaie, îi vor bate cu foc și cu schimbarea stihiilor și cu alte semne. **Iar pe amăgitorul (Antihrist) îl vor face cunoscut și nici acesta nu-i poate vătămă pînă nu-și vor împlini prorocia lor.**

Versetele: 7, 8.

„Iar cînd vor isprăvi cu mărturia lor, fiara care se ridică din adînc va face război cu ei, și-i va birui și-i va omorî. — Și trupurile lor vor zăcea pe ulițele cetății celei mari, care se chiamă duhovnicește Sodoma și Egipt, unde a fost răstignit și Domnul lor“.

Tîlcuire:

Despre mărturisire spune că va fi făcută pentru întoarcerea celor înșelați de fiară de Antihrist, care va ieși din locuri întunecoase și din prăpăstiile pămîntului (acolo unde este diavolul osîndit la muncă) îi va omorî pe Ilie și pe Enoh după slobozenia lui Dumnezeu și le va lăsa trupurile lor neîngropate în Ierusalimul cel vechi și răzvrătit, unde a pătimit și Iisus Hristos. Pentru că acesta aici își va pune scaunul de împărăție scaunul împărătesc după asemănarea lui David. Căci David a avut ca fiu după trup pe Hristos adevăratul Nostru Dumnezeu, ca prin aceasta să se arate că Hristos este care îplinește cuvîntul prorociei, precum zice: „**Ridica-voi cortul lui David cel căzut și cele surpate ale lui iarăși le voi zidi**“, pe care jidovii cei amăgiți întru venirea lui îl vor primi și-l vor tîlcui. Scaunul împărăției lui Hristos adevăratul fiu al lui David va fi iarăși în Ierusalim.

Versetele: 9, 10

„Și din popoare, din seminții, din limbi și din neamuri vor privi la trupurile lor trei zile și jumătate și nu vor îngădui ca ele

să fie puse în mormînt. — 10. Iar locuitorii de pe pămînt se vor bucura de moartea lor și vor fi în veselie și își vor trimite daruri unul altuia, pentru că acești doi proroci au chinuit pe locuitorii de pe pămînt“.

Tîlcuire:

„Și din popoare, din seminții, din limbi și din neamuri vor privi“ . . . Cei stăpîniți odată, zice de minunile mincinoase ale lui Antihrist și cei ce și-au scris în inimile lor numele lui Antihrist cel urît de Dumnezeu, care nu se mai șterge, ori evrei, ori păgîni, aceștia nu vor lăsa să se îngroape sfintele trupuri, de bucurie că au scăpat de bătăile ce le-au primit de la acești doi, se vor veseli pentru întoarcere (Psalm 12), neaducîndu-și aminte aceștia, că „Pe care-l iubește Dumnezeu îl ceartă și-l bate pe tot fiul pe care-l primește“ (Psalm, 31).

Și cu zăbale și cu frîu îi va înfrîna pe cei ce se apropie de Dumnezeu, ca măcar prin silă să se întoarcă la calea cea dreaptă de la care s-au amăgit prin lucrarea lui Antihrist.

Însă nouă ni se cade să ne rugăm Domnului, așa zicînd: (Psalm 140,84)“ Bine ne este nouă că ne-ai smerit ca să ne învățăm îndreptările Tale și întoarce-ne pe noi Dumnezeu mîntuirii noastre, întoarce mînia Ta de la noi, să nu intri la judecată cu robii Tăi“. Că judecați fiind de Tine, iubitorule de oameni, Stăpîne, sîntem certați ca să nu ne osîndim odată cu lumea“ (Psalm. 145; I Cor. 11). Pentru puține munci să scăpăm de munca cea veșnică, că bogat ești întru îndurări Hristoase Dumnezeu nostru și Ție ți se cuvine toată mulțămîta, mărirea, cinstea și închinăciunea, Tatălui și Duhului celui de viață făcător, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Versetele: 11, 12.

„Însă după cele trei zile și jumătate, duh de viață de la Dumnezeu a intrat în ei și au stat pe picioarele lor și frică mare a căzut peste cei care se uitau la ei. — 12. Și din cer au auzit glas puternic, zicîndu-le: Suiți-vă aici! Și s-au suit la cer, în nori, și au privit la ei dușmanii lor.“

Marginal: Aici se pune vremea trecută în locul celei viitoare.

După trei zile și jumătate, zile întocmai la număr cu anii prorocilor, în care au zăcut morți, zice că iar se vor scula și se vor sui la cer în căruța Stăpînului pe nori, frică și groază făcîndu-li-se celor ce-i vor vedea pe ei.

Versetele: 13, 14

„Și în ceasul acela s-a făcut cutremur mare și a zecea parte din cetate s-a prăbușit și au pierit în cutremur șapte mii de

oameni, iar ceilalți s-au înfricoșat și au dat slavă Dumnezeului cerului. — 14. Al doilea „vai“ a trecut; al treilea „vai“, iată, vine degrabă.“

Tîlcuire:

Și în ceasul acela s-a făcut cutremur mare . . . Mi se pare că acestea vor fi adevărat văzute atunci, dar socotesc că și duhovnicește arată schimbarea celor ce se vor clăti spre lucrul cel stătător și tare. Iar a zecea parte din cetate căzînd, se înțelege căderea păgînatății, care nu se va învăța (nici după înălțarea la cer a acelor) nici pentru răpirea acelor, iar ceilalți sînt cei ce se vor mîntui peste puțină vreme. Pentru că șapte mii din cei uciși, se arată că se închipuiesc cei ce s-au lipit de șapte veacuri ale vieții celei de acum și veacul al optulea al învierii nu-l mai așteaptă, aceștia se vor omorî cu moarte veșnică. Sau poate că șapte mii vor fi din jidovii ce se vor supune și-l vor crede pe Antihrist.

„Și au dat mărire Dumnezeului ceresc“. După ce se vor munci cei necredincioși și se vor proslăvi mucenicii lui Hristos, cei vrednici de mîntuire vor proslăvi pe Dumnezeu. După al doilea „vai“ al treilea vine, care este vestit de a șaptea trîmbiță.

DESPRE A ȘAPTEA TRÎMBIȚĂ ȘI DESPRE SFINȚII CE-L VOR LĂUDA PE DUMNEZEU PENTRU JUDECATA CEA VIITOARE

Versetele: 15, 16, 17, 18.

„Și a trîmbițat al șaptelea înger și s-au pornit, în cer, glasuri puternice care ziceau: Împărăția lumii a ajuns a Domnului nostru și a Hristosului Său și va împărăți în vecii vecilor. — 16. Și cei douăzeci și patru de bătrîni, care șed înaintea lui Dumnezeu, pe scaunele lor, au căzut cu fețele la pămînt și s-au închinat lui Dumnezeu, — 17. Zicînd: Mulțumim Ție, Doamne Dumnezeule, Atotțiitorule, Cel Care ești și Cel Care erai și Cel Care vii, că ai luat puterea Ta cea mare și ai început să împărățești. — 18. — Și păgînii s-au întăritat, dar a venit mînia Ta și vremea celor morți, ca să fie judecați și să răsplătești pe robii Tăi, pe proroci și pe sfinți și pe cei care se tem de numele Tău, pe cei mici și pe cei mari, și să prăpădești pe cei care prăpădesc pămîntul“.

Marginal: Hristos după dumnezeire are împărăție veșnică, iar după omenire a luat împărăția pentru noi, precum s-a mai zis.

Tîlcuire:

Și neamurile păgîne mîniindu-se de aceasta ca și cum ar fi o învățătură nouă și străină mult răbdînd, mai pe urmă aducînd muncă, pentru aceia zice: „Și a venit mînia Ta“.

Arată vremea morților și vremea învierii morților, cînd fiecărui după fapte și după vrednicie i se vor da răsplătiri. Prin proroci și prin sfinți și prin cei ce se tem de Dumnezeu, se arată trei cete care aduc roade cu sutele, cîte 60 și cîte 30. Apostolii cu adevărat au dobîndit soarta cea dintii și șed pe 12 scaune. Iar „mici și mari“ socotim că numesc pe sfinții cei mai mici și pe cei mai mari decît aceștia. Sau mici îi numește pe păcătoșii cei defăimați, iar „mari“ pe cei drepecți.

DESPRE PRIGOANELE CELE DINTII ÎMPOTRIVA BISERICII ȘI DESPRE CEI CE VOR FI PE LÎNGĂ ANTIHRIST

Verset: 19

„Și s-a deschis templul lui Dumnezeu, cel din cer, și s-a văzut în templu chivotul legămîntului Său și au fost fulgere și vuiete și tunete și cutremur și grindină mare“.

Tîlcuire:

Prin deschiderea cerului și vederea chivotului, descoperirea bunătăților celor gătite sfinților se arată, care întru Hristos (în care locuiește toată plinătatea Dumnezeirii) toate sînt ascunse, precum zice Apostolul. Atunci se vor descoperi acestea cînd asupra celor necredincioși a celor fără de lege vor veni glasuri groaznice, fulgere și grindină întru cutremur prin mutarea acestor de acuma în munca Gheenii (iadului).

Capitolul 12

Verset: 1

„Și s-a arătat în cer semn mare: O femeie înveșmîntată cu soarele, și luna era sub picioarele ei și pe cap purta cunună din douăsprezece stele“.

Tîlcuire:

Acea femeie îmbrăcată cu soarele oarecare o arată prin toate pe Prea Sfînta Născătoarea de Dumnezeu și așa înțeleg, care mai înainte pînă n-a fost cunoscut dumnezeiescul ei Fiu, s-a muncit

să-L nască să-l facă cunoscut (sau să-l cunoască ea) care toate pe rînd aici urmează.

Marginal: Adică mai înainte pînă ce l-a născut pe Fiul Său dorea să-L nască, toate de naștere tilcuindu-le.

Iar marele Metodie de sfînta Biserică socotind, că nu se înțelege bine despre nașterea Stăpînului, de vreme ce cu mult înainte s-a născut Domnul nostru (Nașterea din Tatăl-eternă).

Marginal: Iar Metodie în alt chip tilcuieste despre Biserică, îmbrăcată fiind în Soarele Hristos și acestea sînt cuvintele lui.

Este bine să pomenim singure cuvintele lui Metodie: Femeia îmbrăcată în soare este biserica și ce este la noi biserica aceasta este lumina ei, la fel ce este la noi aurul și pietrele strălucitoare, aceasta îi sînt ei stelele și stele mai bine și mai luminate decît altele. Și s-a suit femeia pe lună, luna socotesc că are această înțelegere, adică s-a așezat pe credința celor curățiți prin spălarea botezului și a celor slobozi de stricăciune, pentru că firea cea umedă din lună se trage și se muncește să-i nască a doua oară pe cei trupești spre cele duhovnicești, și la față și la chip să-i facă după asemănarea lui Hristos.

Marginal: Luna sub picioarele ei, adică stă sus înălțată biserica pe credința celor curățiți . . .

Și iarăși zice, nu se cade a se socoti să fie Hristos acel prunc ce s-a născut, că cu mult mai înainte de descoperirea lui Ioan s-a împlinit taina Întrupării Cuvîntului lui Dumnezeu și Ioan de cele de acum și de cele viitoare ne vorbește după lege și prorocește și mai tirziu decît alții, așa că trebuie să mărturisim că biserica este cea ce se chinuiește să-i nască, născîndu-i pe cei răscumpărați, precum zice Isaia (66) întru Duhul, mai înainte de ce a venit durerea din naștere, a fugit și a născut parte bărbătească, dar de la cine a fugit? Dinaintea șarpelui, ca să nască Sionul cel înțelegător, oamenii parte bărbătească.

Pentru aceia în fiecare om, Hristos se naște duhovnicește și pentru aceia biserica înfașă cu scutece și simte durerea pînă ce Hristos cel ce s-a născut ia formă în noi, ca fiecare împărtășindu-se cu Hristos, Hristos să fie și el. Pînă aici Metodie, iar de aici Andrei.

Însă Biserica s-a îmbrăcat în Hristos Soarele dreptății, pentru ca lumina lunii ce luminează noaptea, adică a legii și viața lumescă ce se schimbă, ca pe o lună (lumea) sub picioare o are și pe cap s-a încununat cu cunună, adică cu dogmele Apostolilor (învățăturile lor) și cu faptele lor cele bune.

Marginal: Andrei prin luna de sub picioarele bisericii, înțelege legea veche și viața aceasta de acum, măcar că Sfîntul Metodie altfel înțelege, cum am văzut.

Iar același Metodie, zice, că de la lună firea cea umedă se trage și cum că prin lună se închipuiește botezul, care le este de mîntuire celor ce nasc a doua oară, iar dracilor le este pierdere.

Verset: 2

„Și era însărcinată și striga, chinuindu-se și muncindu-se ca să nască“.

Tîlcuire:

Zicem că pătimește biserica durere la fiecare din cei ce se nasc cu apă și cu Duh, pînă ce se închipuiește Hristos într-însii, după zisa dumnezeiescului Apostol. Pentru că lepădături sînt cei ce-s căzuți de la adevărata lumină Hristos, care împreună călătoresc cu viața și prin necredință au de soție și pătimesc moartea.

Verset: 3

„Și alt semn s-a arătat în cer: Iată, un balaur mare, roșu, avînd șapte capete și zece coarne, și pe capete șapte cununi de împărați.“

Tîlcuire:

„Și alt semn s-a arătat în cer“. Cer înțelegem că se înțelege văzduhul, iar balaurul roșu, acel făcut ca să-l batjocorească îngerii (Psalm. 103, 28) **lui Dumnezeu, precum este scris la Iov.** Însă „roșu“ se zice că este pornit spre ucidere și bucuros de vărsare de sînge, sau pentru că are fire de foc îngerească, deși a căzut dintre îngeri.

Marginal: Îngerii și dracii au fire de foc.

Iar prin „șapte capete“ se înțeleg șapte puteri viclene ale lui și potrivnice lucrurilor duhovnicești, sau șapte dhuri ale lui, de care a zis Hristos în Evanghelie (Mt. 12, Luca 11) care sălășluiesc în inima omului cea măturată și goală de gînduri și de fapte bune, sau șapte răutăți care zice Solomon că sînt inima vrăjmașului, care vrăjmaș cu glas mare, fățarnicește se roagă celor ce se supun lui.

Marginal: Se roagă, adică meșteșugeste ca să înșele, precum zice Solomon să nu-l ascultăm.

Iar „zece coarne“ arată zece păcate potrivnice celor zece porunci /sau certurile dintre împărățiile pămîntești lumesti, care-i aduc veselie lui ca celui ce-i pare bine de războaie și de certuri și de tulburări.

Iar „șapte steme“ pe capetele lui sînt pentru aceasta, că cei ce biruiesc lucrurile diavolești, de acolo poartă steme de biruință, de unde au biruit prin posturi și osteneli. De aceștia zice dumnezeiescul Metodie: „Balaurul cel mare roșu, cu șapte capete, ce

trage a treia parte din stele, care stă gata să mănînce pe fiul ce se va naște, este diavolul. Dar n-a nimerit nici n-a cîștigat vînatul de vreme ce sus la înălțime se răpesc cei ce se nasc a doua oară și alții după aceștia. Iar a treia parte s-a zis de cei ce au greșit unuia în numărul Sfintei Treimi“.

Marginal: Adică cei ce au căzut împreună cu Lucifer din numărul Sfintei Treimi (Troite).

Iar „pustia“ în care întrînd se hrănește, este biserica cea slobodă de rele și care este fără de prihană.

Iar ce zice 1260, cuprinde numărul înmulțit și deplin desăvîrșit al sfinților. Și după aceștia pe rînd zice de stemele lui, pentru că cei ce s-au luptat mai întîi asupra diavolului și au omorît șapte capete ale lui, șapte steme de bunătăți stăpînește și moștenește.

Marginal: Adică 1260 de zile s-o hrănească în pustie.

Verset: 4

„Iar coada lui tîra a treia parte din stelele cerului și le-a aruncat pe pămînt . . .“.

Tîlcuire:

Și coada lui . . . prin „coadă“ socotim că se arată două lucruri: sau întîia cădere a lui Lucifer din cer, care prin pizmă a tras de istov la pămînt împreună cu sine pe îngerii cei ce s-au dezlipit de la Dumnezeu, că mai întîi a fost mîndria lui, sau mișcarea cozii după zdruncinarea capului lui. Că aceasta (mîndria) pe oamenii cei slabi de inimă, îi surpă jos de la unirea și împreună petrecerea cea cerească, care se numesc stele după altă înțelegere, pentru lumina de la sfîntul botez. Că așa și Daniil din Antioh a prorocit despre cele ce vor fi la venirea lui Antihrist.

Verset: 4

„Și balaurul stătea înaintea femeii, care era să nască, pentru ca să înghită copilul, cînd îl va naște“.

Tîlcuire:

Pentru că pururea neprietenul (diavolul) se înarmează împotriva bisericii cu rîvnă nevoindu-se să mănînce mîncare pe ce cei ce se nasc a doua oară după vreme dintr-însa, și mai mult pe biserică și pe singur Hristos îl prigonește ca pe un cap al Bisericii, care îi adună pe cei credincioși la sine. Pentru aceia a și zis: „Saule, Saule, pentru ce mă prigonești?“ (Fap. Ap. 9).

Verset: 5

„Și a născut un copil de parte bărbătească și el avea să păstorească toate neamurile cu toiag de fier“.

Tilcuire:

Și a născut un copil de parte bărbătească . . . Pururea biserica prin cei ce se botează, naște pe Hristos ca pe cel ce ia formă într-înșii (botezați), pînă la plinirea vîrstei celei duhovnicești după Apostol.

Iar copilul de parte bărbătească, poporul bisericesc și cel neslăvit prin dezmierdăciuni este, prin care și cu mîinile cele tari ale romanilor încă a păscut Hristos Dumnezeu neamurile și iar le va paște după învierea cea din morți, puind judecători tari în credință ca fierul asupra vaselor celor stricăcioase și slabe păgînești, care pentru necredință n-au vrut să bea vinul cel de taină și nou.

Marginal: Cu mîinile romanilor, adică după ce s-a botezat marele Constantin, i-a adus pe păgîni la credință și i-a stăpînit așa.

Verset: 5

„Și copilul ei a fost răpit la Dumnezeu și la tronul Lui“.

Tilcuire:

Și s-a răpit copilul ei . . . Se răpesc drept aceia și aici sfinții întru ispite, ca să nu fie biruiți de cele rele ce sînt peste puterile lor. Și iar se vor răpi pe nori în văzduh întru întîmpinarea Domnului și cu Dumnezeu și cu scaunul Lui adică cu puterile îngerești de sus vor fi.

Verset: 6

„Iar femeia a fugit în pustiu, unde avea loc pregătit de Dumnezeu, ca să o hrănească pe ea, acolo, o mie două sute și șaiszeci de zile — 1260“.

Tilcuire:

„Și femeia a fugit în pustie . . .“. Cînd diavolul cel ce va lucra în Antihrist va porni război prin Antihrist împotriva bisericii, atunci aleșii ei și capetele cele mai înalte, urînd strigările orășenești și tulburările și descîntăturile lumești, la pustiirea cea de toată răutatea lipsa de răutate, adică la viața aducătoare de roadă a toată bunătatea va fugi, după înțelegerea marelui Metodie. Și acolo vor scăpa numai de luptele diavolilor împotriva lor și de năvălirile oamenilor celor răi. Și de crezut este că și pustia cea înțelegătoare va mîntui pe cei ce vor fugi în munți și în peșteri și în crăpăturile pămîntului, din cauza războiului neprietenului și mincinosului Hristos (Antihrist) ca și pe mucenici mai înainte.

Marginal: Pustia cea înțelegătoare este depărtarea de toată răutatea și a gîndi la Dumnezeu, rugăciunea, postul și altele.

Trei ani și jumătate care se arată prin 1260 de zile, în care va stăpîni Antihrist de care să ne izbăvească pe noi marele voievodul voievozilor, Hristos și să nu ne lase să fim ispitiți (I Cor. 10) mai mult decît putem răbda și să ne dăruiască minte tare și ne-supusă și nebiruită de năvălirile potrivnice, ca după lege luptîndu-ne împotriva mai marilor și căpeteniilor întunericului, să ne împodobim cu cununa dreptății și să luăm plată și daruri pentru biruință. Că Aceluia care-i întoarce în fugă de la cei slabi pe domnii văzduhului cei tari, se cuvine biruința și stăpînirea împreună cu Tatăl și cu Duhul cel de viață făcător, acum și pururea și vecii vecilor. Amin!

DESPRE RĂZBOIUL ÎNGERILOR ȘI AL DRACILOR, DESPRE CĂDEREA SATANII

Verset: 7, 8.

„Și s-a făcut război în cer: Mihail și îngerii lui au pornit război cu balaurul. Iar balaurul și îngerii lui au stat în luptă. — Dar aceștia n-au izbutit, nici nu s-a mai găsit pentru ei loc în cer“.

Tîlcuire:

Acestea se pot spune și către căderea cea dintîi a diavolului din cinul îngeresc pentru mîndria și invidia lui și despre omorîrea lui cea de-a doua prin Crucea Stăpînului. Cînd stăpînitorul lumii acesteia (Ioan 12) a fost pedepsit și i s-a luat stăpînirea cea de demult, a cărui mîndrie și înălțare neputînd-o suferi dumnezeieștii îngeri și cu ei laolaltă nici Arhanghelul Mihail, cu adevărat l-au alungat, întîi de la petrecerea diavolului cea împreună cu îngerii, precum spune Iezechiil (28) că dintre Heruvimi a fost lepădat acela din mijlocul puterilor celor de foc, dintre cinurile cerești, de vreme ce s-au aflat în el fărădelegi și nedreptăți.

Iar venirea în trup a lui Hristos, îngerii ce i-au slujit Lui după ispitire, iar s-au pornit asupra lui cu urîciune, ca asupra unei slugi netrebnice.

Însă să se știe aceasta (precum au înțeles părinții) că după facerea lumii celei văzute, pentru mîndria și invidia lui (diavolul) fiind lepădat întîi i s-a încredințat lui stăpînirea văzduhului cum zice Ap. (Efes. 5).

Și Papia la fel zice, cum că la oarecare din ei, adică îngerilor dumnezeiești, isprăvnicie pe pămînt li s-a dat, să stăpînească și să domnească și bine le-a încredințat a stăpîni.

Verset: 9

„Și aruncat a fost balaurul cel mare, șarpele cel de demult, care se cheamă diavol și satana, cel care înșală toată lumea, aruncat a fost pe pământ și îngerii lui aruncați au fost cu el“.

Tîlcuire:

Și aruncat a fost balaurul . . . Cu adevărat n-a răbdat cerul, înțelepciunea pămîntească, de vreme ce lumina cu întunericul n-are parte deși se pune și cu numele de Satana, dar unul și același este și diavolul și satana, deși cu două nume e numit.

Marginal: Cu altă parte adică arfon (artron) ce este partea numită încheietură.

Însă „diavol“ se numește căci faptele cele bune și pe iubitorii de aceste fapte bune îi grăiește de rău și-i clevețește precum și mai înainte Adam pizmătareț l-a clevetit. Iar Satana, sau potrivit și stăpînul și slugile lui.

Marginal: Piriș grăitor de rău este Satana, potrivit se numește. Măcar de se pune Adam înaintea Evei ca un cap, căci a ascultat sfatul femeii. Grăitor de rău pe Dumnezeu la Fac. 3, cînd a zis șarpele către femeie, că știe Dumnezeu că, în orice zi veți mîncea din pom, vi se vor deschide ochii voștri și veți fi ca niște dumnezei.

Însă să se știe că după răstignirea lui Hristos, căderea diavolului n-a fost cu loc, precum a fost căderea cea dintîi și precum căderea strămoșilor din neputință. Se spune că a căzut după răstignirea lui Hristos, căci după aceasta i s-a îpuținat puterea lui și i s-a stricat, precum a mărturisit marelui Antonie. Cuvîntul Psalmului 9 în el s-au împlinit, „Armele vrăjmașului s-au îpuținat într-o sfîrșit“. Este dreaptă căderea lui, slobozirea scornirilor și a bîntuieșilor celor rele, după lepădarea lui din cer și din stăpînia sa de tot, precum s-a zis.

Marginal: A doua cădere a diavolului se spune despre îpuținarea puterii lui.

Zis-a și fericitul Justin Filozoful și mucenicul, că diavolul după venirea lui Hristos și după răspunsul asupra lui (la judecată) că se va duce în gheenă, însă mai mare hulitor s-a făcut, deși întîi n-a hulit așa fără de rușine pe Dumnezeu.

Marginal: Justin într-o tîlcuirea Apocalipsului și Eusebie istoricul bisericesc, cartea 14, Cap. 11:

Pentru aceia de dînsul cu dreptate s-a zis: Inima lui s-a încremenit ca piatra, pentru răzvrătirea și nepărăsirea vicleșugului lui.

Și de vreme ce așteptarea muncii lui I-a făcut pe el mai cumplit, oare atunci cînd se va munci el în gheena și cu cei ce au făcut faptele lui, cum să se mai curețe de spurcăciunea păcatelor lor prin lămurirea focului? Însă aceasta nedobîndind-o, oare în ce chip pot să aibă sfîrșit muncile după înțelegerea ereticilor celor cu înțelepciune deșartă?

Marginal: Irineu, Cartea 5, cap. 3: Impotriva eresurilor și a celor ce ziceau că munca va avea sfîrșit. Că zic ereticii aceia că diavolul și păcătoșii în gheenă cîtăva vreme se vor munci iar apoi lămurindu-se prin foc, de păcate, nu se vor mai munci.

Verset: 10

„Și am auzit glas mare în cer, zicînd: Acum s-a făcut mîntuirea și puterea și împărăția Dumnezeului nostru și stăpînirea Hristosului Său, căci aruncat a fost pîrișul fraților noștri, cel care-i pîra pe ei înaintea Dumnezeului nostru, ziua și noaptea“.

Tîlcuire:

Căci a fost aruncat . . . Pîriș și clevetitor împotriva oamenilor diavolul este numit (II Cor. 6, Sirah 13), însă se veselesc îngerii de surparea lui, că n-are nici o parte cel credincios cu cel necredincios.

Versetele: 11, 12

„Și ei l-au biruit prin sîngele Mielului și prin cuvîntul mărturiei lor și nu și-au iubit viața lor, pînă la moarte. 12. Pentru aceasta, bucurați-vă ceruri și cei care locuiți în acestea. Vai, însă, pămîntule și mare, fiindcă diavolul a coborît la voi, avînd mînie mare, căci știe că timpul lui este scurt“.

Tîlcuire:

Și aceia l-au biruit pe el . . . Și sfinții cei pîriți de dînsul și clevetiți ca și Iov, împreună cu toți oamenii ce se plecau lui, l-au biruit pe diavol prin patimi după Hristos. Iar cum că se veselesc puterile cerești de căldura lui și le pare rău de bîntuiala ce face asupra celor ce se usucă și se topesc spre cele pămîntești, o fac aceasta urmînd lui Dumnezeu. Iar „amar celor ce locuiesc pe pămînt și mare“ adică cei ce n-au petrecerea în ceruri ci pe pămînt, pentru că mulți din cei ce locuiesc pe pămînt îl biruiesc pe diavol și-l vor birui, deși acum se iuțește mai mult asupra celor ce se luptă cu el, din cauza că i se apropie munca sa (a diavolului). De aici vine că cei ce gîndesc cele pămîntești și se învăluiesc în marea lumească este cu neputință să nu fie nevoiași și ticăloși și umiliți.

ÎN CE FEL NU ÎNCETEAZĂ SĂ PRIGONEASCĂ BISERICA

Versetetele: 13, 14

„Iar cînd a văzut balaurul că a fost aruncat pe pămînt, a prigonit pe femeia care născuse pruncul“. 14. Dar femeii i s-au dat cele două aripi ale marelui vultur, ca să zboare în pustiu, la locul ei, unde este hrănită acolo o vreme și jumătate de vreme, departe de fața șarpelui.“

Tîlcuire:

Cînd diavolul după ce a făcut război cu Hristos, după botez a fost biruit și după ce s-a înarmat împotriva Sfinților Apostoli, s-a întors rușinat văzîndu-i pe ei că au aflat prin moarte viața. Și dacă s-a întors la pămînt și s-a arătat a fost pedepsit să mănînce pămînt, adică gîndurile cele pămîntești, atunci iarăși a început a prigoni biserica care a născut și naște fii, parte bărbătească, adică pe poporul lui Dumnezeu cel nebiruit de desfătare.

Iar aripile vulturului închipuiesc două legi ca cu acestea zburînd în pustie să se hrănească, cu viața cea duhovnicească din belșug, să se hrănească pururea, mai ales în vremea venirii lui Antihrist, care va stăpîni atunci. În vremea lui Antihrist va fi neputință, că cei ce se vor ascunde în pustia cea sufletească, în munți, în prăpăstii și peșteri vor scăpa de Antihrist. (Face pomenire de îndoita pustie-sufletească să n-avem păcate și cea materială fugirea de oameni).

Versetetele: 15, 16

„Atunci șarpele a aruncat din gura lui, după femeie, apă ca un rîu ca s-o ia rîul. 16. Și pămîntul i-a venit femeii în ajutor, căci pămîntul și-a deschis gura sa și a înghițit rîul pe care-l aruncase balaurul din gură“.

Tîlcuire:

Și a aruncat din gura lui după femeie apă . . . Zice, că fugind biserica în locuri neumblate și fără de apă, de către năvălirile înșelătorului din gura sa, adică din porunca lui, a slobozit în urma ei apă, adică mulțime de oameni fără de Dumnezeu și viclenii draci multe feluri de ispitate a poruncit asupra ei ca să o supună.

Iar pămîntul i-a ajutat ei, sau cu lungimea căii și cu lipsa de apă și cu uscăciunea înfrîngînd pornirile viclenilor (înfrînare) și acea apă ce vine din ispitate pe aceasta sorbind-o cu smerirea minții sfinților, celor ce grăiesc drept și adevărat: „Eu sînt pămînt și cenușă“ (Fac. 18), stricînd cu acest gînd toate cursele diavolului, pentru că nimic precum i s-a arătat de înger lui Antonie nu zdrobește și taie puterile diavolului așa ca și smerenia. (Pămîntul este smerenia).

Versetele: 17, 18

„Și balaurul s-a aprins de mînie asupra femeii și a pornit să facă război cu ceilalți din seminția ei, care păzesc poruncile lui Dumnezeu și țin mărturia lui Iisus. 18. Și a stat pe nisipul mării“.

Marginal: Prin femeie se înțeleg cei mai mari și mai aleși ai bisericii, pe care nu-i poate și nici nu-i vor putea birui diavolii prin slugile lor.

Tîlcuire:

Și a pornit șarpele să facă război . . . Neputînd diavolul să strice ceva bisericii, mîniindu-se asupra ei (prin care înțeleg pe învățătorii cei mari și mai aleși ai bisericii și pe cei ce disprețuiesc pămîntul și s-au mutat la necaz în pustie) va ridica război, de nu-i va putea cîștiga Antihrist pe aceia, împotriva ostașilor lui Hristos cei din lume. Ca prin pulbere pămîntească, care strică unsoarea untdelemnului, adică prin lucruri lumești și prin forță, să-i poată vîna lesne și să-i piardă, însă și dintre aceștia mulți fiindcă l-au iubit pe Hristos din toată inima îl vor birui pe diavol.

Capitolul 13

DESPRE FIARA CEA CU ȘAPTE CAPETE ȘI CU ZECE COARNE

Verset: 1

„Și am văzut ridicîndu-se din mare o fiară, care avea zece coarne și șapte capete și pe coarnele ei zece steme și pe capetele ei nume de hulă“.

Tîlcuire:

Oarecare prin fiara aceasta înțeleg o putere oarecare mai de jos a Satanei, dar mai mare peste ceilalți draci. Iar prin ceia ce va ieși din pămînt după aceasta, a fost înțeles Antihrist.

Marginal: Iar Metodie și Ipolit și alții au tîlcuit că fiara aceasta va fi singur Antihrist, ca cel ce va ieși din lumea cea cu valuri și tulburată.

Iar prin „zece coarne“ cu atîtea steme împodobite și prin „șapte capete“ se înțelege unirea diavolului cu singur Antihrist și cu stăpîniile pămîntești împărțită în zece împărății în vremurile de apoi. Și împărăția lumii acesteia închipuită cu șapte curgeri de vremi și cu vreme de șapte zile măsurată și cu șapte petreceri este arătată în cele ce urmează. După împărăția de

șapte veacuri a Domnului în veacul acesta, va începe să lucreze satana.

Și „Numele de hulă“ pe capetele ei, adică pe ajutoarele și ispravnicii săi îi arată, de vreme ce aceia din început n-au încetat a huli pe Hristos pînă la arătarea marelui și creștinului Constantin, după care au fost hulitori Iulian și Valens împotriva lui Hristos.

Marginal: Prin capetele lui Antihrist se înțeleg toți tiranii cei hulitori de Hristos, cîți au fost pînă la marele Constantin și cei ce au fost după dînsul și vor mai veni pînă la Antihrist.

Verset: 2

„Și fiara pe care am văzut-o era asemenea leopardului, picioarele ei erau ca ale ursului, iar gura ca a leilor. Și balaurul i-a dat fiarei puterea lui și scaunul lui și stăpînire mare“.

Tîlcuire:

Și fiara asemenea leopardului . . . Prin leopard arată împărăția grecească, iar prin urs pe cea persană, iar prin leu pe cea a Babilonenilor, pe care pe toate le va stăpîni Antihrist ca cel ce va veni ca un împărat roman, cînd își va vedea degetele picioarelor sale de lut, prin care arată împărăția cea slabă și lesne de stricat a împărăției în zece părți.

Marginal: Antihrist, degetele picioarelor sale le va vedea ca de lut, adică împărăția romanilor călcată de sine (el).

„I-a dat fiarei puterea sa“ că va da Satana, balaurul, cel înțelegător lui Antihrist toată puterea sa întru semne și minuni mincinoase spre pieirea celor neîntăriți.

Verset: 3

„Și unul din capetele fiarei era ca junghiat de moarte, dar rana ei cea de moarte a fost vindecată și tot pămîntul, minunat, se uita după fiară“.

Tîlcuire:

Prin capul ca și junghiat spre moarte, sau pe un voievod îl numește al lui, că va fi omorît și chiar de același Antihrist, prin farmece și prin năluciri amăgitoare se va arăta înviat, precum a făcut Simon Vrajitorul a făcut și marele Apostol Petru care l-a vădit; sau împărăția romanilor care prin împărțirea în zece părți după asemănare oarecare va răbda omorîre (cum a fost porunca

lui August Cezarul), apoi iar se va socoti că se va vindeca, adică se va strînge într-o stăpînire.

Verset: 4

„Și s-au închinat balaurului, fiindcă i-a dat fiarei stăpînirea; apoi s-au închinat fiarei zicînd: Cine este asemenea fiarei și cine poate să se lupte cu ea!“.

Tîlcuire:

Marginal: Antihrist cu minunile va îngrozi pămîntul tot.

S-au minunat și s-au închinat . . . Minunile care le va face Antihrist prin amăgirile sale, ale diavolului, cel ce va lucra în el trebuie înțelese aici. Prin el balaurului i se va da închinăciune, că și morții va învia și va face și semne, care se vor arăta celor orbiți la minte.

Versetele: 5, 6

„Și i s-a dat ei gură să grăiască semeții și hule și i s-a dat putere să lucreze timp de patruzeci și două de luni — 42. —6. Și și-a deschis gura sa spre hule asupra lui Dumnezeu, ca să hulească numele Lui și cortul Lui și pe cei care locuiesc în cer“.

Tîlcuire:

Și i s-a dat gură . . . Prin 42 de luni, arată că după slobozenia lui Dumnezeu, trei ani și jumătate va avea putere și va huli pe Dumnezeu și pe sfinți. Iar prin cortul lui Dumnezeu și sălășluirea lui Dumnezeu Cuvîntul în trup o arată, adică întruparea și odihna lui întru sfinți, împotriva cărora totul se va întoarce spre hulă, apoi și împotriva sfinților îngeri.

Versetele: 7, 8

„Și i s-a dat să facă război cu sfinții și să-i biruiască și i s-a dat ei stăpînire peste toată seminția și poporul și limba și neamul.“ 8. Și i se vor închina ei toți cei care locuiesc pe pămînt, ale căror nume nu sînt scrise, de la întemeierea lumii, în cartea vieții Mielului celui înjunghiat“.

Tîlcuire:

Și i s-a dat să facă război . . . Peste toată seminția și limba va avea vicleană stăpînire.

Marginal: Și pe aceia numai îi va stăpîni, ale căror nume nu sînt scrise în cartea vieții.

Versetele: 9, 10

„De are cineva urechi — să audă! — 10. Cine ia pe alții robi de robie are parte; cine cu sabia va ucide (Mt.26) dator este de sabie să moară. Aici este răbdarea și credința sfinților“

Tîlcuire:

Cine ia pe alții robi . . . Fiecare va lua vrednice răsplătiri după faptele sale, care au fost gata mereu a-i necăji pe vecini, aceia vor fi robiți de diavolul și prin sabia sufletească a Sataniei vor fi luați robi acestuia, căruia i-au slujit prin fapte rele, precum zice marele Petru. Iar cei ce au credința curată și neștirbită și răbdarea neștirbită în ispite (II Petru 2) aceștia nu se vor șterge din cartea vieții. Căroră și pe noi vrea Dumnezeu, care le gândim cele necuvioase ale patimii vremii de acum și nevrednice de mărirea ce se va descoperi sfinților și care călătorim vitejește pe calea cea strîmtă, să ne facă părtași și peste toată mărirea căii veacului celui viitor și de odihna și desfătarea aflînd împreună cu Hristos să împărășim, cu care împreună se cuvine Tatălui și Duhului Sfînt, toată mulțumita și închinăciunea, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin!

DESPRE PROROCUL CEL MINCINOS

Verset: 11

„Am văzut apoi altă fiară, ridicîndu-se din pămînt, și avea două coarne asemenea mielului, dar grăia ca un balaur“.

Tîlcuire:

Unii înțeleg fiara aceasta pe Antihrist, altora li se pare că e satana și două coarne ale ei le socotesc să fie ale lui Antihrist și ale unui proroc mincinos. Noi socotim că cu adevărat un proroc mincinos va veni și prin balaur pe satana, care prin fiară pe Antihrist îl înțelegem, iar prin fiara aceasta de acum (după înțelegerea lui Irineu) un proroc mincinos va fi, se tîlcuiește, care din pămînt va ieși, adică din viața cea pămîntească și care se tîrăște pe pămînt.

Se zice că va avea două coarne asemenea cu ale mielului și pentru aceasta se spune, căci sub piele de oaie va tînui sălbătici de lup ascunsă și mohorîre. Pentru că din început ea avea un chip de creștinătate de care lucru așa scrie Irineu, pentru sluga cea ajutătoare. Satanei (pe care și proroc mincinos îl numește) îi grăia, că balaurul acesta va primi putere de semne și minuni, că

să le facă înaintea lui Antihrist, gătindu-i lui calea cea ducătoare la pieire.

Marginal: Prorocul cel mincinos va găti calea lui Antihrist.

Iar vindecarea fiarei a răni ei, zicem să fie adunarea ce se socotește că va fi după împărțirea împărăției, în scurtă vreme, sau îndreptarea iarăși peste puțină vreme prin Crucea Domnului a vremii celei stricate de tirania Satanei prin Antihrist sau învierea amăgitoare a vreunui ce va muri dintre ai lui Antihrist.

Marginal: Vindecarea răni fiarei, cum o înțelege Irineu.

Zice că va grăi acesta cu balaurul, de vreme ce cele ce sînt ale diavolului celui începător de răutate acelea le va face și le va grăi.

Versetele: 12, 13

„Și toată stăpînirea celei dintii fiare o are în mînă, în fața ei. Și face pămîntul și pe locuitorii de pe el să se închine fiarei celei dintii, a cărei rană de moarte fusese vindecată. 13. Și face semne mari chiar și foc face să se pogoare din cer, pe pămînt, înaintea oamenilor“.

Tilcuire:

Toate le va face prin farmecile și nălucirile potrivnicului lui Hristos, Antihrist, mergătorul înainte acela, spre amăgirea oamenilor, ca să li se pară că Antihrist este Dumnezeu, mărturisit fiind ca de la un lucrător de niște minuni ca acelea și ca și cum ar lua mărirea vredniciei.

Marginal: Antihrist va avea un proroc mincinos mergător înainte ca și Hristos pe Ioan Botezătorul.

Însă întru toate îl va urma pe Ioan Botezătorul, care i-a adus la Mintuitorul pe cei ce au crezut, că se va arăta amăgitorul acela spre înșelăciunile oamenilor și deși vor fi în rătăcire le va spune că urmează adevărului. Căci nu este minune, de va face în vederile oamenilor, celor ce s-au orbit cu înșelăciunea, ca să vadă pogoindu-se foc din cer, așa ca și în istoria lui Iov, cum că s-a pogramit foc și a ars dobitoacele lui după îngăduința lui Dumnezeu (Iov, 1, 16) și după lucrarea Satanei.

Verset: 14

„Și amăgește pe cei ce locuiesc pe pămînt prin semnele ce i s-au dat să le facă înaintea fiarei.“

Tilcuire:

Și amăgește . . . Și va înșela pe cei ce au viață plăcută pe pămînt pururea, că pe cei cu viață ce o au în cer nu-i amăgește mintea, că sînt întăriți întru mai înainte vestirea venirii lui.

Versetele: 14, 15, 16, 17

„Zicînd celor care locuiesc pe pămînt să facă chip fiarei care a FOST RĂNITĂ cu sabia și a rămas în viață. 15. Și i s-a dat ei să insufle duh chipului fiarei, așa încît chipul fiarei să și grăiască. Iar pe cîți nu se vor închina chipurile fiarei, putere avea ca să-i ucidă. — 16. Și-i silește pe toți, pe cei mici și pe cei mari, și pe cei bogați și pe cei săraci, și pe cei slobozi și pe cei robi, ca să-și pună semn pe mîna lor cea dreaptă sau pe frunte. — 17. Încît nimeni să nu poată cumpăra sau vinde, decît numai cel care are semnul, adică numele fiarei, sau numărul numelui fiarei“.

Tîlcuire:

„Și ca să grăiască chipul fiarei“, spune Apolonie și alții, că de multe ori cu puterea farmecilor au grăit dracii prin chipuri și prin idoli săpați și prin lemne și prin apă și prin trupuri moarte, precum le-a arătat și Simon Vrajitorul romanilor înaintea marelui Petru, deși i-a vădit apostolul rătăcirea lui, cum că cu părerea mincinoasă l-a înviat arătînd pe cel ce singur Petru l-a înviat, cum că vor scula morții.

Marginal: Apolonie a fost un filozof în Alexandria.

Simon a înviat un mort asemenea cu farmecele sale.

Deci așa se zice că va face și ispravnicul și mergătorul înainte al lui Antihrist cu lucrarea diavolului, de va grăi chipul fiarei întru arătare mincinoasă și-i va omorî pe cei ce nu se vor închina fiarei și se va nevoi să-și impună numele său cel pierzător al potrivnicului și înșelătorului peste toți însă pe mîinile drepte le va pune ca să taie lucrarea celor drepte și bune.

Iar în frunți, ca să învețe întru înșelăciune și întru întunerice pe cei amăgiți să îndrăznească. Nu-l vor primi pe el cei însemnați în fețele lor cu dumnezeiască lumină. **Și numele fiarei va începe a-l vesti peste tot și celor ce vor cumpăra și celor ce vor vinde, ca cei ce nu-l vor primi pentru lipsa celor de treabă, să le fie moarte cumplită.**

Pentru spurcatul nume al lui Antihrist.

Verset: 18

„Aici este înțelepciunea. Cine are pricepere să socotească numărul fiarei: căci este număr de om. Și numărul ei este șase sute șazece și șase — 666.

Marginal: Omului adică al lui Hristos, care a fost om deplin, întru științe și întru puteri în fața Dumnezeirii, căci se va sili să urmeze numele Domnului Hristos.

Tîlcuire:

Știința cea dovedită a numărului precum și altele ce s-au scris de dinsul, vremea le va descoperi și nevoița celor înțelepți și treji. Că de ar fi fost de vreo treabă (precum au zis alți dascăli să se știe) cu adevărat cum îi va fi numele, cel ce l-a văzut pe el ar fi descoperit, dar n-a voit darul lui Dumnezeu să se scrie în dumnezeiasca carte, numele lui cel pierzător.

Însă în ce chip de învățătură multe nume se pot afla (după Ipolit și alții) care cuprind numărul acesta și deobște și deosebite. Cum ei zice după Ipolit: luminat, soare, latinește: benedictus, care se tălmăcește binecuvîntat și nu alta, după urmarea binecuvîntatului cu adevărat Hristos Dumnezeuul nostru.

Iar de obște cum sînt

Rău povățuitor;

Vechi pizmătareț:

Adevărat pierzător; miel nedrept cu care nume din amăgitura celor potrivnice se va chema pretutindenii și mărirea sa îi va fi întru rușine în fărădelegi.

Capitolul 14

PENTRU MIEL ȘI CEI 144 DE MII CARE VOR STA CU MIELUL PE MUNTELE SION

Verset: 1

„Și m-am uitat și iată Mielul stătea pe Muntele Sionului și cu El o sută patruzeci și patru de mii, care aveau numele Lui și numele Tatălui Lui, scris pe frunțile lor“.

Tîlcuire:

Miel Hristos este cu adevărat și stă pe Muntele Sion, nu pe cel vechi, ci în cetatea Dumnezeului celui viu.

Iar 144 de mii sau mai mult, roada darului seminției Apostolilor o arată, din care fiecare Apostol 12 mii a lucrat, adică roada credinței depline sau pe cei curați din Legea Nouă și după omul cel dinăuntru și după omul cel dinafară se închipuiesc, că în cei de demult nu s-a aflat fapta curăției, ci numai în foarte puțini. Însă și celelalte mii din cele ce s-au zis trebuie să se înțeleagă ce s-au adunat pe nume din semințiile lui Israel, întru care fecioria, adică curățenia s-a mărturisit.

Marginal: Prin celelalte mii se înțeleg miile ce s-au zis, iar câte 12 din fiecare seminție a feciorilor lui Israil, precum la Cap. 7.

Și ale acestora a tuturor, frunțile se vor pecetlui cu lumina feții lui Dumnezeu, pentru care îngerilor celor pierzători, groaznici și înfricoșați se vor arăta.

Verset: 2

„Atunci am auzit sunet din cer, ca vuiet de ape multe și ca bubuitul unui tunet puternic, iar glasul pe care l-am auzit ca glasul celor ce cîntă cu alăutele lor“.

Tilcuire:

Glasul ca de ape multe și ca de tunet mare și ca de lăutari, arată răsunarea cea străbătăcioasă, precum și slugilor omenesci li se dă descoperirea tainelor stăpînilor lor după întocmirea bunăvoinii și a dragostei.

Versetele: 3, 4, 5

„Și cîntau o cîntare nouă, înaintea tronului și înaintea celor patru ființe și înaintea bătrînilor; și nimeni nu putea să învețe cîntarea decît numai cei o sută patru zeci și patru de mii, care fuseseră răscumpărați de pe pămînt“. — 4. Aceștia sînt care nu s-au întinat cu femei, care sînt feciorelnici. Aceștia sînt care merg după Miel ori unde se va duce, aceștia au fost răscumpărați dintre oameni, pîrgă lui Dumnezeu și Mielului. — 5. Iar în gura lor nu s-a aflat minciună, fiindcă sînt fără de prihană“.

Tilcuire:

Dinaintea celor 24 de bătrîni limpede se aude versul sfinților și cîntările cele dulci așezate și tocmită cu stihuri, care cîntă împrejurul a toată biserica și a prăznuirii celor întîi născuți ce sînt scriși în ceruri, care într-un glas înconjoară tronul slavei, sînt și sfinții care prin omorîrea poftelor trupești au ajuns la desăvîrșire. Și această cîntare nimeni nu putea s-o învețe fără numai aceia, de vreme ce cu măsura vieții se dă știința.

Marginal: Că măsura vieții adică, precum este viața de îmbunătățită, așa se dă de la Dumnezeu cunoștința fiecăruia.

Aceștia ce s-au numit sînt cei ce i-au întrecut pe alții, care și pentru feciorie și pentru nevinovăție în limbă și în mîini, după venirea lui Hristos și-au agonisit tinerețe îmbunătățită prin care învață cîntare nouă, pe care mulți n-o știu nu numai în viața aceasta, dar nici în veacul cel viitor, căci de va și veni atunci desăvîrșirea cunoștinței, după ce se va strica știința cea din parte după spusa Apostolului, în Rai. Căci după asemănarea și întocmirea vieții sfinților celei de acum, va fi și descoperirea dumnezeștilor taine, că multe locașuri sînt la Tatăl și stea de stea se

deosebește întru mărire (I Cor. 15), precum și numele și muncile sînt de diferite feluri, de care să ne izbăvească pe noi Domnul tuturor și să ne facă părtași celor mîntuiți, pentru bunătatea Sa, neuitîndu-se la mulțimea păcatelor noastre, ci la milostivirile Sale pentru care a venit pe pămînt și și-a vărsat Prea Scump Sîngele său pentru noi și spălînd păcatele și stricăciunile noastre să ne ducă curați la Tatăl cu care împreună Lui, ca povățuitorului vieții și mîntuirii noastre și Prea Sfîntului Duh, i se cade mărirea, stăpînia și cinstea, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

DESPRE ÎNGERUL CARE VA VESTI APROPIEREA JUDECĂȚII CE VA SĂ FIE

Versetele: 6, 7

„Și am văzut apoi alt înger, care zbura prin mijlocul cerului, avînd să binevestească Evanghelie veșnică celor care locuiesc pe pămînt și la tot neamul și seminția și limba și poporul. — 7. Și striga cu glas puternic: Temeți-vă de Dumnezeu și dați Lui slavă, că a venit ceasul judecății Lui, și vă închinați Celui Care a făcut cerul și pămîntul și marea și izvoarele apelor.“ (Psalm, 145, Sirah, 18; Fapte, 14).

Tîlcuire:

Spunînd „Prin mijlocul cerului“ arată locul de sus cum că cerese era îngerul ce s-a arătat, de sus fiind trimis ca să-i înalțe pe oameni de pe pămînt prin mijlocirea sa și pentru solirea sa la ceruri urmînd pe Dumnezeu, așa ca să împreune trupul bisericii cu Hristos capul nostru. Evanghelia cea veșnică era cea gătită și însemnată din veac de la Dumnezeu.

Și va zice aceasta: De Dumnezeu să se teamă, și să nu se teamă de Antihrist, care nu va putea omorî împreună sufletul și trupul, ci cu mare îndrăzneală să stea împotriva lui, ca celui ce va stăpîni puțină vreme, pentru apropierea judecății și a răsplătirii pentru fapte.

DESPRE ÎNGERUL CE VA VESTI CĂDEREA BABILONULUI

Verset: 8

„Și alt înger a venit după cel dintîi, zicînd: A căzut, a căzut Babilonul, cetatea cea mare, care a adăpat toate neamurile din vinul pătimăș al desfrînării sale“.

Tîlcuire:

„Babilonul“ se tîlcuiește amestecarea lumii acesteia și tulburarea vieții, care spune aici că peste puțin se va termina. Iar prin „vinul pățimaș al curviei ei“ numește nu numai nebunia cea venită din închinarea la idoli și depărtarea și înstreinarea minții de la Dumnezeu, ci și îmbătarea din tot păcatul și ieșirea din minte prin care toți cei ce curvesc, vor fi pierduți de către Dumnezeu după cuvintele psalmistului. Însă va cădea Babilonul acesta de istov, surpîndu-se din rădăcină, cînd după ce-i va trimite pe lucrătorii fărădelegii în focul de veci, atunci se va arăta Ierusalimul cel ceresc cel de sus. Numește Babilon, amestecarea și tulburarea de la amestecarea limbilor, după ce le-a amestecat Dumnezeu limbile.

**DESPRE ÎNGERUL AL TREILEA CARE-I VA ÎNTĂRI
PE CREDINCIOȘI CA SĂ NU-L PRIMEASCĂ
PE ANTIHRIST**

Îngerul al treilea oprește să nu se închine lui Antihrist.

Versetele: 9, 10

„Și al treilea înger a venit după ei, strigînd cu glas puternic: Cine se închină fiarei și chipului ei și primește semnul ei pe fruntea, sau pe mîna lui, — 10. Va bea și el din vinul aprinderii lui Dumnezeu, turnat neamestecat, în potirul mîniei Sale, și se va chinui în foc și în pucioasă înaintea sfinților îngeri și înaintea Mielului.“

Tîlcuire:

Oricine se va supune lui Antihrist care se va face ca o fiară și va petrece viață necurată care-l va arăta pe el, și sau cu cuvîntul sau cu faptă îl va mărturisi pe el ca fiind Dumnezeu (că aceasta poate să arate înfierarea ce se va da la frunte și la mîna) și acela se va face părtaș băuturii paharului celui de muncă, a muncii celei neamestecate cu milostivirile lui Dumnezeu, pentru dreptatea judecării. Amestecată cu felurite munci, pentru răutatea cea mult stricăcioasă și de multe feluri pe care singuri au ales-o și au voit-o. Și bine se numește prin vinul fărădelegii, care-i va îmbăta pe cei ce beau, de vreme ce cu care fapte greșeste cineva cu aceleași fapte se va și munci.

Marginal: Va îmbăta în gheena pe ceia ce-l beau aici prin păgînatăți.

Verset: 11

„Și fumul chinurilor, lor se urcă în vecii vecilor“.

Tîlcuire:

Prin fumul muncii trebuie a înțelege sau aburul ce va ieși de jos cu suspinuri de la cei ce se vor munci, sau fumul cel ce se va înălța din focul ce-i va munci pe cei ce au căzut. Iar se zice că în „vecii vecilor“ se va înălța, ca să știm și să ne învrednicim a ști, că fără de sfârșit va fi munca păcătoșilor ca și desfătarea dreptilor.

Marginal: Munca păcătoșilor va fi fără de sfârșit, împotriva ereticilor, care, ziceau că munca va avea sfârșit.

Verset: 11

„Și nu au odihnă nici ziua nici noaptea cei care se închină fiarei și chipului ei și oricine primește semnul numelui ei“.

„Și nu au odihnă ziua nici noaptea“. Ziua și noaptea zice, nu că doară va fi măsurată cu soare curgerea veacului viitor în care nu vor avea odihnă ziua și noaptea cei fărădelege, ci sau după obiceiul cum se numără veacul de acum cu nopți și cu zile, sau prin „zi“ se înțelege viața sfinților, iar prin „noapte“ munca celor spurcați, pe care o vor lua cei ce închipuiesc faptele diavolului și hule împotriva lui Hristos fac, adică cei ce zugrăvesc chipul fiarei celei neprietene și cu numele ei cel de ocară ca și cum ar fi fost de cinste crezînd ei.

Verset: 12

„Aici este răbdarea sfinților, care păzesc poruncile lui Dumnezeu și credința lui Iisus“.

Tîlcuire:

„Aici este răbdarea sfinților . . .“ Cei necredincioși zice, pururea se vor munci în veacul viitor, iar sfinții arată aici, tăria răbdării în vremea ce vor păzi poruncile lui Dumnezeu și credința în Hristos.

Verset: 13

„Și am auzit glas din cer, zicînd: Scrie: Fericiți cei morți, cei care de acum mor întru Domnul! Da, grăiește Duhul, odihnească-se de ostenele lor, căci faptele lor vin cu ei“.

Tilcuire:

Glăsu din cer nu-i fericește pe toți morții, ci pe cei ce mor întru Domnul, adică pe cei ce mor lumii și poartă moartea lui Iisus în trup și cu Hristos pățimesc pentru că acela ieșirea din trup le este odihnă de ostenele lor. Iar urmarea faptelor este pricina și temeiul cununilor celor nevestețite și a măririi darurilor de biruință ce li se dă cu multă măsură celor ce biruiesc. Plată pentru vitejiile cu care vitejii lui Hristos Dumnezeu nostru s-au luptat împotriva puterilor celor nevăzute, că nevrednice sînt patimile veacului acestui de acum, spre mărirea ce li se va descoperi celor din Rai ce au făcut voia lui Dumnezeu (Rom. 8, 18). De care și noi dorind ni se cade să ne rugăm lui Dumnezeu neîncetat zicînd: „Pleacă inimile noastre, Doamne, spre științele Tale“ (Psalm. 110, 36) și întoarce ochii noștri dinspre toată deșertăciunea. Și să nu intri la judecată cu robii Tăi, că nu se va îndrepta înaintea Ta tot cel ce viază, ci cu îndurările Tale cele multe caută spre noi, că a Ta este mila și stăpînia și împărăția, puterea și mărirea, a Tatălui și a Fiului și a Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin!

DESPRE CELA CE VA ȘEDEA PE NORI, CUM CĂ SECERA VA SECERA PE CEI CE RĂSAR DIN PĂMÎNT

Verset: 14

„Și am privit și iată un nor alb și Cel Care ședea pe nor era asemenea Fiului Omului, avînd pe cap cunună de aur și în mînă seceră ascuțită“.

Tilcuire:

Prin nor înțelegem sau pe cel simțitor ce l-a ridicat pe Domnul nostru Iisus Hristos din ochii Apostolilor, sau o putere oarecare îngerească pentru curățenia și asemănarea cea cu norii, precum zice Psalmistul: „Și s-a suit pe Heruvimi și a zburat pe aripile vîntului“ Psalm. 17, 1. Pentru aceia socotim că Hristos este cel ce s-a arătat pe nori asemenea cu Fiul Omului, iar cununa cea pusă de dînsul însemnează împărăția Lui peste cele văzute și peste cele nevăzute. Însă de „aur“ zice că era, pentru scumpețea pe care o are aurul la noi. Iar „secera“ arată sfîrșitul lumii (Mt. 13, 20; Ioan, 13; Daniil 12) de vreme ce Domnul sfîrșitul lumii l-a numit prin seceriș.

Versetele: 15, 16

„Și alt înger a ieșit din templu și a strigat cu glas mare Celui Care ședea pe nor: Trimite secera și seceră, că a venit ceasul de secerat, fiindcă s-a copt secerișul pământului. — 16. Atunci Cel Care ședea pe nor a aruncat pe pământ, secera Lui și pământul a fost secerat“.

Tilcuire:

Strigarea îngerului acestuia însemnează rugăciunea tuturor puterilor cerești, care doresc să vadă cinstea dreptilor și tăierea fărădelegii păcătoșilor, când vor înceta cele ce se clătesc și trecătoare și se vor arăta cele ce nu se vor clăti și nu vor trece. Iar când zice că s-a uscat secerișul, s-a copt, arată apropierea vremii sfârșitului, când sămînța cea coaptă a bunei creștinătăți, ca niște grâu copt se va face vrednică de jîtnițele cerești, care vor da lucrătorului de pământ roade cite 100 și 60 și cite 30 (Mt. 19, 8).

DESPRE ÎNGERUL CE VA CULEGE VIA AMĂRĂCIUNII

Verset: 17

„Apoi alt înger a ieșit din templul cel ceresc, avînd și el seceră ascuțită“.

Tilcuire:

Deși se numește Hristos îngerul sfatului celui mare al Tatălui, însă aici se arată că una din puterile cerești va ieși din cer cu seceră ascuțită ca să facă culegerea cea mare a celor fărădelege.

Verset: 18

„Și încă un înger a ieșit din altar, avînd putere asupra focului și a strigat cu glas mare celui care avea secera ascuțită și a grăit: Trimite secera ta cea ascuțită la cules strugurii viei pământului căci boabele ei s-au copt“.

Tilcuire:

Zicînd că alt înger a ieșit din Altar și avea putere peste foc, ne învățăm că puterile cerești sînt puse mai mari peste făpturi, unele adică peste ape, altele peste foc, iar altele peste partea fiecărei făpturi. Însă spunînd „Că avea putere peste foc“ înțelegem puterea de muncă. Ingerul, care porunca era din îngerii cei mai de sus, pentru aceia spune porunca celui ce avea seceră să culeagă boabele viei pământului, prin care arată pe călcătorii de lege și necredincioșii, care umplu paharul miniei Dom-

nului și rodesc în locul lucrătorului celui bun de pământ, în loc de vin bun de veselie, șerpi și venin de aspidă.

Verset: 19

„Atunci îngerul a aruncat secera pe pământ și a cules via pământului și ciorchinii i-a aruncat în teascul cel mare al miniei lui Dumnezeu“.

Tîlcuire:

Teascul miniei lui Dumnezeu este locul cel de muncă gătit diavolului și îngerilor lui. Și este mare cu adevărat pentru mulțimea celor ce se vor munci în el, că largă este calea care duce la pieire și desfătăță.

Verset: 20

„Și teascul a fost călcat afară din cetate și a ieșit sînge din teasc pînă la zăbalele cailor, în depărtare de o mie șase sute de stadii“.

Tîlcuire:

Marginal: Vor sta pe loc 125 de pași, precum socotește Ieronim.

Și s-a călcat teascul afară de cetate, afară de cetatea dreptilor. Teascul se va călca de vreme ce nicidecum toiagul păcătoșilor nu se va apropia de soarta dreptilor. După cuvîntul prorocului că nu va fi amestecată petrecerea acestora precum nici obiceiul nu le-a fost amestecat. Iar prin sîngele vărsat din cei osîndiți la muncă ce se va călca, arată judecata cea dreaptă și nemîtarnică și nebiruită a lui Dumnezeu. Prin sînge de struguri, vinul, însă vinul cel neamestecat din care se va umple teascul, în locul paharului miniei lui Dumnezeu, prin care arată munca ce o vor lua cei vrednici de muncă, ce va ajunge pînă la frîiele cailor celor desfrînați, căci n-au avut înfrînare în desfătare și în călcările cele fărădelege, 1600 de stadii, arată vicleșugul cel desăvîrșit, care este număr desăvîrșit în anul șase sute al lui Noe, știm că păcatul cu apă a fost înecat, iar prin 6, că a fost strîmbătate cu viclene izvodiri și învățături ale făpturii celei zidite în șase zile. Că semnul lucrului este numărul de șase zile în care s-a alcătuit lumea, pentru că în ce chip afară de cetatea Ierusalimului ceresc va fi, locul de muncă (Iadul) așa și cei vrednici de muncă. (Vezi că iadul este afară de lume). Spunînd că sîngele lor a curs pînă la frîiele cailor ca la 1600 stadii, îi arată pe îngerii ce se vor munci. Pe care după altă înțelegere are obicei Scriptura a-i numi „cai“ și pînă la frîiele lor vor ajunge tînguirile celor ce se vor bate. Însă prin „frîie“ se înțelege porunca lui Dumnezeu, pe care

o au sfintele puteri cu care se îndreptează spre cele ce li se porunceşte precum zice Avacum: „Încăleca-vei pe caii tăi“ și în cîntare „cu călărimea întru căruțele lui Faraon te-ai asemănat“. (Avacum, 13, 7 : Cîntarea 1, 7). Se poate înțelege și altfel, de vreme ce desfrînații cei iubitori de muieri, spre desfătăciuni s-au dat la desfriu (Luca, 16, 20) se vor cuprinde de munci cîți n-au știut înfrînare întru dezmierdăciune. (Lc. 16, 26; 16, 19).

Prin 1600 de stadii ne înștiințăm că mare este prăpastia aceia ce-i va despărți pe cei dreπți de cei păcătoși pentru săvîrșirea lor întru vicleșug și pentru faptele lor cele urite. Iar zecile sutelor arată mărimea răutății, iar numărul de șase lucrarea păcatului, pentru obișnuința făpturii cea rea obișnuință ce s-a zidit în șase zile și cînd în anul al șase sutelea al lui Noe a fost înecat tot pămîntul cu apă. (Fac. 31, 7, 6).

Capitolul 15

ȘAPTE ÎNGERI VOR ADUCE BĂTĂI ASUPRA OAMENILOR MAI ÎNAINTE DE SFÎRȘIT ȘI DESPRE MAREA DE STICLĂ CE A FOST VĂZUTĂ ÎN DESCOPERIRE

Verset: 1

„Am văzut apoi în cer, alt semn, mare și minunat: Șapte îngeri avînd șapte pedepse — cele de pe urmă — căci cu ele s-a sfîrșit mînia lui Dumnezeu“.

Tilcuire:

Prin numărul șapte înțelegînd nedreptățile ce se fac cu îndrăzneală în șapte zile ale veacului acestuia. Se arată că cu șapte bătăi și prin șapte îngeri se vor domoli și se vor înfrica și se vor înfrînge. Iar după aceasta se arată viața sfinților ce va fi și mărirea lor.

Verset: 2

„Am văzut ca o mare de cleștar, amestecată cu foc, și pe biruitoarii din ispită cu fiara și cu chipul fiarei și cu numărul numelui ei, stînd lingă marea de cleștar și avînd alăutele lui Dumnezeu“.

Tilcuire:

„Marea de sticlă“ socotim că închipuiește și mulțimea celor ce se muncesc și curățenia odihnei celei viitoare și strălucirea sfinților care vor străluci ca soarele cu bunătățile cele străluci-

toare ce-i vor împodobi. Când zice că era amestecată cu foc, se poate înțelege ceia ce a zis Apostolul (I Cor. 3, 13): „Fiecare faptă se va lămuri cu foc“. Iar celor curați și neîntinați nimic nu le va strica, în două lucruri zice cuvântul Psalmului că se vor despărți cei păcătoși pentru a arde, iar pe cei dreپți îi va lumina Psalm, 28) precum a înțeles Marele Vasile. Prin foc se mai înțelege și știința lui Dumnezeu și darul de viață făcătorului Duh, pentru că în foc s-a arătat lui Moise Dumnezeu (Ieșire, 3, Fapte. 2) și s-a pogorît Duhul Sfânt în chip de limbi de foc peste Apostoli. Iar prin „alăute“ arată omorirea mădularilor și viața cea lăudătoare care întru unirea glasului bunătăților cu arcușul Duhului Sfânt se slobozește.

Versetele: 3, 4

„Și ei cîntau cîntarea lui Moise, robul lui Dumnezeu, și cîntarea Mielului, zicînd: Mari și minunate sînt lucrurile Tale, Doamne Dumnezeule, Atotțitorule! Drepte și adevărate sînt căile Tale, Împărate al neamurilor! — 4. Cine nu se va teme de Tine, Doamne, și nu va slăvi numele Tău? Că Tu singur ești sfînt și toate neamurile vor veni și se vor închina înaintea Ta, pentru că judecățile Tale s-au făcut cunoscute“.

Tilcuire:

Cîntau cîntarea lui Moise. Din cîntarea lui Moise cunoaștem cîntarea de laudă ce i se înălța lui Dumnezeu de către cei dreپți, ce erau în lege, mai înainte de legea darului. Iar din cîntarea Mielului, înțelegem cîntarea de laudă cea neîncetată și mulțumita celor ce au viețuit cu temere de Dumnezeu, după venirea lui Hristos, pentru facerile de bine și darurile ce au venit de la Din-sul pentru neamul nostru. Că pe toate neamurile i-a chemat Dumnezeu prin dumnezeieștii Săi Apostoli la cunoștința Sa.

Versetele: 5, 6

„Și după aceasta, m-am uitat și s-a deschis templul cortului mărturiei din cer. Și au ieșit din templu cei șapte îngeri cu cele șapte pedepse, îmbrăcați în veșmînt de in curat, luminos și încinși pe sub sîni, cu cingători de aur“.

Marginal: Sau piatră curată și luminoasă.

Tilcuire:

Aici îl numește cortul din ceruri (Ieșire 15, Jud. 9, Fapte 3) după a cărui asemănare a poruncit Dumnezeu lui Moisi să-l facă pe cel de jos. Din această biserică vor ieși îngerii îmbrăcați în cămăși de in (sau piatră curată) cum a spus cineva pentru curățenia firii lor și din cauza apropierii lor de piatra cea din capul

unghiului Hristos și pentru luminarea bunătăților lor. Incinși peste piepturi cu aur o spune pentru firea lor puternică și curată și cinstită și pentru slujba neîncetată.

Verset: 7

„Și una din cele șapte făpturi a dat celor șapte îngeri șapte cupe de aur, pline de mînia lui Dumnezeu, Celui Care este viu în vecii vecilor.“

Tîlcuire:

De la cele patru fiare au luat cei șapte îngeri cele șapte pahare de aur pline cu mînia lui Dumnezeu precum spune și Iezechiel (Iez. 5, 13): arată că în ceruri pururea sînt aduse știința despre cele ce se fac de la cei dintîi la cei de-al doilea, după înțelegerea marului Dionisie.

Verset: 8

„Iar templul s-a umplut de fum, din slava lui Dumnezeu și din puterea Lui“.

Tîlcuire:

Prin „fum“ frica și groaza și munca miniei lui Dumnezeu înțelegem, de care că se va umple biserica știm și va veni peste cei vrednici de aceasta în vremea judecării și mai înainte de judecată asupra celor ce se vor pleca lui Antihrist și vor face fapte potrivnice.

Verset: 8

„Și nimeni nu putea să intre în templu, pînă ce se vor sfîrși cele șapte pedepse ale celor șapte îngeri“.

Tîlcuire:

De aceia socotim că pînă nu va despărți mînia lui Dumnezeu pe cei necredincioși de cei credincioși și drepti, nu vor dobîndi sfinții în nici un chip soarta Ierusalimului ceresc și slujirea sfințelor și odihna în biserica lui Dumnezeu. **Că trebuie zice, să se sfîrșească bătăile prin care se va da răsplătire pentru păcate celor vrednici de dînsele și vor lua aceia răspunsul ce li se va da lor. Iar după aceia li se va da locaș sfinților în Mitropolia cea de sus și așa li se va adăuga bătaie după bătaie celor ce vor fi la sfîrșit. Pentru că fiind iubitor de oameni Dumnezeu (ca să micșoreze în veacul cel viitor muncile fără de sfîrșit) va slobozi și viața aceasta de acum, ca să aducă celor vrednici de munci pe Ilie și pe Enoh, să aducă munci și bătaie de muncă prin răutățile ce vor fi atunci din războaie ca răsplătire pentru măsura păcatelor. Însă noi ca să nu ne certe ca un părinte și să nu ne bată cu**

muncă întru minia Sa (Psalm 37) pe Domnul să-l rugăm: că nu este vindecare trupului nostru din fața miniei Lui, că hainele noastre cele întinate cu păcate spălându-le cu lacrimi de pocăință și împodobindu-le ca pe niște mirese, să intrăm în camera veseliei cea nestricată a lui Hristos Dumnezeuului nostru, căruia i se cuvine toată lauda, cinstea și închinăciunea împreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin!

Capitolul 16

DUPĂ CE S-A VĂRSAT PAHARUL CEL DINTII, S-A FĂCUT BUBĂ REA PESTE CEI CE S-AU LEPĂDAT DE CREDINȚĂ

Versetele: 1, 2

„Și am auzit glas mare, din templu, zicînd celor șapte îngeri: Duceți-vă și vărsați pe pămînt cele șapte cupe ale miniei lui Dumnezeu. — 2. Și s-a dus cel dintii și a vărsat cupa lui pe pămînt. Și bubă rea și ucigașă s-a ivit pe oamenii care aveau semnul fiarei și care se închinau chipului fiarei“.

Tîlcuire:

Paharul în loc de lucrare de muncă se ia, că spune că după vărsarea lui de către îngeri s-a făcut o bubă mare, cumplită, ca niște lapte corosit, ce închipuia durerea cea din urmă ce tremură din inimă, care se va face în inimile celor ce-și vor părăsi credința, cînd fiind bătuți de bătăile ce le va slobozi Dumnezeu, nu vor dobîndi vindecare de la Antihrist de acestea că sînt date de Dumnezeu. Adevărat este că cu simțire se vor răni trupurile celor ce vor avea sufletele rănite cu săgețile înșelăciunii amăgirii diavolești și ale lui Antihrist cel vrăjmaș.

CUPA A DOUA ASUPRA SUFLETELOR CE SÎNT ÎN MARE

Verset: 3

„Și al doilea inger a vărsat cupa lui în mare, și marea s-a prefăcut în sînge ca de mort și orice suflare de viață a murit, din cele ce sînt în mare.“

Tîlcuire:

Nu este lucru mare sau cu anevoie în puterea lui Dumnezeu, să întoarcă marea prin sfinții săi proroci Ilie și Enoh în sînge ca de om omorît spre a învedera neputința lui Antihrist și pentru a arăta cît de slabi sînt cei amăgiți. În sînge ca de om junghiat pierzîndu-i Dumnezeu pe cei ce sînt într-însa. Precum de demult în Egipt (Ieșire 7) prin Moise a făcut, spre muștrarea împietririi lui Faraon și pentru a-și arăta puterea sa, pentru ca cei adeveriți în credință să se întărească și cei neîntăriți să se teamă cînd vor vedea făptura împotriva lor luptîndu-se pentru cinstea pierzătorului. Pentru că numele lui este pierzător și în vărsare de sînge și în războaie se va face venirea lui Antihrist, de vreme ce Gog și Magog împreună se vor îndemna și se vor lupta în cele patru părți ale lumii.

Marginal: Prin făptură înțelege pe Gog și pe Magog care se vor lupta împotriva celor ce nu vor primi pe Antihrist.

Către aceasta și împărații cei ce nu se vor supune lui Antihrist (Iez. 38, 39) cu toată oastea lor se vor alege (doborî) și vărsări de sînge pe alocuri se vor face și marea pentru războaiele cele din corăbii, cu sînge se va spurca și apele cu sîngele celor morți se va amesteca.

PRIN PAHARUL AL TREILEA APELE SE ÎNTORC ÎN SÎNGE

Versetele: 4, 5

„Iar cel de-al treilea a vărsat cupa lui în riuri și în izvoarele apelor și s-au prefăcut în sînge. — 5. Și am auzit pe îngerul apelor, zicînd: Drept ești Tu, Cel ce ești și Cel Ce erai; Sfinte Doamne, că ai judecat acestea;“.

Tîlcuire:

Și prin aceasta se arată că îngerii sînt puși peste stihii, precum s-a spus mai sus, dintre care unul este peste ape, căci zice că-l laudă pe Dumnezeu pentru pedeapsa ce a adus după vrednicie peste cei potrivnici, pentru că celor ce și-au spurcat mîinile cu sîngele sfinților le-a dat să bea sînge. Prin aceasta se arată însă că mulți prin starea cea tare în credință se vor învrednici în vremea aceia de darul prorocesc și vor fi omoriți de slugile diavolului. Mai apoi arată și aceia că cei ce nu primesc vestirea dumnezeieștilor proroci și cei ce zic că după dreptate a fost omorît Hristos de Jidovi, cei împietriți la inimă împreună cu ucigașii lor vor fi omoriți, precum a spus Domnul către evrei că: Cei ce zidesc mormintele prorocilor, vor voi împreună omorîrea lor.

Marginal: Cei ce nu primesc propoveduirea prorocilor împreună cu ucigașii lor se vor omorî. Cei ce zidesc sînt evreii, care

i-au omorît pe proroci, și dimpreună cu moartea vor voi moartea celor ce nu primesc pe proroci.

Verset: 7

„Și am auzit din altar, grăind: Așa, Doamne Dumnezeule, Atotțiitorule, adevărate și drepte sînt judecățile Tale!“.

Tîlcuire:

Și am auzit din altar . . . Altar, pe Hristos îl numim aici, căci întru Dînsul și printrînsul se aduc Tatălui jertfele cele cuvîntătoare și cele vii, pe care să le aducem am învățat de la dumnezeiescul Apostol (Rom. 2, 1). Aici am auzit pe puterile îngeresti, ca cele ce înalță rugăciunile noastre și jertfele cele duhovnicești care se trimit prin slujbă pentru cei ce vor mîntuirea.

Marginal: Îngeri li se trimit celor aleși spre slujbă și rugăciunile lor le duc la Dumnezeu.

Însă din acest altar zice că a ieșit din altarul de slujbă un glas care arată că drepte-s judecățile lui Dumnezeu, care întrec orice minte și cuvînt. Învățîndu-ne din Sfintele Evanghelii că puterile cerești îngeresti se veselesc și prăznuiesc pentru mîntuirea celor ce se întorc prin pocăință (Lc. 15, 8) și le pare rău de rătăcirile lor din calea cea dreaptă și cum că mulțumesc lui Dumnezeu pentru munca celor ce calcă poruncile lui Dumnezeu ca să-și facă darea de datorie. Pentru aceia ne nevoim ca să mijlocească spre mîntuire acea veselie, bucurie, pentru întoarcerea noastră, gîndind că fiecăruia din noi îi urmează dumnezeiescul înger cu cuvînt negrăit, îndemnîndu-ne pe noi și aducîndu-ne la faptele bune, ca o minte vorbind oarecum în taină cu mintea noastră și dacă ascultăm de el se bucură (Cuvînt la Fapte 26, 17) iar cînd nu-l ascultăm îi pare rău, urmînd pe Dumnezeu.

Marginal: Fiecare are îngerul său, care se bucură de întoarcerea lui și-i pare rău de nepocăința lui.

Un oarecare înnegrindu-se de multe păcate, intrînd în biserică, a văzut pe un înger înnegrit și îngrijat de departe mergînd în urma lui, dar după ce s-a smerit spre întoarcere la bine făgăduind din suflet Voitorului de milă părere de rău mai întii pentru viața cea dintii, cînd a ieșit din biserică l-a întîmpinat pe el îngerul lui acum luminat și vesel, iar vicleanul drac mergea departe după acest om rușinat acum, deși mai înainte s-a bucurat de rătăcirea lui.

Marginal: Vestea foarte folositoare de suflete, cum că îngerilor le pare bine de întoarcerea oamenilor.

Fie ca viața noastră care este întru Dumnezeu, să le fie pricină de supărare dracilor și spre rușinare, iar îngerilor să le fie

spre veselie ca împreună cu dînşii în glas de bucurie și de mărturisirea sunetului, prăznuind lui Hristos Dumnezeuul nostru pentru biruința viclenilor puteri să-i mulțumim căruia împreună cu Tatăl și cu Duhul Sfînt i se cuvine mărirea, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin!

PRIN BĂTAIA A PATRA VOR ARDE OAMENII CU ZĂDUH

Versetele: 8, 9

„Apoi al patrulea înger a vărsat cupa lui în soare și i s-a dat să dogorească pe oameni cu focul lui. — 9. Și oamenii au fost dogoriți cu mare arșită și au hulit numele lui Dumnezeu, Care are putere peste pedepsele acestea, și nu s-au pocăit ca să-I dea slavă“.

Tilcuire:

Cu simțitoare ardere de soare se vor arde atunci oamenii cînd Dumnezeuul cel iubitor de oameni cu zăbale (Psalm 31, 9) și cu frîu va strînge fălcile lor a celor ce nu se apropie de Dînsul ca să caute pocăința, măcar că aceia au căzut în adîncul răutăților, nu se vor duce la întoarcere ci spre hulă se vor duce și mai mult prin răutatea cunoștinței și a voii lor.

Prin „soare“ se mai poate închipui curgerea zilei, prin care zice că se vor arde cei vrednici de bătăi, cu zăduful ispitelor, ca prin sosirea durerilor să urască păcatul cel născător. Dar aceștia fără de minte fiind, în loc de a-și cunoaște greșelile lor și căderile în păcate își vor ascuți limba împotriva lui Dumnezeu. Precum se pot vedea din cei din jurul nostru și acum, care ne grăiesc rele și mîniindu-se din pricina barbarilor învinuiesc bunătatea lui Dumnezeu, că atîtea necazuri i-au adus neamului nostru barbarii aceștia.

PRIN BĂTAIA A CINCEA SE VA ÎNTUNECA ÎMPĂRĂȚIA FIAREI

Versetele: 10, 11

„Atunci al cincelea înger a vărsat cupa lui pe scaunul fiarei și în împărăția ei s-a făcut întuneric și oamenii își mușcau limbile de durere. — 11. Și au hulit pe Dumnezeuul cerului din pricina durerilor și a bubelor lor, dar de faptele lor nu s-au pocăit“.

Tilcuire:

Vărsind paharul peste scaunul fiarei arată că peste împărăția lui Antihrist se va vărsa o minie ca aceia ce nu va fi luminată de Soarele Dreptății ci va fi întunecată. Iar „mușcarea limbilor“ arată mărimea durerilor de care vor fi cuprinși cei amăgiți de Antihrist, fiind bătuți cu bătăile ce le va slobozi Dumnezeu, ca să cunoască ei că este înșelător cel ce s-a proslăvit în ei ca un Dumnezeu și în acest fel să-și cunoască înșelăciunea lor. Dar ei nici din aceasta nu se vor întoarce la pocăință, ci și mai mult vor huli.

De vreme ce vor huli și mai mult după bătăi, pentru aceia și cei ce-i vor bate pe ei vor fi scoși din cetatea talantului și vor pătimi la fel cu cei bătuți. Fiind la acest loc cu Dumnezeu vă voi arăta pe cât oi putea.

Marginal: Aici cei ce se vor munci după dinșii se înțeleg, dracii și păcătoșii ce se vor munci în gheenă, că nu se vor pocăi de a nu huli pe Dumnezeu, însă dracii și aici hulesc precum urmează muncindu-se ori călcătorii de lege ori dracii, nu se vor mai în vorba, prin cetatea Talantului se înțelege împărăția cerului. Adică toarce de a nu huli.

Și viclenii draci prin trupuri omenești vor fi bătuți (care în loc de unelte de lucrat le iau) de sfinți, însă nu vor înceta să-i hulească pe cei ce-i vor bate. Trebuie să socotim pentru cei ce se vor munci în gheena în foc, că în acest chip vor părăsi răutatea lor care este înrădăcinată în minte și în gând și numai atunci se vor întoarce de la ea. Sau se mai poate înțelege că se vor înfrîna pînă atunci cînd își vor arăta prin lucruri sfaturile cele viclene, precum hoții în butuci și în obezi fiind ținuți, nu se înfrînează de bunăvoie de a-i fura pe alții ci de nevoie.

Marginal: Nu se vor depărta de la răutate pînă cînd își vor scoate sfaturile în mod desăvîrșit întru lucrarea muncii.

Auzind eu de munca de veci nu pot să nu cred celui ce va da răspuns de istov. Ci știind că e gata spre milostivire și bunătate iau cu adevărat ceia ce la mine așez, văd că nici prin aducerea îngrozirii și nici pedeapsa adusă asupra celor vrednici, ei nu s-au pocăit nici n-au urît răutatea ci de bunăvoia lor au iubit-o. Pentru că nu cei ce de nevoie, ci cei de bună voie au greșit, aceia se vor munci pentru dînsa.

Marginal: Aici zice de rătăcirea lui Origen, care zice că munca va avea sfîrșit.

Precum Faraon prin bătăi se muia, iar după luarea bătăii iar se învîrtoșa, însă cel ce are milostivire îi slăbea muncile (Ieșire, 18, 12, 30, 28 33) fiind rugat de Moisi, cu cât mai mult cei ce ar trebui să fie ca aurul, prin foc ar trebui să lepede spurcăciunea.

În aur ca într-un neînsuflețit este întinarea din fire, iar la cei cuvîntători spurcăciunea s-a lipit de bunăvoie de ei și mai ales că s-a născut din ei. Pentru aceasta cei ce prin bunătatea lui Dumnezeu și mai înainte știința și puterea ca să fie spre oprirea muncii de veci, ei de bunăvoie se unesc cu răutățile și nu iau seama la dreptatea ceia ce se împarte fiecăruia după vrednicie și prin aceasta vor da răspuns la întoarcerea lui Dumnezeu, răspunsul cel de pierzare.

Marginal: Adică cele trei, cu bunătate, cu mai înainte știința și cu puterea lui Dumnezeu. Dumnezeu după dreptate va da plată păcătoșilor, care nu se despart de dreptate.

Sau să-i facă vinovați și pe împărații pămîntului, ca să fie una cu dînșii, precum știm că nu toți nici cei ce se bat cu luptă sau cu pumnii sau cu război, sau cu alergarea cailor, sau cu întrecerea de cai, nu toți biruiesc ci numai unul singur și acela se încununează, deși toți au cîmp deschis de alergat.

Marginal: Iar Origen zice că bunătatea lui Dumnezeu va face sfîrșit muncilor, despărțindu-se de dreptate.

Ceia ce este la cei ce se luptă cîmpul, aceasta le este la toți oamenii intrarea în lumea aceasta, însă a se naște sau a nu se naște nu este în puterea noastră, dar în noi este pus a se război și a-i birui pe viclenii draci și a dobîndi veșnicele bunătăți.

De sînt biruiți în această luptă, păcătoșii cu anevoie le este a se pocăi și fără de folos se vor tîngui nimicindu-se în veci. Pentru că în iad nu va fi cine să se mărturisească după cuvîntul psalmului (Psalm, 6, 5) că nu va mai fi cu cei osîndiți ajutorul Duhului Sfînt ca și acum, de vreme ce se vor tăia în două (Mt. 25, 35) despărțindu-se de Duhul Făcătorul de viață, cel hulit de ei și înțelegerea de mai sus se unește cu cuvîntul (Psalm 124) „Că nu va lăsa Domnul toiagul păcătoșilor peste soarta dreptilor, ca să nu-și întindă dreptii mîinile lor la fărădelegi“. Că și viața lor nu a fost amestecată și nu numai pentru neamestecarea vieții lor și deosebirea năravurilor, ci și pentru întărire și înrădăcinare, că voia lor nu s-a unit cu lucrul rău, nici nu s-a supus la păcat, nici nu și-a împruținat veselia, din cauza slăbiciunii trupului sau din frica schimbării, ci au urmat tăria și neschimbarea cea întru Dumnezeu.

PRIN PAHARUL AL ȘASELEA SE VA DECHIDE CALEA SPRE EUFRAT DINSPRE RĂSĂRITUL SOARELUI

Verset: 12

„Și al șaselea înger a vărsat cupa lui în rîul cel mare al Eufratului și apele lui au secat, ca să fie gătită calea împăraților de la răsăritul soarelui“.

Tîlcuire:

Mi se pare că Eufратul după slobozenia lui Dumnezeu se-cînd, va da împăraților pămîntești trecere spre omorîrea lor și pierderea dimpreună și a altor oameni care socotim că se vor ridica la hotarele Sciților, precum vom vedea din pomenirea Gog și Magog, arătată mai jos în Apocalipsă.

Marginal: Gog și Magog (Cap. 20, 68) din părțile Schitenilor, vor ieși precum mai jos.

Mi se pare că și Antihrist din părțile răsăritului, din Țara Persiei (unde este semînția lui Dan) din neamul jidovesc va ieși și împreună cu alți împărați sau voievozi ce vor avea de moșie nume împărătesc, trecînd Eufратul și trupească și sufletească moarte le va aduce oamenilor, unora adică pentru credință și răbdare, iar altora pentru lenevie și slăbiciune.

Marginal: Eufратul este apă mare în Mesopotamia, ce iese din Nifat, muntele Armeniei și este adîncă și repede și dă în Marea Roșie.

Verset: 13

„Și am văzut ieșind din gura balaurului și din gura fiarei și din gura prorocului celui mincinos trei duhuri necurate ca niște broaște.“

Tîlcuire:

Zicînd că a văzut ieșind din gura lor trei duhuri necurate se arată că în fața sa, diavolul ca un balaur și Antihrist ca o fiară și prorocul mincinos, din acești trei zice că vor ieși trei duhuri necurate asemenea cu broaștele. Pentru că înveninarea, întinarea, necurăția și alunecarea duhurilor celor viclene spre desfătările cele umede se trag. Care puteri cu poruncile diavolului și cu ale lui Antihrist și cu ale prorocului mincinos închipuite prin guri, vor arăta semne amăgitoare și minuni oamenilor cum vom vedea.

Verset: 14

„Căci sînt duhuri demonicești, făcătoare de semne și care se duc la împărații lumii întregi, să-i adune la războiul zilei celei mari a lui Dumnezeu, Atotțiitorul“.

Tîlcuire:

Semnele cele mincinoase ce se lucrează prin draci, vor scorni la război pe cei ce se supun zilei celei mari și luminate a lui Dumnezeu, în care zi cu adevărat luptătorii împotriva lui Dumnezeu fiind biruiți, nu vor plînge cu folos pentru înșelăciunea cea dintîi.

Versetele: 15, 16.

„Iată, vin ca un fur. Fericit este cel care priveghiază și păstrează veșmintele sale, ca să nu umble gol și să se vadă rușinea

lui! — 16. Și s-au strîns la locul ce se chiamă evreiește Har-Maghedon“.

Cînd zice de cel ce priveghiază și-și păstrează hainele, arată ca să privegheze și fără lenevie să poarte grijă de faptele cele bune, că acestea sînt hainele sfinților, de care lipsindu-se omul se va rușina plin de grozăvie. Iar Har-Maghedon, tăierea sau omorîrea se tîlcuiește. Pentru că adunîndu-se acolo neamurile se vor tăia, adică aceia ce vor avea pe diavolul de voievod, care se va bucura de sîngele oamenilor. Fiind urîtă goliciunea fără hainele bunătăților, l-am văzut și în Evanghelie pe cel lepădat din cămară (II Cor. 5, 2, 8) pentru faptele rele. Nesticăciunea sînt faptele bune, iar ca să nu ne aflăm goi să-l rugăm pe Dumnezeu să ne spele aici hainele sufletești, ca să ne albim mai mult decît zăpada Ps. 50). „Ca nu cumva auzind, că am intrat aici fără haină de nuntă, legîndu-mi-se mîinile și picioarele să fiu aruncat în întunericul cel mai dinafară“ (Lev. 14, Mt. 22, 13; Eccles. 9, 8). După Solomon în toată vremea avînd haine albe și lumînări luminate prin viața îmbunătățită și împodobită cu răbdarea, dimpreună umblind cu Mirele sfintelor suflete cel curat și fără prihană cu Hristos Domnul nostru, să intrăm în cămară, cu care împreună Tatălui și Duhului Sfînt i se cuvine mărirea, stăpînia, cinstea acum și pururea și în vecii vecilor. Amin!

PRIN BĂTAIA A ȘAPTEA SE VA FACE CUTREMUR MARE ȘI TUNETE PESTE OAMENI

Versetete: 17, 18

„Al șaptelea înger a vărsat cupa lui în văzduh și glas mare a ieșit din templul cerului, de la tron, strigînd: S-a făcut! — 18. Și s-au pornit fulgere și vuiete și tunete și s-a făcut cutremur mare, așa cum nu a fost, de cînd este omul pe pămînt, un cutremur atît de puternic“.

Tîlcuire:

Glas îngeresc din cer spune că s-a făcut, adică s-a împlinit porunca lui Dumnezeu. Însă glasurile și tunetele și fulgerele, închipuiesc groaza și înfricoșarea ce se vor face la venirea cea de apoi a lui Hristos, așa cum s-a făcut pe Muntele Sinai la pogorîrea lui Dumnezeu. Cutremurul închipuiește, schimbarea lucrurilor făcute după Apostol (Evrei, 12, 26) unde zice că încă odată voi clăti nu numai pămîntul ci și cerul.

Verset: 19

„Și cetatea cea mare s-a rupt în trei părți și cetățile păgînilor s-au prăbușit“.

Tîlcuire:

Prin „cetatea cea mare“ înțelegem Ierusalimul cel mare și de demult, se zice mare nu pentru mulțimea și mărimea zidurilor, ci pentru cinstea lui Dumnezeu și buna credință care cu adevărat s-a tăiat prin patimile lui Hristos și s-a despărțit și s-a deosebit de cetățile păgînilor. Împărțirea în trei părți, socotim că-i arată pe cei din el, pe creștini, pe evrei și pe Samarineni, adică pe credincioșii cei tari și pe cei ce au spurcat botezul cu fapte urâte și pe evreii care nicidecum n-au primit propoveduirea. Și arată împlinirea cea neînfrîntă și obraznică a voii lor și lepădarea sau scoaterea amîndurora din soarta locurilor ce li se cuvine.

Pentru că acum jidovii și Samarinenii de frica celor ce împărățesc în creștinătate, își ascund sfaturile lor cele necredincioase și se arată că se lipsesc de noi, neîndrăznind să se deosebească cu erezul lor.

Marginal: Jidovii care acum se lipsesc de creștinătate și își ascund sfaturile necredinței lor.

Așa și creștinii cei adevărați, cu cei ce și-au agonisit numei de creștin sînt amestecați.

Marginal: Creștinii sînt amestecați cu cei ce au numai nume de creștini.

Iar cînd va veni ispita îi va scoate la iveală, atunci se va face împărțirea în trei părți, adică a creștinilor, păcătoșilor și necredincioșilor, care se vor uni cu cei de un obicei cu ei și se vor întoarce și se vor uni cu legea lor.

Marginal: Aprinderea cea din ispită îi va scoate pe evrei și pe păcătoși la vedere pe vremea lui Antihrist, cînd evreii și păcătoșii se vor separa de creștini și-l vor primi pe Antihrist.

„Căderea neamurilor“ însemnează sau terminarea lor sau împușinarea și lipsa vieții păgînești la venirea împărăției lui Dumnezeu, care o vor primi sfinții (Daniil, 2, 24 și 7, 27).

Așa și creștinii cei adevărați, cu cei ce și-au agonisit nume de ca să-i dea paharul aprinderii mîniei Lui“.

Tîlcuire:

Babilonul cel mare cel amestecat cu împărecherile sale cele lumești și cu ispitele tulburăcioase și care s-a mărit cu bogăție din strîmbătăți îl arată și mulțimea cea multă a oamenilor va bea paharul mîniei lui Dumnezeu cînd va veni (ca și cum ar fi în uitare pentru îndelunga răbdare) ca să răsplătească călcarea pe dreptate și cuvintele de hulă și faptele lor cele rele.

Verset: 20

„Și toate insulele au pierit și munții nu s-au mai aflat“.

Tîlcuire:

Prin insule se arată sfintele biserici, iar prin munți pe conducătorii lor, așa înțelegem din dumnezeiasca Scriptură. Și vor fugi aceia pe vremea necazurilor de mai sus, precum am auzit de la Domnul: „Atunci cei de la răsărit vor fugi la apus și cei de la apus la răsărit căci va fi tulburare mare precum n-a mai fost de la începutul lumii, nici nu va mai fi“ (Mt. 24, Lc. 21, Fapte 1). Pentru că unii se vor munci pentru păcate iar alții spre lămurirea faptelor bune vor răbda nevoi grele și iuți, nu numai în muncile lui Antihrist pentru Hristos, ce și întru fuga aceia în munți, în peșterile cele rele, care le vor suferi afară din cetăți pentru a-și păstra creștinătatea.

Marginal: Tulburare mare va fi în toată lumea pe vremea lui Antihrist.

Verset: 21

„Și grindină mare, cât talantul, s-a prăvălit din cer peste oameni. Și oamenii au hulit pe Dumnezeu, din pricina pedepsei cu grindină, căci urgia ei era mare foarte“.

Tilcuire:

„Grindina“ ca și cum ar fi fost din cer căzută, am înțeles să fie mânia cea slobozită de Dumnezeu și care se pogoară de sus. Prin mărimea ca talantul, arată plinirea păcatelor peste măsură, avînd închipuire talantul.

Marginal: Mărimea grindinei ca și talantul se zice de 110 lire, precum socotesc unii că trage talantul.

Precum a văzut și Zaharia (5, 7), că nu s-au întors la pocăință, ci spre hulire cei răniți de învîrtoșarea și de împietrirea inimii. Că vor fi ca și Faraon încă mai împietriți, mai mult decît acela, căci acela de cîte ori era bătut de Dumnezeu se muia și își mărturisea fărădelegea sa, iar aceia și cînd se vor munci îl vor huli pe Dumnezeu.

Capitolul 17

**UNUL DIN CEI ȘAPTE ÎNGERI I-A ARĂTAT FERICITULUI
IOAN STRICAREA CETĂȚII CELEI DESFRÎNATE ȘI PE
FIARA CU ȘAPTE CAPETE ȘI CU ZECE COARNE**

Versetele: 1, 2, 3

„Apoi a venit unul din cei șapte îngeri, care aveau cele șapte cupe, și a grăit către mine, zicînd: Vino să-ți arăt judecata desfrî-

natei celei mari, care sălășluiește pe ape multe. — 2. Cu care s-au desfrînat împărații pămîntului, și cei care locuiesc pe pămînt s-au îmbătat de vinul desfrînării ei. — 3. Și m-a dus, cu duhul, în pustiu, și am văzut o femeie șezînd pe o fiară roșie, plină cu nume de hulă, avînd șapte capete și zece coarne.“

Tîlcuire:

Prin această desfrînată unii au înțeles că este Roma cea veche, care e zidită pe șapte munți. Prin șapte capete ale fiarei înțelegem șapte împărați mai fărădelege decît toți, care de la Domițian pînă la Dioclețian au prigonit biserica. Iar noi socotim că se înțelege prin această desfrînată toată împărăția de obște a pămîntului ce este ca și cum ar fi într-un trup. Socotim să fie oarecare cetate ce a avut și avea stăpînire prin venirea lui Antihrist. Pentru că Roma cea veche de multă vreme și-a pierdut stăpînia împărătească, că numai de vom socoti că iar se va întoarce la ea stăpînirea cea de demult. Că zice Apostolul: „Și femeia pe care ai văzut-o este cetatea cea mare care are stăpînire peste împărații pămîntului (Apoc. 17, vers. 18).

Dus fiind în pustie cu Duhul, să vedem ce se înțelege. Prin cetatea cea mare înțelegem toată cetatea sau mulțimea cea mare a oamenilor care hulesc pentru beția sufletească, pentru desfrînare și pentru alte îndrăzniri. Prin vederea în duh se poate înțelege că apostolul Ioan a văzut pustiirea desfrînării ce se vestește mai dinainte. Pe care ca pe o femeie a văzut-o, pentru nebărbăția cea femeiască și pentru plecarea spre păcat.

Marginal: Curvia ce șade pe fiara roșie.

Șederea pe fiara roșie arată că se odihnește pe fapte rele, pe diavolul care se bucură de omorîre și de vărsare de sînge. De aceia este împreună lucrătoare spre hule împotriva lui Dumnezeu, cu vrăjmașul, de vreme ce fiara și culoarea ei roșie este chipul sălbăticiei și a gîndului ei de omorîre. Iar pe cele șapte capete și cu zece coarne le vom arăta mai tîrziu, le vom învăța de la înger de către Dumnezeu.

Verset: 4

„Și femeia era îmbrăcată în purpură și în stofă stacojie și împodobită cu aur și cu pietre scumpe și cu mărgăritare, avînd în mîna un pahar de aur, plin de urîciune și de necurățiile desfrînării ei“.

Tîlcuire:

Îmbrăcată în purpură și în stacojiu arată semne de stăpînire peste toți, de aceia este împodobită cu pietre scumpe și cu măr-

găritare. Prin „pahar“ se arată dulceața băuturii faptelor ei cele viclene, iar prin aur, cinstea precum zice cineva de Iov, bînd batjocura ca o băutură, spre a arăta că nu spre sațiu, ci spre setea pieirii ei o urmează pe răutate. Pentru aceia s-au înmulțit uriciunile ei, cu care este adăpată mulțimea cea iubitoare de păcate, care soarbe în ea ca o băutură dulce îmbătarea păcatului cea urită și spurcăciunea cea de curvie care-l depărtează pe om de Dumnezeu.

Verset: 5

„Iar pe fruntea ei scris nume tainic: Babilonul cel mare, mama desfrînatelor și a uriciunilor pămîntului“.

Tîlcuire:

Scrisoarea de pe frunte arată plinirea nedreptății și a păcatului și tulburarea inimilor, iar mama se numește a desfrînatelor, că ea este învățătoarea cea de curvie duhovnicească, care naște cetăților supuse ei, multe fărădelegi urite de Dumnezeu.

Marginal: Prin plinirea nedreptății înțelege taina; iar prin tulburarea inimii înțelege Babilonul. Cum că îngerul i-a tilcuit lui taina ce văzuse.

Versetele: 6, 7

„Și am văzut o femeie, beată de sîngele sfinților și de sîngele mucenicilor lui Iisus, și văzînd-o, m-am mirat cu mirare mare. — 7. Și îngerul mi-a zis: De ce te miri? Eu îți voi spune taina femeii și a fiarei care o poartă și care are cele șapte capete și cele zece coarne“.

Tîlcuire:

Din Scriptură se știe că din fapte și din împlinirea lor li se pun nume cetăților. De unde s-a numit și Babilonul cel vechi și a auzit desfrînata cea veselă, adică cetatea desfrînaților ce-i pare bine de curvie, doamna fermecătorilor și a vrăjitorilor și Ierusalimul cel vechi fața ta a fost de curvar.

Marginal: Babilonul cel vechi s-a numit mamă curvarilor precum urmează (Roma cea veche).

Și Roma cea veche în cartea lui Petru, Babilon se numește și cetatea ce are stăpînie peste perși și Babilon și curvă se numește și oricare cetate ce-i pare bine de omorîri și de vărsări de sînge, se numește curvă.

Marginal: Roma, Babilon se numește, precum Clement și Papia au înțeles și istoricul bisericesc Eusebie.

Din acestea pe una văzînd-o evanghelistul, spurcată fiind de sîngele sfinților, s-a mirat tare și a fost învățat de înger cîte are

să pătimească. Pentru aceste călcări de lege, cetatea se ține de stăpînia a toată lumea de la sfîrșitul veacului, sau ceea ce stăpînește pe Perși sau Roma cea veche, care socotim că-și va lua iar stăpînia cea dintîi. Că știm că aceste păcate, vărsări de sîngele sfinților ea le-a făcut. Sîngele mucenicilor pînă la Dioclețian și muncile lor din Persida cine le-ar putea număra și cele ce s-au făcut pe ascuns cu îndrăzneală în vremea lui Iulian și cele din vremea lui Arie împotriva ortodocșilor în Roma cea Nouă (C-pol), istoriile le pun înaintea celor ce socotesc.

Verset: 8

„Fiara pe care ai văzut-o era și nu este și va să se suie din adînc și să meargă spre pieire“.

Tîlcuire:

„Fiara care era și nu este“ este Satana, care a fost ucis prin Crucea lui Hristos și iar se zice că va învia la sfîrșit și va face semne și minuni amăgitoare prin Antihrist, lepădare și tăgăduire de cruce. Pentru aceasta era și putere avea mai înainte de cruce, și nu este, căci după Patima cea mîntuitoare i s-a luat tăria și a fost lepădat din stăpînia sa, pe care o avea peste neamuri. Și va veni la sfîrșit după cum am arătat, ieșind din adînc sau de alt-undeva, unde s-a osîndit, căci nu în altă parte (Mt. 8, 30; Lc. 8, 32; Mrc. 5. 11) ci în porci au fost trimiși dracii ce ieșeau din oameni, rugîndu-l pe Hristos. Sau din viața aceasta ce se numește după altă înțelegere „adînc“ pentru adîncul păcatelor lumești ce se tulbură și se învăluiesc de duhurile patimilor rele.

Marginal: Viața oamenilor adînc se numește.

Că de acolo Antihrist, ce va purta în sine pe Satana spre pierderea omenească va veni mergînd la pieire în veacul viitor.

Verset: 8

„Și se vor mira cei care locuiesc pe pămînt ale căror nume nu sînt scrise de la întemeierea lumii în cartea vieții, văzînd pe fiară că era și nu este, dar se va arăta“.

Tîlcuire:

Și se vor mira, zice întru venirea fiarei pentru minunile ei cele mincinoase, cei ce nu s-au scris în cartea celor ce viază în veci și cei ce n-au învățat din această prorocie gîndind cum că iarăși va lua tirania cea de demult.

Verset: 9

„Aici trebuie minte care are înțelepciune“.

Tîlcuire:

Duhovnicește fiind cele înțelese, zice că și înțelegerea trebuie să fie duhovnicească, iar nu lumească ca să se înțeleagă cele zise.

Versetetele: 9, 10

„Cele șapte capete sînt șapte munți deasupra cărora șade femeia. 10. — Dar sînt și șapte împărați“.

Tîlcuire:

Prin „șapte capete“ și „șapte munți“ socotim că se înțeleg șapte orașe, care au mărire și cu puterea cea lumească întrec pe alte orașe, peste care știm că prin multe vremi s-a întărit puterea și împărăția lumească. Însă cea dintîi (Fac. 10, 22) este împărăția Asirienilor care s-a început în Ninive (Paralip. 1, 16). A doua este împărăția Mezilor în Ecbatana care au stăpînit pe Arvac, pe Arieni, ucigînd Arvac pe Sardanapan împăratul lor, precum spune istoria.

Iar după aceia Babilonul a luat împărăția Caldeilor (Ist. Cart. 9) peste care a stăpînit Nabucodonosor (Ieremia 28). Apoi a luat împărăția perșilor în Susa prin Kir (Paralip. 36, Justin 10, Marcu 1, 3; Daniil 7, 6) și aceasta a fost stricată de Alexandru, urmînd împărăția macedonenilor. Iar apoi în Roma cea veche stăpînia romanilor a urmat sub August Cezarul, după împărații cei mai dinainte de el și voievozii și judecătorii, care au stăpînit (Numeri 24, Daniil 11, 13) și de păgîni condusă pînă la marele Constantin. Apoi după ce s-a stins tiranul s-au mutat podoabele (Socrate, Istoria Bisericii, Cartea II, 13) împărătești prin iubitorii de Hristos împărați în Roma cea nouă (C-pol) (Nichifor, Cartea 8, Cap. 4). Aici socotim și șapte împărați că se înțeleg de vreme ce schimbarea neamurilor nu va face împiedicare la această înțelegere, pentru că șapte capete în neamul (genul) femeiesc (feminin) și șapte munți în neamul de mijloc închipuiesc șapte împărați în neamul bărbătesc (genul masculin). Că de multe ori în locul numelor femeiești în Scriptură se pun nume bărbătești și împotriva ca și Efrem, juninca zglobie și fugară, Efrem spune porumbiță ce nu are inimă. După Ioan evanghelistul trei mărturisesc (I Ioan 5) lui Hristos, sîngele, apa și Duhul, și acești trei una sînt. Și după Solomon, țapul și cocoșul și împăratul, însă prin șapte capete așază la greci cetate numită cu numele feminin. Prin șapte munți, șapte anatematisme (înălțimi) arată în neam de mijloc, șapte căpetenii sau împărați mai înalți decît alte trupuri ce stăpînesc și au stăpînit în vremile cele trecute, nu cu starea locului, ci cu vrednicia măririi, care au avut fiecare împărăție deosebit cum au avut Nil al Asirienilor, Arvac al Midenilor, Nabucodonosor al Babilo-

nenilor, Kir al perșilor, Alexandru al Macedonenilor, Romul al Romei celei vechi, Constantin al Romei celei noi (C-pol).

Verset: 10

„Cinci au căzut, unul mai este, celălalt încă n-a venit, iar cînd va veni are de stat puțină vreme“.

Tîlcuire:

Prin cei cinci împărați ce au căzut din cei șapte împărați, fericitul Ipolit a socotit să fie veacurile acestea din care cinci au trecut și al șaselea trece cînd a văzut apostolul acestea. Iar al șaptelea care încă după șase veacuri nu venise, încă dacă va veni, puțină vreme va sta. Fericitul Irineu zice că precum șapte zile s-au făcut așa și șapte ceruri și șapte îngeri care sînt mai sus decît ceilalți.

Aici se mai înțeleg și șapte împărății de la începutul lumii pînă acum mai vestite. Din care cinci au căzut, iar a șasea, în timpul căreia a avut sfîntul Ioan descoperirea încă stătea în Roma cea veche, iar a șaptea încă nu venise, care a fost în Roma cea nouă (C-pol). Și bună este înțelegerea ca să punem stăpînia Vavilonului a toată lumea, pînă la venirea lui Antihrist, să fie o cetate împărățind, iar cea mai de pe urmă este tirania lui Antihrist, care va stăpîni puțină vreme, de vom privi la stăpîniile cele dinții. De vreme ce unele din ele au stăpînit cinci sute de ani, iar altele o mie. Însă tot numărul anilor puțin este, în asemănare cu împărăția sfinților ce va fi fără de sfîrșit.

Versetele: 11, 12

„Și fiara care era și nu este — este al optulea, deși este dintre cei șapte și merge spre pieire. — 12. Și cele zece coarne pe care le-ai văzut sînt zece împărați, care încă n-au luat împărăția, dar care vor lua stăpînire de împărați, un ceas, împreună cu fiara“.

Tîlcuire:

„Fiara“ Antihrist este, iar „al optulea“ căci după șapte împărați spre amăgirea și pustiirea pămîntului se va arăta, se va scula.

Marginal: Antihrist al optulea împărat este, unul din cei șapte.

Iar din cei șapte zice că este, căci ca unul dintr-înșii va răsări. Pentru că nu din alt neam, ci ca un împărat roman spre pustiirea și pierzarea celor ce se vor supune lui va veni.

Marginal: S-a zis la Cap. 13, verset 2, că va veni un împărat roman, dar nu din Roma. Însă ca un împărat roman, dar nu din Roma, ci din părțile răsăritului va veni, din sămînța lui Dan . . .

Și după aceea în pieire în gheena va merge. Cele „zece coarne“ zece împărați sînt care n-au luat împărăția încă, ci putere ca niște împărați un ceas vor lua cu fiara și zece coarne.

Și Daniil a văzut cele ce vor întîmpina pe Antihrist, din care vedem trei rădăcini, iar celelalte le va supune luiși căzutul. Iar un „ceas“ scurtarea vremii o înțelegem sau vreme de un an' adică înconjurarea soarelui în trei luni, întru carele se vor supune lui Antihrist celui ce va stăpîni.

Versetetele: 13, 14

„Aceștia au un singur cuget și puterea și stăpînirea lor o dau fiarei. — 14. Ei vor porni război împotriva Mielului, dar Mielul îi va birui, pentru că este Domnul domnilor și Împăratul împăraților și vor birui și cei împreună cu El — chemați și aleși și credincioși“.

Marginal: Adică vor birui pe fiară (Mielul cu sfinții).

Tîlcuire:

Aceasta o vor avea cu adevărat pentru că nimeni nu poate sluji la doi domni. Pentru aceasta cei ce se vor uni și se vor face una cu Antihrist și se vor supune lui și i se vor făgădui, nu vor putea să-i stea împotriva adevăratului Hristos, luptîndu-se cu El, ci-i va birui pe ei, Mielușelul lui Dumnezeu, Cel junghiat pentru noi. Că nu i s-a luat lui împărăția și domnia cea peste toate după ce s-a făcut om, ca să-i facă părtași pe cei aleși la Împărăția Sa.

Versetetele: 15, 16, 17, 18.

„Și mi-a zis: Apele pe care le-ai văzut și deasupra cărora șade desfrînata, sînt popoare și gloate și neamuri și limbi. — 16. Și cele zece coarne pe care le-ai văzut și fiara vor urî pe desfrînată și o vor face pustie și goală și carnea ei vor mânca-o și pe ea vor arde-o cu foc. — 17. — Pentru că Dumnezeu a pus în inimile lor să facă voia Lui și să se întîlnească într-un gînd și să dea fiarei împărăția lor, pînă se vor împlini cuvintele lui Dumnezeu. — 18. Iar femeia pe care ai văzut-o este cetatea cea mare care are stăpînire peste împărății pămîntului“.

Tîlcuire:

Și mi-a zis mie „apele pe care le-ai văzut“. Tîlcuind îngerul acestea luminat și adevărate pe deplin și adevărată este tîlcuirea. Însă mie-mi vine a mă minuna în ce chip diavolul este vrăjmaș și pedepsitor, de vreme ce va ajuta celor zece coarne stăpînite de el să se lupte și să dea război împotriva iubitorului de bine și iubi-

torului de bunătați Hristos și să pustiască cetatea cea cu mulți oameni ce au rătăcit de la poruncile lui Dumnezeu și au slujit desfătărilor lui și ca o fiară sorbitoare de sânge se va sătura de sânge. Socotind arderea ei a fi pricină veseliei și tăierea trupurilor omenești a fi hrană lui și în ce chip cel ce se bucură pururea de certuri și de neuniri, va dărui celor zece coarne potrivnice unire între sine.

Marginal: Cel ce a slujit desfătăciunile omenești rea plată-și va lua.

Prin femeia ce s-a văzut se înțelege cetatea cea mare ce are stăpînire peste împărații pămîntului, aceasta fără îndoială o face pentru că procește de patimile stăpînirii aceleia, de a cărui ispită izbăvindu-ne pe noi iubitorul de oameni Dumnezeu, să ne facă părtași Mitropoliei celei cerești și Ierusalimului celui de sus, în care toate întru toate vor fi aceiași după zisa Apostolului. Cînd se va strica stăpînia cea potrivnică, domnia și puterea și pe cei ce i-au slujit lui cu credință aici și înțelepțește îi va pune să șadă și le va sluji lor punîndu-le înainte toată desfătarea bunătaților veșnice cele întemeiate mai înainte de întemeierea lumii. De care desfătări Dumnezeu să ne învrednicească și pe noi în Hristos Mîntuitorul și răscumpărătorul sufletelor noastre, cu care împreună Tatălui îi este puterea și mărirea întru tot Sfîntului și de viață făcătorului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin!

Capitolul 18

AL DOILEA ÎNGER A ARĂTAT CĂDEREA BABILONULUI ȘI DESPRE GLASUL CE ZICEA SĂ FUGĂ DIN CETATE ȘI DESPRE PIEIREA CELOR FRUMOASE CE AU CÎȘTIGAT MAI ÎNAINTE

Verset: 1

„După acestea, am văzut alt înger, pogorîndu-se din cer, avînd putere mare, și pămîntul s-a luminat de slava lui.“

Tîlcuire:

De aceia se arată lumina și strălucirea sfintelor puteri, care biruiește cu multă măsură lumina și strălucirea stelelor și frumusețea lor.

Versetele: 2, 3

„Și a strigat cu glas puternic și a zis: A căzut Babilonul cel mare și a ajuns locaș demonilor (Isaia, 27, 19) închisoare tuturor

duhurilor necurate, și colivie tuturor păsărilor spurcate și urite (Ieremia, 21, 8). Pentru că din vinul aprinderii desfrînării ei au băut toate neamurile“.

Marginal: Straja a tot duhul necurat, adică duhul necurat îl păzește.

Tîlcuire:

Despre cetatea caldeilor, de Babilon, ce au luat-o Cyrus și Perșii și Isaia la fel cu aceștia a prorocit, că se va umple de duhuri necurate, pentru pustiirea sa cea de istov. Că fiarele și dracii au obicei să umble prin locuri pustii după rînduiala lui Dumnezeu, care-i izbăvește pe oameni de bîntuiala lor, ce-o fac din pizma lor împotriva oamenilor. În ce chip a adăpat Babilonul toate neamurile cu vinul curviei sale a mîniei sale trimițîndu-le daruri cetăților supuse lui, el fiind călcător de lege și puternicii cetății vrăjmași adevărului și dreptății fiind ca și el.

Verset: 3

„Și împărații pămîntului s-au desfrînat cu ea și neguțătorii lumii din mulțimea desfătărilor ei s-au îmbogățit“.

Tîlcuire:

Și pentru că mulțimea bogăției ei este din nedreptate, întinzîndu-și mîinile mai mult decît la cele de lipsă și mîndrindu-se și alergînd spre dobînzi nedrepte negustorii au fost pricină cîștigului, negustorii pămîntului.

Versetele: 4, 5

„Am auzit, apoi, alt glas din cer, zicînd: Ieșiți din ea, poporul meu, ca să nu vă împărtășiți din păcatele ei și să nu luați din pedepsele ei. — 5. Fiindcă păcatele ei au ajuns pînă la cer și Dumnezeu și-a adus aminte de nedreptățile ei“.

Tîlcuire:

„Ieșiți din ea poporul meu“ precum i-a zis și Lui Lot ce era în Sodoma: „Mintuind mintuiește-ți sufletul tău“ (Fac. 9; Ieșire, 16, Isaia 50, 11) Și la Isaia: „Ieșiți din ea și vă despărțiți și de cei necurați să nu vă atingeți“. Zice aceasta aici că se cuvine a se despărți de petrecerea și de viața celor ce au fapte spurcate și care în toate zilele întărită pe Dumnezeu.

Versetele: 6, 7

„Dați-i înapoi, precum v-a dat și ea și, după faptele ei, cu măsură îndoită, îndoit măsurați-i; în paharul în care v-a turnat,

turnați-i de două ori. — 7. Pe cît s-a mărit pe sine și a fost în desfătări, tot pe atîta dați-i chin și plîngere“.

Tîlcuire:

„Dați-i îndoit după faptele ei“.

Marginal: Îndoite zice Domnul, să-i dea Babilonului după faptele lui.

Acestea le zice sau către cei nevinovați din ea, din cetatea care a pătimit munci cumplite de la cei ce o stăpîneau pe ea și au răbdat dureri și au suferit cazne, sau arată trecerea de la niște fețe la alte fețe, adică de la cei ce au pătimit strîmbătate, către niște sfinte puteri oarecare muncitoare, care pentru dragostea lui Dumnezeu, au socotit ca și cum ar fi ale lor necazurile ce le-au suferit frații lor. Zice „pahar îndoit“ sau pentru că se vor munci foarte greu păcătoșii și călcătorii de lege și aici și în veacul veacului viitor, sau pentru că și sufletul și trupul dimpreună se vor munci pentru faptele ce le-au făcut dimpreună. Sau pentru că păcatul nu numai prin munca cea dinafară se va răsplăti ei și pentru cea dinlăuntru, care vine de la cunoștința păcatelor.

Însă aici amîndouă pentru noianul iubirii de oameni a lui Dumnezeu se vor deosebi de singură dreptatea lui Dumnezeu cea neamestecată.

Verset: 7

„Fiindcă în inima ei zice: Șed ca împărăteasă și văduvă nu sînt și jale nu voi vedea nicidecum“.

Tîlcuire:

„Și jale nu voi vedea“. Pentru că au obicei unii care viețuiesc în voie bună și în odihnă de n-au frica lui Dumnezeu în ei de zic: „Nu mă voi clătina în veac“ (Psalm 29, 6). Care cuvînt îl zice și desfrînată.

Verset: 8

„Pentru aceia într-o singură zi vor veni pedepsele peste ea: moarte și tînguire și foamete și focul va arde-o de tot, căci puternic este Domnul Dumnezeu, Cel Care o judecă“.

Tîlcuire:

„Într-o zi“ sau arătînd scurtarea vremii cînd sabia și pieirea și foametea va veni peste ea și plîngerea și se va strica cu foc și va arde; sau în cursul zilei aceleia în care prorocește că va pătimi acestea o arată. Căci atunci cînd vor înconjura vrăjmașii cetatea va fi de ajuns și necazul și muncile ce se vor aduce peste cei biruiți necazul dintr-o singură zi, și vor fi loviți cu moarte. Că toate le

poate Dumnezeu precum a-i mîntui pe cei ce fac voia Lui spre plăcere, tot așa și a-i munci pe cei ce greșesc fără de pocăință.

Versetetele: 9, 10

„Iar împărații pămîntului, care s-au desfrînat cu ea și s-au dezmiertat cu ea, se vor jeli și se vor bate în piept pentru ea, cînd vor vedea fumul focului în care arde. — 10. Stînd departe, de frica chinurilor ei și zicînd: Vai! Vai! cetatea cea mare, Babilonul, cetatea cea tare, că într-un ceas a venit judecata ta!“.

Tilcuire:

În acest loc prin împărații pămîntului socotesc că se înțeleg domnii și ispravnicii pămîntului, precum zice psalmistul pentru Ierusalim: „Stătut-au aproape împărații pămîntului și domnii s-au adunat la un loc“ (Psalm, 2, 2) și în Psalm 47; 4: „Că iată împărații pămîntului s-au adunat“ și aceia ca cei ce au lucrat în el curvia, rătăcind de la poruncile lui Dumnezeu, zice că vor plînge văzînd sau auzînd arderea și pustiirea ei a cetății acesteia și înfricoșîndu-se de grabnica scăpare a ei, că într-o clipeală de ochi s-a făcut schimbarea ei.

Versetetele: 11, 12

„Și neguțătorii pămîntului plîng și se tînguiesc asupra ei, căci nimeni nu mai cumpără marfa lor, (Lc. 16, 19). — 12. Marfă de aur și de argint, pietre prețioase și mărgăritare, vison și porfiră mătasă și stofă stacojie, tot felul de lemn bine mirositor și tot felul de lucruri de fildes, de lemn de mare preț și marfă de aramă și de fier și de marmoră.“

Tilcuire:

„Neguțătorii pămîntului vor plînge“ cei ce se strică în boierii și în desfătări, negustoria celor ce este prisositoare și agoniseală rea.

Versetetele: 13, 14

„Și scorțișoară și balsam, mirodenii și mir, tămîie și vin, untdelemn și făină de grîu curat, grîu și vite, oi, cai și căruțe, trupuri și suflete de oameni. — 14. Și roadele cele dorite de sufletul său s-au dus de la tine și toate cele grase și strălucite au pierit de la tine și niciodată nu le vor mai găsi“.

Tilcuire:

Pe lîngă aceștia se aude că nimeni nu va cumpăra. Se cade să socotim noi unele ca acestea de oamenii care fac cîștig din cele de prisos din desfătarea fără de măsură, adică din cai și căruțe și

din robi, celor ce zic că roada lor este în plus. „Suflete de oameni“, cu sufletele oamenilor zice nu vei mai face negustorie, robind pe cei slobozi, nici nu vei mai avea desfătarea celor de demult și luminate și grase.

Versetetele: 15, 16, 17

„Iar neguțătorii de aceste lucruri, care s-au îmbogățit de pe urma ei, vor sta departe de frica chinurilor ei, plângând și tînguindu-se, — 16. Și zicînd: Vai! Vai! Cetatea cea mare, cea înveșmîntată în vison și în porfiră și în stofă stacojie și împodobită cu aur și cu pietre scumpe și cu mărgăritare! Că într-un ceas s-a pustiit atîta bogăție. — 17. Și toți cîrmacii și toți cei care plutesc pe mare și corăbierii și toți cîți lucrează pe mare stăteau departe“.

Tîlcuire:

Vai, Vai! cetatea cea mare. — Aici aduce patimile acestui Babilon înaintea ochilor și prin tînguirile pentru el arătăm măririle relexor nevoie și ale necazurilor care le va pătimi cetatea, că s-a mîndrit mai înainte în conducerea împărăției.

Versetetele: 18, 19

„Și strigau, uitîndu-se la fumul focului în care ardea și ziceau. Care cetate era asemenea cu cetatea cea mare! — 19. Și își puneau țărîna pe capetele lor și strigau plîngînd și tînguindu-se și zicînd: Vai! Vai! cetatea cea mare, în care s-au îmbogățit din comorile ei toți cei care țîn corăbii pe mare, că într-un ceas s-a pustiit“.

Tîlcuire:

„Care țîn corăbii pe mare“, deși „mare“ după alt înțeles s-a numit viața de acum care este cu multe valuri că are în ea negustorii înotînd ca niște pești în mare și sînt purtați de valurile lumești. Adevărat este că și cetatea ce va păzi acestea este vecină cu marea cea înțelegătoare și ea va fi pricină de tînguire pentru pustiirea ei. Acestea le vor pătimi și negustorii Babilonului a toată lumea, care înseamnă amestecare și tulburare la sfîrșitul acestora ce se vād și se vor tîngui fără de mîngîiere, despărțindu-se fără de voie de dulcele vieții acesteia și împunși fiind de fapte de cunoștința faptelor lor.

Verset: 20

„Veselește-te de ea, cerule, și voi sfinților, și voi apostolilor, și voi prorocilor, pentru că Dumnezeu v-a făcut dreptate, în judecata ce ați avut cu ea“.

Tilcuire:

Marginal: Adică pentru Babilonul ce a căzut. Despre cetatea Babilonului.

Prin „cer“ sau îngeri se înțeleg sau sfinții ce locuiesc în el, cu care se poruncește apostolilor și prorocilor să se veselească împreună.

Marginal: Prin „ceruri“ cereștii îngeri se înțeleg, Apostolii, prorocii, mucenicii și alți sfinți.

Căci așa au biruit în strîmbătăți și defăimări. Sau despre aceasta vorbesc strigînd fără de auzire locuitorii acestei cetăți după slobozirea de la Dumnezeu, pentru călcarea dumnezeieștilor porunci, sau pentru că au fost junghiați peste tot pămîntul pentru Dumnezeu din cauză că au ascultat cuvintele Lui.

Însă prorocii de evrei au fost omoriți, iar Apostolii de păgîni, cărora mai vîrtos li s-a propoveduit cuvîntul. Iar se bucură, nu că le-ar părea bine de venirea necazurilor, ci avînd dorul aprins pentru tăierea păcatului, ca cei ce sînt robi păcatului, să dobîndească o muncă mai ușoară în veacul viitor, prin aceste munci din parte. (Mai ușoare dar veșnice).

Marginal: Sfinții se bucură în cer, pentru cei ce iau munci, nu pîrîndu-le bine de muncile lor, ci pentru că se vor munci mai puțin pentru muncile ce iau din parte, adică nu desăvîrșit.

Versetele: 21, 22, 23, 24.

„Iar un înger puternic a ridicat o piatră, mare cît o piatră de moară și a aruncat-o în mare, zicînd: Cu astfel de repeziciune va fi aruncat Babilonul, cetatea cea mare, și nu se va mai afla. — 22. Și glasul celor care zic din chitară și din gură, din flaut și din trîmbiță nu se va mai auzi de acum înainte și nici un meșteșugar de orice fel de meșteșug nu se va mai afla în tine și huruit de mori nu se va mai auzi în tine niciodată!. — 23. Și niciodată lumina lămpii nu se va mai ivi în tine; și glasul de mire și de mireasă nu se vor mai auzi în tine niciodată, pentru că neguțătorii tăi erau stăpînitorii lumii și pentru că toate neamurile s-au rătăcit cu fermecătoria ta. — 24. Și s-a găsit în ea sînge de proroci și de sfinți și sîngele tuturor celor înjunghiați pe pămînt“.

Tilcuire:

Așa cu pornire se va arunca Babilonul cetatea cea mare, în ce chip se afundă piatra de moară în mare, așa va fi de grăbită căderea Babilonului încît nici urmă nu se va mai vedea din el. Că aceasta însemnează lipsa și stingerea lăutarilor și cîntăreților, că a amăgit toate neamurile cu dulceața cîntărilor și cu otrăvitoarele farmece. Că a fost primitoare de sîngele prorocilor și al tuturor

sfinților. Prin toate acestea și necredinciosul Babilon cel de la Perși se închipuiește, că singele multor prinți prin diferite vremi pînă acum au pățimit în el, căci pururea a fost bucuros să amăgească neamurile cu vrăji și cu farmece și cu înșelăciuni. Trebuie să ne rugăm ca acesta ce se poartă pe sine și aceste prorocii să-și ia răsplătirea mîndriei ce o aveau împotriva lui Iisus Hristos.

Mi se pare că se împotrivesc ceva acestei socoteli, aceia ce au zis învățătorii bisericii cei de demult, de aceste prorocii împotriva Babilonului, socotind că cele zece coarne ce s-au văzut la fiară, al patrulea să fie împărăția Romei, din care răsărind un corn le va dezlădăcina pe cele trei și pe altele le va supune și așa va veni ca un împărat roman, prin fățarie și prin meșteșug ascuns, ca iarăși să așeze și să înnoiască și să prefacă și să crească împărăția lor.

Marginal: Adică trei împărății: grecească ce se închipuiește prin Pardos, persească închipuită prin urs, a Babilonenilor ce se închipuie prin leu peste care va stăpîni Antihrist, ce va veni ca un împărat roman, precum s-a zis în Cap. 13, 12. Babilonul cel de taină este împărăția a toată lumea.

Iar mai degrabă cu adevărat să-i facă împărăție de istov acelei împărății. Însă cum s-a mai zis, nu va greși cel ce va țilcui a fi împărăția aceia ce a stăpînit ea și cum ar fi într-un trup, de la începutul lumii pînă acum, ca ceia ce cu adevărat a vărsat singele mucenicilor, prorocilor și apostolilor, că precum o ceată și o oaste și o cetate se numește deși se schimbă cei din care se împlinesc acestea, așa și o împărăție se poate zice, deși se împarte și se taie în mai multe locuri.

Capitolul 19

PENTRU CÎNTAREA SFINȚILOR ȘI PENTRU ÎNTREITUL ALILUIA, PE CARE-L CÎNTĂ SFINȚII PENTRU PRĂPĂDIREA BABILONULUI

Versetele: 1, 2, 3, 4

„După acestea, am auzit, în cer, ca un glas puternic de mulțime multă zicînd: Aliluia! Mîntuirea și slava și puterea sînt ale Dumnezeuului nostru. — 2. Pentru că adevărate și drepte sînt judecățile Lui! Pentru că a judecat pe desfrîinata cea mare, care a stricat pămîntul cu desfrînarea ei, și a răzbunat singele robilor Săi, din mina ei! — 3. Și a doua oară au zis: Aliluia! Și fumul focului în care arde ea se suie în vecii vecilor. 4. — Iar cei douăzeci și patru de bătrîni și cele patru ființe au căzut și s-au închi-

nat lui Dumnezeu, Celui Care șade pe tron, și au zis: Amin! Aliluia“.

Tilcuire:

„Aliluia“ închipuiește lauda lui Dumnezeu, iar „Amin“ A d e v ă r a t, sau „fie“ închipuiește. Care cuvinte de către puterile cerești îngeresti și de către oamenii cei asemenea cu îngerii i se aduc lui Dumnezeu cel în Treime (Troită), adică Dumnezeirii în trei staturi: Tatălui și Fiului și Sfântului Duh. Că și singele robilor săi din mâinile Babilonului l-a izbăvit și a cetățenilor lui, prin muncă le-a făcut bine, lucrându-le tăierea păcatelor.

Marginal: Întreitul Aliluia i se aduce lui Dumnezeu în Treime, adică laudă întreită, însă de obște (împreună) de către puterile îngeresti, prin care le arată când zice versetul 1 că a auzit Aliluia, iar de către oameni, verset. 4, unde zice și au căzut cei 24 de bătrini și cele patru fiare.

Iar prin fumul cetății ce se înalță în vecii vecilor, arată neconținerea bățăilor ce au venit asupra ei întru neîncetații vecii aceștia, sau că adesea au luat munci pe măsură și veșnice în veacul viitor fiind muncită. (Iad veșnic).

Verset: 5

„Și un glas a ieșit din tron, zicînd: Lăudați pe Dumnezeul nostru toți slujitorii Lui, cei care vă temeți de El, mici și mari“.

Tilcuire:

Scaunul lui Dumnezeu sînt Heruvimii și Serafimii, de la care se dă poruncă să laude pe Dumnezeu nu numai cei mici întru fapte, ci și cei mici fiecare după mărimea puterii lui. Însă mi se pare că și ceia ce sînt acum înici în vîrstă, adică pruncii ce mor și nu-s desăvîrșiți, în vîrstă mare înviind, vor lăuda pe Dumnezeu, făcătorul de lucruri mari.

Versetele: 6, 7

„Atunci am auzit ca un glas de mulțime multă și ca un vuiet de valuri fără număr și ca un bubuit de tunete puternice zicînd: Aliluia! Pentru că Domnul Dumnezeul nostru, Atotțiitorul este împărat. — 7. Să ne bucurăm și să ne veselim și să-I dăm slavă, căci a venit nunta Mielului și mireasa Lui s-a pregătit“.

Tilcuire:

Glas de mulțime multă și de popor mult și de ape multe și de tunete arată străbaterea și lăudătorul vers întru cîntări al tuturor puterilor celor fără de număr, îngeresti și cerești, pe care unii au înțeles să fie apele cele mai presus de ceruri, de care zice proro-

cul David: „Și apele cele mai presus de cer să laude numele Domnului, cu care împreună și toată adunarea dreptilor mărește pe făcătorul“ (Ps. 148). Însă Iisus Hristos împărățește peste îngeri, după ființă ca un Făcător. Iar peste cei dreپți, după iubirea de oameni împărățește, sau stăpînește după fireasca sa putere sau după stăpînia ce i se cuvine, ca judecătorului. Iar prin nunta Mielului, adunarea bisericii și amestecarea cu Hristos se înțelege, ai cărei ispravnici sau logoditori au fost dumnezeieștii apostoli. Prin care i s-a dat logodna cea duhovnicească, **căci ei au luat-o atunci față către față, curata amestecare și adevărata amestecare cu Hristos.**

Marginal: De nunta cea de taină și de cina Mielului.

Versetele: 8, 9

„Și s-a dat ei să se înveșmînteze cu vison curat, luminos, căci visonul sînt faptele cele drepte ale sfinților. — 9. Apoi mi-a zis: **Scrie, Fericiți cei chemați la cina nunții Mielului! Și mi-a zis iar: Acestea sînt adevăratele cuvinte ale lui Dumnezeu“.** (Mt. 22, 2; Lc. 14, 16).

Tilcuire:

Marginal: **Imbrăcămîntea femeii în vison curat arată imbrăcămîntea bisericii cea luminată întru fapte bune și subțire întru cunoștință și înaltă întru vederea lui Dumnezeu și în gîndurile întru Dînsul, căci cu acestea se țes dreptățile dumnezeiești. Iar Cina lui Hristos este prăznuirea celor mîntuiți și veselia cea alcătuită cu bună cuviință, pe care fericiți vor fi acei ce o vor dobîndi și vor intra cu Mirele cel sfînt al sufletelor curate în cămara cea veșnică, că nemincinos este cel ce a făgăduit, însă multe ființe dobîndind bunătățile veacului viitor și întrecînd cugetul (covârșind) întreg pentru aceia și împărtășirea cu acestea cu multe nume se răspunde și slăvește în Scriptură. Apoi se zice Împărăția cerului pentru slava și cinstea ei.**

Marginal: **Adică împărtășirea cu bunătățile veșnice, că împărtășirea cu bunătățile veșnice cu multe nume se numește. Apoi, rai, pentru masa cea îndestulată plină de tot felul de bucate și de hrana bunătăților, sau pentru ospățul cel cu totul cinstit. Sau, sinul lui Avraam se zice, pentru odihna cea de acolo a celor răposați. Sau, cămară și nuntă, nu numai pentru veselia cea fără de sfîrșit, ci și pentru amestecarea cea curată și adevărată și ne-grăită a lui Dumnezeu cu robii Săi. Care amestecare atîta va covîrși și va întrece pe acea împreunare a trupurilor unul cu altul, pe cît întrece lumina întunericul și pe cît se deosebește mireasma de putoare.**

Verset: 10

„Și am căzut înaintea picioarelor lui, ca să mă închin lui. Iar el mi-a zis: **Vezi să nu faci aceasta! Sînt împreună slujitor cu tine și cu frații tăi care au mărturia lui Iisus. Lui Dumnezeu închină-te, căci mărturia lui Iisus este duhul prorociei**“.

Tîlcuire:

Să nu faci aceasta, împreună slujitor cu tine sînt. Adică nu mi te închina mie îi zice dumnezeiescul înger, gîndind tu că doar de la mine le spun acestea, ci cele le spun eu despre cele viitoare le grăiesc. Pentru că mărturisirea, adică mărturia lui Iisus Hristos, aceasta este darea duhului prorociei.

Marginal: Va să zică, cuvintele ce le spun eu mai înainte mărturisind pe Hristos, acestea sînt ale Duhului de prorocie, care ni se împărtășește și nouă îngerilor și vouă oamenilor.

În alt chip așa se poate înțelege, ca și cum ar zice îngerul, că pentru aceasta este prorocia ca să se vestească mărturia de Hristos și să se mărturisească credința prin sfinți. Pentru aceea păzește-te nu mi te închina mie, că împreună slujitor sînt, ci te închină Aceluia ce are stăpînie peste toate. Ca Făcătorului să i se închine lui, și nu ca unei făpturi. De aici putem cunoaște mintea cea smerită a sfinților îngeri, cum că nici într-un chip nu voiesc să li se dea lor cinstea și mărirea cea dumnezeiască, precum au făcut domnii cei răi și ucigași (diavolii) ci aceasta i se aduce singur Stăpînului. Facă Dumnezeu aceasta ca și noi, cu minte smerită, strălucind împreună, să plinim cuvîntul Stăpînului: ce zice: „Învățați-vă de la Mine, că sînt blind și smerit cu inima și veți afla odihnă sufletelor voastre“ și să dobîndim odihnă în veacul viitor, de unde a fugit toată durerea și grija și suspinul, unde este locașul tuturor celor ce se veselesc și să ne luminăm cu lumina feței lui Hristos, căruia I se cuvine toată mărirea, cinstea și închinăciunea împreună cu Tatăl și cu Duhul Sfînt, făcătorul de viață, acum și pururea și în vecii vecilor.

Versetele: 11, 12

„Și am văzut cerul deschis și iată un cal alb, și Cel Care ședea pe el se numește Credincios și Adevărat și judecă și Se războiește întru dreptate. — 12. Iar ochii Lui sînt ca para focului și pe capul Lui sînt cununi multe“.

Tîlcuire:

Deschiderea cerului arată că din cer va fi venirea judecătorului și aceia va fi fără întîrziere, precum și aici pe pămînt strîn-

gera și închiderea cărții și deschiderea ei închipuiește judecata și răspunsul de pierzare al judecătorului împotriva celor vinovați.

Marginal: Precum prin unele locuri fac judecătorii când dau pe cineva spre pierzare, pentru vina lor ce au făcut (verset 18).

Iar „cal alb“ închipuiește lumina sfinților și veselia ce va să fie și Cel Care ședea pe el, arată că va fi întru toate cuvintele sale credincios și întru fapte adevărat. Și acesta este Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, care întru dreptate va judeca neamurile, cu ochii Săi ca para focului fiind, adică cu puterea Sa cea de departe văzătoare și cu amănuntul socotitoare, împărțind para focului, care pe cei dreپți îi va lumina și nu-i va arde, iar pe păcătoși îi va arde și nu-i va lumina. Iar stemele cele multe sau împărăția lui Hristos peste toate cîte sînt în cer și pe pămînt închipuiesc că atîtea sînt, cîte sînt între îngeri cete și pe pămînt sceptruri și între sfinți oameni, adunări mulțime. Sau închipuiesc biruința Lui în toate isprăvile ce le va face pentru noi păcătoșii prin îndelungă răbdarea Sa, cum zice David“ Și vei birui cînd vei judeca Tu“.

Verset: 12

„Și are nume scris pe care nimeni nu-l înțelege decît numai El“.

Tilcuire:

Neștiința numelui Lui închipuiește necuprinderea ființei Lui, căci pentru isprăvile și grijile Lui se numește cu alt nume, adică bun, păstor, soare, lumină, viață, dreptate, sfințenie, răscumpărare, nestricat, fără de moarte, nevăzut, neschimbat (Mt. 7, Isaia 40, 10), însă după ființă este fără de nume, neapropiat însuși prin sine împreună cu Tatăl și cu Duhul Sfint cunoscut.

Marginal: Hristos după ființă nu are nume.

Verset: 13

„Și este îmbrăcat în veșmînt stropit cu sînge (Ioan, 1, 5; Isaia 63, 1, 2, 3) și numele Lui se chiamă Cuvîntul lui Dumnezeu“.

Tilcuire:

Prin haina aceasta a Cuvîntului lui Dumnezeu, prea cinstit și nestricat trupul Lui cu adevărat se închipuiește, care în patima cea de bunăvoie s-a muiat în sîngele Său, iar acum cel fără de nume și de nimenea văzut se numește aici Cuvînt.

Marginal: Hristos se numește Cuvînt al lui Dumnezeu. Sau spre arătarea fiiască a nașterii din Tatăl cea fără de patimă. Precum și Cuvîntul nostru iese din mintea noastră; sau că El întru Sine ține cuvîntul tuturor celor ce sînt, sau că este vestitor și arătător de înțelepciunea și de puterea Tatălui.

Verset: 14

„Și oștile din cer veneau după El, călare pe cai albi, purtând veșminte de vison alb, curat“.

Tîlcuire:

Prin oștile cerești, care mergeau după Dînsul, se înțeleg cetele cerești care prin subțierea firii și prin înălțarea minților și prin luminarea faptelor bune sînt luminate și strălucite și prin urmare adică nedepărtarea de Dumnezeu sînt cinstite cu apropierea de Dumnezeu lipită și nedeosebită.

Verset: 15

„Iar din gura lui ieșea sabie ascuțită, ca să lovească pe păgîni cu ea. Și El îi va păstori cu toiag de fier și va călca teascul vinului aprinderii miniei lui Dumnezeu, Atotțitorul“.

Tîlcuire:

Sabia arată munca ce se va aduce necredincioșilor și păcătoșilor, după dreptatea judecării și după răspunsul ce va ieși din gura lui Dumnezeu, prin care se vor paște cu toiag virtos de fier de munci, ca să nu mai lucreze răutăți de multe feluri. De care toiag sfinții vor rămîne necertați. Că nu va lăsa Domnul toiagul păcătoșilor peste soarta dreptăților, după cuvîntul Psalmistului (Psalm 124).

Marginal: Iar dreptii nu se vor bate cu toiagul de fier.

Și jghiabul miniei lui Dumnezeu va călca, că Tatăl nu va judeca pe nimeni, ci toată judecata a dat-o lui Hristos după omenire, pe care judecată după Ființă ca un fiu o avea mai înainte de veci.

Verset: 16

„Și pe haina Lui și pe coapsa Lui are nume scris: Împăratul împăraților și Domnul domnilor“.

Tîlcuire:

Numele „Împăratul împăraților“ arată nedespărțirea dumnezeieștii întrupări (mai sus Cap. 7, v. 14) de vreme ce Dumnezeu fiind a pătimit cu trupul și om fiind este împărat împăraților celor ce s-au făcut împărați peste patimi și Domn domnilor celor ce au dobîndit cu ajutorul lui Hristos domnie și stăpînie peste păcat și al celor care vor împărăți cu El în veacul viitor.

PENTRU ANTIHRIST ȘI PENTRU CEI CE SE VOR ARUNCA CU EL ÎMPREUNĂ ÎN GHEENĂ

Verset: 17

„Apoi am văzut un înger stînd în soare; și a strigat cu glas puternic, grăind tuturor păsărilor care zboară spre înaltul cerului: veniți și vă adunați la ospățul cel mare al lui Dumnezeu“.

Tîlcuire:

Și îngerul acesta socotim să fie unul din cei ce au stăpînie peste îngerii ceilalți, care vestește veselie pentru munca păcătoșilor și pentru pierderea păcatului. Și „păsări“ pe îngeri i-a numit pentru zburarea lor cea de pe sus și pentru înălțarea în văzduh, spre îndreptarea noastră și învățătura, a căror hrană urmînd pe Hristos este plinirea voii lui Dumnezeu. Iar „spre înaltul cerului“ zboară ca să le facă și oamenilor celor ce sînt întocmai cu îngerii suirea la cer împărțită și veselia cea zisă mai sus, a căror solire îi înalță pe cei de jos și prin care sfinții se vor răpi întru întîmpinarea Domnului. „Veniți la ospățul cel mare“.

Verset: 18

„Ca să mîncăți trupurile împăraților și trupurile căpeteniilor și trupurile celor viteji, și trupurile cailor și ale călăreților lor, și trupurile tuturor celor slobozi și celor robi, și celor mici și celor mari“.

Tîlcuire:

Voia lui Dumnezeu se înțelege în două feluri. Întîi voia lui Dumnezeu cea întîmpinatoare care și bunăplăcerea Lui și cină dorită Lui este ca să mîntuiască pe toți oamenii și să vie la cunoștința adevărului și să se întoarcă și să fie vii. A doua voie este ca să se muncească cei ce și-au cîștigat muncă. Voia Tatălui, Hristos mîncarea sa a numit-o, iar aici aceasta o numește cina lui Dumnezeu. Că vor lua cele ce au dorit fiecare prin fapte, sau împărăția, sau munca. Iar prin „mîncarea trupurilor“ se închipuiește pierderea tuturor celor trupești și stingerea numelor pe pămînt. Iar de cai a făcut pomenire, nu că doar caii vor învia sau judeca, ci pe cai îi înțeleg sau pe iubitorii de muieri, adică pe cei spurcați sau pe cei amăgitori sau pe acestea amîndouă. Iar pe cei ce încalecă pe cai îi înțeleg pe cei puternici în răutăți, care au fost arătați și mai jos zicînd: „Și cărnurile tuturor celor slobozi și ale robilor și ale celor mici și ale celor mari“. Însă prin cei slobozi și

prin cei mari înțelege mai virtos pe cei ce greșesc fiind întru stăpânire. Iar prin „robi“ și prin cei „mici“ înțelege pe cei ce greșesc mai puțin, sau din neștiință sau după vîrstă sau din neputință.

Verset: 19

„Am văzut fiara și pe împărații pămîntului, oștirile lor adunate, ca să facă război cu Cel Care șade pe cal cu oștirea Lui“.

Tîlcuire:

Prin numărul de multe oști îi numește pe cei ce împreună cu diavolul se luptă împotriva lui Hristos și a sfinților Lui, pentru mulțimea păcatului cea vătămătoare și de multe feluri și pentru priceperea întru sfaturi și întru dosădire a multor lucruri deși se numește oaste cu numărul de unul, pe partea cea mai mică a puterilor îngerești și a oamenilor celor întocmai cu îngerii o arată care-l urmează pe Hristos prin unirea voii și a îngăduinței sfatului către Dumnezeu Cuvîntul.

Verset: 20

„Și fiara a fost răpusă, și cu ea prorocul mincinos, cel care făcea înaintea ei semne cu care amăgise pe cei care au purtat semnul fiarei și pe cei care s-au închinat chipului ei. Amîndoi au fost aruncați de vii în iezerul de foc, unde arde pucioasă“.

Tîlcuire:

„Și a fost răpusă fiara și cu ea prorocul mincinos“ deși împotriva Mîntuitorului Hristos au fost, fiara și cu prorocul împreună cu împărații și domnii care i-au ascultat pe ei, însă amîndoi au fost biruiți și prorocul cel mincinos care amăgea cu minuni și semne pe cei mai simpli i-a ajuns minia și s-au aprins de vii de minia lui Dumnezeu, și au fost aruncați amîndoi în iezerul cel de foc ce arde eu iarbă pucioasă. Nu vor muri aceștia cu moarte obișnuită, ci într-o clipeală de ochi omoriți vor fi și cu moartea a doua osîndiți, vor fi aruncați în iezerul cel de foc, precum zice Apostolul de alții că nu vor adormi (muri) (Cor. 10) ci se vor schimba în clipirea ochiului și aceia întocmai cu ceilalți vor merge la judecată. Iată acești doi necurați și potrivnici lui Dumnezeu nu vor merge la judecată ci la osîndă, deși unora li se pare a nu fi aceasta așa, de vreme ce a zis Apostolul că va fi omorît Antihrist cu Duhul prorociei lui Dumnezeu.

Un dascăl oarecare a zis că se vor afla unii vii, cei fericiți cu Daniil, iar aceștia doi (prorocul și Antihrist) întru nestrîicat după stricarea stăpînitorilor vor fi dați de Dumnezeu focului gheenei, care gheenă le va fi lor ucidere și moarte cu porunca lui Hristos cea dumnezeiască.

Verset: 21

„Iar ceilalți au fost uciși cu sabia care ieșea din gura Celui Care ședea pe cal și toate păsările s-au săturat din trupurile lor“.

Tilcuire:

„Iar ceilalți au fost uciși cu sabia“. Două morți sînt, cea dintîi este despărțirea sufletului de trup, iar a doua trimiterea în gheenă. Deci urmînd vorba care spune că-i va întîmpina moartea dintîi a trupului cu saba lui Dumnezeu, adică cu porunca Lui, pe cei ce se vor lupta împreună cu Antihrist împotriva lui Hristos și a sfinților lui. Apoi îi va ajunge moartea a doua și aceștia și cu cei ce i-au amăgit pe ei se vor împărțasi de moartea a doua și de munca de veci. Cînd zice că se vor sătura păsările de cărnurile lor aceasta s-a spus mai sus. Precum îi grăiește Dumnezeu lui Isaia, că v-ați făcut mie întru sațiu, așa și sfinților le este urită orice patimă a trupului și le este grea. Pe îngeri îi numește păsări.

Capitolul 20

SATANA A FOST LEGAT LA RĂSTIGNIREA LUI HRISTOS, PÎNĂ LA VREMEA SFÎRȘITULUI ȘI PENTRU O MIE DE ANI

Versetele: 1, 2, 3

„Apoi am văzut un înger, coborîndu-se din cer, avînd cheia adîncului și un lanț mare în mîna lui. — 2. Și a prins pe balaur, pe șarpele cel vechi, care este diavolul și satana, și l-a legat pe o mie de ani. — 3. Și l-a aruncat în adînc și l-a închis și a pecetluit deasupra lui, ca să nu mai amăgească popoarele, pînă ce se vor sfîrși cei o mie de ani. După aceea, trebuie să fie dezlegat cîtăva vreme“.

Tilcuire:

Aici surprerea și pierderea diavolului o spune, care s-a făcut pe vremea patimilor Stăpînului, în care vreme pe diavolul cel ce se socotea a fi tare l-a judecat ca să nu mai arunce pe nimeni în prăpastie. Și aceasta se vede de la dracii care-L rugau pe Iisus să nu-i trimsă în adînc.

Marginal: Gheena le este înfricoșată și dracilor.

Iar cum că s-a legat este semnul pierderii slujirii idolilor și sfărîmarea capiștilor idolești și încetarea jertfelor celor sîngeroase și plinirea vocii lui Dumnezeu și cunoștința Lui de către toată lumea.

Marginal: Incetat-a slujirea idolilor după ce s-a legat diavolul.

Marele Justin zice că știa diavolul de la început că a fost judecat să meargă în prăpastie și în focul gheenii pe vremea venirii lui Hristos. Și poruncă de pierzare asupra diavolului este de la Hristos. Înger numește pe cel ce a slujit unei porunci ca aceia ca să arate pe diavolul că este mai slab în putere, decât puterile cele slujitoare și cum că în zadar îndrăznește el asupra stăpîniei care stăpînește toate.

Marginal: Îngerii și cei din cinul cel mai de jos, biruiesc pe diavolul cu puterea.

Iar lanț numește după cunoștința noastră, cu care l-a legat și a prins puterea cea vicleană a lui. Iar o mie de ani atîta trebuie înțeles cu numărul.

Marginal: O mie de ani să fie legat diavolul se închipuiește.

Că și cuvîntul spus de David (Ps. 104) cuvîntul poruncit în mii de noroad, nu putem spune să fie zece sute, ci mulțime multă. Așa și aici socotim că acest număr este însemnare a mulți ani. Însă mulțimea aceasta a anilor (Mt. 26, 28) se înțelege pînă cînd se va propovădui pretutindeni în toată lumea Evanghelia și se va înrădăcina în ea sămînța bunei credințe. Iar anii cei închipuiți cu număr desăvîrșit, se înțeleg aceia în care din viața cea pruncească ne-am schimbat întru bărbat desăvîrșit și am fost chemați la plinirea vîrstei plinirii lui Hristos. O mie de ani este și vremea de la întruparea lui Hristos pînă la venirea lui Antihrist, sau după cum s-a tilcuit zece sute să fie mia ce s-a zis, sau mai mult sau mai puțin, precum singur Dumnezeu știe, cel ce știe anii fiecăruia din noi și a judecat a fi de folos îndelunga răbdare și lungimea vieții. Iar după aceia, va tulbura toată lumea Antihrist, luînd în sine lucrarea Veliarului începătorul răutății și vărsînd drojdiile răutății sale celei otrăvite între oameni, știindu-și nesfirșirea muncii sale, de ale căruia fapte rele să ne izbăvească pe noi Atotmiostivul Dumnezeu și să ne ferească de munca cea gătită lui și slugilor lui și să ne arate părtași veșnicelor bunătăți celor gătite celor ce vor sta împotriva lui pînă la vărsarea sîngelui lor. Că Aceia i se cuvine mila spre cei ce nădăjduiesc în El și de la toate sfintele puteri îngeresti și de la oamenii cei de pe pămînt, mulțumită, închinăciune împreună cu Tatăl și cu Duhul cel de viață făcător, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin!

PENTRU SCAUNELE CELE GĂTITE CELOR CE AU PĂZIT MĂRTURISIREA LUI HRISTOS NESCHIMBATĂ

Verset: 4

„Și am văzut tronuri și celor care ședeau pe ele li s-a dat putere ca să facă judecată. Și am văzut sufletele celor tăiați pentru

mărturia lui Iisus și pentru cuvântul lui Dumnezeu, care nu s-au închinat fiarei și nu au primit semnul ei pe fruntea și pe mâna lor. Și ei au înviat și au împărățit cu Hristos o mie de ani“.

Tilcuire:

Li s-au dat Sfinților Apostoli scaune de învățătură prin care s-au luminat neamurile și li se va da după dumnezeiasca făgăduință și în veacul cel viitor spre osîndirea celor ce au lepădat propovăduirea Evangheliei, după David (Psalm, 121) că acolo s-au suit semințiile, semințiile Domnului, mărturisirea lui Israil. Acolo s-au așezat scaunele spre judecată. Sfinților care n-au primit semnele fiarei adică mucenicilor și celorlalți sfinți li s-a dat putere de judecată, putere să judece, cu care precum vedem îi judecă pe draci, pînă acum, sfinții fiind proslăviți împreună cu Hristos și pînă la sfîrșitul veacului acesta de acum de împărății creștinești și de credincioșii domni fiind închinați. Și arată apoi puterea cea dată de Dumnezeu împotriva a toată boala trupească și puterea diavolească. Se arată apoi că se unesc în fapte și în cuvinte diavolul cu Antihrist și cu prorocul cel mincinos, se vede și din nume.

Marginal: Antihrist și diavolul și prorocul cel mincinos și în fapte și în nume se unesc.

Din care fiecare se numește fiară și tot cu un fel de îmbrăcăminte e împodobit și se arată, pentru că și balaurul sau Satana, șapte capete și zece coarne cu atîtea steme purtînd se vede și fiara ce a ieșit din mare, adică Antihrist cu asemenea îmbrăcăminte îmbrăcat se arată. Și prorocul cel mincinos le mărturisește lor același sfat și înțelegere și lucrare și putere spre pieirea celor ce se vor amăgi, de care pierdere cei ce vor scăpa vor împărăți cu Hristos așa cum s-a spus mai sus, pînă la a doua venire a Lui, iar după aceia vor moșteni mai mari făgăduinți dumnezeiești. (Sfinții vor împărăți cu Hristos o mie de ani este vremea de la începutul creștinismului pînă la sfîrșitul lumii. Iar pe urmă vor împărăți în veci).

CARE ESTE ÎNVIEREA CEA DINTII ȘI CARE ESTE A DOUA MOARTE

Versetele: 5, 6

„Iar ceilalți martori nu înviază pînă ce nu se vor sfîrși cei o mie de ani. Aceasta este învierea cea dintîi. — 6. Fericit și sfînt este cel care are parte de învierea cea dintîi. Peste aceștia moartea cea de a doua nu are putere, ci vor fi preoți ai lui Dumnezeu și ai lui Hristos și vor împărăți cu El o mie de ani“.

Cum că sînt două vieți și două morți din dumnezeiasca Scriptură învățăm. Este viața cea dintîi după călcarea poruncii în trupul cel trecător, singură paza dumnezeieștilor porunci. A doua este viața veșnică cea făgăduită sfinților. **Morți sînt tot două**, una trupească trecătoare care se va duce pentru răsplătirea de păcate în veacul cel viitor, iar alta veșnică, care este focul gheenii. Și deosebirea morților o știm, unii adică sînt cei osîndiți de care zice Isaia (26) „Morții viață nu vor vedea“ și adevărat este că aceia sînt care duc cu ei faptele cele rele și înțelepciunea lor le este moarte rea. Alții sînt cei lăudați, care-și omoară întru Hristos faptele lor cele trupești și se răstignesc împreună cu Hristos și mor lumii. Iar unii sînt morții cei lepădați și vrednici de plîngere (Rom. 6, 3, Gal. 3; Colos. 2, 12) care nu se îngroapă și nici nu se scoală împreună cu Hristos prin botez. Petrecînd în moartea păcatelor nu viază împreună cu El, pînă cînd se va sfîrși și acea mie de ani, adică numărul cel desăvîrșit. Care ține de la venirea cea dintîi (a lui Hristos) pînă la slăvita Lui cea de-a doua venire, cum s-a spus mai sus. Ci din pămînt numai născîndu-se (din trup) iar nu din Duh (Botez) se întorc în pămînt. Că moartea lor le este lor începerea muncii celei viitoare, iar cei ce au purtat învierea cea dintîi, adică sculara din gîndurile cele omoritoare și din faptele cele moarte, aceia sînt fericiți, că nu va avea peste ei biruință moartea cea de-a doua, adică munca cea fără de sfîrșit a iadului. Și preoțesc și împărățesc cu Hristos, în mia de ani după înțelegerea noastră pînă la dezlegarea satanii să amăgească toate neamurile.

Marginal: Sfinții măcar că și împărățesc acuma cu Hristos, dar încă nu desăvîrșit, precum romanii înțeleg. Nu că doar atunci se vor lipsi de împărăție ci mai adevărat și mai întărită și mai stătătoare împărăție vor dobîndi. Că după ce va trece vremea de acum, vor moșteni cele veșnice, că puțină va fi vremea după dezlegarea diavolului pînă la răspunsul împotriva lui ca să meargă în gheenă în muncă. Pentru aceia cînd zice că vor preoți lui Dumnezeu, vor fi preoți și lui Hristos, trebuie a înțelege luarea din nou a anilor celor dintîi, de vreme ce minunile sfinților ce se văd acum cu dovedirea și cu plinirea lucrurilor și răsplătirile isprăvilor încă viitoare erau atunci cînd le-a văzut evangelistul cum s-a zis.

Însă de vreme ce sînt două morți și învieri, două trebuie să fie.

Marginal: Care sînt morți două și învieri două?

Cea dintîi este moartea trupească după pedeapsă, adică a trupului pedeapsă, pentru călcarea poruncii: a doua moarte, munca de veci. Iar învierea cea dintîi este învierea din faptele cele moar-

te, iar cea de a doua este aducerea din stricăciunea trupului la nesticăciune. (Învierea dintii trecerea din păcat la faptele în Duhul, iar învierea a doua va fi la sfârșitul lumii).

DESPRE GOG ȘI MAGOG

Versetetele: 7, 8

„Și cînd se vor sfîrși cei o mie de ani, satana va fi dezlegat din închisoarea lui. — 8. Și va ieși să amăgească neamurile, care sînt în cele patru unghiuri ale pămîntului, pe Gog și pe Magog, și să le adune la război; iar numărul lor este ca nisipul mării.“

Tilcuire:

Vremea de o mie de ani nu știm cum au primit-o unii și au tilcuit-o să fie trei jumătăți de ani de la botezul lui Hristos, pînă la înălțarea lui la cer. După care vreme au înțeles ei că se va dezlega diavolul. Alții au zis că după plinirea a șase mii de ani li s-a dat singuri sfinților învierea cea dintii din morți, ca să se desfășoare cu dulcetuiri și cu măririi o mie de ani pe acest pămînt, pe care au răbdat munci și după aceea va fi învierea cea de obște nu numai a dreptilor ci și a păcătoșilor. Nici aceasta n-a primit-o Biserica. Noi, dar auzind pe Dumnezeu (Mt. 22) zicînd către Saducheii, că precum sînt îngerii lui Dumnezeu în cer așa vor fi și dreptii și pe Apostol (Rom. 14, 17) ce zice: „Că nu este împărăția lui Dumnezeu mîncare și băutură“. Drept aceea mia de ani, vremea propovăduirii Evangheliei a fi am luat și am tilcuit, că precum s-a zis mai sus nu trebuie a se înțelege cu numărul acea mie de ani.

Că nici ceea ce zice la Cîntarea Cîntărilor (8, 12): „Omul va aduce întru roada ei o mie de arginți“ și „O mie lui Solomon și 100 celor ce păzesc roada ei“, număr desăvîrșit a însemnat, ca și la Matei „Celor ce păzesc roada ei“ că și mulțimea întru aducerea de roadă desăvîrșită este.

Marginal: Sămînța ce a căzut pe pămînt bun a dat roadă, una 100, iar alta 60, alta 30.

Precum și aici roada cea preadesăvîrșită a credinței o arată aici prin o mie de ani. În care vreme fiul pierzării (II Tes. 3) omul fără-delegii va veni, ca să ia judecată, toți cei ce n-au crezut adevărului ei au voit întru nedreptate, după spusa Apostolului și după cuvîntul Stăpînului ce le-a zis: „Eu am venit în numele Tatălui Meu și nu M-ați primit, iar altul va veni în numele său și pe acela îl veți primi“ (Ioan 5, 3), că atunci precum s-a zis se va dezlega

satana (Ioan 16, 3) din temnița sa și va amăgi toate popoarele și pe Gog și pe Magog îi va țiri la război spre pustiirea a toată lumea. Li se pare unora că Gog și Magog sînt neamul Schitenilor cel mai dinspre miazănoapte și mai de departe care se numesc Gunii. Care sînt oameni mai mulți și mai viteji în război decît toate popoarele precum vedem. Dar se opresc și se țin de singură mîna lui Dumnezeu, ca să nu cuprindă toată lumea, pînă la dezlegarea diavolului. Iar alții tîlcuiesc din limba evreiască să se înțeleagă Gog: adunător sau adunare, iar Magog: înălțat sau înălțare, așa cît și prin numele acestea sau adunare de neamuri sau mîndrie închipuiește. Că și Iezechiil a prorocit (Iez. 2, și 39, 1, 6) că aceste neamuri în vremile cele de apoi vor să vie cu putere grea în pămîntul lui Israil și șapte ani vor cădea de armele acelora și atitea arme vor fi încît vor aprinde foc mare cu ele. (IV Regi, Iov, 1; Sirah 48). Năvala asirienilor cu Senaherib în zilele lui Iezechia, care a fost cu mulți ani înainte de prorocia lui Iezechiil (Isaia 10, 37, I Mac. 7, II Mac. 8, 15). Iar alții au tîlcuit să fie spre pierderea neamurilor ce au căzut asupra celor ce voiau să zidească și să înnoiască Ierusalimul după robia Babiloneană. Întii a poruncit Cyrus să zidească, iar apoi Darius împăratul Asirienilor. Iar alții au luat să fie asupra puterilor lui Antioh (I Esdra 1, 1 și 4, 24; Daniil 5, 31) ce s-a biruit de Macabei. Mai bine se potrivește să fie venirea acelora în anii cei de apoi, arătat este că nicăiri nu este scris să ridice atunci neamurile Schitenilor, război asupra Iudeii, că singure neamurile ce locuiesc împrejurul lor îi pizmuesc pe ei pentru bună petrecerea lor. A doua: că este scris (16, 3) pentru că în zilele cele de demult se gătește și în vremile cele de apoi va veni. A treia: Că în Apocalipsul acesta ce proorocește cele viitoare, scrie că Gog și Magog vor veni la sfîrșitul veacului.

Versetele: 9, 10

„Și s-au suit pe fața pămîntului, și au înconjurat tabăra sfinților și cetatea cea iubită. Dar s-a coborît foc din cer și i-a mistuit. — 10. Și diavolul care-i amăgise a fost aruncat în iezerul de foc și de pucioasă, unde este și fiara și prorocul cel mincinos, și vor fi chinuiți acolo, zi și noapte, în vecii vecilor“.

Tîlcuire:

Ca niște fiare sălbatice din niște culcușuri, așa zice că vor ieși din locurile lor, fiind purtați de diavolul și de dracii ce vor fi cu ei și se întind pe pămînt, vrînd să robească și să strice tabăra sfinților (adică Biserica lui Hristos) cea așezată pe patru margini ale lumii, neștiind că nu numai un înger, ci mulți se luptă împrejurul celor ce se tem de Dumnezeu, după cuvîntul Psalmistului (Psalm 8) încă voind să ia și să supună și noul Ierusalim, cetatea

cea iubită, din care a ieșit dumnezeiasca lege prin Apostoli în lume, unde zic că și Antihrist în Biserica lui Dumnezeu va șede sau în cea evreiască, care de demult era a lui Dumnezeu, iar acum este stricată prin îndrăzneala evreilor împotriva lui Hristos.

Marginal: Din Ierusalim legea a ieșit.

Care nădăjduiau evreii, luptători împotriva lui Dumnezeu, că o va drege Hristos (Co. 2, 4). Sau cu adevărat în Biserica lui Dumnezeu, adică cea sobornicească în ea va șede făcându-și luiși prieteni pe cei străini și arătându-se pe sine a fi Dumnezeu, precum zice Apostolul. Dar nu va sta mult împărăția lui Antihrist, că foc din cer pogorându-se îl va mistui pe el, ori văzut simțitor va fi acel foc ca pe vremea lui Ilie care a ars de două ori câte cincizeci de oameni (IV Regi 1, 5) cu căpeteniile lor, ori slăvită venirea lui Hristos care cu Duhul gurii Sale îl va omorî pe el. Încă și pe neamurile ce s-au zis mai sus focul le va mânca și pe căpetenia lor diavolul, împreună cu Antihrist și cu prorocul cel mincinos îi va arunca în iezerul (lac) cel de foc, unde se vor munci în vecii vecilor.

Marginal: Ozia împăratul Samariei i-a trimis pe aceia să-l aducă pe Ilie la sine și i-a ars cu foc.

Iar noi învățînd de la Mîntuitorul Hristos să ne rugăm să nu intrăm în ispită neîncetat și cu deadinsul (Mt. 6, 9; Lc. 11, 2) de aceasta să ne rugăm, cunoscînd neputința noastră să scăpăm de ispitele ce s-au prorocit și să ne apere, ca nici venirea lui Antihrist să n-o vedem, nici năvălirea acelor limbi ce s-au zis mai sus, nici nevoia cea aducătoare de moarte care-i va sili pe oameni să părăsească credința cea mîntuitoare. (Cetatea cea iubită a lui Dumnezeu este Biserica ortodoxă).

Păzind după puțință mărturisirea cunoștinței nevătămată și neclintită și dragostea arzătoare către Hristos Cel ce ne-a răscum-părat și pe noi cu scump sîngele Său, arătînd prin fapte bune că credem, să credem că vom lua îndulcirea veșnicelor bunătăți, de aceasta nădăjduind în îndurările lui Dumnezeu cele bogate, care dea Dumnezeu să le dobîndim prin singur Mîntuitorul și Răscum-părătorul nostru Hristos, cu care împreună Tatălui și Sfîntului Duh de viață Făcătorul, îi este mărirea, puterea, cinstea și închinăciunea, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin!

PENTRU CEL CE ȘEDEA PE SCAUN, PENTRU ÎNVIEREA DE OBȘTE ȘI DESPRE JUDECATA

Verset: 11

„Am văzut apoi, un tron mare alb și pe Cel Care șede pe tron, iar dinaintea feței Lui pămîntul și cerul au fugit și loc nu s-a mai găsit pentru ele“.

Prin „Tronul alb“ se arată odihna lui Dumnezeu, care odihnește, o va avea în sfinții cei luminați cu bunătățile și va ședea pe dînșii.

Marginal: Scaunul alb, moartea și învierea lui Hristos închipuiește.

Iar fuga cerului și a pământului închipuiește mutarea lor și schimbarea la chip mai bun, unde nu se va mai afla loc de schimbare.

Marginal: Adică în cer și în pământ nu se va afla loc de întoarcere la chipul cel dintii — precum este acum.

Că de vreme ce făptura pentru noi s-a supus stricăciunii (Rom, 8, 20) se va preface împreună cu noi întru slobozenia fiilor mării lui Dumnezeu înviindu-se și schimbându-se la chip mai vesel și mai frumos. Făptura nu se va strica de tot, ci se va înnoi. Nu va pătimi pierdere de tot, precum dumnezeiescul Irineu (Irineu Cartea 5, cap. 36) și Antipa și alți sfinți au învățat. Zice dumnezeiescul Irineu: Statul și ființa făpturii nu se va strica, nici nu va pieri, căci credincios și adevărat este cel ce a alcătuit-o și zidit-o pe ea, ci chipul lumii acesteia va trece adică chipul în care s-a făcut călcarea poruncii de vreme ce îmbătrînise omul într-însul. Pentru aceia chipul acesta este făcut pînă la o vreme mai înainte știind Dumnezeu toate.

Marele Metodie în Cuvîntul său despre Înviere așa zice: Nu este lucru plăcut nici acesta a zice că cu totul din temelii vor pieri toate și pământul și văzduhul și cerul nu va fi, că va arde spre curățire și înnoire, după zisa Marelui Vasile, toată lumea cu foc, ca cu potop curățindu-se, dar nu va trece întru pieire de tot și întru stricăciune. Zice și Pavel luminat despre descoperirea fiilor lui Dumnezeu, aceasta o așteaptă făptura, că deșertăciunii s-a supus făptura spre nădejde, că se va slobozi din robia stricăciunii spre slobozenia mării fiilor lui Dumnezeu. Și Sfîntul David a grăit: „Trimite-vei Duhul Tău și se vor zidi și vei înnoi fața pământului“ (Ps. 103, 31).

Și Isaia zice: „Se va face cer nou și pământ nou și nu vor pomeni cele mai dinainte, și nu va veni în inima lor durere, ci veselie și bucurie vor afla“ (Isaia, 65, 17). Pentru mărirea veseliei celei fără de sfîrșit și pentru mărirea darurilor de plată, vor uita luptele și războaiele și durerile ce au avut fiind aici jos în lume. Și iar zice: „În ce chip cerul nou și pământul nou ce-l fac Eu, va rămînea înaintea Mea, așa va fi sămînța voastră și numele vostru“. Pentru aceasta dar, făptura ce s-a făcut pentru noi, împreună cu noi va lua schimbare la chip mai bun, netrecînd întru ne-ființă, precum nici noi nu vom trece după moarte.

Verset: 12

„Și am văzut pe morți, pe cei mari și pe cei mici, stînd înaintea tronului și cărțile au fost deschise (Ioan 5, 45 și 12, 48; Rom. 2, 12) și altă carte a fost deschisă, care este cartea vieții, și morții au fost judecați din cele scrise în cărți (Apoc. 5, 3; 13, 8) potrivit cu faptele lor“.

Tîlcuire:

„Morți“ îi numește sau pe toți oamenii, căci pățimesc moartea trupului sau îi numește pe cei morți în păcate. Iar „mari și mici“ aceia se numesc sau cei ce sînt așa cu vîrsta sau cei ce au făcut fapte de moarte mari sau mici și după întocmirea și asemănarea faptelor vor lua muncă. Sau și aceasta, mari îi numește pe drepti, iar mici cu adevărat pe păcătoșii cei netrebnici pentru micșorarea lor cea sufletească ce le vine din păcate. Cărțile cele deschise închipuiesc, faptele fiecăruia și cunoștința de păcate a fiecăruia. Iar o carte, precum același zice, este a vieții, în care sînt scrise numele sfinților.

Verset: 13

„Și marea a dat pe morții cei din ea și moartea și iadul au dat pe morții lor, și judecați au fost, fiecare după faptele sale“.

Tîlcuire:

Aici zice că fiecare trup întru cele ce se dezleagă și se dă pămîntului sau mării, din acelea se va și da și se va alcătui.

Marginal: Trupul din stihii este alcătuit și iar în stihii se dezleagă și la înviere iarăși dintru aceleași stihii se va alcătui (trupul se desface în pămînt, apă și alte stihii și din acestea se va reface din nou).

Moartea și iadul nu sînt însuflețite precum scriu unii, ci moartea este despărțirea sufletului de trup, iar iadul este un loc ne-arătat și neștiut, adică de noi nevăzut, care primește sufletele ce merg în el de la noi de aici din lume.

Iar sufletele cele moarte se numesc cele ce au făcut fapte de moarte că sufletele dreptilor sînt în mîna lui Dumnezeu, după spusa înțeleptului: „Și nu se va atinge de ele munca“ (Înțelepc. III).

Versetele 14, 15

„Apoi moartea și iadul au fost aruncate în riul de foc. Aceasta e moartea cea de a doua: iezerul cel de foc. — 15. Iar cine n-a fost aflat scris în cartea vieții, a fost aruncat în iezerul de foc“.

Cînd spune că „moartea și iadul“ au fost aruncate în iezerul cel de foc arată sau aceia ce este scris: „Și vrăjmașul cel mai de pe urmă, moartea, se va surpa“ (I Cor. 15, 26) sau pe cei răi ce primesc viclenele puteri ale morții păcatului, cărora le este iadul lăcaș al lor și de acolo se vor trimite în foc să se muncească, că precum „cetate“ locuitorii din ea se numesc, așa și „moarte și iad“ locuitorii din ele, cei supuși lor se numesc, însă toți de Dumnezeu sînt făcuți și care sînt buni, pe unii ca aceia nu-i va mînca nu-i va mistui focul acela, că scris este că Dumnezeu moarte n-a făcut și prin aceasta se arată că moarte și stricăciune nu va mai fi, ci neștricăciunea și nemurirea va împărăți. Iar cum că toți cei nescriși în cartea vieții se vor arunca în iezerul cel de foc, nu trebuie să ne mirăm de loc de aceasta.

Marginal: Morții cei buni ce sînt scriși în cartea vieții nu se vor munci în foc, iar cei nescriși se vor arunca în iezerul de foc.

Că precum sînt multe lăcașuri la Tatăl, gătite celor ce se mîntuiesc, așa și acolo (în iad) multe feluri de munci și de locuri vor fi, unele adică mai iuți, iar altele mai ușoare, în care se vor munci cei ce n-au fost vrednici să fie scriși în cartea vieții. (Cei ce nu au multe fapte bune vor merge în iad dar se vor munci mai ușor).

Capitolul 21

DESPRE CERUL CEL NOU ȘI PĂMÎNTUL CEL NOU CE VOR FI ȘI DESPRE IERUSALIMUL CEL DE SUS

Verset: 1

„Și am văzut un cer nou și un pămînt nou. Căci cerul cel dintîi și pămîntul cel dintîi au trecut; iar marea nu mai este“.
(Isaia 65, 17 și 66, 21, 2, 3, 13).

Tilcuire:

Aici nu arată neștiința făpturii, ci înnoirea la chip mai bun, după spusa apostolului: „Pentru că și făptura însăși se va izbăvi din robia stricăciunii, ca să se bucure de libertatea măririi fiilor lui Dumnezeu“ (Rom, 8, 21). Și Psalmistul spune: „Toate ca o haină se vor învechi și ca un veșmînt le vei înfășura și se vor schimba“ (Psalm 101, 27). Unde învechirea care se va înnoi nu închipuiește stricarea și pierderea ființei, ci lepădarea bătrînețelor și a zbîrciturilor. Noi avem obicei de a zice pentru oameni, cum sînt unii buni venind din alții răi, unul din altul s-a făcut, adică s-a schimbat.

Marginal: Din cei răi mulți is buni și din cei buni răi, aceasta este schimbarea.

Cînd zice de cer și de pămînt că au trecut, se înțelege că s-au schimbat, precum și noi vom lua schimbarea stării dinții și alcătuirea și mutarea la soarta cea mai bună sau la un sfîrșit mai fericit. Cînd zice „mare nu mai este“ că la ce va folosi marea dacă oameni nu mai sînt să lucreze pe ea cu poveri grele în hotare depărtate. După aceia și viața tulburată și cu valuri, însemnează marea, de aceia nu va mai trebui, căci nici o urmă de tulburare sau de frică nu va mai rămînea atunci între sfinți. Și Marele Vasile o spune aceasta, comentînd pe Isaia: „Cel ce zice adîncului te vei pustii și toate riurile tale le voi usca“ (Isaia 44).

Verset: 2

„Și am văzut cetatea sfîntă, noul Ierusalim, pogorîndu-se din cer de la Dumnezeu, gătita ca o mireasă, împodobită pentru mirele ei“.

Tilcuire:

Vederea cetății celei sfinte, Ierusalimul cel nou, arată cunoștința prefacerii și a schimbării la mai luminat și mai vesel chip, pe care-l va dobîndi Ierusalimul cel de sus, ce se va pogori de sus, de la cei fără de trup pînă la oameni (Efeseni 5, 23) căci Hristos este cap al amîndurora. (Vezi că făptura nu merge în neființă ci se va înnoi). Această cetate se alcătuiește din sfinți de care serie: „Pietrele cele sfinte se tăvălesc pe pămînt, piatra din capul unghiului fiind Hristos“. Se numește „Cetate“ ca un lăcaș al Împăratului Dumnezeu în Treime, că El locuiește în ea și umblă precum s-a făgăduit (II Cor. 6, 16). Iar „Mireasă“ se numește, că este lipsită de Stăpînul iar acum se unește cu El prin unire și amestecare desăvirșită și nedepărtată. Împodobită pe dinlăuntru după zisa psalmistului (Psalm 44) avînd mărire și podoabă întru multe feluri de bunătăți.

Versetele: 3, 4

„Și am auzit, din tron, un glas puternic care zicea: Iată, cortul lui Dumnezeu este între oameni și va sălășlui cu ei și vor fi poporul Lui și Însuși Dumnezeu va fi cu ei. — 4. Și va șterge orice lacrimă din ochii lor și moarte nu va mai fi; nici plîngere nici strigăt, nici durere nu vor mai fi, căci cele dinții au trecut“. (Isaia 25, 8; 6, 17).

Tilcuire:

Evangelistul sfînt învață din cer că „cortul“ acesta este cu adevărat acela al cărui chip i l-a arătat Dumnezeu lui Moisi și mai

mult o închipuire a chipului, care era chipul bisericii de acum. În acest cort nefăcut de mîna, nu va fi nici plîngere, nici lacrimă pentru că Dătătorul de bucurie veșnică le va da tuturor sfinților ca să vadă veselia neîncetată și fără de sfîrșit. „Nu va mai fi durere“ după spusa lui Isaia: „Unde a fugit durerea și grija și suspinarea“ (Isaia 25, 1). Cînd spune că „cele dintîi au trecut“ arată că patima cea grea a sfinților și mîndria necredincioșilor au luat sfîrșit.

DESPRE CELE SPUSE DE CEL CE ȘEDEA PE TRON

Versetele: 5, 6

„Și Cel Care ședea pe tron a grăit: Iată, noi le fac pe toate. Apoi a zis: Scrie, fiindcă aceste cuvinte sînt credincioase. — 6. Și iar mi-a zis: Făcutu-s-a, Eu sînt Alfa și Omega, Începutul și Sfîrșitul . . .“.

(Isaia, 43, 19, II Cor. 5, 17) — mai sus Apoc. Cap. 1, v. 8, 10; mai jos Cap. 22, 13).

Tîlcuire:

Cuvintele acestea sînt adevărate că au ieșit din singurul Adevăr și nu cunosc cu mișcare dovediri, ci numai cu adevărarea lucrului. Începutul și Sfîrșitul este Iisus Hristos, căci ca Întîi este pentru Dumnezeu și mai pe urmă pentru omenire. Sau pentru că de la făptura cea dintîi fără de trup, pînă la oamenii cei mai de pe urmă își întinde purtarea sa de grijă.

Verset: 6

„Celui care însetează îi voi da să bea, în dar, din izvorul apei vieții“

Tîlcuire:

„Celui însetat“ de dreptate i se făgăduiește că-i va da darul de viață Făcătorului Duh, care în Evanghelie (Isaia 12, 3, 8; Ioan 7, 37 și 4, 1) l-a făgăduit celor ce cred în El. Iar în dar (Rom. 8, 18) căci nevrednice sînt pătimirile vremii de acum pentru mărirea ce li se va arăta sfinților că nu se pot dobîndi acestea cu avuții, ci numai cu fapte bune și cu iubirea de oameni a Celuia ce dă.

Verset: 7

„Cel care va birui va moșteni acestea (Efes. 6, 11; Ioan 5, 4) și-i voi fi lui Dumnezeu și el îmi va fi Mie fiu“.

Tilcuire:

„Cel care va birui“ îl numește pe cel ce face război împotriva nevăzuților draci, care le va dobîndi aceste bunătăți, făcîndu-se fiul lui Dumnezeu și se va îndulci de bunătățile cele duhovnicești și se va desfăta în ele.

Verset: 8

„Iar partea celor fricoși și necredincioși și spurcați și ucigași și desfrînați și fermecători și închinători de idoli și a tuturor celor mincinoși este în iezerul care arde, cu foc și cu pucioasă, care este moartea a doua.“

Tilcuire:

Dumnezeu Cel se însetează de mîntuirea noastră din toate părțile, spre moștenirea bunătăților celor de la Sine și cu cele bune și de veselie ne învață și cu cele de plîngere pe noi ne învață și ne îndeamnă, aducînd înaintea noastră și Lumina Ierusalimului celui de sus și mîhnirea cea întunecată și cu durere a focului gheenii și amărăciunea, că ori pentru dorirea măririi celei veșnice, ori pentru groaza rușinii celei fără de sfîrșit noi să facem bine, pînă avem vreme. De vreme ce a spus că ceilalți blestemați și fricoși și cei fără vitejie în războiul cu diavolul, cu moartea a doua vor fi omorîți. Fie-ne dar nouă celor ce cu fapte bune facem milostiv pe Cel ce voiește mila, nu moartea păcătosului ci întoarcerea, ca să dobîndim Darurile Lui de care ne-a învățat nu numai cu cuvintele sale ci și prin patimi ne-a îndemnat (ale Sale). Că vrednic lucru îi era Lui să se îndestuleze la îndemnarea cu cuvîntul prin învățături îndemnîndu-ne la bine și să ne întoarcem de la rău și după aceia sau să-i dea la muncă pe cei vrednici de ea, sau pe cei vrednici să-i ducă la mărire, dar El a și pătimit pentru noi. nu s-a socotit nevrednic să-și piardă puterea cea singură, nici n-a vrut să arate că ar trece cu vederea vindecarea și îndreptarea noastră ci s-a jertfit pentru noi. Să nu luăm dar în zadar darul lui Dumnezeu, ci să facem facerile Lui de bine lucrătoare prin întoarcerea noastră și prin arătarea faptelor bune făcîndu-le, ca bunătățile cele făgăduite nouă să le dobîndim în singur Hristos, Dumnezeul nostru cu Carele împreună Tatălui și Sfîntului Duh i se cuvine mărire, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Despre îngerul ce i-a arătat lui cetatea sfinților și care a măsurat pereții ei și porțile.

Verset: 9

„Apoi a venit unul din cei șapte îngeri, care aveau cele șapte cupe pline cu cele șapte pedepse de apoi, și a grăit către mine, zicînd: Vino, să-ți arăt mireasa, femeia Mielului“.

Tîlcuire:

Prin aceasta se arată că îngerii nu aduc numai bătaie rele asupra noastră, ci ca și doftorii cei isteți care taie părțile cele stricate, iar pe cele mai bune și mai ușoare doftorii le tămăduiesc cu ierburi punîndu-le pe răni. Pentru că cel ce aducea bătaie mai înainte peste cei vrednici de bătaie, acum arată fericirea Bisericii. Și bunăprimirea Sa de către Miel (Apoc. 19, 8) femeie o numește, că atunci cînd a fost junghiat ca un miel Hristos, atunci a logodit-o pe ea cu sîngele Său pentru Sine. Că precum dormind Adam i s-a luat coasta din care a fost zidită femeia lui, așa și Hristos pe Cruce de bunăvoie dormind, prin moarte cu vărsarea sîngelui din coasta Lui Biserica s-a alcătuit și cu Cel rănit pentru noi s-a împreunat (Fac. 2, 22, 23; Fapte 20, 28; I Cor. 6, 20).

Versetele: 10, 11

„Și m-a dus pe mine, cu duhul, într-un munte mare și înalt și mi-a arătat cetatea cea sfîntă, Ierusalimul, pogorîndu-se din cer, de la Dumnezeu — 11. Învăluită în slava lui Dumnezeu“.

Tîlcuire:

Zicînd că l-a dus cu Duhul, arată că de pe pămînt a fost ridicat cu înțelegciunea Duhului, spre cunoștința celor cerești. Prin „munte mare“ arată viața sfîntilor cea înaltă și mai presus de lume, în care femeia Mielului, Ierusalimul cel de sus, de la Dumnezeu se va înfrumuseța și se va proslăvi.

Verset: 11

„Lumina ei era asemenea cu piatra cea de mare preț, cu piatra de iaspis, limpede cum e cleștarul“.

Tîlcuire:

Luminătorul Bisericii este Hristos, prin iaspis în chipul cleștarului ce este verde și în multe chipuri și fețe Hristos este asemănat, ca Cel ce este de-a pururea și de multe feluri de bunătăți dătător și Curat, deși alții în alt chip o închipuiau, că nici cu o arătare nu se poate descrie, pentru închipuirea a multe feluri de bunătăți dătător și curat, deși alții în alt chip o închipuiesc, că nu se poate descrie cu arătarea nici unui chip că multe bunătăți și felurite le dă El spre noi.

Verset: 12

„Și avea zid mare și înalt și avea douăsprezece porți, iar la porți doisprezece îngeri și nume scrise deasupra, care sînt numele celor douăsprezece seminții ale fiilor lui Israel“ (Isaia 26, 1; Zaharia 2, 4; Paralip. 18, 10).

Zidul cel mare și înalt al Bisericii și care păzește cele ce sînt în Sfînta Cetate este Hristos, în care porți 12 sînt sfinții Apostoli prin care aducere și intrare la Tatăl am luat.

Marginal: În Hristos sînt Apostolii.

Și acelora împreună lucrători ajutători îngerii 12, mai mari și mai vîrtos sînt mai aproape de Dumnezeu, li s-a dat după însoțire ceea ce au întru vedere și întru sfințenie.

Marginal: Apostolilor li s-au dat 12 îngerii ajutători spre propovăduirea Evangheliei.

Că de vreme ce credem că fiecărui credincios îi urmează un înger păzitor, cu mult mai mult trebuie să știm că temeliele Bisericii și semănătorilor cuvîntului Evangheliei, cei mai mari dintre îngerii le-au fost ajutători, pentru propovăduirea Evangheliei. Iar numele neamurilor Ierusalimului celui înțelegător sînt scrise pe porți, adică pe Apostoli.

Marginal: Numele a 12 seminții ale lui Izrail sînt scrise pe Apostoli care nume erau săpate peceți în pietre 12 și cusute în engolpion.

De vreme ce și pe engolpionul lui Aaron Arhiereul pe vremea aceea era scrisă scrisoarea aceasta a numelor celor ce acum mărturisesc (Ieșire 39, 12, II Cor. 6, 11) purtarea de grijă a Apostolilor de cei credincioși. Precum zice Apostolul că avea purtare de grijă de toate bisericile și inima lui se lărgise și în ea încăpeau toți pe care i-a născut prin evanghelia sa.

Verset: 13

„Spre răsărit trei porți și spre miazănoapte trei porți și spre miazăzi trei porți și spre apus trei porți“.

Tîlcuire:

Chipul senin dinspre patru pereți al porților și întreită lor arătare închipuiește cunoștința Sfintei Treimi celei închinată din patru părți a lumii, pe care am luat-o din Crucea cea de viață făcătoare și s-a tîlcuit așa.

Marginal: Care cunoștință a închinării Sfintei Treimi (Troite) o am luat închinarea crucii.

Pentru că chipul cel asemenea cu crucea (III Regi 7, 23; II Paralip. 4, 2) al rînduirii porților este asemănarea a 12 boi ce-i făcuse Solomon de aramă ce purtau marea, care închipuiește împătrirea Apostolilor cea întreită propovăduitoare a Sfintei Treimi și trimiteră a patru Evanghelii în patru margini ale pămîntului, cu marea cea înțelegătoare a Sfîntului Botez se curățește lumea de

păcate după asemănarea mării celei făcute de Solomon care închipuiește aceasta.

Verset: 14

„Iar zidul cetății avea douăsprezece pietre de temelie și în ele douăsprezece nume, ale celor doisprezece apostoli ai Mielului“. (Sf. Apostoli sînt și uși și temelii ale Ierusalimului celui de sus).

Tilcuire:

Temeliile zidului (după spusa Apostolului — Efes. 2, 19, 20) sînt dumnezeieștii Apostoli, pe care este zidită Biserica lui Hristos, ale căror nume sînt scrise ca pe niște table, spre mai lesne deprindere și învățarea celor ce citesc.

Verset: 15

„Și cel care vorbea cu mine avea măsură o trestie de aur, ca să măsoare cetatea și porțile ei și zidul ei“.

Tilcuire:

„Trestia de aur“ arată cinstea îngerului ce măsoară, pe care l-a văzut în chip de om. „Cetatea“ măsurată, al cărei perete Hristos ar fi am tilcuit, n-a fost măsurată de oameni, ci de îngeri pentru curăția și înțelepciunea fiilor celor mai presus de lume.

Marginal: Cetatea cea cerească, pentru că s-a măsurat de la inger nu de la oameni.

Știut este care îi este mărirea și podoaba cetății celei de sus. Însă aici socotim că peretele și îmbrăcămintea dumnezeiască sau înconjurarea împrejur și acoperămîntul se înțeleg în care vor fi păziți sfinții.

Verset: 16

„Și cetatea este în patru colțuri și lungimea ei este tot atita cît și lățimea. Și a măsurat cetatea cu trestia: douăsprezece mii de stadii. Lungimea și lărgimea și înălțimea ei sînt deopotrivă“.

Tilcuire:

Cetatea este pusă în patru unghiuri și așa este întărită și întocmită și așezată făptura ei. Pentru că lucrul făcut în patru unghiuri, înălțimea și lungimea și lățimea și lărgimea ei, adică făptura în patru unghiuri îl numesc, ca și cum s-ar zice o turlă (Turn) în patru unghiuri. Iar 12 mii de stadii ai cetății, socotesc că închipuie mărirea ei. Că mai mult decît nisipul se înmulțesc locuitorii ei, după David. Mi se pare că și pentru numărul celor 12 apostoli, prin care s-a făcut locuită și pentru numărul al șaptelea, ce este lucru de taină. Cu o socoteală oarecare pun înaintea ceea ce

zice, că din miile de stadii ce s-au zis, 1 700 plinesc 14 semne ale milei ce se zice. Din care 1 000 arată săvîrșirea vieții celei fără de sfîrșit, iar 700 arată săvîrșirea în odihnă. Iar 14 îndoita sîmbătă a sufletului și a trupului, că de două ori șapte 14 este.

Marginal: Săvîrșirea, adică întregimea cea fără de sfîrșit. Sîmbătă, adică odihnă. Vezi aici pune 7 000 și din 5 000 face de șapte ori cîte 700 unde 7 000 și 7 șeptiuri de sute fac 17 semne ale milei de unde arată îndoirea sîmbetei.

Verset: 17

„Și a măsurat și zidul ei: o sută patruzeci și patru de coți (144), după măsura omenească, dar și după măsura îngerului“.

Tilcuire:

Măsura adîncului zidului este de 144 de coți, că douăsprezece ori 12 îmbinînd, numărul acesta arată învățătura celor 12 Apostoli.

Marginal: Mai sus arată lungimea și lărgimea și înălțimea zidului, iar aici adîncul zidului, în pămînt, de douăsprezece ori cîte 12 fac 144.

Verset: 18

„Și zidăria zidului ei este de iaspis, iar cetatea este de aur curat, ca sticla cea curată“.

Tilcuire:

„Zidăria zidului de iaspis“ arată viața sfinților, ceea ce este pururea văratacă (verde) și neveștejită, cum s-a spus de multe ori, iar „aurul cel curat ca sticla“ închipuiește viața cea luminată și scumpă și strălucitoare a locuitorilor ei.

Verset: 19

„Temeliile zidului cetății sînt împodobite cu tot felul de pietre scumpe . . . “

Tilcuire:

Sînt douăsprezece temelii ale cetății din douăsprezece pietre scumpe, care erau cusute în engolpionul arhiereului și le purta pe deasupra și erau în patru cornuri și îndoit cusute, ca să se arate unirea legii Noi cu Legea cea Veche.

Marginal: Din engolpionul ce-l purta arhiereul Aaron pe umerile lui în care erau cusute pietri 12.

Iar strălucirea din engolpion a pietrilor scumpe, era lucrul covîrșitor ce se va arăta prin Apostoli, că Apostolii s-au împodobit cu toată facerea de bine.

Versetetele: 19, 20

„Întîia piatră de temelie este din iaspis, a doua de safir, a treia de calcedoniu, a patra de smarald. — 20. A cincea de sardonix, a șasea de sardiu, a șaptea de hrisolit, a opta de beril, a noua de topaz, a zecea de hrisopras, a unsprezecea de iachint, a douăsprezecea de ametist“.

Tîlcuire:

TEMELIA CEA DINTÎI: IASPIS — APOSTOLUL PETRU

Prin iaspis ce este verde în chipul smaraldului (Dioscor Cartea 5, Pliniu, Cartea 36, cap. 19, 10) adevărat este că se închipuiește verhovnicul Petru, ca cel ce a purtat moartea lui Hristos în trupul său și a arătat pururea dragoste verde și văratecă către El, prin credința sa cea caldă.

TEMELIA A DOUA: SAFIR — SFÎNTUL APOSTOL PAVEL

Prin piatra aceasta, ce este asemenea cu trupul ceresc din care zic că se fac și lazurul, socotesc că dumnezeiescul Pavel este închipuit, ca cel ce a fost răpit pînă la al treilea cer și fiindu-i mintea cu totul în cer acolo i-a tras pe cei ce i se plecau lui. (II Cor. 3, 4).

Marginal: Precum safirul este asemenea cu cerul așa și mintea lui Pavel.

TEMELIA A TREIA: CALCEDONIU — APOSTOLUL ANDREI

Această piatră nu era cusută în engolpionul arhiereului, ci antrax, care aici nu este pusă, însă trebuie socotită prin calcedoniu, antrax, a însemnat sfîntul, căci își sînt asemenea în față și se poate numi și antrax, adică cărbune, fericitul Andrei Apostolul este însemnat, ca cel ce a fost aprins cu focul Duhului.

Marginal: Antrax era cusută, în engolpion. Antraxul este la față ca și calcedoniul.

TEMELIA A PATRA: SMARALD — IOAN APOSTOLUL

Prin smarald (Pliniu, Cartea 57, cap. 5) care este cu față verde și cu untdelemn se hrănește și din el își ia lumina și frumusețea, socotim că propoveduirea lui Ioan Evanghelistul închipuiește.

Marginal: Care cu untdelemnul cel dumnezeiesc risipește mih-nirea și slăbiciunea inimii, ce ne vine nouă din păcate și cu darul

cel scump al teologiei ne dă nouă puterea credinței care crește totdeauna.

TEMELIA A CINCEA — SARDONIX — APOSTOLUL IACOB

Cu dovedire credem că prin această piatră (Pliniu, Cartea 37, cap. 6) ce luminează arată fața unghii omului, se însemnează Iacob, ca cel ce mai înainte de ceilalți de toți, a luat pentru Hristos moartea trupească (Fapte 14, 1) care însemnează unghia, de vreme ce aceasta nu simte durere când se taie.

TEMELIA A ȘASEA: SARDIU — APOSTOLUL FILIP

Prin sardiu, care este roșietică întunecată (Pliniu, Cartea 37, cap. 7) asemănându-se cu para focului și luminată are putere de vindecă umflăturile și rănilor cele din tăietura fierului, mi se pare că se însemnează podoaba bunătății fericitului Filip, cea luminată cu focul dumnezeiescului Duh și care vindecă rănilor cele sufletești ale celor amăgiți, pe care le-au luat cei răniți de la diavolul.

TEMELIA A ȘAPTEA — HRISOLIT — APOSTOLUL VARTOLOMEU, NATANAIL

Prin Hrisolit care cu luminare și cu față gălbinișoasă (Pliniu, Carte 37, cap. 9) se aseamănă cu aurul și se pare că închipuiește pe Vartolomeu (Natanail), cel strălucit cu multe feluri de bunătăți și cu dumnezeiasca propoveduire.

TEMELIA A OPTA: BERIL — APOSTOLUL TOMA

Prin aceasta ce are firea mării și a văzduhului și se apropie cu asemănarea și de iachint (Pliniu, Cartea 37, Cap. 5) cu dreptate se poate închipui Toma, cel trimis de Dumnezeu prin lunga călătorie pe mare, pînă în India pentru mîntuirea acelorora.

TEMELIA A NOUA: TOPAZ — APOSTOLUL MATEI

Prin topaz piatră roșie și asemenea cu antraxul (Pliniu, Cartea 37, cap. 59) și slobozește din sine sudoare, adică umezeală în chipul laptelui, care le este spre folos celor bolnavi de ochi și-i izbăvește de durere, sufletul fericitului Matei se poate închipui, cel aprins de dragoste dumnezeiască și împodobit cu vărsarea singelui său pentru Hristos, care-i curăța și tămăduia prin buna ves-

tire pe cei orbi la inimă și hrănea cu lapte pe cei născuți de curînd prin credință.

TEMELIA A ZECEA: HRISOPRAS — APOSTOLUL IUDA TADEU

Prin hrisopras care era fața aurului mai presus decît aurul, socotesc că se închipuiește (Pliniu, Cartea 37) fericitul Iuda Tadeu care lui Avgar împăratul Edesei i-a vestit împărăția lui Hristos cea arătată prin aur și moartea lui e însemnată prin pras.

Marginal: Eusebiu istoricul Bisericii, Cartea I, Cap. 1.

TEMELIA A UNSPREZECEA: IACHINT — APOSTOLUL SIMON CANANITUL

Prin iachint, care este la față albastru în chipul văzduhului, cuvios lucru este a se închipui Simon ca un rîvnitor de darurile lui Hristos și ca cel ce a avut înțelepciune cerească.

TEMELIA A DOUĂSPREZECEA: AMETIST — APOSTOLUL MATIA

Prin ametist care este în chipul roșu și în chipul focului, socotesc că se închipuiește Matia, care s-a învrednicit focului celui dumnezeiesc la împărțirea limbilor (Pogorîrea Duhului Sfînt) și pentru dorirea cea aprinsă după Dumnezeu Cel ce l-a ales pe el să-i facă voia luînd locul lui Iuda celui căzut și acestea din cele ce le-a zis Sfîntul Epifanie de pietrile acestea și cu căpeteniile neamurilor lui Izrail le-a asemănat le-am adus la știință, spre învățarea celor ce vor citi acestea, care ca o vorbă întunecată arată adevărul întreg, și-i lasă lui Dumnezeu singur știința să facă dovedite aceste lucruri.

Apostolii sînt cu adevărat temelii și pietre scumpe, însă unul mai presus decît altul, și toți laolaltă mai presus decît toți păzindu-și deosebirea și înălțarea în cele frumoase. Pentru aceia mă rog să lipsească bănuiala pentru înțelegerile ce s-au pus ca și cum ar fi fost puse prin multă nevoie și prin milă. Pentru că în deosebirea bunătății fiecărui Apostol obștea lor și însoțirea lor a unuia cu altul n-a tăiat-o, ci cu deosebirea cea singuratică toată, uniciunea lor, unirea lor ne-am silit a arăta, căci se țin unul pe altul ca o funie.

Marginal: Adică îndoirea și părerea, că atîtea deosebiri se zic în Apostoli, că ei întru lucrările Duhului una sînt.

Verset: 21

„Iar cele douăsprezece porți sînt douăsprezece mărgăritare; fiecare din porți este dintr-un mărgăritar. Și piața cetății este de aur curat, și străvezie ca sticla“.

Tîlcuire:

Cu o arătare și asemănare nu poate pune înainte dovedirea și adevărarea bunătăților Ierusalimului de sus, de aceia a văzut piața cetății ca aurul străveziu pentru mulțimea prețului și podoaba chipului ei. Curăția ca sticla luminată sau ca cristalul, acestea la noi nu se pot uni într-una, și acestea toate le-a văzut sfîntul pe cît a putut el. Cunoștința cea adevărată a Ierusalimului celui de sus, întrece și auzul și vederea și cugetul. Aurul și sticla luminată nu se pot uni într-una — *Marginal.*

Verset: 22

„Și templu (Biserică) n-am văzut în aceasta, pentru că templul ei este Domnul Dumnezeu, Atotțiitorul, și Mielul“.

Tîlcuire:

„Și templu (Biserică) n-am văzut în aceasta“. Că de ce folos este biserica celui ce are luiși pe Dumnezeu de lăcaș și acoperiș, întru care viem și ne mișcăm și sîntem că aceasta este biserica sfîntilor (I Cor. 6, 19; Isaia. 19; I Cor. 3, 17; Levitic 26, 19, mai jos. Apoc. Cap. 22) și lăcașul care viază și locuiește și umblă într-înșii precum S-a făgăduit. Și Mielul, Mielul lui Dumnezeu Cel junghiat pentru noi, cu care cu adevărat după Ființă și Duhul cel de viață făcător S-a unit pe Care pe pămînt L-a arătat la riul Iordanului.

Verset: 23

„Și cetatea nu are trebuință de soare, nici de lună, ca s-o lumineze, căci slava lui Dumnezeu a luminat-o și făclia ei este Mielul“.

Tîlcuire:

„Cetatea nu are nevoie de soare“ că unde luminează Soarele Dreptății cel înțelegător, nu este de nici o treabă lumina obișnuită, că El însuși este și mărirea ei și lumina, și neamurile cele ce s-au mîntuit întru lumina Lui vor umbla, de care zice în cele ce urmează.

Versetele: 24, 25

„Și neamurile vor umbla în lumina ei, iar împărații pămîntului vor aduce la ea mărirea lor. — 25. Și porțile cetății nu se vor mai închide ziua, căci noapte nu va mai fi acolo“.

Tilcuire:

Și neamurile cele ce s-au mîntuit după cum s-a zis, întru Lumina Lui vor umbla. Și cei ce au împărățit pe pămînt peste pațimi, mărirea și cinstea faptelor lor cele bune o vor aduce și neîngrijirea de nimic de către locuitorii ei și nemurirea și neschimbarea, sau aceasta, că acolo porțile cele dumnezeiești ale apostoleștii învățături vor fi deschise tuturor spre deprinderea celor mai desăvîrșite. Zicînd „Ziuă va fi acolo“ iar nu noapte, că noaptea păcătoșilor se va deosebi ca soartă (Iadul).

Versetetele: 26, 27

„Și vor aduce în ea slava și cinstea neamurilor. — 27. Și în cetate nu va intra nimic pîngărit și nimeni care este dedat cu spurcăciunea și cu minciuna, ci numai cei scriși în Cartea vieții Mielului“ (Filip. 4, 3).

Tilcuire:

„Slava și cinstea neamurilor“ adică cei ce au făcut plăcerea lui Hristos (Sirah 13, 1, 20; II Cor. 6, 14) vor aduce în cetatea aceia roade și tot ce e spurcat și pîngărit nu va intra acolo, că ce împărtășire are lumina cu întunericul?

Capitolul 22

DESPRE RÎUL CEL CURAT CE IESE DE LA TRONUL LUI DUMNEZEU

Versetetele: 1, 2

„Mi-a arătat apoi, rîul și apa vieții, limpede cum e cleștarul și care izvorăște din tronul lui Dumnezeu și al Mielului. — 2. Și în mijlocul pieței din cetate“.

Tilcuire:

Rîul ce este în această viață închipuiește botezul nașterii celei de-a doua ce iese din Biserica ce se lucrează cu Duhul Sfînt, care-i face pe cei botezați curați și luminați mai mult decît zăpada și cristalul (Iezechiel 37, 65). Iar în Ierusalimul cel de sus, rîul lui Dumnezeu cel plin de ape multe este Duhul cel de viață făcător, care iese de la dumnezeiescul Tată și prin Mielul în mijlocul puterilor celor prea înalte, care se numesc tronul lui Dumnezeu, ce umplu ulițele cetății, adică mulțimea lor (îngerilor) după Psalmist (Psalm. 138, 18; 47, 1, 2) mai mult decît nisipul se înmulțesc.

Verset: 2

„De o parte și de alta a râului crește pomul vieții, făcând rod de douăsprezece ori pe an, în fiecare lună dându-și rodul“ . . .

Tilcuire:

Rîul acesta îi adapă pe cei răsădiți lângă el, care se numesc pomi ai vieții după altă închipuire, după împărtășirea și urmarea pomului vieții care este Hristos. Zice că face douăsprezece roade, adică fac rodire și creștere neîncetată de roade. Că nu va mai fi acolo iarna păcatului ca să-i silească pe pomii vieții să-și lepede frunzele, precum vedem că fac în viața aceasta. Ci cu totul desăvârșit și deplin va fi în veacul în care vor aduce roadă sfinții, care aici se numește de douăsprezece luni iar după obiceiul nostru de un an și pentru propoveduirea celor 12 Apostoli. Se poate tilcui locul acesta și în alt chip prin rîul acela, se pot înțelege darurile Duhului cel de viață făcător și întru tot Sfînt, care prin scaunul Tatălui și a Fiului, adică prin cetele Heruvimilor, pe care Dumnezeu șade pe ulița cetății (piața), adică peste mulțimea cea cu oameni, iese și de acolo la cele mai dintii cete, la cele de-a doua dîndu-se, se varsă după frumoasă rînduială și bun așezămînt.

Marginal: Darurile Duhului Sfînt, ies pe sfinți (Peste ei) dîndu-li-se prin Heruvimi. Adică sfintele ierarhii, căpetenii prin Hristos. (Prin ele.)

Iar „pom al vieții“ pe Hristos îl însemnează, Care în Duhul Sfînt și împrejurul Duhului Sfînt se înțelege, că în El Duhul și Acela în Duhul este închinat și este dătător de Duh. Și prin Hristos 12 roade ale cetei apostolești ce fac roadă neîmpuținată de cunoștința lui Dumnezeu ni se dăruiesc nouă. Prin care vestește acum anul Domnului cel primit și ziua răsplătirii cea mai înainte propoveduită de prorocul.

Verset: 2

„Și frunzele pomului sînt spre tămăduirea neamurilor“.

Tilcuire:

„Frunzele pomului“ ale pomului vieții Hristos, închipuiesc cunoștințele judecăților lui Dumnezeu, cele prea subțiri și prea înalte și prea luminate, precum și roadele lui sînt cunoștința cea mai desăvârșită ce se va descoperi în veacul viitor. Frunzele acestea cu adevărat spre vindecare vor fi, adică spre curățirea neștiinței acelor neamuri (I Cor. 15, 41) care în lucrarea bunătăților sînt mai de jos. De vreme ce alta e slava soarelui și alta e slava lunii și alta slava stelelor și multe lăcașuri sînt la Tatăl (Ioan, 14,

2), adică unii mai puțină, iar alții mai multă lumină vor avea, după măsura și întocmirea faptelor fiecăruia. (Rai).

Alt înțeles, Pom al vieții ce face roade 12 se înțelege și ceata Apostolilor, după împărțirea pomului vieții celui adevărat Hristos, Care ne-a rînduit nouă prin întruparea Sa împărțire cu Dumnezeuzeirea Sa.

Roadele lor sînt roditoare cîte 100, iar frunzele cîte 60 și altele cîte 30 de tămăduiri și sănătăți vor aduce, adică străluciri de la luminile dumnezeiești, pe care le-au luat prin cei ce au adus roade cîte 100.

Marginal: Roadele Apostolilor cîte 100 sînt învățăturile lor, iar frunzele cîte 60 și 30, sînt luminile cunoștinței de Dumnezeu, pe care le-au dat ei celor ce au crezut.

Căci cîtă deosebire este între frunze și roade, atîta va fi și atunci între cei ce se mîntuiesc, unii adică mai mult, iar alții mai puțin vor fi proslăviți. De se va scrie pom în număr de unul în loc de mulți pomi arată petrecerea sfinților cea unită și dimpreună. Are obicei și Scriptura în multe locuri, în loc de lemne multe a numi în număr de unul un lemn și în loc de altele a da tot nume singuratece.

Verset: 3

„Nici un blestem nu va mai fi“.

Tilcuire:

„Nici un blestem“, adică katothema, surpare nu va mai fi acolo, pentru că prin katathema sau kathanatema îndoită anatema, care punere de blestem se înțelege.

Marginal: Kathatema închipuiește îndoită anatema, anatema de mulți nu se poate lipi, adică de cei drepți, iar asupra păcătoșilor și numai asupra diavolului este pusă.

Adică, acea anatema ca ceia care de mulți nu se poate lipi și de singur Dumnezeu este pusă. Iar aceasta, adică Kathathema, ca ceia ce de toată făptura și de toate sfintele puteri nu se poate atinge, ci asupra diavolului este pusă și numită pentru înstreinarea lui cea neamestecată cu binele. De aceia socotim că s-a zis Kathatema, adică surpare. Că, kathatema nu este punere de blestem, ci surpare de tot, care este rînduită asupra diavolului spre călcarea lui cea de osîndă.

Marginal: Pentru înstreinarea de bine și surparea diavolului.

Versetele: 3, 4

„Și tronul lui Dumnezeu și al Mielului va fi într-însa și slujitorii Lui îi vor sluji Lui. — 4. Și vor vedea fața Lui și numele Lui va fi pe frunțile lor“.

Tîlcuire:

Sfinții sînt tronul lui Dumnezeu prin odihna ce o are Dumnezeu în ei, iar sfinții locuitori ai cetății aceleia vor fi. „Și vor vedea fața Lui“ (Matei 17, 2; Mc. 9, 2; Lc. 9, 9) nu prin cunoștință neluminată, ci față către față, în ce chip a fost văzut de Sfinții Apostoli în Sfîntul Munte Tabor, precum zice Dionisie.

Marginal: Sfinții vor vedea pe Dumnezeu, față către față.

Și vor avea în loc de tăblița de aur pe care o purta arhiereul, nu numai pe frunțile lor numele lui Dumnezeu, ci și în inimile lor va fi scris, care va arăta dragostea lor cea mare, neîndoită și slobodă și nemutată, ce o vor avea în El. Că scrisoarea din frunte, podoaba slobodă a îndrăznirii o arată.

Verset: 5

„Și noapte nu va mai fi; și nu au trebuință de lumina lămpii sau de lumina soarelui, pentru că Domnul Dumnezeu le va fi lor lumină și vor împărăți în vecii vecilor“.

Tîlcuire:

De vreme ce dreptii după spusa lui Iisus Hristos, vor străluci ca soarele cum să le mai trebuiască lumînare sau lumină de soare, celor ce vor avea pe Domnul mării, lumină și împărat, care fără de sfîrșit va împărăți în vecii vecilor peste dînșii, și mai mult vor împărăți cu El (I Tim. 2, 12) după zisa Apostolului, că Hristos este Lumina lor.

Verset: 6

„Și îngerul mi-a zis: Aceste cuvinte sînt credincioase și adevărate și Domnul — Dumnezeuul duhurilor prorocilor — a trimis pe îngerul Său să arate robilor Săi cele ce trebuie să se întîmple în curînd“.

Tîlcuire:

„Credincioase și adevărate“ sînt cuvintele acestea, că ele ies din adevăr. Pînă aici sînt vedeniile îngerului iar de aici înainte despre fața sa grăiește Apostolul. De vreme ce Hristos este Dumnezeuul prorocilor Care l-a trimis pe îngerul Său ca prin vedeniile lui Ioan, să le arate slugilor Sale cele ce vor fi.

Marginal: Hristos după Dumnezeire este Dumnezeuul prorocilor, iar după omenire i s-a dat descoperirea, Apoc. cap. 1, verset 1.

Cu adevărat după rînduiala omenirii s-a spus că Fiului I s-a dat descoperirea după trup. Că Dumnezeuul prorocilor fiind, de vreme ce-i trimetea pe îngeri ca pe niște duhuri slujitoare la robii Săi, ca să le arate lor cele viitoare, arătat că nimic nu se tăi-

nuieste de către El, nici nu este cum că n-ar ști ziua și ceasul sfârșitului, ca și cum ar învăța aici prin Tatăl că are ascunse toate vistieriile înțelepciunii și ale științei ca un Dumnezeu, a cărui față luînd-o evanghelistul, trece acum la cele ce urmează zicînd:

Verset: 7

„Că iată vin curînd. Fericit cel care păzește cuvintele prorociei acestei cărți“.

Tilcuire:

Prorocii au obicei în multe locuri ca să arate cuvîntul lui Dumnezeu ca din partea lor. Ceea ce zice: „Iată vin curînd“ este sau arătarea scurtării vremii de acum cu întocmirea veacului viitor, sau scurtarea cea grabnică a sfârșitului fiecăruia, pentru că la fiecare om sfârșitul este mutarea lui de aici. De vreme ce nu știm în ce ceas vine furul (Lc. 12, 35) ni s-a poruncit nouă să priveghem și să avem mijloacele noastre încinse și făcliile aprinse, adică să avem viața noastră arzînd după Dumnezeu și luminînd pe cei de aproape. Pentru aceia să nu încetăm a-l ruga pe Dumnezeu întru umilința inimii ca să ne izbăvim de toți ce ne prigonesc pe noi ca nu cumva fiind noi supuși acestora (Psalm 7, 6) cînd vor vrea îngerii să ia sufletele noastre să ni le răpească pe ele negata, ca și cum nu ar fi cine să izbăvească, nici cine să ne mîntuiască. Ca nu cumva sufletul fiecăruia din noi fiind încurcat cu legăturile ce ies din lucrurile cele pămîntești și dezlegarea din acelea nesuferind și fiind silit de îngeri să lase acelea și de porunca lui Dumnezeu să-și plîngă fără de folos lipsa lor de grijă pentru vremea trecută, ci totdeauna cîntînd prorocia lui David (Psalm 118, 60; Mt. 25, 21) „Gătitu-m-am și nu m-am tulburat a păzi poruncile Tale „să luăm în loc de plată pentru paza acestora mărire de la Dumnezeu, adică aceasta: „Bine slugă bună și credincioasă, peste puține ai fost credincioasă peste multe te voi pune, intră întru bucuria Domnului tău“ cu Carele împreună Tatălui și Sfîntului Duh i se cuvine mărirea, cinstea și stăpînia acum și pururea și în vecii vecilor. Amin!

DESPRE ADEVERIREA CELOR VĂZUTE DE APOSTOL

Versetele: 8, 9

„Și eu, Ioan, sînt cel care am văzut și am auzit acestea. Iar cînd am auzit și am văzut, am căzut să mă închin înaintea picioarelor îngerului care mi-a arătat acestea. — 9. Dar el mi-a zis: Vezi să nu faci aceasta! Căci sînt împreună slujitor cu tine și cu frații

tăi, proorocii, și cei care păstrează cuvintele cărții acesteia. Lui Dumnezeu închină-te!“

Tilcuire:

Aceasta este adevărarea sufletului Apostolului. Că precum a făcut în Evanghelie și cele ce a văzut a mărturisit și credincioasă este mărturia lui, așa și aici spunând cele ce a văzut a adevărat, că singur a auzit și singur a văzut cele ce a prorocit. Și a arătat și frica lui Dumnezeu în fața îngerului ce i-a arătat vedenia căci îngerul nu i-a primit închinarea, arătându-se că este împreună slujitor, ci cu bună socoteală închinăciunea aceia celui de obște și deosebit i-a dat-o.

CUM I S-A PORUNCIT LUI SĂ NU PECETLUIASCĂ, CI SĂ PROPOVĂDUIASCĂ DESCOPERIREA

Verset: 10

„Apoi mi-a zis: Să nu pecetluiești cuvintele proorociei acestei cărți, căci vremea este aproape“.

Tilcuire:

Până aici a arătat spusele îngerului, iar de aici trece spre fața lui Hristos ce stăpânește zicînd: „Să nu pecetluiești cuvintele proorociei acestei cărți“ pentru că este vrednică citirea de către cei credincioși și cu munca cea gătită păcătoșilor și cu odihna cea făgăduită sfinților îndeamnă spre viața de veci pe cei ce citesc.

Versetele: 11, 12

„Cine este nedrept, să nedreptățească înainte. Cine este spurcat, să se spurce și mai greu. Cine este drept, să facă dreptate mai departe. Cine este sfînt să se sfințească și mai mult. — 12. Iată, vin curînd și plata Mea este cu Mine, ca să dau fiecăruia, după cum este fapta lui“.

Tilcuire:

Nu doar că îndeamnă spre nedreptate și spre facere de strîmbătate și spre stricăciune și spurcăciune zicînd acestea, să nu fie, ci vrea să arate voia cea slobodă și să o păzească spre a nu fi silită. Ca și cum ar zice, fiecare ce-i place aceia să facă, nu silesc voia cea slobodă, arătînd că după fiecare faptă urmează sfîrșit cuvios, cînd voi veni voi da plată după fapte.

Marginal: Dumnezeu nu silește pe nimeni să facă bine sau rău, că omul are voie slobodă.

Verset: 13

„Eu sînt Alfa și Omega, Cel dintîi și Cel de pe urmă, Începutul și Sfirșitul“.

Marginal: Adică nici mai înainte de Mine, nici după Mine, nu este alt Dumnezeu.

Tilcuire:

„Alfa și Omega“ arată că nimic nu are nici început nici sfîrșit în afară de Dumnezeu (Isaia 41, 4) nici împărăția Lui și puterea nu va avea sfîrșit. Mai sus s-a zis că prin Alfa și Omega se înțelege sau Hristos ca cel dintîi după Dumnezeire, iar prin Omega cel de-al doilea după omenire.

Verset: 14

„Feriți cei care spală veșmintele lor ca să aibă stăpînire peste pomul vieții și prin porți să intre în cetate!“.

Marginal: Sau ceia ce-și spală hainele lor în sîngele Mielului, precum se află în alte cărți.

Tilcuire:

Cu adevărat vrednici de fericire sînt cei ce fac poruncile lui Dumnezeu, că vor avea biruință în veacul cel fără de sfîrșit și se vor odihni în pomul vieții Hristos Dumnezeuul nostru și se vor sătura și se vor îndestula și se vor desfăta la vederea Lui și nici o putere demonică nu-i va mai sminti. Și prin porțile Apostolilor, adevărat prin învățăturile lor, adică prin poarta cea adevărată (Ioan 10, 9) vor intra în cetatea cea de sus, nesărind pe aiurea ca păstorii cei năimiți, fiind povățuiți de portarul vieții (Hristos).

Marginal: Prin învățăturile Apostolilor poarta este Hristos, prin El va fi intrare în cer.

Verset: 15

„Afară clinii și vrăjitorii și desfrînații și ucigașii și închinătorii la idoli și toți cei care lucrează și iubesc minciuna!“.

Tilcuire:

Aici „cîini“ se numesc nu numai cei fără de rușine și necredincioși și făcători de rele, pe care Apostolul (Pilde 28, 12; II Petru 2, 22) i-a plins, ci și pe cei ce s-au întors după botez la a lor boriciune. Pentru aceia curvarii și ucigătorii vor fi înstreinați de Ierusalimul cel de sus.

**BISERICA ȘI DUHUL CE ESTE ÎN EA, CHIAMĂ SLĂVITĂ
ARĂTAREA LUI HRISTOS ȘI DESPRE BLESTEMUL
LA CARE SE VOR SUPUNE CEI CE VOR STRICA
CARTEA ACEASTA**

Verset: 16

„Eu, Iisus, am trimis pe îngerul Meu ca să mărturisească vouă acestea, în fața Bisericii. Eu sînt rădăcina și sămînța lui David, steaua strălucitoare cea de dimineață“.

Tilcuire:

Aici arată vrednicia Stăpînului ce l-a trimis pe îngerul Său.

Marginal: Puterea lui Hristos peste îngeri se arată cînd îi trimite pe îngeri.

Rădăcina lui David este Hristos după Dumnezeire, iar „sămînța lui“ după trup, din care a răsărit.

Hristos este steaua luminoasă și de dimineață, ca Cel ce de dimineață a treia zi ne-a răsărit nouă și încă după noaptea vieții de acum, în dimineața învierii celei de obște li se va arăta sfinților și le va aduce lor ziua cea fără de sfîrșit.

Verset: 17

„Și Duhul și mireasa zic: Vino. Și cel care aude să zică: „Vino. Și cel însetat să vină și cel care voiește, să ia în dar apa vieții“.

Tilcuire:

Mireasa, adică Biserica și Duhul (Mc. 14, 3; Rom. 8, 15) ce locuiește intrarea strigă întru inimile noastre (Galat. 4, 6) Avva Părinte, și venirea a Unuia Născut, Fiului lui Dumnezeu să se roage lui Dumnezeu și Tatălui zicînd: „Vie împărăția Ta“.

„Și cel însetat să vină“ pentru că trebuie să aibă însetare cel ce vrea să bea apa vieții spre dobîndirea ei cea adevărată și tare, și mai mult că și în dar se dă nu celor ce socotesc a fi nevrednici pentru mărire și singură cunoștința cea bună și dreaptă, ci celor ce aduc osteneală trupească în loc de aur și de argint.

Versetele: 18, 19

„Și eu mărturisesc oricui ascultă cuvintele proorociei acestei cărți. De va mai adăuga cineva ceva la ele, Dumnezeu va trimite asupra lui pedepsele ce sînt scrise în cartea aceasta; — 19. Iar de va scoate cineva din cuvintele cărții acestei proorocii, Dumnezeu va scoate partea lui din pomul vieții și din cetatea sfîntă și de la cele scrise în cartea aceasta“.

Tîlcuire:

Groaznic blestem este asupra celor ce strică Scriptura cea dumnezeiască, de vreme ce și voia lor și năravul cel rău este îndrăzneț, care-i înstrăinează pe cei îndrăzneți ce fac de capul lor și precum le place lor cu bunătățile veacului viitor.

Marginal: Cel ce strică Scriptura dumnezeiască, groaznic blestem își pune asupra sa.

Pentru a nu pătimi blestemul de aceia ni le spune nouă acestea celor ce auzim, ca nici să nu adăugăm, nici să nu scădem ceva, ci precum este ea Scriptura cea dumnezeiască, așa să o socotim că este mai vrednică de crezut și mai cinstită decît învățăturile aticești (grecești). Pentru că în cele multe se află cele ce nu sînt după pravilă și după adevărul legii, ci se lasă în credința scornitorilor de noutăți a scriitorilor acelora. Cîtă deosebire este între cele ce sînt la noi și cele ce sînt la slăviții aceia, nu ne putem dumiri, nici mintea nu poate să le cuprindă, că mi se pare că mai mult este decît deosebirea între întuneric și lumină.

Marginal: Multă deosebire este între scriitorii cei de afară și între teologii Bisericii.

Versetele: 20, 21

„Cel care mărturisește acestea zice: Da, vin curînd. — Amin! Vino Doamne Iisuse! — 21. Harul Domnului Iisus Hristos, cu voi cu toți. Amin!“.

Tîlcuire:

„Cel care mărturisește acestea“, zic eu (Ioan) la tine viața voi veni și Tu însuși vino, Doamne!

Marginal: Eu, zice sfîntul după față.

Sau și în alt chip, după fața lui Hristos s-a zis aceasta, cela ce mărturisește de aceasta, adică cu cel ce împreună mărturisesc, voi veni curînd.

Marginal: Sau după fața Sa zice Iisus Hristos cel ce mărturisește, Eu adică Hristos, Cel ce mărturisesc, voi veni, căci le este dorită sfinților venirea lui Hristos.

Iar după fața Apostolului urmează aceasta, adică: „Vino, Doamne Iisuse“ că dorită le este sfinților venirea lui Hristos, că va da plată multă din belșug de prisosit.

De unde și această carte sfîntă și de Dumnezeu insuflată, înseamnă pe cititori spre sfîrșitul și odihna cea fericită. Amin.

**COMENTAR EXTRAS
LA CARTEA APOCALIPSEI
A SFÎNTULUI AMBROZIE
EPISCOPUL MILANULUI
ITALIA — (340-397)**

**Traducere din limba latină,
Colecția Migne, Seria Latină,
de la pag. 846 la 1058.**

**de diacon Gheorghe Băbuț,
nemonah, păcătosul.**

VIAȚA SFÎNTULUI AMBROZIE EPISCOPUL MILANULUI

Bunătatea, blîndețea, iubirea, vor face totdeauna pe un sfînt episcop să intre în vederile aproapelui, cînd este vorba de lucruri indiferente; dar dac a este vorba de a se opune r ului, va asculta numai de glasul datoriei înarmîndu-se cu mare curaj. Sfîntul Ambrozie a fost un model de t arie și nici un păstor al Bisericii n-a dus-o aș  departe ca el de la apostoli. Tatăl său anume Ambrozie, era prefect pretoriului Galiei și jurisdicția sa cuprindea mai toată partea apuseană a Europei. El născu trei copii: Marcelina, Satir și Ambrozie, care s-a născut pe la anul 340.

Paulin spune, că ceia ce s-a zis de Platon, se poate zice de Ambrozie, c nd era copil. Încă din pruncie pierdu pe tatăl său și mama sa se duse la Roma, unde se îngrijea serios de educația copiilor. Ambrozie a făcut progrese însemnate și fu îndemnat la evlavie de exemplul mamei, surorii sale și altor fecioare creștine, cu care viețuia în aceeași casă.

Cunosc nd binișor limba greacă se deprindea la poezie și la oratorie. Însoțit de fratele său Satir, trecu de la Roma la Milan, care era scaunul pretoriului. Scrierile sale ce ne-au rămas, arată cu c t foc se apleca la artele frumoase. Termin ndu-și studiile își făcu reputație însemnată. Persoanele cele mai însemnate ale imperiului căutau prietenia lui. Din numărul lor fu Ariciu Prob și Simaca, Ambrozie pled  c teva cauze la curte cu at ta succes, că fu numit asesor prefectorial. După aceia Guvernator al Liguriei și Emiliei. Despărțindu-se de el prefectul Prob, îi zise: „Du-te și lucrează mai mult ca un episcop, dec t ca judecător“. Credincios sfatului acestuia, care se potrivea și cu caracterul său, se distinse prin probitate, veghere și bunătate.

Axentie, arian furios, care uzurpase scaunul Milanului după exilul Sf. Dionisie, muri în anul 374. În timp de 20 de ani persecută pe creștini cu violență și răutate.

C nd fu vorba de a alege pe un nou episcop, orașul se împărți în două: unii cereau un arian, alții un ortodox. Fr m ntarea spiritelor făcea de temut o tulburare. Ambrozie ca s-o previe se duse la Biserica unde se ținea adunarea: făcu o cuv ntare plină de înțelepciune și de moderație, în care îi sfătuia pe cei ce compuneau adunarea, să treacă la alegere într-un spirit pașnic și fără zgomot. Pe c nd vorbea astfel, un copil strigă: „Ambrozie episcop“. Zgo-

motul îndată încetă, ortodocșii și arienii se mirară și proclamară în unanimitate pe Guvernator Episcop al Milanului.

Alegerea aceasta, la care nu se aștepta nimeni, surprinse pe Ambrozie. Întrebuință toate mijloacele posibile, ca să scape; dar poporul și preoții rămaseră în alegerea lor. Ambrozie ieși din oraș pe timpul nopții, cu scop de a se duce la Pavia, dar rătăcind toată noaptea, a doua zi dimineța se afla la porțile Milanului. Aflindu-se de aceasta i se dădu o pază și i s-a spus împăratului de tot ce s-a petrecut, pentru că consimțământul lui era necesar spre a ridica la episcopat un slujitor atașat serviciului său.

Ambrozie scrise din partea sa lui Valentinian ca să-l roage, să nu consimtă la alegerea sa. Împăratul răspunse poporului și clerului că vede cu plăcere, că s-a crezut vrednic de episcopat acel ales de el să-l administreze și să-l judece. În același timp porunci vicarului său Guvernatorului Italiei, să vegheze ca alegerea să fie îndeplinită. Ambrozie fugi și se ascunse în casa lui Leontie unul din senatorii ce purta titlul Clarisimi; dar vicarul publicînd un ordin sever contra celor ce ascundeau pe sfînt, sau care cunoscînd locul retragerii sale, nu l-ar descoperi. Leontie declară unde se afla. Ambrozie se văzu deci în imposibilitatea de a se împotrivi mai mult; dar arată, că este oprit de canoane a primi în cler pe un catehumen. I se răspunse, că Biserica poate în cazuri extraordinare să dispenseze de observarea Canoanelor. Astfel după ce primi botezul și pe rînd toate treptele ierarhice, a fost hirotonit episcop la 7 Decembrie 374. Era în vîrstă de 34 de ani.

Cînd a fost așezat în scaunul episcopal nu se privi ca un om din lumea aceasta; și spre a rupe toate legăturile care-l țineau, împărți ceia ce avea aur și argint Bisericii și săracilor; asemenea făcu și cu moșiile, oprindu-și ceva pentru întreținerea surorii sale Marcellina. Rugă pe fratele său Satir să poarte grijă de ea, pentru ca să se poată ruga în liniște și să se ocupe cu grijile episcopale. Se lepădă de lume așa de mult, că nu mai era ispitit de bogății și de onoruri.

Cîtva timp după hirotonia sa se plînsese lui Valentinian contra unor judecători și magistrați, dar epistola sa era în termeni cam aspri. Împăratul răspunse: „De mult cunosc libertatea cu care te exprimi. Dar am consimțit la hirotonia ta. Urmează a da păcatelor noastre doctoria prescrisă de legea lui Dumnezeu“. Ambrozie primi o epistolă din partea Sf. Vasile prin care felicita biserica pentru alegerea sa și-l îndemna a se lupta contra arienilor.

Sf. Ambrozie începu a citi Sfînta Scriptură cu autorii bisericesti, mai ales Origen și Sf. Vasile sub conducerea lui Simplician, care-i și urmă în scaun.

Cu toată silința ce-și dădea la studiu, încă de la începutul episcopatului său, se arăta zelos întru învățarea poporului. Curăți eparhia sa de aluatul arienilor, așa că în 385, nimeni nu mai era infectat de erezia aceasta la Milan, afară de un mic număr de goți, și câteva persoane alipite de familia imperială. Învățăturile sale erau bine primite din cauza sfințeniei, a zelului pastoral și ajunării sale (nemîncare). Punea masa numai Sîmbăta și Dumineca, mare parte din zi și noapte se ruga, și pe fiecare zi aducea jertfa cea fără de Sînge (Sf. Liturghie), pentru poporul său. Nevoile turmei îl preocupau mai mult decît toate. Petrecerile erau necunoscut de el și nu-și permitea altă recreație, decît aceea ce provenea din deosebirea ocupațiilor sale. Ușura pe săraci și mîngîia pe cei bolnavi, asculta pe toți cu bunătate și dragoste, așa că tot poporul se minuna de el și-l iubea. Se făcu o lege a nu se amesteca în afacerile temporale și a nu mijloci la curte pentru nimic. Dar plin de compătimire cum era, se îndura de cei condamnați. Plîngea cu cei întristați și se bucura cu cei veseli. Cuvîntările sale erau așa de plăcute, că veneau din toate părțile să-l asculte. Abia trecuse doi ani de la hirotonie și sora sa Marcellina îl rugă să pună pe hîrtie ceea ce spusese în Biserică. Astfel compuse el cele 3 cărți Despre fecioare (377). Lucrarea este admirabilă pentru eleganța ei și plină de ungere. În cele două cărți arată înălțimea fecioriei și foloasele ei duhovnicești.

Autorul insistă asupra virtuților Sfintei Fecioare Maria pe care o propune ca model celor ce au îmbrățișat starea aceasta. Laudă pe Sfinta Agnes și Tecla. În cartea a treia vorbește despre datoria fecioarelor: le spune să nu bea vin, să nu primească vizite și să zăbovească la rugăciune și meditare, citind Psalmi seara și dimineața, începînd cu Simbolul, care era prescurtarea și sigiliul credinței noastre. Voește ca fecioarele să trăiască în stare de tristeță, care lucrează mîntuirea. Sfîntul ne spune că la Bologna erau douăzeci de fecioare, care se țineau de lucrul mîinilor și le mai rămînea și pentru săraci. Sora sa Marcellina deși călugărită trăia în familie la Roma, cum făceau și altele la Roma pe vremea aceea. În Biserică aveau un loc deosebit, iar pe zidurile Bisericii erau scrise părți din Scriptură pentru învățatura lor.

Sfîntul Ambrozie scrisese un Tratat pentru văduve, sfătuindu-le să păzească curăția.

Cartea lui Ambrozie despre Instituția unei Fecioare, îl combate pe Bonos, care reînnoia greșala lui Elvidius, care zicea că, Maica Domnului n-a fost pururea Fecioară. Autorul arată datele unei fecioare, zicînd că singurătatea, tăcerea, umilința și rugăciunea sînt scăparea lor. Descrie ceremoniile întrebuintate. Fecioara venea la treptele Altarului și făcea profesiunea sa înaintea

poporului; episcopul după învățăturile cuvenite, îi dădea vâlul care o distingea de alte fecioare, dar nu le tăia părul ca la preoți și călugări. În fine, roagă pe mirele ceresc să ia parte la nunta spirituală și să primească mireasa care se jertfește lui din toată inima.

Împăratul Valentinian I, care locuia și la Milan muri în Panonia la 17 Noiembrie 375 în vîrstă de 55 de ani. El și-a asociat la imperiu pe Grațian, fiul mai mare, care-l avea de la prima soție Severa. Valentinian fratele lui Grațian se găsea cu mama sa Iustina în marginea Panoniei. Armata tatălui său îl proclamă împărat deși avea numai patru ani. Grațian confirmă această demnitate și promise a-i ținea loc de părinte cedîndu-i Italia, Africa, Iliria, dar își rezervă administrația generală, pînă ce Valentinian va fi în stare să administreze singur.

Fritigern, regele Goților năvălind în pămîntul romanilor, în Tracia și Panonia, Grațian voi să treacă în Orient cu o armată, spre a ajuta pe Valens, unchiul său; dar se hotărî în același timp a se păzi de cursele arienilor, a căror protector era Valens. În vederea aceasta l-a rugat pe Sf. Ambrozie, pentru care avea o deosebită stimă, să-i dea scris oarecare învățături contra arienilor. Sfîntul compuse în 377, Tratatul său de credință lui Grațian despre Treime. Se împarte în 5 cărți, din care cele trei de la urmă fură scrise în anul 379. Este o minunată combatere a arianismului. Autorul stabilește dogma cu destulă putere și soliditate și dă răspunsurile cele mai satisfăcătoare obiecțiunilor. Stilul cărților despre Sfîntul Duh este mai puțin concis și mai simplu. Sfîntul mai scrie o carte Despre Întrupare, spre a răspunde la unele obiecțiuni ale arienilor.

Valens muri în lupta contra Goților și se consideră ca o pedeapsă pentru persecuția ridicată contra ortodocșilor și mai ales pentru măcelul său făcut în Antiohia.

Prin moartea lui Valens, Grațian se făcu stăpîn peste imperiul din Orient. Fiindcă barbarii îl atacau din toate părțile, el le opuse pe viteazul Teodosie, care împreună cu tatăl său cîștigă victorii însemnate în Britania și în Africa. Grațian dădu purpura lui Teodosie și Sirmun la 16 Ianuarie 379, drept recunoștință că au învins pe Goți și-l declară coleg al său în guvernarea imperiului de Orient, dîndu-i în special Tracia și Iliria orientală cu capitala Tesalonic.

Goții făcură mai multe incursiuni prin Tracia și Iliria pînă la Alpi. Ambrozie răscumpără mulți creștini de la Goți și mai ales arieni, care la urmă se lepădară de erezia lor. În 379 muri fratele său Satir, lăsînd toată averea sa fratelui și surorii sale, cu rugămintea de a dispune de ea oricum vor voi. Ambrozie și Marcellina

le împărțiră la săraci. Sfântul ținu o predică la mormintul lui Satir și după 7 zile alta, în care vorbea Despre înviere.

În anul 381 Ambrozie ținu un sinod la Milan contra ereziei lui Apolinarie. Mai luă parte la un sinod la Aquilea, unde se condamnară arienii Paladie și Secundin. În anul următor luă parte la un sinod ținut la Roma unde a vindecat pe o paralică.

Murind Grațian la 25 august 383, Maxim luă purpura și voia să vie contra lui Valentinian II. Iustina mama sa trimise pe Ambrozie, care opri pe uzurpator în mersul său și încheie un tratat favorabil. Petrecînd iarna anului 384 la Treve, avu curajul de a nu comunica cu uzurpatorul Maxim îndemnîndu-l la pocăință. Păgînii din Roma încercară iarăși a restabili superstițiile lor. Ei aveau în frunte pe înțeleptul Simaca, care se bucura de mare cinste. În toamna anului 384, cerură de la Valentinian să restabilească altarul Victoriei și să dea veniturile vechi preoților și vestalelor.

Sfântul Ambrozie scrise două apologii către Valentinian. Nu numai că apăra religia creștină, dar se părea superior lui Simaca, care se considera primul orator al timpului său. Aceste două apologii fiind citite în consiliul împăratului, răspunse păgînilor, că nu le poate împlini cererea.

Împărăteasa Iustina se dădu pe față în favoarea arienilor, și ceru lui Ambrozie ca să le dea Biserica Porciană, ce era afară din cetate. Sfântul răspunse: „De mi s-ar cere averea mea, nu m-aș împotrivi, cu toate că este menită săracilor: dar nimeni n-are drept asupra casei Domnului. Voiți moșia mea, luați-o; de cereți corpul meu, sînt gata să vi-l dau; de aveți gîndul să mă omoriți nu mă împotrivesc; nu mă voi pune sub scutul poporului, nici nu voi alerga la picioarele altarelor, ci-mi voi jertfi viața pentru dînsesele“. Toată ziua o petrecu în Biserică și a doua zi de dimineață ducîndu-se o găsi înconjurată de soldați. El ținu o cuvîntare așa de pătrunzătoare despre răbdare, luînd ocazie de la cartea lui Iov ce se citea atunci, încît soldații se rugară împreună cu preoții. Afliindu-se de la curte aceasta, s-a trimis un ofițer care avea să-i spună că lucrează contra împăratului, ca un tiran. Ambrozie răspunse: „Maxim, care se plîngea că l-am oprit pe cale, cînd venea în Italia nu zice că sînt tiran față de Valentinian. Episcopii nu sînt tirani ci suferă din partea tiranilor“. Iustina nu vedea cu ochi buni alipirea poporului de Ambrozie și puse pe fiul său să facă o lege, care să autorizeze adunările religioase ale arienilor. Legea aceasta a fost publicată la 23 Ianuarie 386 și scrisă de Mercurin, care în calitate sa de episcop arian luă numele de Auxențiu II. Fiindcă era oprit sub pedeapsă de moarte de a tulbura adunările ereticilor, trebuia să se împiedice de a avea o biserică. Iustina reînnoi

cererea pentru a li se da Biserica porciană. Sfântul răspuse: „Nabot n-a voit să dea moștenirea părinților săi și eu să dau moștenirea lui Iisus Hristos? Ferească Dumnezeu să las eu moștenirea părinților mei, a lui Dionisie, care a murit în exil pentru apărarea credinței, a Sf. Eustoghiu Mărturisitorul, a Sf. Marcela și a tuturor sfinților episcopi înaintașii mei“. Dalmatie tribun și notar, veni din partea împăratului invitându-l să-și aleagă arbitrii care să cerceteze cauza în prezența împăratului, adăugînd că de nu va face aceasta, să se retragă și să lase locul lui Auxențiu. Ambrozie adunînd clerul și cîțiva episcopi ce se găseau la Milan în care zicea între altele și aceasta:

„Cine nu știe că episcopii sînt judecătorii împăraților, cînd e vorba de credință? Cum dar să judece împăratul pe episcopi? Voiți să aleg judecători laici, care să fie exilați sau condamnați la moarte, pentru că au apărut credința adevărată? Trebuie oare să-i expun la necazuri, sau chinuri? Persoana lui Ambrozie nu este atît de importantă pentru ca preoția să se necinstească din cauza lui. Viața unui om nu trebuie să se compare cu demnitatea tuturor episcopilor. Dacă este vorba de o conferință pentru credință, episcopii trebuie s-o ție. Așa s-au petrecut lucrurile sub Constantin, care-i lăsa pe episcopi de judecători ai învățaturii“.

Cînd i-a trimis răspuns împăratului, Ambrozie se afla în Biserică, apărut de popor. În curînd veniră soldații, care nu mai lăsașu pe nimeni să iasă. Sfântul ținu mai multe cuvîntări, între care și aceia: Că nu trebuie să se dea Bisericele. „Credeti voi că aș putea să vă părăsesc, ca să-mi scap viața? Din răspunsul meu ați văzut, că nu voi lăsa biserica, pentru că mă tem mai mult de Domnul lumii, decît de împăratul. De mă vor scoate cu sila din Biserică, vor lua corpul, dar sufletul nu se va despărți de ea. Dacă împăratul lucrează contra mea ca principe, voi ști să sufăr ca episcop. De ce dar vă tulburați? Nu vă părăsesc de bunăvoie, dar nu pot să mă împotrivesc violenței, pot să plîng, n-am altă armă contra soldaților și sabiei, episcopii n-au altă rezistență. Dar dacă este vorba să fug și să-mi părăsesc Biserica, nu mă voi face vinovat de asemenea lașitate, cu tot respectul ce-l am către împăratul. Pot să mă schingiuiască nu mă tem de relele ce mă amenință . . . Unde să mă duc? Peste tot voi afla plîngeri și lacrimi, pentru că s-a dat poruncă a alunga pe episcopii ortodocși, să omoare pe acei ce se vor împotrivi. Să ceară tribut și nu ne împotrivim: averile bisericii pot să contribuie la sarcinile statului. Voiește averile noastre, să le ia; nimeni nu se va împotrivi. Eu nu le dau, dar nici nu le refuz, contribuțiile poporului sînt suficiente pentru ajutorul săracilor. Ni se impută că dăm bani la săraci. Da, așa este. Ei mă apără cu rugăciunile lor. Orbii, șchiopii, bătrînii sînt

mai puternici decît vitejii luptători. Noi dăm Cezarului, ceia ce este al Cezarului, biserica este a lui Dumnezeu. Împăratul este în biserică, dar nu mai presus de biserică.“

Arienii îi imputau că învață greșeli prin imne. Pe timpul acestei persecuții sfântul îndemna poporul să cînte imne și antifoane compuse de el. Cît despre Psalmi, ei s-au cîntat totdeauna în Biserică. Se pare că Ambrozie a fost cel dintîi, care după exemplul răsăritenilor, puse să cînte două coruri alternative.

În mijlocul acestor tulburări avu o mare mîngîiere sufletească. Făcuse două Biserici și n-avea sfinte Moaște. Săpînd lîngă biserică, găsi moaștele sfinților Mucenici Ghervasie și Protasie. Cu ocazia aceasta s-au făcut mai multe minuni, ceea ce puse capăt persecuției în anul 386.

Maxim fiind recunoscut ca coleg de Valentinian și Teodosie, scrisese celui dintîi să nu mai persecute biserica. Poate că din cauza aceasta, Maxim voia să ocupe Italia. Împăratul văzîndu-se în pericol, trimise pe Ambrozie să-l îmblinzească. Acesta uitînd persecuțiile se duse, dar nu izbuti. Atunci Valentinian trimise pe Domin, care fu primit bine și asigurat că va trimite un corp de oștire, care să apere pe împăratul. Dar armata aceasta ocupă strătorile pînă ce veni Maxim și apoi porni contra lui Valentinian, care se afla la Tesalonic. Acesta alergă la ajutorul lui Teodosie, care și veni și se oferi a-i scăpa domnia dacă se va lăsa de arianism. Valentinian căindu-se pentru greșeala lui, Teodosie spre a-l încredința și mai mult de bunăvoința lui, luă în căsătorie pe Gala, sora împăratului și declară război lui Maxim în primăvara anului 388. Atacîndu-l cu multă prudență, îl învinse pe malurile Savei, cum și pe Marcellin fratele tiranului, la rîul Drava. După ce a trimis în Galia pe Arbogaste, general al barbarilor, care servea în armata sa uzurpatorul fiind prins, a fost decapitat în 28 iulie 388, după ce a domnit cinci ani.

Creștinii din Calinic în Mesopotamia, insultînd pe iudei într-o procesiune, le dărîmară templul. Împăratul ordonă să se pedepsească aspru episcopul și creștinii, zidind cu cheltuiala lor altă sinagogă. Judecata aceasta pătrunse de durere pe episcopii orientali; ei scriseră Sf. Ambrozie să intervie. Ambrozie scrisese împăratului, dar fără succes. În biserică ținu o cuvîntare, în care amenința că nu se va duce la Altar pînă nu va obține iertarea cerută. Teodosie se înduplecă în fine și-i iertă.

Venind o deputație din Roma, Teodosie intră în triumf alături de Valentinian. Era așa de iubit de popor, încît adesea ieșea singur. Cu toate încercările păgînilor în frunte cu Simaca, de a se restabili altarul victoriei și ceremoniile păgîne, Teodosie rămase neînduplecat. El se întoarse la Milan și încredințînd imperiul apu-

sean lui Valentinian îi dădu sfaturi cu adevărat părintești, pe care le păzi în toată viața, cinstind și pe Ambrozie ca pe un tată.

În Tesalonic făcîndu-se o tulburare, din cauza unui vizitiu de circ, ucise poporul, un număr mare de ofițeri și pe Buterie comandantul trupelor din Iliric. Împăratul auzind aceasta se umplu de mînie; dar după mijlocirea lui Ambrozie era gata să-i ierte, cînd vestitul Rufin împreună cu alți curteni, arătă împăratului pericolul în care se afla, dacă n-ar pedepsi aspru asemenea apucătură. Se trimise poruncă comandantului Iliricului de a ucide 7 mii de oameni în Tesalonic. Ordinul se execută cu cea mai mare barbarie, soldații găsind pe oameni în circ, uciseră tot ce le ieșea înainte. În timp de 3 ore pieriră 7 mii de oameni.

Scena aceasta pătrunse de durere pre Ambrozie și alți episcopi. Împăratul nu era atunci în Milan. Ambrozie plecă și el după ce-î scrie o scrisoare în care declara că, nu va putea primi darul său, nici să facă Sfînta Liturghie în prezența lui, pînă ce nu se va satisface dreptatea divină. Adăugă că respectă pe împăratul, dar trebuie mai întîi să iubească pe Dumnezeu.

Vrînd împăratul să intre în Biserică, Ambrozie ieșind înainte, îi zise: „Doamne, se pare că nu simți încă enormitatea măcelului săvîrșit din porunca ta. Strălucirea purperei nu trebuie să te împiedice a cunoaște slăbiciunea corpului acestuia acoperit așa de măreț. Ești zidit din aceiași humă ca și supușii tăi; numai unul este Domnul, Stăpînitorul lumii. Cu ce ochi vei privi tu templul Său? Cu ce picioare vei călca sanctuarul său? Îndrăzni-vei oare, rugîndu-te, să ridici aceste mîini mînjite de sîngele vărsat pe nedreptul? Retrage-te și să nu mai îngreuezi crima de care ești vinovat. Primește cu supunere jugul ce-ți impune Domnul; este aspru, dar bun pentru că dă vindecare sufletului“. Împăratul răspunse, că și David a greșit. Episcopul răspunse, că deoarece l-a imitat păcătuiind, să-l imite și în pocăință. Teodosie se supuse și primi pocăința canonică ce i se impuse. Se retrase în palatul său și au trecut 8 luni fără să meargă la Biserică. Apropiîndu-se sărbătoarea Nașterii, împăratul era foarte mîhnit; atunci Rufin îl mîngîie zicînd, că n-a făcut altceva decît a pedepsit pe vinovați. Împăratul vărsînd lacrimi zise: „Rufine, de ce cauți să mă amăgești? Cît de puțin cunoști tu pedeapsa pe care o simțesc eu! Plîng starea mea tristă. Biserica este deschisă cerșetorilor și sclavilor; dar porțile ei și prin urmare ale cerului, îmi sînt închise; căci Domnul a zis: „Orice veți lega pe pămînt, va fi legat și în ceruri!“ Să mă duc la episcop să vă dezlege, zise Rufin. Nu vei izbuti, răspunse împăratul. Cunosc dreptatea sentinței date în contra mea; știu că Ambrozie este neîmblînzit, cînd este vorba de datoria sa, și că nu va face nimic contra legii lui Dumnezeu, din respect pen-

tru maiestatea imperială. Aflase că el preferă să-și îplinească timpul de pocăință decît să zică cum că s-a grăbit. Rufin stăruind i s-a permis a se adresa la episcop. Îndată ce Ambrozie zări pe Rufin, îi zise. „Cum de îndrăznești să crezi una ca asta? Tu ai îndemnat la măcel și tu ceri iertare? Ești dezbrăcat de rușine și nu-ți amintești de crima cea mare ce s-a adus chipului lui Dumnezeu!“ Rufin îi răspunse că împăratul va veni îndată. „Dacă este așa, răspunse Ambrozie, declar că nu-l voi lăsa să intre în tinda Bisericii. Dacă va veni cu putere și va lucra ca un tiran, sînt gata să sufăr moarte. Singur mă voi pleca sabiei călăului“. Rufin văzîndu-l neîmblînzit, trimise la împăratul să-i spuie să nu iasă din palat, dar fiind pe cale, Teodosie zise: „Mă voi duce și voi primi înfruntarea ce o merit“. Episcopul fiind în sala de audiență, îl chemă și-l rugă să nu-i refuze dezlegarea. „Ce! Zise Ambrozie, vii aici în disprețul legilor sfinte a lui Dumnezeu?“

Respect, zise împăratul, nu voi călca regulele intrînd în vestibul, dar te rog să rupi legăturile acestea și să nu-mi închizi poarta pe care Dumnezeu a deschis-o tuturor credincioșilor. — Ce pocăință ai făcut după ce te-ai văzut vinovat de o asemenea crimă? — Tu trebuie să-mi spui ce să fac și să pui doctoria cuvenită boalei sufletului meu, iar eu trebuie să mă supun și să împlinesc ceea ce-mi vei porunci. Ambrozie îi porunci să se pună în biserică printre penitenți.

Sozomen ne spune, că Împăratul făcu o mărturisire publică și fiind plecat la pămînt zise cu profetul David: „Lipitus-a sufletul meu de pămînt, viază-mă după cuvîntul Tău“. (Ps. 118, 25). Înainte de a-i da dezlegare, Ambrozie îi impuse să facă o lege, care să suspende pe timp de 30 de zile executarea judecăților privitoare la viața și averea cetățenilor. Teodosie semnă legea și promise a o respecta. Teodoret mai istorisește un fapt întîmplat în biserică din Milan. Teodosie aducînd darul la Altar, rămase acolo. Ambrozie îl întrebă dacă mai voiește ceva. Teodosie răspunse că dorește să asiste la Sf. Liturghie și să se împărtășească. Arhidiaconul îi zise din partea episcopului: „Doamne, numai preoții au dreptul să fie în altar; trebuie să ieși și să fii în rîndul credincioșilor. Purpura face principii, nu preoți“. Împăratul răspunse că nu dorește să fie despărțit de credincioși, dar a crezut că poate să rămînă acolo. Cînd s-a întors la Constantinopol după ce a adus darul său, se retrase în rîndul credincioșilor. Patriarhul Nectarie îndată trimise și-l rugă să-și ia locul său obișnuit. „Cunosc acum deosebirea ce este între preoție și împărăție. Sînt înconjurat de lingușitori și numai un om am găsit, care să-mi spuie adevărul. Numai un episcop cunosc pe lume: este Ambrozie.

Arbogaste, comandantul oștilor din Galia, ucise pre Valentinian în 15 Mai 392 și puse în locu-i pe Eugenie, care-i era cu totul devotat. Acesta învățase retorica și se considera ca cel mai învățat. Zicea că este creștin dar nu-și îndeplinea datoriile. Ei se duseră în Italia și voiră să cîștige pre Ambrozie. Eugenie trimise ambasadori la Teodosie, dar acesta nici nu voi să audă și porni o armată puternică contra uzurpatorului pe care după mai multe lupte îl învinse. Apoi ducîndu-se la Aquilea se întilni cu Sfîntul Ambrozie. Amîndoi își făcură închinăciuni pînă la pămînt și se înțeleseră asupra mijloacelor de a restabili ortodoxia. După aceea se duse la Milan și simțind că i se apropie sfîrșitul, încredință pe cei doi fii ai săi lui Ambrozie și zise: „Iată adevărurile ce m-ai învățat și pe care m-am silit să le pun în practică. Tu le vei transmite familiei și vei învăța pe acești tineri împărați pe care ți-i recomand“. Teodosie muri în 17 Ianuarie și fu înmormîntat cu mare cinste în anul 395 în vîrstă de 50 de ani. Ambrozie făcu cuvîntarea funebră. Tot în anul acesta Ambrozie descoperi moaștele Sf. Nazarie și Chelsie, cu care ocazie se săvîrșiră mai multe minuni. Reputația sfîntului era așa de mare, că Perșii trimiseră doi deputați să-l întrebe asupra multor lucruri interesante. O zi întregă vorbi cu ei printr-un interpret și se întoarseră foarte mulțumiți.

Înainte de moarte îi veni o delegație de la Fritigila, regina Marcomanilor, care auzind de Ambrozie voia să primească botezul de la el împreună cu tot poporul său. Dar venind la Milan nu-l mai găsi în viață. În ziua morții avea mîinile ridicate cruciș și buzele sale mișcînd mereu, dădea a înțelege, că a murit rugîndu-se. Închise ochii în noaptea de Vineri spre Sîmbăta Mare (a Paștilor) în 4 aprilie 397, fiind în vîrstă de 57 de ani.

În cursul vieții sale a scris și un Comentar la Apocalipsă, din care redăm mai jos, nu în întregime, ci numai un extras din el, spre a putea vedea adîncimea minții și a rugăciunii Sfîntului Ambrozie, care îndemnat de Duhul Sfînt, pe cînd Biserica era una, scrie această frumoasă operă de interpretare a Apocalipsei arătînd că Apocalipsa este bucurie și nu este un fel de tragedie universală așa cum au obicei să comenteze unii.

Capitolul 1

Verset: 1

„Descoperirea lui Iisus Hristos pe care I-a dat-o Dumnezeu — ca să arate robilor Săi cele ce trebuie să se petreacă în curînd — iar El, prin trimiterea îngerului Său, a destăinuit-o robului Său Ioan.“

Tîlcuire:

Cuvîntul „Apocalipsa“ se interpretează prin arătare, descoperire. Această revelație I-a dat-o Tatăl, Fiului ca dar, căci s-a făcut om și prin însuși Fiul Său, vor cunoaște oamenii dumnezeirea cu care S-a înălțat. Că această carte nu este numai a viitorului, ci este istorisirea și a celor trecute și care s-au petrecut, că putem spune că aceasta singură a slujit ca să descopere viitorul Domnului nostru Iisus Hristos, că de bună seamă se văd cele prezente ca un vis, cele petrecute și auzite se fac ușor înțelese. Viitorul însă nu se poate vedea decît din învățăturile dumnezeieștilor Scripturi, sau se cunosc din revelație. Iar El prin trimiterea îngerului Său, i-a descoperit robului său Ioan. În acest loc așa înțeleg eu: Domnul nostru Iisus Hristos a trimis pe îngerul Său și prin aceasta i-a descoperit robului său Ioan, ceea ce va urma să fie.

Verset: 2

„Care a mărturisit cuvîntul lui Dumnezeu și mărturia lui Iisus Hristos, toate cîte a văzut“.

Tîlcuire:

Acest loc ne arată că nu un alt Ioan, ci acelaia ce a scris și Evanghelia, care și la Cină s-a plecat pe pieptul Domnului, în care erau așezate toate tezaurile științei și înțelepciunii ascunse (Col. 2, 3) din care a izvorît uriașa fîntînă a înțelepciunii, același Ioan este.

Eu am primit mărturia cuvîntului lui Dumnezeu cînd am spus: „La început era Cuvîntul . . .“ (Ioan 1, 1). Căci și în ceea ce urmează vorbește de același lucru și despre mărturia lui Iisus Hristos, toate cîte le-a văzut le-a arătat.

Această mărturie i se atribuie lui Iisus Hristos, pe care L-am văzut precum însuși a spus în Evanghelia. Căci Iisus a făcut multe minuni și mari semne în prezența ucenicilor Săi, care nu sînt scrise în cartea aceasta. Ci mărturia i-o atribuie lui Iisus Hristos pe care L-am văzut de bună seamă predicînd mulțimilor, toate cele ce se spun despre Iisus Hristos și despre minunile pe care le-am văzut istorisindu-le și în același fel scrise, pentru ca cei ce vor urma să poată prevedea viitorul.

Verset: 3

„Fericit este cel care citește și cei care ascultă (și păstrează) cuvîntul acestei proorocii și păstrează cele scrise în aceasta! Căci vremea este aproape“.

Tîlcuire:

Trei clase de fericiți pot să fie, căci două nu sînt, dacă a treia lipsește; că nu sînt fericiți cei ce citesc cuvîntul lui Dumnezeu sau îl ascultă dar nu-l păstrează, deși citesc și-l ascultă. Căci mulți sînt care citesc și ascultă prorociile că nimic nu-i folosește pe aceștia, care sînt prezenți cu trupul, dar cu mintea sînt absenți. Putem să-l compătimim pe profet: „Cu urechile veți auzi, dar nu veți înțelege și cu ochii veți vedea, dar nu veți pricepe“ (Is. 69). Căci nu sînt fericiți cei ce propovăduiesc Scriptura dumnezeiască din iubire față de lume, dar nu din dragoste pentru Dumnezeu. De aceea zice profetul: „Înțelepți spre a face rău, bine să facă însă n-au știut“ (Ier. IV. 4, 22; Lc.8, 14). Fericiți sînt cei care studiază această profeție a lui Dumnezeu și o ascultă, și o păstrează în minte. Acestea le păstrează în minte ca să umple lucrurile, acestea umplu lucrurile ca să obțină fericirea veșnică căci vremea este aproape. De bună seamă timpul judecății, căci dacă timpul de la venirea Domnului și pînă la sfîrșitul lumii ni-l pune în față și se arată a fi lung, însă în comparație cu primele timpuri este scurt.

Verset: 4

„Ioan, celor șapte Biserici, care sînt în Asia: Har vouă și pace de la Cel Care este și Cel Care era și Cel Care vine și de la cele șapte duhuri, care sînt înaintea scaunului Lui.“

Tîlcuire:

Prin cele șapte Biserici, desemnează o singură Biserică Universală, de bună seamă arătînd cele 7 daruri ale Duhului Sfînt, care sînt răspîndite în lume. Asia înseamnă „măreț“ din care a făcut și adus Hristos mulțime de creștini întărind Biserica Sa. Numărul 7 arată că sînt 7 biserici la care se referă cele scrise, precum 7 candelabre, 7 stele, 7 lămpi, 7 coarne ale Mielului, 7 ochi, 7 sigile, 7 îngeri cu trîmbițe de argint, 7 tunete, 7 îngeri cu jertfele.

Căci și dracul desemnează pe diavolul și fiara pe Antihrist, ca avînd 7 capete; la fel și fiara asupra căreia se vede stînd femeia cea desfrînată; se înțelege adversarul, toate acestea se disting în cele 7 viziuni:

— Prima: cele 7 epistole sînt destinate celor 7 biserici și celelalte pe care le conține;

— A doua: În ceea ce stă figura Bisericii în cer putem s-o vedem șezînd și deasupra neamului lui Hristos;

— A treia: Cartea Mielului și pecetea acesteia apar;

— A patra: Cei 7 îngeri cu cele 7 trîmbițe de argint;

— A cincea: 7 îngeri avînd cele 7 cupe ale mîniei;

— A șasea: **Învierea**;
— A șaptea: **Starea sfinților din Ierusalimul ceresc se arată coborînd.**

Verset: 5

„Și de la **Iisus Hristos, Martorul cel credincios, Cel întâi născut din morți, și Domnul împăraților pămîntului. Lui, care ne iubește și ne-a dezlegat pe noi din păcatele noastre prin sîngele Său**“.

Tilcuire:

Aici se arată toată **Treimea**, prin **Cel** ce era și este și care va veni, pe **Tatăl** îl arată. Era înainte de facerea lumii fiind fără de început, este după facerea lumii, stăpînind toate pe care le-a creat și conducîndu-le; și va veni cu **Fiul** și cu **Duhul Sfînt**, ca să împărătească cu **sfinții Săi** în **vecii vecilor**. Prin cele 7 **duhuri** se înțelege **Duhul Sfînt** acesta care este **septiform**. „Și de la **Iisus, Martorul cel credincios**“ care nu știe minți, care a promis și a ales **mila Sa** și a îndeplinit-o fără îndoială, căci cel ce va da un pahar de apă rece, nu-și va pierde plata sa, ale cărui cuvinte rămîn neschimbate și mai ușor este să treacă cerul și pămîntul în nimic, decît să se schimbe ceva din cele ce a făcut și a prezis. „**Cel întâi născut din morți**“ — fiind primul născut din rîndul morților, căci **Însuși** este primul și capul tuturor **aleșilor Săi**. — „**Stăpînul împăraților pămîntului**“, regii cei ce domnesc, prin regi îi înțelegem pe **apostoli** și **ceilalți sfinți** care au stăruit și s-au înălțat pînă la **înnoirea lumii**, prin pămînt se desemnează **Biserica**.

Verset: 6

„Și ne-a făcut pe noi împărăție — **preoți** lui **Dumnezeu** și **Tatălui Său** — **Lui** fie **slava** și **puterea**, în **vecii vecilor**. **Amin!**“.

Tilcuire:

„**Împărăția** lui **Dumnezeu**“ spun că e **Biserica** lui **Dumnezeu**, **împărăția** lui **Dumnezeu** făcută de **Dumnezeu** din **umanitatea** lui **Hristos-Dumnezeu** cînd a făcut-o **El Însuși** pe aceasta, în care s-au învrednicit să locuiască **Tatăl** și **Duhul Sfînt**. Căci cei desemnați prin regi sînt aceia și prin preoție: **preoții** sînt cei aleși de **Dumnezeu**, aceștia care sînt membri ai celui mai sublim **Preot**, despre care spune **Psalmistul**: „**Tu ești preot** în veac după rînduiala lui **Melchisedec**“ (**Ps. 54, 4**). Pot și alții să fie aleși ca **preoți** ai lui **Dumnezeu** de către **Dumnezeu**: aceia care **pretutindenii** și **întotdeauna** și în **cuvîntări**, îi aduc lui **Dumnezeu** ca și **ceilalți lucruri bune**, că zice **psalmistul**: „**Jertfa** lui **Dumnezeu**, e **duhul umilit**“ (**Ps. 50**). Este și **jertfa de laudă** pe care **Biserica Sfîntă** i-o oferă

zilnic lui Dumnezeu. Profetul spune: „Aduceți Domnului jertfă de laudă, jertfa de laudă Îmi place Mie“.

Verset: 7

„Iată, El vine cu norii și orice ochi îl va vedea și-L vor vedea și cei care L-au împuns și se vor jeli, din pricina Lui, toate semințiile pământului. Așa. Amin!“

Tilcuire:

În ce fel îl vor vedea pe Acesta toți, căci zice Sfânta Scriptură: „Păcătoșii să nu vadă mărirea lui Dumnezeu“? Va veni pe norii cerului la judecată, zice Scriptura (Evanghelia). Cei nedrepti îl vor vedea ca prin ceață, însă nu în ceea ce este Dumnezeu, dreptii însă Îl vor vedea în strălucire, și-L vor vedea în continuare și după sfârșitul lumii. Îl vor vedea iudeii necredincioși care L-au răstignit pe acesta. „Vor plinge toate neamurile“ se vor plinge pe sine, că au disprețuit poruncile Domnului, că dimpotrivă, bucuria în lume este scurtă și apoi vor dobîndi tristețea nesfîrșită (iadul). „Iată El vine cu norii“ se pot înțelege apostolii și ceilalți propoveduitori, și-L vor vedea ochii care L-au văzut încă în viață (Lc. 10, 23) și necredincioșii iudei vor avea ochi, însă nu de văzut pe Dumnezeu. Și cei ce L-au străpuns sînt cei ce L-au persecutat pe El și pe membrii Trupului Său, printre care se află și Apostolul Pavel. Prin toate neamurile pământului, semințiile, se înțeleg mulțimea neamurilor care s-au întors, care s-au depărtat de Hristos, care zilnic în Biserica lui Dumnezeu puteau să-și plîngă păcatele lor, de ar fi venit la Dumnezeu, ar fi rămas liberi și tari.

Verset: 8

„Eu sînt Alfa și Omega, zice Domnul Dumnezeu, Cel Care este, Cel Care era și Cel Care vine, Atotțiitorul“.

Tilcuire:

În termenul nostru Creator, Mîntuitorul este începutul, El este creatorul neamului omenesc și autorul mîntuirii, sfârșitul însă este sfârșitul legii, sfârșitul morții, al tuturor nedreptăților. De la El începe dreptatea: Cel ce este, Cel ce era și Cel ce vine. Este felul în care Biserica Sa împărățește în lume, care era înainte de formarea lumii rămînînd veșnică cu Tatăl; a venit spre judecată, ca să judece lumea cu dreptate.

Verset: 9

„Eu Ioan, fratele vostru și împreună cu voi părtăș la suferința și la împărăția și la răbdarea, care sînt întru Iisus, fost-am în insula ce se chiamă Patmos, pentru cuvîntul lui Dumnezeu și pentru mărturia lui Iisus“.

Tilcuire:

Ucenicul se numește frate, că sîntem răscumpărați cu sîngele Domnului nostru Iisus Hristos și sîntem născuți de o mamă: Biserica. Părtaș la persecuția lui Domițian care a tulburat Biserica, părtaș era la împărăție, fiind membru al Bisericii și însuși era ținut în insula Patmos, pentru iubirea lui Hristos.

Verset: 10

„Am fost în duh în zi de duminică și am auzit, în urma mea, glas mare de trâmbiță“.

Tilcuire:

„În duh“ a fost, că atîtea taine care au urmat nu le-a putut vedea cu ochii carnali, ci cu ochii spirituali. „Trupul omului nu înțelege ceea ce este Dumnezeu“. Duminica desemnează timpul evangheliei și despre care timp vorbește Apostolul. „Iată timpuri vrednice, iată ziua mîntuirii“ (II Cor. 6, 2), în care timp i se descopereau poporului tainele divine, și a auzit glas... Dumnezeu strigă în urma noastră și noi nu vrem să răspundem. Trîmbița slujește la chemarea la luptă, la fel și cuvintele noastre despre Dumnezeu ne chiamă la lupta contra diavolului ca să-l învingem și să-l biruim.

Verset: 11

„Care zicea: Ceea ce vezi scrie în carte și trimite celor șapte Biserici: la Efes și la Smirna și la Pergam și la Tiatira și la Sardes și la Filadelfia și la Laodiceea“.

Tilcuire:

Efes înseamnă „sfat“. Smirna „cîntarea aceloră“. Pergam „două coarne“ despărțite: binele și răul. Împărțirea coarnelor cînd discernem răul de bine. Cînd cădem în păcat ne aruncăm în întuneric, iar cînd facem binele sîntem în lumină. Tiatira înseamnă „iluminare“. Cînd ne iluminăm facem binele. Sardes — „Începutul frumuseții“; sfinții au înfrumusețat viața și au fost sălțați pînă la fericirea veșnică. Filadelfia „Care a salvat moștenirea Domnului“. Moștenirea Mea este Israel (Isaia 19, 25). Laodiceea înseamnă „poporul, neamul iubit de Dumnezeu“. Acest neam fiind mulțimea aleșilor, care este Biserica, care prin alungarea viciului și prin lucrarea virtuților se numește neamul iubit de Dumnezeu.

Verset: 12

„Și m-am întors să văd al cui este glasul care vorbea cu mine și, întorcîndu-mă, am văzut șapte sfeșnice de aur“.

Tilcuire:

Ne dă exemplu, ca noi să ne întoarcem la Dumnezeu care ne vorbește ca să auzim numele Bisericii. Pe mulți îi vedem părăsind lumea și prin viața contemplării câștigînd viața veșnică, însă cine știe asprimea vieții, cade subit (mort).

Verset: 13

„Și în mijlocul sfeșnicelor pe Cineva asemenea cu Fiul Omului, îmbrăcat în veșmînt lung pînă la picioare și încins pe sub sîn, cu un brîu de aur“.

Tilcuire:

7 candelă, 7 biserici; cele 7 biserici o arată pe una singură și universală. Aur arată sau persecuțiile care pe sfinți i-a trecut în veacul cel de sus, sau înțelepciunea care i-a luminat pe sfinți. În mijloc stătu Hristos: „Iată, Eu cu voi . . .“ (Mt. 28, 20).

Versetele: 14, 15, 16

„Capul Lui și părul Lui erau albe ca lîna albă și ca zăpada, și ochii Lui, ca para focului. — 15. Picioarele Lui erau asemenea aramei arse, iar glasul Lui era ca vuietul apelor mării. — 16. În mîna Lui cea dreaptă avea șapte stele; și din gura Lui ieșea o sabie ascuțită cu două tăișuri, iar fața Lui era ca soarele, cînd strălucește în puterea lui“.

Tilcuire:

Prin „cap“ legea se înțelege, prin „păr“ adevărul, care iese din cap, mulțimea acelor care au fost arătați prin lege o desemnează aici. Prin „flăcările focului“ îi arată pe cei ce i-a luminat Duhul Sfînt, spre a contempla tainele cerești. Prin „picioare“ arată pe apostoli și pe cei ce au crezut dintre iudei. Profetul zice: „Cît de frumoase sînt picioarele celui ce vestește pacea“ (Is. 3, 7). Prin vocile a multor ape desemnează mulțimea neamurilor, care vor alerga la credința în Hristos. Prin „sabie“ îi arată pe aleșii care sînt născuți la sfîrșitul lumii și se vor lupta împotriva lui Antihrist. Și care vor îndemna neamurile să se întoarcă la cultul lui Hristos, căci atunci îl vor adora pe Antihrist pe față ca pe un Dumnezeu, și vor fi întorși de la această rătăcire, aceștia sînt sabia. Prin „față“ arată Biserica, unirea va deveni desăvîrșită după înviere, căci atunci vor vedea pe Dumnezeu față către față. Dreptii față către față îl vor vedea pe Dumnezeu, „Atunci dreptii vor străluci ca soarele“ (Mt. 13, 43).

Verset: 17

„Și cînd L-am văzut, am căzut la picioarele Lui ca un mort. Și El a pus mîna dreaptă peste mine, zicînd: Nu te teme! Eu sînt Cel dintîi și Cel de pe urmă“.

Tîlcuire:

Fiecare sfînt vîzînd măreția lui Dumnezeu și cunoscînd micimea noastră, cade mort. L-a atins cu mîna: zice că i-a atins simțurile.

Verset: 18

„Și Cel Care sînt viu. Am fost mort, și iată, sînt viu, în vecii vecilor și am cheile morții și cheile iadului.“

Tîlcuire:

„Am fost mort și sînt viu“ aceasta este arătarea lui Hristos. Prin „chei“ înțelegem puterea Fiului lui Dumnezeu. Cheile morții și ale iadului le posedă și pe cel ce vrea îl slobozește de la osîndirea morții continue prin milă, și pe care vrea, cu aceeași osîndire grozavă prin dreapta judecată îl duce în iad.

Verset: 19

„Scrie, deci, cele ce ai văzut și cele ce sînt și cele ce au să fie după acestea“.

Tîlcuire:

Aici arată că nu este vorba numai de cele prezente și viitoare ci și de profețiile ce s-au împlinit.

Verset: 20

„Taina celor șapte stele, pe care le-ai văzut în dreapta Mea și a celor șapte sfeșnice de aur; cele șapte stele sînt îngerii celor șapte Biserici, iar sfeșnicele cele șapte sînt șapte Biserici“.

Tîlcuire:

Prin cei 7 îngeri cîrmuitori, trebuie să le înțelegem cele 7 Biserici. Prin cele 7 Biserici, una înțelegem; prin cei 7 cîrmuitori îi înțelegem pe toți cîrmuitorii bisericilor.

Capitolul 2

Verset: 1

„Scrie îngerului Bisericii din Efes: Acestea zice Cel Care ține cele șapte stele în dreapta Sa, Cel Care umblă în mijlocul celor șapte sfeșnice de aur“:

Tilcuire:

Prin „dreapta“ lui Dumnezeu, înțelegem puterea lui Dumnezeu. Episcopii, cei ce predică cuvîntul lui Dumnezeu și sfinții sînt ținuți în starea de vestitori ai cuvîntului lui Dumnezeu de către mîna lui Dumnezeu (In. 15, 14).

Verset: 2

„Știu faptele tale și osteneala ta și răbdarea ta și cum că nu poți suferi pe cei răi și ai cercat pe cei ce se zic pe sine apostoli și nu sînt și i-ai aflat mincinoși“.

Tilcuire:

Scriptura ne învață să tolerăm răul, și aleargă spre lauda care nu poate fi oprită de rău. Căci dacă ura se naște se va vedea de fapt în cele mai apropiate lucruri, dacă le va putea cuprinde. Dacă în tine este zelul lui Dumnezeu, de aleargă ochii tăi spre diferite întunecimi ale diavolului, dorind răul, oare mai poți vedea binele dorind răul, atunci te va cuprinde nu binele, ci răul. Adunarea ereticilor (sectari) trebuie s-o evite cît poate Păstorul Bisericii, ca nu cumva prin ocaziunea familiarității, veninul inimilor acelor simple să strice curăția sa. Aceștia ce-și zic apostoli, sînt osîndiți de Sfîntul Pavel (Mt. 7, 15) „Luați seama de falșii profeți, care vin la voi în veșminte de oaie“.

Versetele: 3, 4

„Stăruiești în răbdare și ai tras necazuri pentru numele Meu și nu te-ai lăsat prins de oboseală. — 4. Dar am împotriva ta faptul că de dragostea cea dintîi te-ai lepădat“.

Tilcuire:

„Lepădat de dragostea cea dintîi“ la începutul întoarcerii există o înfocare spre a-i sluji lui Dumnezeu, apoi se poate răci ca la Efes.

Verset: 5

„Drept aceea, adu-ți aminte de unde ai căzut și te pocăiește și fă faptele de mai înainte; iar de nu, vin curînd la tine și voi mișca sfeșnicul tău din locul lui, dacă nu te vei pocăi“.

Tilcuire:

Dacă ai pierdut dragostea ai pierdut pe Dumnezeu (Ioan, 4, 16). Prin candelabru înțelegem Biserica, de aceea pentru păcatul păstorilor, Biserica își va pierde locul său. Nu vor muri părinții pentru fii (Ierem. 31, 29—30). Prin „loc“ înțelegem plata păstorilor. Păstorii să se pocăiască.

Verset: 6

„Ai însă partea bună că urăști faptele nicolaiților, pe care le urăsc și Eu“.

Tîlcuire:

Urăște pe nicolaiți care sînt urîți de Dumnezeu.

Verset: 7

„Cine are urechi să audă ceea ce Duhul zice Bisericii: Celui care va birui îi voi da să mănînce din pomul vieții, care este în raiul lui Dumnezeu“.

Tîlcuire:

În Rai erau doi pomi: Pomul vieții și Pomul cunoștinței binelui și al răului. Cine mănîncă din primul nu mai moare, din al doilea trebuie să moară. Paradisul — Raiul, înseamnă Biserica — bunul adevăratei vieți; în mijlocul Paradisului este Hristos în mijlocul Bisericii Sale. Lemnul vieții binelui și al răului, înseamnă diavolul care nu alege între credincioși. Lemnul vieții aleșilor, lemnul științei binelui și răului „celor potrivnici“. Fructul pomului vieții dă viață celor aleși ca să trăiască în veci; cei ce păzesc poruncile evanghelice trăiesc în veci. Cei ce gustă din lemnul cunoașterii, ascultă sfaturile diavolului: plăceri, poftă, și primesc pedeapsa veșnică. Primii îngeri cunoșteau numai binele, cînd au cunoscut răul au ajuns diavoli.

Versetele: 8, 9

„Iar îngerului Bisericii din Smirna scrie-i: Acestea zice Cel dintîi și Cel de pe urmă, Cel Care a murit și a înviat: — 9. Știu necazul tău și sărăcia ta (tu însă ești bogat) și hula din partea celor care se zic pe sine Iudei și nu sînt, ci sinagogă a satanei“.

Tîlcuire:

Iudeii care-l hulesc pe Dumnezeu sînt ai satanei.

Versetele: 10, 11

„Nu te teme de cele ce ai să pătimești. Că iată diavolul va să arunce dintre voi în temniță, ca să fiți ispitiți, și veți avea necaz zece zile. Fii credincios pînă la moarte și îți voi da cununa vieții. — 11. Cine are urechi să audă ceea ce Duhul zice Bisericii: Cel care biruiește nu va fi vătămat de moartea cea de a doua“.

Tîlcuire:

Cununa vieții este mărirea cea veșnică.

Verset: 12

„Iar îngerului Bisericii din Pergam, scrie-i: Acestea zice Cel Care are sabia ascuțită de amîndouă părțile“.

Tîlcuire:

Sabia ascuțită de amîndouă părțile: una care s-a făcut prin potop, prin apă (potopul lui Noe) iar alta care se va face prin foc la sfîrșitul lumii.

Verset: 28

„Și-i voi da lui steaua cea de dimineață“ (Num. 24, 7).

Capitolul 3

Verset: 21

„Celui care biruiește îi voi da să șadă cu Mine pe scaunul Meu, precum și Eu am biruit și am șezut cu Tatăl Meu pe scaunul Lui“.

Tîlcuire:

„Celui care biruiește îi voi da“. Hristos l-a învins pe diavol, îl vor învinge și sfinții Lui; Hristos prin sine iar aceștia prin Hristos. A dat Dumnezeu Tatăl, Fiului puterea a doua ca om, ca să șadă pe tronul Lui. Și Iisus le va da sfinților puterea ca să șadă cu El pe tronul Lui. Fiul stă la dreapta Tatălui, sfinții stau nu la dreapta Fiului ci în scaunul Lui, așa le spune Domnul în evanghelie celor 12 Apostoli.

Capitolul 4

Verset: 1

„După acestea, m-am uitat și iată o ușă era deschisă în cer și glasul cel dintii — glasul ca de trâmbiță, pe care l-am auzit vorbind cu mine — mi-a zis: Suie-te aici și îți voi arăta cele ce trebuie să fie după acestea“.

Tîlcuire:

Prin „ușă“ se înțelege Hristos, care zice: „Eu sînt ușă“ (In. 10). Că ușă era deschisă arată că toți care doresc pot să vină la El, chiar de suferă multe necazuri, ușă milei sale nu le-o închide, că Însuși a spus în Evanghelie: „Veniți la Mine...“ (Mt. 2, 28). Prin care desemnează Biserica, căci toți cei ce intră pe ușă în

staulul oilor, înseamnă că intră în sfânta Biserică. Ce va însemna intrarea celor pe care-i cuprinde sfânta Biserică? Despre aceasta zice Domnul „Cine nu intră pe ușa . . . este fur“ (Ioan, 10, 1). Este vorba de cei ce s-au botezat, dar n-au păzit după ce au făgăduit, și n-au intrat pe ușa oilor, ci pe alături.

Glasul cel dintîi este ca de trîmbiță. Primul glas este al Vechiului Testament, iar eu îl înțeleg pe cel al lui Ioan Botezătorul despre care a scris: „Și, tu, pruncule, prooroc al Celui Preainalt te vei chema, că vei merge înaintea feței Domnului, ca să gătești căile Lui“ (Lc. 1, 76). Că însuși Ioan zice: „Eu sînt glasul celui ce strigă în pustie“ (In. 1, 23; Is. 40, 3). Căci chiar vocea pe care-o auzim zice: „Suie-te aici și îți voi arăta cele ce trebuie să fie după acestea!“ Aceasta îi este porunca dată pămîntului, celui pămîntesc și sufletului să se înalțe la cele cerești. În acest loc Ioan evanghelistul chiamă persoana celor care prin botezul lui Ioan au crezut în Hristos, căci Ioan le spunea ascultătorilor săi că nu este el Hristosul, ci altul care va veni apoi, zicînd: „Acela trebuie să crească și eu să mă micșorez“ (In. 3, 30). Și-ți voi arăta cele ce trebuie să fie după acestea — Dacă vei ieși din inima ta, aceasta este, dacă vei urma pe Hristos în credință, pe care eu îl arăt, și-ți va fi chiar El însuși învățător și o să poți cunoaște cu ușurință.

Verset: 2

„Îndată am fost în duh; și iată, un tron era în cer și pe tron ședea Cineva“.

Tîlcuire:

„Îndată am fost în duh“ aceasta este: dacă îl crezi pe Hristos de cap, cele carnale se fac spirituale. Prin cer se desemnează Biserica, scaunul adevărat este pus în cer, inimile sfinte sînt desemnate prin amintire, prin pomenirea lor în Biserică. Cel adevărat care ședea deasupra tronului și a fost văzut, este Dumnezeu, care locuiește în inimile sfinților Săi și șade cum zice Sf. Apostol: „Sfinții sînt templul lui Dumnezeu“ (1 Cor. 3, 17).

Verset: 3

„Și Cel Care ședea semăna la vedere cu piatra de iasp și de sardiu iar de jur împrejurul tronului era un curcubeu, cu înfățișarea smaraldului“.

Tîlcuire:

Iaspisul este de culoare verde, sardiul roșu (rubin). Prin culoarea verde a iaspisului, înțelegem Dumnezeirea Mîntuitorului nostru, prin roșeala sardiului se desemnează umanitatea lui Iisus.

Mîntuitorul conține în sine culoarea verde a iaspisului, căci prin Dumnezeire este egal cu Tatăl: roșeala sardiului, arată că avea natură umană perfectă, Dumnezeu desăvîrșit și om desăvîrșit, avînd suflet uman rațional și carne omenească (Sfîntul Atanasie). În jurul tronului era un curcubeu cu înfățișarea Ierusalimului. Curcubeul este semn pe cer (Fac. 9, 13). Jur împrejur este cerul pe care șade Dumnezeu, această Biserică pe care o cuprinde, căci mila Lui ne înconjoară, ne apără de dușmani și ne conduce; de dușmanii văzuți și nevăzuți: „Căci în El trăim, ne mișcăm și sîntem“ (Fapte 17, 28). Smaraldul este foarte verde, de culoarea cea mai frumoasă. Prin verdeața smaraldului se desemnează mila Domnului, care este atît de mare încît nu poate nici un om cu minte sănătoasă să o posede. Această milă a Domnului ne eliberează de moartea cea veșnică.

Verset: 4

„Și douăzeci și patru de scaune înconjurau tronul și pe scaune douăzeci și patru de bătrîni, șezînd, îmbrăcați în haine albe și purtînd pe capetele lor cununi de aur“.

Tîlcuire:

24 de bătrîni — patriarhii Vechiului Testament sînt desemnați, care stau pe 24 de scaune, căci dacă șed înseamnă că nu lucrează. Prin 24 de scaune — cele 24 de cărți ale Vechiului Testament, căci stau deasupra celor 24 de scaune. Sînt văzuți cei 24 de bătrîni care au lucrat și au parcurs această lume în citirea și meditația cărților divine pe care le-au avut. Biserica este tronul pe lingă care sînt puse cele 24 de scaune. În același fel procedează Biserica împotriva ereticilor și a păgînilor care vreau să distrugă credința în Hristos, iar dușmanii credinței au fost aruncați și respinși încă de atunci. Prin veșmintele albe înțelegem viața curată, iar prin cununi de aur, înțelegem faptele cele bune.

Verset: 5

„Și din tron ieșeau fulgere și glasuri și tunete; Și șapte făclii de foc ardeau înaintea tronului, care sînt cele șapte duhuri ale lui Dumnezeu“.

Tîlcuire:

Fulgerele, sînt minunile pe care le-a lucrat Dumnezeu prin Sfinții Săi, prin glasuri, arată propovăduirea, prin tunete — adevăratele suferințe ale focului gheenei, pe care sfinții propovăduitori le-au alungat prin iubire față de patria cerească, înlăturînd patimile, opunîndu-se pedepselor veșnice, care sînt pregătite celor necredincioși, căci prin blîndețe au trecut peste suferințe și patimi.

Înainte de tronul arde șapte lămpi: sînt cele 7 duhuri ale Domnului. Sînt cele 7 daruri ale Duhului Sfînt, pe care profetul Isaia le-a văzut revărsate prin Domnul și se vor arăta „Și va fi peste acesta Duhul Domnului, Duhul înțelepciunii, Duhului Sfatului și al Puterii, Duhul Științei și al evlaviei“ (Is. 2, 22). Aceste 7 lămpi sînt cele 7 daruri ale Duhului Sfînt înaintea scaunului, arată că în Biserica Sa ard, și spunînd că ard, arată că fără lumina Harului virtuților, nu putem în noaptea acestei lumi să ajungem la calea vieții, care duce la patria cerească. Prin Hristos s-au revărsat aceste 7 daruri ale Duhului Sfînt, umanității Acestuia îi aparțin tainele. Căci fără divinitatea Lui nu se poate cîștiga nimic. Căci chiar Iisus Hristos a coborît din fericirea aceia cerească, în care era egal cu Tatăl, S-a coborît pe pămînt ca să-l ridice pe om la prima demnitate și a vrut să fie numai cu puțin mai mic decît îngerii pe care El însuși i-a creat. N-a luat fără voința Sa aceste 7 daruri, coborîndu-se, ci a împlinit voia Tatălui, smerindu-se și învoindu-se pînă la moarte. S-a smerit pe Sine pînă la moarte pe Cruce (Filip. 2, 8).

Duhul înțelepciunii și al științei s-a coborît asupra Sa, numindu-se pe Sine Cuvîntul lui Dumnezeu. Duhul înțelegerii — cînd a fost sălășluirea tuturor virtuților „Iisus sporea cu înțelepciunea și cu vîrsta și cu harul, la Dumnezeu și la oameni“ (Lc. 2, 52).

Duhul sfatului: Hristos este sfătuitoarea noastră, El este sfatul prin care scăpăm de pedepsele veșnice și ne scapăm de pericolul veșnic. Acest Duh s-a descoperit cînd vorbește prin Evanghelie.

Duhul Puterii: cînd s-a luptat cu cel rău și l-a legat (Lc. 2, 21—22). Științele au în ele și răul și binele. Singura știință care coboară de la Hristos nu poate să aibă decît binele: „În El sînt ascunse toate bogățiile înțelepciunii și ale științei“ (Col. 2, 2—3).

Duhul evlaviei: Cine este atît de evlavios ca El, care n-a făcut nici un păcat (I Petru 2, 22). Cum s-a putut elibera de puterea morții Sale, dacă pentru neamul omenesc a fost lăsat să fie scuipat, lovit, legat de stîlp, flagelat și răstignit?

Verset: 6

„Și înaintea tronului, ca o mare de sticlă, asemenea cu cristalul. Iar în mijlocul tronului și împrejurul tronului patru ființe, pline de ochi dinainte și dinapoi“.

Tîlcuire:

În templul lui Solomon era o mare. Prin mare desemnează legea lui Moise unde era marea în care se spălau preoții și jertfele: prin mare înțeleg istoria, sticla — este inteligența morală. Prin cristal desemnează inteligența spirituală. Patru ființe: cei patru evangheliști și toți învățătorii Bisericii. „Stăteau în mijloc

și împrejur“ însemnează că învățătorii Bisericii păzesc poporul de dușmanii văzuți și nevăzuți cât le stă în putere. „Pline de ochi dinainte și dinapoi“. Ochi dinainte, în ziua judecății spre pedeapsa necredincioșilor, văzînd mărirea dreptilor. Ochi dinapoi, care au întărit, au urmat viața Părinților de demult și au stăruit să-i imite și au pus viața și învățăturile înaintea ascultătorilor și ei înșiși i-au imitat.

Verset: 7

„Și ființa cea dintîi era asemenea leului, a doua ființă asemenea vițelului, a treia ființă avea față ca de om, iar a patra ființă era asemenea vulturului care zboară“.

Tîlcuire:

Prin leu — Marcu; prin vițel — Luca; prin om — Matei; prin vultur — Ioan.

Marcu începe cu deșertul Sfîntului Ioan Botezătorul. Luca cu preoția iudeilor, Matei cu neamul lui Iisus Hristos, Ioan în adevăr începe cu dumnezeirea lui Hristos. Leul e regele animalelor; Iisus este regele oamenilor și al îngerilor.

Verset: 8

„Și cele patru ființe, avînd fiecare din ele cîte șase aripi, Sînt pline de ochi, de jur împrejur și pe dinăuntru, și odihnă nu au, ziua și noaptea zicînd: Sfînt, Sfînt, Sfînt, Domnul Dumnezeu, Atotîitorul, Cel Care era și Cel Care este și Cel Care vine“.

Tîlcuire:

Sfînții pe pămînt au suferit iar în cer îl laudă pe Dumnezeu. Mai bun este cel ce se roagă, decît cel ce este în lume și face bine fiind plin de păcate.

Versetele: 9, 10

„Iar cînd cele patru ființe dădeau slavă, cinste și mulțumită Celui Care șade pe tron, Celui Care este viu în vecii vecilor, — 10. Atunci cei douăzeci și patru de bătrîni cădeau înaintea Celui Care ședea pe scaun și se închinau Celui Care este viu în vecii vecilor, și aruncînd cununile lor înaintea tronului, ziceau:“.

Tîlcuire:

Sfînții auzind învățăturile evangheliei s-au smerit pe sine în contemplarea lui Dumnezeu și i s-au închinat. Aruncau cununile înaintea tronului, înseamnă că le recunoșteau ca fiind un dar de la Dumnezeu. „Cine se laudă în Domnul să se laude“ (2 Cor. 10, 17).

Verset: 11

„Vrednic ești, Doamne și Dumnezeu nostru, să primești slava și cinstea și puterea, căci Tu ai zidit toate lucrurile și prin voința Ta ele erau și s-au făcut“.

Tîlcuire:

Dacă îi dați lui Dumnezeu, de la El veți primi.

Capitolul 5

Verset: 1

„Am văzut apoi, în mîna dreaptă a Celui Care ședea pe tron, o carte scrisă înăuntru și pe din afară pecetluită cu șapte peceți“.

Tîlcuire:

Cartea scrisă pe dinăuntru și pecetluită pe dinafară este Vechiul Testament și Noul Testament. Noul Testament în cel Vechi se ascunde.

Verset: 2

„Și am văzut un înger puternic, care striga cu glas mare: Cine este vrednic să deschidă cartea și să desfacă pecețile ei?“.

Tîlcuire:

Îngerul sînt Patriarhii Vechiului Testament care predicau pe Hristos. Întrebarea îngerului însemnează dorința Sfinților să-l vadă pe Hristos în carne și să audă cuvintele Acestuia, Acela care știe toate tainele Vechiului Testament, descoperindu-se pe Sine: „Amin zic vouă, mulți profeți și regi au vrut să vadă ceea ce vedeți voi și n-au văzut“ (Lc. 10, 24).

Verset: 3

„Dar nimeni în cer, nici pe pămînt, nici sub pămînt nu putea să deschidă cartea, nici să se uite în ea“.

Tîlcuire:

Nici un înger din cer, nici un drept de pe pămînt, nici din cei ce sînt în iad și ar încerca.

Versetele: 4, 5

„Și plingeam cu amar că nimeni n-a fost găsit vrednic să deschidă cartea, nici să se uite în ea. — 5. Și unul dintre bătrîni mi-a zis: Nu plînge. Că iată, a biruit Leul din seminția lui Iuda, rădăcina lui David, ca să deschidă cartea și cele șapte peceți ale ei“.

Tîlcuire:

Leul din tribul lui Iuda este Hristos.

Verset: 6

„Atunci am văzut, la mijloc — între tron și cele patru ființe și bătrîni — stînd un Miel, ca junghiat, și Care avea șapte coarne și șapte ochi, care sînt cele șapte duhuri ale lui Dumnezeu, trimise în tot pămîntul“.

Tîlcuire:

Prin tron, cele 4 ființe și bătrînii — desemnează Biserica cu toate treptele ei. Mielul ca junghiat a trecut prin moarte.

Verset: 7

„Și a venit și a luat cartea, din dreapta Celui Care ședea pe tron“.

Tîlcuire:

Cel din dreapta este Hristos.

Verset: 8

„Și cînd a luat cartea, cele patru ființe și cei douăzeci și patru de bătrîni au căzut înaintea Mielului, avînd fiecare alăută și cupe de aur, pline cu tămîie, care sînt rugăciunile sfinților“.

Tîlcuire:

Alăutele — înfrînarea cărnii arată. Cupe cu tămîie sînt inimile sfinților pline de rugăciune.

Verset: 9

„Și cîntau o cîntare nouă, zicînd: Vrednic ești să iei cartea și să deschizi pecețile ei, căci ai fost înjunghiat și ai răscumpărat lui Dumnezeu, cu sîngele Tău, oameni din toată seminția și limba și poporul și neamul“.

Tîlcuire:

Poporul nou cînta cîntare nouă: cîntarea noilor cîntări este Evanghelia. Vrednic ești Doamne — aceasta i se adresează umanității Sale, căci divinitatea nu poate primi nimic, că le are pe toate totdeauna. Că ai fost mort. Aceasta arată că Biserica este formată în sine din toate neamurile.

Verset: 10

„Și i-ai făcut Dumnezeului nostru împărăție și preoți, și vor împărăți pe pămînt“.

Tîlcuire:

Dacă sfinții lui Dumnezeu sînt împărăția lui Dumnezeu, în ce fel se spune că Biserica este împărăția care se întinde peste tot pămîntul? Sfinții sînt lucrul lui Dumnezeu, sînt împărăția lui Dumnezeu, căci în ei împărățește Dumnezeu; și regi sînt că vor împărăți la Înviere. Chiar preoți îi numește, căci ei sînt pretutindeni și mereu în flăcările iubirii care nu se sting, prin străpungerea inimii și prin lucrurile pe care le aduc lui Dumnezeu (Ps. 50, 19).

Verset: 12

„Zicînd cu glas mare: Vrednic este Mielul cel înjunghiat ca să ia puterea și bogăția și înțelepciunea și tăria și cinstea și slava și binecuvîntarea“.

Tîlcuire:

Îngerii sînt puși să păzească Biserica lui Dumnezeu.

Verset: 13

„Și toată făptura care este în cer și pe pămînt și sub pămînt și în mare și toate cîte sînt în acestea le-am auzit, zicînd: Celui Care șade pe tron și Mielului fie binecuvîntarea și cinstea și slava și puterea în vecii vecilor!“

Tîlcuire:

Creatura din cer — îngerii; de pe pămînt — oamenii; de sub pămînt cei datori morții, cei din iad.

Capitolul 6

Versetele: 1, 2

„Și am văzut cînd Mielul a deschis pe cea dintîi din cele șapte peceti, și am auzit pe una din cele patru ființe, zicînd cu glas ca de tunet: Vino și vezi! — 2. Și m-am uitat și iată un cal alb și cel care călărea pe el avea un arc; și i s-a dat lui cunună și a pornit ca un biruitor, ca să biruiască.“

Tîlcuire:

Prin calul alb se arată dreptii dinainte de potop. Prin arc îi arată pe cei ce au fost omorîți, săgetați.

Versetele: 3, 4

„Cînd a deschis pecetea a doua, am auzit, zicînd, pe a doua ființă: Vino și vezi! — 4. Și a ieșit alt cal, roșu ca focul; și celui care călărea pe el i s-a dat să ia pacea de pe pămînt, ca oamenii să se junghie între ei; și o sabie mare i s-a dat“.

Tîlcuire:

Se vor separa dreptii de nedrepti.

Verset: 5

„Și cînd a deschis pecetea a treia, am auzit pe a treia ființă, zicînd: **Vino și vezi! Și m-am uitat și iată un cal negru și cel care călărea pe el avea un cîntar în mîna lui**“.

Tîlcuire:

Învățătorii legii — Calul negru, care învățau: ochi pentru ochi.

Verset: 6

„Și am auzit în mijlocul celor patru ființe, ca un glas care zicea: **Măsura de grîu un dinar, și trei măsuri de orz un dinar. Dar de untdelemn și de vin să nu te atingi**“.

Tîlcuire:

Cei ce înțeleg Vechiul Testament în chip spiritual sînt grîul, dinarul este Domnul, aceștia sînt vrednici să primească divanul vieții veșnice. Prin înfrînarea de vin înțelegem viața activă, prin untdelemn viața contemplativă. Pe aceștia zice, care Ți s-au dat Ție prin faptele vieții active și contemplative nu-i vei lăsa să vină la judecată.

Verset: 7

„Și cînd a deschis pecetea a patra, am auzit glasul ființei a patra, zicînd: **Vino și vezi!**“

Tîlcuire:

Se referă la profeții care au suferit pînă la venirea lui Hristos și pînă la înviere, care chiamă neamurile (Regi, 17, 34, 36). David simbolizează pe Hristos. Prin leu și prin urs înțelegem pe persecutorii bisericii. Prin leu, împărații și ceilalți principii ai pămîntului, prin urs pe iudeii care au persecutat biserica lui Dumnezeu.

Verset: 8

„Și m-am uitat și iată un cal galben vînat și numele celui care călărea pe el era moartea. Și iadul se ținea după el și li s-a dat lor puterea peste a patra parte a pămîntului, ca să ucidă cu sabie și cu foamete, și cu moarte și cu fiarele de pe pămînt“.

Tîlcuire:

Calul galben vînat este Antihrist. Prin cele patru părți ale pămîntului înțelegem pămîntul lui Israel.

Verset: 9

„Și cînd a deschis pecetea a cincea, am văzut sub jertfelnic, sufletele celor înjunghiați pentru cuvîntul lui Dumnezeu și pentru mărturia pe care au dat-o“.

Tîlcuire:

Pecetea a cincea, sub jertfelnic sufletele celor înjunghiați. Altarul este Hristos Dumnezeu; sufletele sfinților sînt sub altar, căci membrele sînt supuse capului, ca să fie unite; de aceea și sufletele sfinților sînt cuprinse în mărirea cerească, sînt subiectele mîntuirii lui Hristos, așa precum este legătura membrelor.

Versetele: 10, 11, 12

„Și strigau cu glas mare și ziceau: Pînă cînd, Stăpîne sfinte și adevărate, nu vei judeca și nu vei răzbuna sîngele nostru, față de cei care locuiesc pe pămînt. — 11. Și fiecăruia din ei i s-a dat cite un veșmînt alb și li s-a spus ca să stea în tihnă, încă puțină vreme, pînă cînd vor împlini numărul și cei împreună slujitori cu ei și frații lor, cei care aveau să fie omorîți ca și ei. — 12. Și m-am uitat cînd a deschis pecetea a șasea și s-a făcut cutremur mare, soarele s-a făcut negru ca un sac de păr și luna întregă s-a făcut ca sîngele“.

Tîlcuire:

Scriptura zice: „Nu vei răsplăti răul cu rău“ (Rom. 17, 17) iar în evanghelie: „Rugați-vă pentru vrăjmașii voștri“ (Mt. 5, 44). Ce este această strigare a sfinților în locașurile lor? Condamnarea celor ce au vărsat sîngele lor este; va fi în ziua judecății, aceleora ce au dorit să comită ucideri. Aceștia vor fi pedepsiți în ziua judecății Domnului, aceasta este dorința pedepselor Sale.

„Li s-au dat veșminte albe“ aceasta este mărirea sufletelor sfinților, căci acum numai sfinții Domnului poartă veșminte albe, care și-au chinuit trupul pe pămînt, ca să ajungă sufletul în mărirea și fericirea cea veșnică. Vor primi al doilea veșmînt, atunci după învierea sufletelor cînd li se va da mărirea cerească fără trup și trupurilor. „Să stea în tihnă pînă se va împlini numărul“. Sfinții doresc judecata lui Dumnezeu în care și trupurile lor vor primi plata osteneții, de aceea li se poruncește să mai aștepte un timp scurt, pînă ce se va împlini numărul celor aleși. Aici îi înțelegem pe toți martirii și sufletele dreptilor (Col. 3, 3). „Că sînteți morți și viața voastră este ascunsă cu Hristos (2 Tim. 3, 12) (Gal. 6, 14, 7). Eu m-am răstignit. Toți care vor să trăiască cucernic în Hristos vor fi prigoniți . . .“

Prin pămînt, în acest loc îi desemnează pe iudei, s-a făcut „cutremur mare“ cînd a fost distrus acest neam de către romani anul

70. Soarele îl desemnează pe același popor al iudeilor, Soarele s-a făcut negru ca un sac de păr, căci poporul iudeilor, care împotriva cunoașterii lui Dumnezeu și a păzirii Legii, a acoperit Soarele în lume, răspîndindu-se în lume între celelalte neamuri și s-au făcut nesuferiți tuturor oamenilor din cauza nedreptății lor. Sacul este acoperămîntul de pocăință și arată că sînt păcătoși. Soarele avea saci negri căci toate neamurile au fost năpădite de iudei. „Și luna întregă s-a făcut ca sîngele“ aceiași semnificație are și luna ca și soarele, arătînd de altfel sinagoga. Luna prevestind schimbarea singelui, ceea ce este a lor, că iudeii au vărsat sîngele lui Hristos și au vărsat sîngele sfinților Acestor.

Verset: 13

„Și stelele cerului au căzut pe pămînt, precum smochinul își leapădă smochinele sale verzi, cînd este zguduit de vijelie“.

Tîlcuire:

Prin stele desemnează pe mai marii preoților, cărturari și farisei. Smochinul este pămîntul lui Israil, mare adevăr, arborele acesta-i lepădat cu fructe fără rod, ca de un vînt puternic. Smochinul era bătut de vînt adesea și fructele inutile sînt aruncate jos, și pămîntul iudeilor a fost inundat de romani și neamul inutil și fără folos și de Dumnezeu urit l-a distrus, ca să rămînă cei credincioși. Stelele au căzut în număr mare pe pămînt, căci pe aceștia chiar doctrina legii, poporul i-a considerat ca pe niște stele și au primit aceiași pedeapsă ca și celelalte mulțimi.

Verset: 14

„Iar cerul s-a dat în lături, ca o carte de piele pe care o faci sul și toți munții și toate insulele s-au mișcat din locurile lor“.

Tîlcuire:

Prin cer se desemnează Vechiul Testament, căci a apărut adevărul, care l-a eliberat pe acesta, căci însăși Scriptura l-a ascuns prin intuiție, închipuire. Cartea sînt faptele iudeilor, care prin înțelegerea spirituală a V. T. îl arată pe Hristos, cine poate să înțeleagă... Cerul acesta se strînge liber, căci V. T. îi părăsește pe iudei și trece la neamuri. „Și toți munții și toate insulele s-au mișcat de la locul lor“. Și chiar pămîntul iudeilor a devenit întunecos. Prin munți îi înțelegem pe cei din cetăți, prin insule pe cei ce locuiesc în cîmp. Cei ce s-au mutat din loc, au fost cei omoriți sau duși în captivitate.

Versetetele: 15, 16, 17

„Atunci împărații pământului și domnii și căpeteniile și bogății și cei puternici și toți robii și toți slobozii s-au ascuns în peșteri și în stîncile munților. — 16. Strigînd munților și stîncilor: Cădeți peste noi și ne ascundeți pe noi de fața Celui Care șade pe tron și de mînia Mielului. — 17. Că a venit ziua cea mare a miniei Lor, și cine are putere ca să stea pe loc?“

Tîlcuire:

Prin regi, principii și tribuni, îi înțelegem pe cei ce conduc neamurile, pe bogați și puternici, robi și sclavi. Slobozi — înțelegem cealaltă mulțime. „S-au ascuns în crăpăturile pământului“ descrie căderea Ierusalimului (anul 70). Iosif Flaviu o descrie în cartea „Despre războiul iudaic“. S-au ascuns toți din cauza foamei, fricii și mizeriei ce era. Se vor ascunde de fața lui Hristos Dumnezeu, căci și Domnul pe cînd pătimea le-a zis femeilor ce-l plîngeau: „Fiice ale Ierusalimului nu mă plîngeți pe Mine“. Dacă lemnul cel verde le strigă celor cu adevărat uscate și le zice: Dacă pe mine care sînt lemn după umanitate, însă verde după dumnezeire, aceasta este: Dumnezeu și Om, aceasta mi-o faceți, atunci acelora ce sînt lemne uscate și fără de verdeață „ce le va fi?“

Capitolul 7

Verset: 1

„După aceasta, văzut-am patru îngeri, stînd la cele patru unghiuri ale pământului și ținînd cele patru vînturi ale lui, ca să nu sufle vînt pe pămînt, nici peste mare, nici peste vreun copac“.

Tîlcuire:

Arată că Biserica se va aduna din cele patru unghiuri ale pământului. Prin cei 4 îngeri desemnează 4 împărați: al Siriei, al Perșilor, al Macedonenilor și al Romanilor. Căci cele patru vor trece sub cea a romanilor. Prin cei 4 îngeri, cei 4 soli romani se înțeleg, care își vor cîștiga cele 4 regate. Prin cei patru îngeri toate neamurile le arată.

Prin vînturi se pun norii în mișcare, care udă fața pământului spre roadă. Prin cei 4 îngeri care țin cele 4 vînturi se desemnează romanii care vor stăpîni pămîntul și vor răspîndi groază și moarte și vor omori și vor face să se așeze liniștea tuturor oamenilor.

Verset: 2

„Am văzut, apoi, alt înger care se ridica de la răsăritul soarelui și avea pecetea Viului Dumnezeu. Îngerul a strigat cu glas

puternic către cei patru îngeri; cărora li s-a dat să vatăme pământul și marea“.

Tilcuire:

Acest înger Hristos este, despre care este scris: „Vouă care vă țineți de Mine vă va răsări Soarele dreptății“ (Maleahi 4, 2). De la răsărit a venit soarele Hristos, care nu s-a născut din carne omenească, ci din carnea Fecioarei a fost născut. Semnul adevăratului Dumnezeu este divinitatea, căci S-a așezat în carne având semnul viului Dumnezeu, căci chiar faptele Sale l-au arătat ca Fiu Unic al lui Dumnezeu „Căci lucrurile pe care le fac Eu . . .“ (In. 10, 25).

Verset: 3

„Zicînd: Nu vătămați pământul, nici marea, nici copacii, pînă ce nu vom pecetlui, pe frunte, pe robii Dumnezeului nostru“.

Tilcuire:

Strigarea lui Dumnezeu s-a făcut, căci înainte de venirea Sa, romanii au cucerit tot neamul omenesc și s-a făcut pace prin toate orașele lumii: „Răsări-va în zilele lui pacea și dreptatea, cît va fi luna“ (Ps. 71, 7), pînă cînd se va sparge sămînța credinței prin toate neamurile, și cei ce se vor pecetlui cu semnul credinței, sînt cei ce au fost orînduiți pentru viața veșnică.

Verset: 4

„Și am auzit numărul celor pecetluiți: o sută patruzeci și patru de mii de pecetluiți, din toate semințiile fiilor lui Israel“.

Tilcuire:

Prin cei 144 000 desemnează prezența Bisericii prin cei aleși. Toți cei ce au păzit credința apostolilor și i-au imitat vor fi așezați în acest loc. Cîți vor fi cei care vor crede dintre neamuri, dacă dintre iudei sînt 144 000? În numărul celor 12 seminții ale lui Israel se înțeleg toți aleșii.

Versetele: 5, 6, 7, 8

„Din seminția lui Iuda, douăsprezece mii de pecetluiți; din seminția lui Ruben, douăsprezece mii; din seminția lui Gad, douăsprezece mii. — 6. Din seminția lui Așer, douăsprezece mii; din seminția lui Neftali, douăsprezece mii; din seminția lui Manase, douăsprezece mii; — 7. Din seminția lui Simeon, douăsprezece mii; din seminția lui Levi, douăsprezece mii; din seminția lui Isahar, douăsprezece mii. — 8. Din seminția lui Zabulon, douăsprezece mii; din seminția lui Iosif, douăsprezece mii; din seminția lui Veniamin douăsprezece mii de pecetluiți“.

Tilcuire:

Iuda este prima seminție, Veniamin le este tuturor superior.

Versetetele: 9, 10

„După acestea, m-am uitat și iată mulțime multă, pe care nimeni nu putea s-o numere, din tot neamul și semințiile și popoarele și limbile, stînd înaintea tronului și înaintea Mielului, îmbrăcată în veșminte albe și avînd în mînă ramuri de finic. — 10. Și mulțimea striga cu glas mare, zicînd: Mintuirea este de la Dumnezeu nostru, Care șade pe tron, și de la Mielul“.

Tilcuire:

Mulțimea din fața tronului sînt cei aleși, care au lucrat numai în Biserică în timpul vieții. Prin hainele albe arată curăția sufletelor, iar prin ramurile de finic, că sînt biruitori; sînt martirii și aleșii, care în lume au luptat împotriva dușmanilor văzuți și nevăzuți, și rămînînd nevătămați au primit împărăția cerurilor. Mintuirea este de la Dumnezeu; sfinții lui Dumnezeu nu se opresc de a-l lăuda pe Dumnezeu; nu este mare lucru a-l lăuda pe Dumnezeu pe cît le este sfinților de dulce a-l vedea pe Dumnezeu, că îl și laudă pe Dumnezeu.

Versetetele: 11, 12

„Și toți îngerii stăteau împrejurul tronului bătrînilor și al celor patru ființe și au căzut înaintea tronului, pe fețele lor, și s-au închinat lui Dumnezeu, — 12. Zicînd: Amin! Binecuvîntarea și slava și înțelepciunea și mulțumirea și cinstea și puterea și tăria — Dumnezeului nostru, în vecii vecilor. Amin!“

Tilcuire:

Îngerii aceștia nu pot fi numărați și se spune că stau în jurul tronului. Putem să-i înțelegem aici pe îngerii superiori. Îi înțelegem pe aceia care sînt rînduiți în lume la diferite slujiri, însă pe cei fără număr îi înțelegem pe aceia care vorbesc cu Dumnezeu în cer. Aceasta arată că Dumnezeu ține lumea sub conducerea Sa, dacă și îngerii aceia se întrețin cu Dumnezeu.

Versetetele: 13, 14

„Iar unul dintre bătrîni a deschis gura și mi-a zis: Aceștia care sînt îmbrăcați în veșminte albe, cine sînt și de unde au venit? — 14. Zis-am către el: Doamne, Tu știi. El mi-a răspuns: Aceștia sînt cei care vin din strîmtoarea cea mare și și-au spălat veșmintele lor și le-au făcut albe în sîngele Mielului“.

A întreba și a învăța, prin Bătrâni se arată învățătura Bisericii, iar prin Ioan înțelegem ascultătorul adevărat. Mințile acestora sînt îndreptate spre iubirea patriei cerești și mi-a zis: „Aceștia sînt cei care vin din strîmtorare . . . “ Aceasta arată că cei aleși și cei ce au lucrat în viață trebuie să sufere pentru a putea ajunge în patria cerească în viața cerească și pentru a rămîne cu Dumnezeu. „Și-au spălat veșmintele lor“ adică sufletele lor în această viață de toate păcatele ce îi înconjura. Prima dată prin Botez, apoi prin pocăință (Spovedanie) adevărată și cu lacrimi, prin facerea milosteniei și prin celelalte lucruri bune. Ba chiar în sîngele Mielului s-au albit, căci sufletele sfinților care înainte erau negre de păcate fără de voie, prin răscumpărarea sîngelui lui Hristos, s-au înălțat peste patimile arzătoare.

Verset: 15

„Pentru aceea sînt înaintea tronului lui Dumnezeu, slujind ziua și noaptea în templul Lui; și Cel Care șade pe tron înălța-va cortul Lui asupra lor“.

Tilcuire:

Adevăratul templu al lui Dumnezeu este cerul, care chiamă la slujirea lui Dumnezeu prin iubire față de El. Tronul lui Dumnezeu sînt sfinții lui Dumnezeu, ei sînt pe care șade Dumnezeu, locuiește Dumnezeu deasupra Sfinților Săi, căci pe aceștia i-a luminat cu lumina Sa, cei care au fost disprețuiți și omorîți.

Verset: 16

„Nu vor mai flămînzi, nici nu vor mai înseta, nici nu va mai cădea soarele peste ei și nici o arșiță“.

Tilcuire:

Nu vor mai flămînzi nici nu vor mai înseta de dreptate: Domnul zice: „Feriți cei care flămînzesc și însetoșază de dreptate, că aceia se vor sătura“ (Mt. 5, 6), văzînd că cei nedreptățiți însetoșau după dreptatea veșnică. Sufletele Sfinților nu mai flămînzesc, nici nu însetează, că dacă ar flămînzi, înseamnă că ar trebui să moară pentru a primi viața cea veșnică. Nu va mai cădea soarele asupra lor, nici o arșiță. Prin soare înțelegem suferințele de la oameni pe care le-au primit sfinții. Prin arșiță înțelegem ispitele diavolului, sau poftetele cărnii. Chiar sfinții în această viață au suferit cu răbdare și au învins împotrivirile oamenilor nedrepti, au trecut peste ispitele diavolului, au învins dorințele cărnii în sinea lor, s-au așezat în fericirea cerească unde nu mai este luptă, ci bucurie nesfîrșită, continuă.

Verset: 17

„Căci Mielul, Cel Care stă în mijlocul tronului, îi va paște pe ei și-i va aduce la izvoarele apelor vieții și Dumnezeu va șterge orice lacrimă din ochii lor“.

Tilcuire:

Căci Mielul ce stă în mijlocul tronului e Dumnezeu, e regele sfinților. Izvorul vieții este Hristos (Ioan 2, 6), căci cine este fără El este mort, cine este în El este viu. La izvoarele vieții îi duce însuși Hristos pe sfinții Săi, și i-a dus totdeauna, ca să fie una cu El. Prin apele acelea îi înțelegem pe sfinți, ei înșiși din fântinile vieții, căci în ei este toată sfințenia celor aleși: „Fără Mine nu puteți face nimic“ (In. 15, 3).

Capitolul 8

Verset: 1

„Și când Mielul a deschis pecetea a șaptea, s-a făcut tăcere în cer, ca la o jumătate de ceas“.

Tilcuire:

Desfacerea peceții a șaptea se referă la nașterea lui Hristos. Dumnezeu a lucrat 6 zile iar în a 7-a s-a odihnit. Așa că Iisus este odihna sfinților. Și chiar aceia care sînt înfloriți din nașterea lui Hristos obțin o naștere spirituală. Cele 7 peceti prin desfacerea lor îl arată pe Hristos, iar învățații Bisericii au arătat-o prin inspirația Duhului Sfînt.

Prin „tăcerea“ care s-a făcut, arată că S-a născut sub Octavian August care este „pacea“. S-a făcut tăcere o jumătate de ceas, acea pace pe care a avut-o Biserica din partea păgînilor, care a rămas scurt timp. Căci prin împăratul Nero s-a întrerupt pacea și Petru și Pavel au fost omorîți și încep toate persecuțiile creștine.

Verset: 2

„Și am văzut pe cei șapte îngeri, care stau înaintea lui Dumnezeu și li s-au dat lor șapte trimbițe“.

Tilcuire:

Rînduiala îngerilor celor șapte este împărțită, căci sînt trimiși să meargă înaintea îngerilor, să anunțe nașterea, care vor anunța venirea Acestuia.

Verset: 3

„Și a venit alt înger și a stat la altar, avînd cădelniță de aur, și i s-a dat lui tămîie multă, ca s-o aducă împreună cu rugăciunile tuturor sfinților, pe jertfelnicul de aur dinaintea tronului.“

Tîlcuire:

Îngerul acesta îl simbolizează pe Hristos, care a apărut în lume prin întruparea tainică. Prin altar o desemnează pe Biserica cea de aur. A stat înaintea altarului arată că acolo este Dumnezeu și Biserica, care este formată din apostoli și credincioși, îi cuprinde atunci pe toți. Aveau cădelnițe: Sufletele apostolilor erau în mîna lui Dumnezeu. De pe altarul cel de aur se înălțau rugăciunile sfinților și credința credincioșilor.

Verset: 4

„Și fumul tămîiei s-a suit, din mîna îngerului, înaintea lui Dumnezeu, împreună cu rugăciunile sfinților“.

Tîlcuire:

Prin fumul aromatelor nu se arată numai rugăciunile credincioșilor, ci și faptele bune care urcă din Biserică înaintea lui Dumnezeu. Că fumul din mîinile îngerilor se înălța, arată că tot ce fac credincioșii buni, faptele lui Dumnezeu le fac (2 In. 19, 5).

Verset: 5

„Apoi îngerul a luat cădelnița și a umplut-o din focul jertfelnicului și a aruncat pe pămînt; și s-au pornit tunete și glasuri și fulgere și pămîntul s-a cutremurat“.

Tîlcuire:

Prin foc se înțelege Duhul Sfînt, îngerul este Hristos, cădelnița este inima sfinților, se umplu din focul altarului, se umplu de Duhul Sfînt, cînd după înălțarea Sa la 10 zile ne-a trimis pe Duhul Sfînt și a umplut inimile ucenicilor, dîndu-le știința tuturor limbilor. Prin „tunete“ se arată virtuțile apostolilor, prin glasuri — predica. Prin tunete focul cel veșnic mai arată, prin pămînt putem înțelege întoarcerea iudeilor la credință, care s-au întors prin predica Sf. Apostol Petru. Aceste flăcări sînt Duhul Sfînt, care este pururea deasupra noastră a celor ce sîntem pe pămînt demni de mila lui Dumnezeu a Domnului nostru Iisus Hristos, ca să facem din cele trupești pe cele spirituale. Harul Domnului nostru Iisus Hristos se răspîndește.

Versetele: 6, 7

„Iar cei șapte îngeri, care aveau cele șapte trîmbițe, s-au gătit ca să trîmbițeze. — 7. Și a trîmbițat întîiul înger, și s-a pornit grindină și foc amestecat cu sînge și au căzut pe pămînt; și a ars din pămînt a treia parte, și a ars din copaci a treia parte, iarba verde a ars de tot“.

Tîlcuire:

Cei 7 îngeri se pregătesc să trîmbițeze, se arată începutul trîmbițării a predicării. Prin „grindină și foc“ arată ceea ce lovește, cuvintele sfinților bărbați, care au lovit inimile oamenilor. Prin foc îl arată pe Duhul Sfînt care locuiește în Sfinții Săi, care le arată ce să vorbească. Prin sînge: Legea lui Hristos o arată și pe Hristos îl înțelegem. Prin a treia parte din pămînt: îi înțelegem pe aceia ce au fost mîntuiți prin învățăturile și exemplele oamenilor buni, căci focul iubirii lui Dumnezeu prin teamă s-a sălășluit în ei, i-a alimentat și i-a eliberat. Prin copaci îi înțelegem pe cei aleși. Prin iarba verde: cei aleși care vor fi, dar și pe cei pierduți, ce vor, fi pierduți. Prin iarba verde înțelegem pe cei ce au fost totdeauna verzi, tari în credință.

Verset: 8

„A trîmbițat, apoi, al doilea înger, și ca un munte mare încins de flăcări s-a prăbușit în mare și a treia parte din mare s-a prefăcut în sînge.“

Tîlcuire:

Al doilea înger a trîmbițat, acesta este Moise. Și ca un munte mare s-a prăbușit în mare — prin munte desemnează legea lui Moise.

Verset: 9

„Și a murit a treia parte din făpturile cu viață în ele, care sînt în mare, și a treia parte din corăbii s-a sfărîmat“.

Tîlcuire:

Prin sînge se curățau de păcate în legea veche. Prin mare se arată mulțimea păcătoșilor. Cei drepti vor ieși din apele păcate-lor. Prin Botez sau Pocăință (Spovădanie) îl vor omori pe diavol, ca să trăiască în Dumnezeu. Prin corăbii care au apele sub ele, se desemnează conducătorii neamurilor. A treia parte din aceia au murit, aici îi arată pe aceia care au fost drepti dintre ei, care vor fi drept răsplătiți, aceia în care a murit păcatul și trăiește numai Dumnezeu.

Verset: 10

„Și a trâmbițat al treilea înger, și a căzut din cer o stea uriașă, arzînd ca o făclie, și a căzut peste a treia parte din rîuri și peste izvoarele apelor“.

Tîlcuire:

Steaua care arde sînt profetii. A căzut peste rîuri și peste izvoare — cele 12 seminții ale lui Israel, a treia parte din ei sînt pentru viața veșnică. A căzut peste a treia parte a fluviilor, acei care au primit învățăturile profetilor și le-au păstrat în inimile lor fiind rînduiți pentru viața veșnică.

Verset: 11

„Și numele stelei se chiamă Absintos. Și a treia parte din ape s-a făcut ca pelinul și mulți dintre oameni au murit din pricina apelor, pentru că se făcuseră amare“.

Tîlcuire:

Absintul este amar. Prin absint se desemnează anunțurile profetilor, care iritau poporul păcătos, vestindu-le că, dacă nu se vor pocăi vor fi dați spre pedepsirea dușmanilor și vor fi duși în robie. De nu se vor pocăi vor fi pedepsiți cu moarte veșnică. A 3-a parte din ape s-a făcut ca și pelinul. Amărăciunea pocăinței aici sînt cei aleși ce au simțit-o. Și mulți dintre oameni au murit. Prin amărăciunea pocăinței au murit ca să fie salvați de la moarte.

Verset: 12

„Și a trâmbițat al patrulea înger; atunci a treia parte din soare a fost lovită și a treia parte din lună și a treia parte din stele, ca să fie întunecată a treia parte a lor și ziua să-și piardă din lumină a treia parte și noaptea tot așa“.

Tîlcuire:

Al 4-lea înger este Hristos și apostolii Săi. A fost lovită a treia parte din soare. Soarele este poporul iudeu, luna este sinagoga, iar stelele mai marii preoților și fariseii. A treia parte din soare, sînt cei ce au crezut în Iisus din poporul iudeu. Ca să-și piardă lumina a treia parte, luna și stelele întunecate; cei dintii dintre arhieriei, pe preoți și pe farisei care vor crede în Hristos îi arată aici. Căci chiar ei au fost întunecați de diavolul ca să nu poată crede în Hristos.

Verset: 13

„Și am văzut și am auzit un vultur, care zbura spre înaltul cerului și striga cu glas mare: Vai, vai, vai celor care locuiesc pe

pămînt, din pricina celorlalte glasuri ale trâmbiței celor trei îngeri, care sînt gata să trâmbițeze!“.

Tîlcuire:

Prin cer se arată Biserica. În acest loc vulturul este Hristos cu apostolii Săi. Vulturul zboară în înaltul cerului. Hristos este primul la iudei, iar apostolii prin Evanghelie în întreaga lume. Primii luptători cu Biserica sînt ereticii (sectarii) apoi păgînii, iar al treilea luptător este Antihrist la sfîrșitul lumii, cu care se va lupta poporul lui Dumnezeu. Vai vouă celor ce locuiți pe pămînt, căci necredincioșii nu știu nimic altceva decît numai pămîntul, locuitorii pămîntului vor chema pe Judecătorul. Dreptii însă care doresc cele cerești, vor dori să locuiască în cer. (Filip. 3, 20).

Capitolul 9

Verset: 1

„Și a trâmbițat al cincilea înger, și am văzut o stea căzută din cer pe pămînt și i s-a dat cheia fîntînii adîncului“.

Tîlcuire:

Îngerul al 5-lea este apărătorul credinței celei adevărate, cînd va lucra pentru apărarea credinței în orice chip. Ereticii (sectarii) sînt desemnați prin steaua care a căzut, vor cădea înaintea învățărilor și a înțelepților Bisericii. Cheia fîntînii adîncului; — ereticii sînt desemnați prin cheia fîntînii adîncului, prin voința lor liberă și nestabilă. Adînc — inima acelor eretici o arată. Prin fîntînă desemnează gura acelora. Li s-a dat ereticilor acelora cheia fîntînii adîncului, prin care Dumnezeu îngăduie să fie eretici: „Trebuie să fie între voi erezii“ (1 Cor. 9. 19).

Verset: 2

„Și a deschis fîntîna adîncului și fum s-a ridicat din fîntînă, ca fumul unui cuptor mare, și soarele și văzduhul s-au întunecat de fumul fîntînii.“

Tîlcuire:

Steaua care a căzut a deschis fîntîna adîncului, căci ereticii mărturisind cele rele ce zac în inimile lor și-au deschis gura lor. Ca fumul unui cuptor mare. Fumul — învățătura ereticilor o arată, căci fumul îl suflă vîntul, la fel și doctrina ereticilor. Prin învățătura Sfinților Părinți, piere ca fumul erezia. Prin cuptor; inimile necredincioșilor le arată (Osea, 7, 4). Și soarele și văzdu-

hul s-au întunecat de fumul fîntîinii. Prin Soare Hristos se înțelege. În acest loc însă membrele Lui, aceștia sînt propovăduitorii sfinți. Prin aer este desemnat poporul credincios care este ținta ereticilor. Se vor întuneca dacă nu vor putea învăța poporul adevărul, căci nu se ascunde lumina sub obroc.

Verset: 3

„Și din fum au ieșit lăcuste pe pămînt și li s-a dat lor putere precum au putere scorpilile pămîntului“.

Tîlcuire:

Fumul este învățătura ereticilor, se va naște mare mulțime de eretici. Și li s-a dat lor putere ca și scorpilor. Dumnezeu îngăduie răul ereziei acestora, ca din răul lor să se vadă binele. Prin scorpioni îi înțelegem pe demoni, veninul lor îl vor introduce în corpul oamenilor. Puterea lăcustelor; este a ereticilor și este la fel cu puterea scorpionului și ei sînt demoni.

Verset: 4

„Și li s-a poruncit să nu vatăme iarba pămîntului și nici o verdeață și nici un copac, fără numai pe oamenii care nu au pecetea lui Dumnezeu pe frunțile lor“.

Tîlcuire:

Iarba sînt primii aleși din primele timpuri, iar prin copaci pe adevărații învățători ai Bisericii îi arată. Dumnezeu nu le permite să vatăme iarba și copacii. Fără numai pe oamenii care nu au pecetea lui Dumnezeu. Pecetea este iubirea (Dumnezeu este iubire — Ioan, 4, 8). Frunțile — prin ele înțelegem mintea sănătoasă, căci ereticii nu au semnul Bunului Dumnezeu, adică în inima lor nu este iubirea Sa.

Verset: 5

„Și nu li s-a dat ca să-i omoare, ci ca să fie chinuiți cinci luni; și chinul lor este la fel cu chinul de scorpie, cînd a înțepat un om“.

Tîlcuire:

Nici oamenii nu pot omorî dacă nu le îngăduie Dumnezeu. Prin cinci luni se înțelege tot timpul vieții prezente, căci ea constă din cinci etape: 1. — Etapa neputinței; 2. — Copilăria; 3. — Adolescența; 4. — Tinerețea; 5. — Bătrînețea, căci spune Sf. Grigorie: că cele 6 vârste ale lumii — Creația — sînt conforme cu vârsta oamenilor. Bătrînețea se împarte în două părți. Timp de cinci luni,

tot timpul vieții vor fi chinuți nu numai singuri ereticii, ci și toți necredincioșii. Prin cinci luni înțelegem tot timpul acestei lumi.

— Prima lună: De la Crearea lumii pînă la potop;

— A doua lună: De la Potop la Moise;

— A treia lună: De la Moise la David;

— A patra lună: De la David la Hristos;

— A cincea lună: De la Hristos pînă la sfîrșitul lumii. În această perioadă vor muri toți cei care au născocit răul, rătăcirile. Prin scorpie înțelegem demonii, căci scorpia înțeapă corpul și apoi introduce veninul, la fel și diavolul prin minie sau prin mîndrie sau prin lingușire sau prin altă mîngiere trupească omoară mintea, ca prin această rană să ucidă sufletul.

Verset: 6

„Și în zilele acelea vor căuta oamenii moartea și nu o vor afla și vor pofti să moară: moartea însă va fugi de la ei“.

Tîlcuire:

„Și în zilele acelea vor căuta oamenii moartea“. Se referă la cei aleși. În zilele Evangheliei, Harul va străluci pe întreg pămîntul. Pavel urma moartea luptînd împotriva Bisericii. Au fost și alții care și-au căutat moartea luptînd împotriva Bisericii lui Dumnezeu, făcînd alt rău și-ar fi găsit moartea, dacă n-ar fi fugit de la ei, căci prin predicile lor sfinții sînt chemați la viață. Vedem pe oarecare om părăsind mănăstirea și întorcîndu-se în lume, și punîndu-se în serviciul oarecărui om ca să-și adune bogății pămîntești. Dar pe acestea nu le-a primit și nu l-au mulțumit și dacă această dorință nu și-a putut-o împlini, părăsește iar lumea și se întoarce la mănăstire și își sfîrșește viața cu bine. Iată că-și căuta moartea și nu venea și-ar fi cumpărat moartea și moartea a fugit de acesta (Osea 2, 6—7). Iubiții noștri sînt poftele cărnii. Mila lui Dumnezeu nu ne lasă să ajungem la dorințele noastre rele și nefolositoare.

Verset: 7

„Iar înfățișarea lăcustelor era asemenea unor cai pregătiți de război. Pe capete aveau cununi ca de aur, și fețele lor erau ca fețele omenesti“.

Tîlcuire:

Prin „cai“ sînt desemnați propovăduitorii sfinți. Avacum ne spune aceasta (Avacum 3, 15). Prin predicarea tuturor virtuților, sfinții îl vor învinge pe diavol, îl vor ucide. Prin „aur“ se desem-

nează înțelepciunea care va fi deasupra lor. Se desemnează înțelepciunea veacului acestuia, pe care o vor avea ereticii. (1 Cor 3, 19). Fața lor era ca fața oamenilor. Omul rațional este trupesc, prin fața oamenilor putem înțelege Scripturile dumnezeiești, pe care ereticii le studiază în felul lor simplu cu care le înțeleg. Că aveau față ca a oamenilor, însemnează că aveau Scripturile dumnezeiești, însă se îndepărtează de adevăr căci nu le înțeleg după dreptate.

Verset: 8

„Aveau păr ca femeile și dinții lor erau ca dinții leilor“.

Tîlcuire:

„Aveau păr ca femeile“, părul este oarecare înțelepciune lumească. Prin femei înțelegem diferitele biserici. Aveau păr ca femeile, vor avea turmele lor ca și sfintele Biserici a lui Dumnezeu (și se vor aduna la oarecare sărbători) căci Biserica are adevăratele timpuri pentru săvîrșirea jertfei divine, la fel vor avea și ereticii un popor nesănătos, care se va aduna în diverse locuri, dar nu la tainele divine, ci la sărbători diavolești. „Dinții lor erau ca dinții leilor“. Prin dinți și prin lei îi înțelegem pe persecutorii Bisericii, prin lei pe împărați, prin dinți pe acei ce se vor lupta împotriva împărăției lui Dumnezeu (împărăția sfinților lui Dumnezeu). Dinții ereticilor erau ca ai leilor, și vor persecuta Biserica la fel ca și păgînii și dacă vor putea se vor deda și la teroare și la chinuri, căci își vor asocia oameni care să persecute Biserica lui Dumnezeu.

Verset: 9

„Aveau, apoi, platoșe ca platoșele de fier, iar vuietul aripilor lor era la fel cu vuietul unei mulțimi de care și de cai care aleargă la luptă“.

Tîlcuire:

Vuietul predicilor sfinților se va ridica împotriva diavolului, vor sparge învățătura falsă a ereticilor, alungîndu-l pe diavol.

Versetele: 10, 11

„Și aveau cozi și bolduri asemenea scorpiilor; și puterea lor este în cozile lor, ca să vatăme pe oameni cinci luni. — 11. Și aveau ca împărat al lor pe îngerul adîncului, a cărui nume, în evreiește, este Abbadon, iar în elinește are numele de Apollion“.

Tîlcuire:

Abbadon înseamnă ucigașul, împăratul ereticilor, fiind însuși diavolul. Ucigașul a tot binele este acesta.

Versetele: 12, 13

„Întîiul „vai“ a trecut: iată vine încă un „vai“ și încă unul, după acestea. — 13. Și a trîmbițat al treilea înger. Atunci am auzit un glas, din cele patru cornuri ale jertfelnicului de aur, care este înaintea lui Dumnezeu“.

Tîlcuire:

Al șaselea înger însemnează pe morți. Prin coarnele jertfelnicului, este desemnată Biserica. 4 Coarne sînt cele 4 Evanghelii, o singură voce a celor 4 evanghelii cu o singură învățătură.

Verset: 14

„Zicînd către îngerul al șaselea, cel care avea trîmbița: Dezleagă pe cei patru îngeri care sînt legați la rîul cel mare, Eufrațul“.

Tîlcuire:

Cei 4 îngeri sînt cele 4 împărății.

Verset: 15

„Și au fost dezlegați cei patru îngeri, care erau gătiți spre ceasul și ziua și luna și anul acela, ca să omoare a treia parte din oameni.“

Tîlcuire:

Cei 4 îngeri au fost dezlegați, care au luat pacea și au început să persecute pe poporul lui Dumnezeu. Erau pregătiți — îi arată pe oamenii necredincioși cu voința lor. A 3-a parte sînt cei aleși.

Verset: 16

„Și numărul oștilor era de douăzeci de mii de ori cîte zece mii de călăreți, căci am auzit numărul lor“.

Tîlcuire:

Prin oștiri îi arată aici pe persecutori.

Verset: 17

„Și așa am văzut, în vedenie, caii și pe cei care ședeau pe ei: călăreții aveau platoșe ca fața focului și a iachintului și a pucioasei, iar capetele cailor semănau cu capetele leilor și din gurile lor ieșea foc și fum și pucioasă“.

Tîlcuire:

Prin „cai“ îl arată aici pe poporul nesănătos, cei ce ședeau pe ei sînt conducătorii pămîntești. Prin capetele cailor îi desemnează pe împărații romani, care sînt capul tuturor persecuțiilor. Foc, fum și pucioasă — sînt învățăturile necredincioase ale acestora. Prin pucioasă — se arată hulele împotriva împărăției lui Hristos.

Verset: 18

„De aceste trei plăgi: de focul și de fumul și de pucioasa care ieșea din gurile lor, a fost ucisă a treia parte din oameni“.

Tîlcuire:

Din aceste trei plăgi iese mulțimea martirilor, a 3-a parte.

Verset: 19

„Pentru că puterea cailor este în gura lor și în cozile lor; căci cozile lor sînt asemenea șerpilor, avînd capete, și cu acestea vatămă“.

Tîlcuire:

Puterea cailor este în gura lor. Dreapta doctrină a filozofilor o aseamănă cu a șerpilor. Prin doctrina filozofilor au vrut să distrugă creștinismul.

Versetele: 20, 21

„Dar ceilalți oameni, care n-au murit de plăgile acestea, nu s-au pocăit de loc de faptele mîinilor lor, ca să nu se mai închine demonilor și idolilor de aur și de argint și de aramă și de piatră și de lemn, care nu pot nici să vadă, nici să audă, nici să umble. — 21. Și nu s-au pocăit de uciderile lor, nici de fermecătoriile lor, nici de desfrînarea lor, nici de furtișagurile lor“.

Tîlcuire:

Cei salvați sînt cei aleși. Ceilalți ce nu s-au pocăit sînt păgînii.

Capitolul 10

Verset: 1

„Și am văzut alt înger puternic, pogorîndu-se din cer, învăluit într-un nor și pe capul lui era curcubeul, iar fața lui strălucea ca soarele și picioarele lui erau ca stîlpii de foc“.

Tilcuire:

Domnul este cel ce a coborît din cer prin norul Întrupării. Capul Lui — este dumnezeirea Lui înainte de întrupare. Fața Lui strălucea ca soarele — prin Soare, arată pe Dumnezeu, căci Soarele este văzut de toată lumea de toată creatura Sa. Prin cele văzute se arată cele nevăzute. În inima sfinților Hristos este Soarele. Picioarele Lui ca stâlpii de foc. Picioarele Lui sînt Biserica, căci Duhul Sfînt răspîndește focul. Cele două picioare sînt poporul; iudeii sînt un picior, iar neamurile al doilea picior — și acestea două fac o Biserică. Două picioare sînt două Testamente (Vechiul Testament — iudeii, iar Noul Testament sînt neamurile).

Verset: 2

„Și în mînă avea o carte mică, deschisă. Și a pus piciorul lui cel drept pe mare, iar pe cel stîng pe pămînt“.

Tilcuire:

Prin piciorul cel drept îl arată pe Noul Testament, prin stîngul pe Vechiul Testament. Prin mare înțelegem neamurile, iar prin pămînt îi înțelegem pe iudei care păzind Legea au dat roade, și prin Lege s-au eliberat de carne. Piciorul drept pus pe mare: Evanghelia pe care au respins-o iudeii, dar ea a fost dată neamurilor. Piciorul stîng pus pe pămînt, cînd le-a dat Dumnezeu evreilor legea Vechiului Testament, care este umbra celui Nou.

Verset: 3

„Și a strigat cu glas puternic, precum răcnește leul. Iar cînd a strigat cele șapte tunete au slobozit glasurile lor“.

Tilcuire:

A strigat Hristos prin lege, la fel ca leul, i-a vorbit casei lui Israel, apoi a strigat prin Evanghelie cum răcnește leul, în toată lumea a răsunat vocea Lui. A strigat Hristos prin lege, cele 7 tunete au fost auzite. A strigat prin Evanghelie, sînt auzite cele 7 virtuți. Cele 7 tunete prin ele vrea să ne arate sublimitatea celor 7 virtuți prin învățătura Evangheliei.

Verset: 4

„Și cînd au vorbit cele șapte tunete, voiam să scriu, dar am auzit o voce care zicea din cer: Pecetluiește cele ce au spus cele șapte tunete și nu le scrie“.

Tilcuire:

Vocea din cer este Iisus Hristos care a scris și a predicat. Să nu scrie vocea celor 7 tunete. Apostolii sînt desemnați prin cer, primii vestitori ai virtuților și practicanții acestora.

Versetetele: 5, 6, 7

„Iar îngerul pe care l-am văzut stînd pe mare și pe pămînt, și-a ridicat mîna dreaptă către cer, — 6. Și s-a jurat pe Cel care este viu în vecii vecilor, Care a făcut cerul și cele ce sînt în cer și pămîntul și cele ce sînt pe pămînt și marea și cele ce sînt în mare, că timp nu va mai fi. — 7. Ci, în zilele cînd va grăi al șaptelea înger — cînd va fi să trîmbițeze — atunci săvîrșită este taina lui Dumnezeu, precum bine a vestit robilor Săi, proorocilor.“

Tîlcuire:

S-a jurat Hristos care este viu, că în cei 7 îngeri se cuprind tainele lui Dumnezeu (ca săvîrșire), căci o evanghelie s-a prezis și prin profeți. „S-a săvîrșit“ căci a fost completat numărul aleșilor.

Verset: 8

„Iar glasul din cer, pe care-l auzisem, iarăși a vorbit cu mine și a zis: Mergi de ia cartea cea deschisă din mîna îngerului care stă pe mare și pe pămînt“.

Tîlcuire:

Vocea aceasta i-a îndemnat pe toți apostolii, Duhul Sfînt i-a insuflat pe ei, ca să aleagă pe oamenii care vor urma pe Hristos și vor primi învățătura Evangheliei.

Versetetele: 9, 10

„Și m-am dus la înger și i-am zis să-mi dea cartea. Și mi-a răspuns: Ia-o și mînc-o și va amări pîntecele tău, dar în gura ta va fi dulce ca mierea. — 10. Atunci am luat cartea din mîna îngerului și am mîncat-o; și era în gura mea dulce ca mierea, dar, după ce am mîncat-o, pîntecele meu s-a amărit“.

Tîlcuire:

„Ia-o și mînc-o“. Prin aceasta înțelegem inimile Apostolilor, prin pîntece înțelegem că toate spurcăciunile păcatelor le va distruge din trup. Ioan înainte de a scrie evanghelia era în Patmos. Adevărata carte: scrisul celor divine, în gura lui era dulce, mintea se va îndulci. Pîntecele însă este amar, aici se înțelege că, carnea trebuie să se distrugă. Căci bărbații sfinți s-au dedicat meditării Scripturilor dumnezeiești, meditare care a îndulcit mintea lor, dar a făcut-o amară trupului lor, supunîndu-l prin post și priveghere; se arată și celelalte răstigniri și chinuri prin care au supus carnea.

Verset: 11

„Și apoi mi-a zis: Tu trebuie să prorocești, încă odată, la poare și la neamuri și la limbi și la mulți împărați“.

Tilcuire:

Trebuia să predice după ce se va întoarce din exil. Sfinții Părinți arată că după întoarcerea din exil, Ioan evanghelistul a predicat în Efes.

Capitolul 11

Verset: 1

„Apoi mi-a dat o trestie, asemenea unui toiag, zicînd: Scoală-te și măsoară templul lui Dumnezeu și jertfelnicul și pe cei care se închină în el“.

Tilcuire:

Prin „trestie“ se măsoară Evanghelia pe care a scris-o, care i s-a dat de la Domnul. Trestia: Evanghelia este toiagul pe care se sprijină disciplina creștinilor. Prin „templu“ înțelegem Biserica, pe „cei ce se închină în ceea ce a învățat Biserica“.

Verset: 2

„Iar curtea cea dinafară a templului, scoate-o din socoteală și n-o măsoară, pentru că a fost dată păgînilor, care vor călca în picioare cetatea sfîntă patruzeci și două de luni“.

Tilcuire:

Această curte a fost călcată de păgîni (adică de evrei) o vor călca în picioare 42 de luni. Este vremea lui Antihrist, 3 ani și jumătate. Aici arată că la predica lui Ilie și a lui Enoh la sfîrșitul lumii, acești iudei se vor întoarce la credința în Iisus Hristos. „Cetatea sfîntă“ este Biserica, Antihrist și slujitorii lui o vor călca.

Versetele: 3, 4

„Și voi da putere celor doi martori ai mei și vor prooroci, îmbrăcați în sac, o mie două sute și șazeci de zile. — 4. Aceștia sînt cei doi măslini și cele două sfeșnice care stau înaintea Domnului pămîntului“.

Tilcuire:

Cei doi martori ai Domnului sînt Ilie și Enoh; ei vor fi trimiși în lume înainte de a doua venire a Domnului. „Aceștia sînt cei

doi măslini și cele două sfeșnice . . .“ Măslinul oferă ulei, care este pus în candelă ca să lumineze pe cei din casă (Mt. 5, 15). Prin ulei înțelegem înțelepciunea duhovnicească pe care au obținut-o prin contemplarea Harului dumnezeiesc, căci pe aceia i-a umplut (Mt. 6, 34). Candelabrele adevărate se fac, când s-au umplut de ceea ce zice Domnul în Evanghelie: „Să vadă faptele bune și să preamărească pe Dumnezeu“ (Mt. 5, 16) de aceste candelabre zice Domnul (Mt. 5, 15). Lumina pusă deasupra sfeșnicului, când arată slujba sfinților bărbați de a predica, căci luminile pe care le predică arată flăcările lucrurilor bune. Lucirea adevărului se pune sub obroc, când prin slujba predicării comite oarecare greșeli, care ar transforma bunurile cele predicate în rău. Cei doi măslini și cele două sfeșnice stau în fața Domnului: sînt puse pe pămînt, ca prin slujba predicării lor să-i salveze pe cei datori morții.

Verset: 5

„Și dacă voiește cineva să-i vatăme, foc iese din gura lor și mistuiește pe vrăjmașii lor: deci dacă ar voi cineva să-i vatăme, acela va trebui să fie ucis“.

Tîlcuire:

Duhul Sfînt vorbește prin gura sfinților (Mt. 10, 20). Foc iese din gura lor și mistuie pe vrăjmașii lor, care vor distruge doctrina acelora care sînt cu Antihrist. Și Enoh și Ilie îi vor scoate de sub mîna lui Antihrist și a slugilor lui și îi vor face pe oameni cu mintea sănătoasă.

Verset: 6

„Aceștia au putere să închidă cerul, ca ploaia să nu plouă în zilele proorociei lor, și putere au peste ape să le schimbe în sînge și să bată pămîntul cu orice fel de bătaie, ori de cîte ori vor voi“.

Tîlcuire:

Citim în lege că rugăciunea făcută de Ilie a deschis cerul și l-a închis. Și Moise l-a făcut în sînge. Nu se poate ca Ilie să aibă putere mai mică, decît în timpul acela cînd vorbea cu oamenii. Prin cer: arată Biserica; ploile — cuvîntul sfinților este, va închide Biserica celor necredincioși le va da după inimile lor. Departe este inima poporului acestuia (Is. 6, 10). A închis Ierusalimul dușmanilor săi — nu va propăși nedreptatea lor (Ier. 18, 23). Și Moise putea închide cerul; Lasă-mă ca să dau drumul miniei . . . (Ieșire, 32, 10). Sfinții aceștia Ilie și Enoh vor închide cerul, ca să nu coboare mila lui Dumnezeu peste slujitorii lui Antihrist, ca să vadă oamenii că nu pot scăpa de greșelile lui Antihrist. Asupra lor va ploua cînd va vrea Dumnezeu, căci apa și ploaia apar pre-

făcută în sânge, când neamurile se vor întoarce de la credința lui Hristos și vor fi condamnate la moarte veșnică hotărîndu-și și atrăgîndu-și judecata Sa.

Verset: 7

„Iar cînd vor isprăvi cu mărturia lor, fiara care se ridică din adînc va face război cu ei, și-i va birui și-i va omori“.

Tîlcuire:

Fiara va face război cu ei și-i va omori. Fiara aceasta îl arată pe Antihrist. Îl vor învinge pe Antihrist prin cuvinte și-l vor ucide.

Verset: 8

„Și trupurile lor vor zăcea pe ulițele cetății celei mari, care se chiamă duhovnicește, Sodoma și Egipt, unde a fost răstignit și Domnul lor“.

Tîlcuire:

Și trupurile lor, după ce îi vor ucide vor zăcea pe ulițele cetății: Sodoma și Egipt. În mijlocul cetății unde a fost Domnul răstignit — în Ierusalim, căci cei ce sînt mădulare ale diavolului l-au ucis pe Hristos și la fel îi vor ucide și pe Enoh și pe Ilie.

Versetele: 9, 10

„Și din popoare, din seminții, din limbi și din neamuri vor privi la trupurile lor trei zile și jumătate și nu vor îngădui ca ele să fie puse în mormînt. — 10. Iar locuitorii de pe pămînt se vor bucura de moartea lor și vor fi în veselie și își vor trimite daruri unul altuia, pentru că acești doi prooroci au chinuit pe locuitorii de pe pămînt“.

Tîlcuire:

Trei zile și jumătate — arată trei ani și jumătate în care cei doi profeți Ilie și Enoh vor predica, amintindu-le de mormîntul Celui care l-au omorît (Maleahi 4, 5, 6). Iată Eu trimit pe Ilie . . . Și după trei zile și jumătate vor sta pe picioare — aici putem să înțelegem învierea pentru un timp, care va avea loc după trei timpuri (veacuri) și jumătate, atunci vor fi în apropiere. Vor sta pe picioarele lor, cînd după învierea scurtă a lor, cei necredincioși vor arăta cît de multe au fost virtuțile acelor și măreția lor. Va cădea frică mare asupra dușmanilor acestora, pentru că în ziua judecării îi vor vedea pe acești doi, vor vedea mărirea lor și-i vor face să se tulbure de frică. „Aceștia sînt pe care noi îi luam în rîs . . .“ (Înțelepciune, 5, 2, 5).

Versetete: 11, 12, 13

„Însă după trei zile și jumătate, duh de viață de la Dumnezeu a intrat în ei și au stat pe picioarele lor și frică mare a căzut peste cei care se uitau la ei. — 12. Și din cer au auzit glas puternic, zicându-le: Suiți-vă aici! Și s-au suit la cer, în nori, și au privit la ei dușmanii lor. — 13. Și în ceasul acela s-a făcut cutremur mare și a zecea parte din cetate s-a prăbușit și au pierit în cutremur șapte mii de oameni, iar ceilalți s-au înfricoșat și au dat slavă Dumnezeului cerului“.

Tilcuire:

Pământul se va cutremura — mulți prin predica lui Ilie și a lui Enoh se vor întoarce la pocăință și la credință. Prin căderea celei de-a 10-a părți din cetate, îi înțelegem pe evrei păzitorii legii, care prin predica lui Ilie se vor întoarce la Hristos și va cădea cetatea diavolului. Prin cei 7 000 de oameni înțelegem că sînt cei care au murit față de diavolul ca să trăiască în Dumnezeu, care vor lăuda pe Dumnezeu pentru întoarcerea evreilor.

Verset: 14

„Al doilea „vai“ a trecut; al treilea „vai, iată, vine degrabă“.

Tilcuire:

Al 3-lea „vai“ se referă la rău, diavolul s-a făcut Antihrist care va duce lumea spre zilele judecății, și care înaintea persecuțiilor lui Antihrist, vor începe să predice începutul judecății, pe aceste zile vrea să le pună Ioan înainte.

Verset: 15

„Și a trîmbițat al șaptelea înger și s-au pornit, în cer, glasuri puternice care ziceau: Împărăția lumii a ajuns a Domnului nostru și a Hristosului Său și va împărăți în vecii vecilor“.

Tilcuire:

Prin al 7-lea înger se desemnează sfinții, care vor propovădui și se vor naște la sfîrșitul lumii. Cer este Biserica; glasurile sînt vocile sfinților, vor veni să anunțe judecata. (Lc. 21, 28).

Versetete: 16, 17, 18

„Și cei douăzeci și patru de bătrîni, care șed înaintea lui Dumnezeu, pe scaunele lor, au căzut cu fețele la pământ și s-au închinat lui Dumnezeu. — 17. Zicînd: Mulțumim Ție, Doamne Dumnezeule, Atotțiitorule, Cel Care ești și Cel Care erai și Cel Care vii, că ai luat puterea Ta cea mare și ai început să împărățești. — 18. Și păgînii s-au întăritat, dar a venit mînia Ta și vremea celor

morți, ca să fie judecați și să răsplătești pe robii Tăi, pe prooroci și pe sfinți și pe cei care se tem de numele Tău, pe cei mici și pe cei mari, și să prăpădești pe care prăpădesc pământul“.

Tilcuire:

A venit să răsplătească pe profeți și pe sfinți (Mt. 25, 34). Vor fi pedepsiți cei ce prăpădesc pământul (Mt. 25, 41).

Verset: 19

„Și s-a deschis templul lui Dumnezeu, cel din cer, și s-a văzut în templu chivotul legământului Său și au fost fulgere și vuiete și tunete și cutremur și grindină mare“.

Tilcuire:

Prin templul lui Dumnezeu — FECIOARA MARIA este înțeleasă, chivotul adevăratului Testament al lui Hristos, care s-a înălțat din carnea Ei. Templul lui Dumnezeu, nu acela deschis, ci pîntecele Fecioarei Maria, care a fost deschis de Cuvîntul Domnului. Care a fost Fecioară înainte de Naștere, Fecioară în Naștere și Fecioară după Naștere. Prin aceasta ni s-a făcut văzut Domnul nostru Iisus Hristos. Prin voce arată propovăduirea Sa.

Capitolul 12

Verset: 1

„Și s-a arătat în cer un semn mare: O femeie înveșmîntată cu soarele, și luna era sub picioarele ei și pe cap purta cunună din douăsprezece stele.

Tilcuire:

Această Femeie desemnează Biserica, cum a fost înainte și după propovăduirea lui Hristos. Prin cer putem înțelege lumea aceasta; prin semn mare mîntuirea cea mare pe care a deschis-o și predicat Hristos lumii. Prin Soare îl arată pe Hristos: profetul spune: „Soarele Dreptății“ (Maleahi 4, 2). Femeia era îmbrăcată cu soarele, aici îi arată pe credincioșii din care este compusă Biserica, fiind îmbrăcați cu Hristos prin Botez (Gal. 3, 27). Prin „luna de sub picioare“ arată lumea aceasta care crește și descrește, pe care calcă Biserica, ca slobozind-o s-o întindă spre cele cerești. Fiindcă luna luminează noaptea — Scriptura luminează întunericul acestei lumi. De această lumină zice Psalmistul: (Ps. 118, 105) „Făclie picioarelor mele este legea Ta“. Luna sub picioare — Biserica are ca fundament Scriptura. „Cununa de pe

cap de douăsprezece stele“ — Capul Bisericii este Hristos, iar cele 12 stele sînt cei doisprezece Apostoli.

Verset: 2

„Și era însărcinată și striga, chinuindu-se și muncindu-se ca să nască“.

Tîlcuire:

Biserica în pîntecele ei îi naște și pe cei necredincioși hrănindu-i cu predica Sa, pînă ce iau formă umană, pînă ce cred în Hristos și primesc darurile duhovnicești, care li se dau prin Botez și se fac fiii lui Dumnezeu. Strigă Biserica prin predica Sa, chemîndu-i la mîntuire. Se chinuie să-i nască, să-i scoată din pîntecele în care au fost aruncați (Gal. 4, 19; Fap. Ap. 20, 31).

Versetele: 3, 4

„Și alt semn s-a arătat în cer: iată, un balaur mare, roșu, avînd șapte capete și zece coarne, și pe cap șapte cununi împărătești. — 4. Iar coada lui tîra a treia parte din stelele cerului și le-a aruncat pe pămînt. Și balaurul stătea înaintea femeii, care era să nască, pentru ca să înghită copilul, cînd îl va naște“.

Tîlcuire:

Balaurul este diavolul. Prin culoarea roșie îl arată pe diavol. Prin 7 capete, arată că întreg neamul omenesc este sub stăpînirea lui. Este rege peste fiii întunericului. Cele 7 coarne ale Mielului îi arată pe toți cei aleși, răspîndiți în cele 7 părți. Prin 7 capete ale diavolului pe toți cei ce disprețuiesc împărăția lui Dumnezeu (via Lui) și sînt potrivnici îi arată. Coada care este partea ultimă a corpului, îl arată pe Antihrist. Trăgea a 3-a parte din stelele cerului, căci Antihrist pe mulți din aceia care puteau fi oameni aleși și care în Biserică erau puși să fie ca stelele pe cer, urmînd știința și înțelegerea lui s-au cufundat în focul pierzării. „Și balaurul stătea înaintea femeii“. Prin femeie în acest loc putem înțelege pe Fecioara Maria, care este Mama Bisericii, căci ea L-a născut pe Cel ce este Capul Bisericii. Copiii sînt membrele Bisericii, căci Iisus Hristos este capul acelora. Stătea să devoreze copilul — Hristos de la naștere este urmărit de Irod (Mt. 2, 16). Stătea înaintea Bisericii ca să-i piardă prin rău, pe cei ce s-au născut prin Botezul lui Dumnezeu.

Verset: 5

„Și a născut un copil de parte bărbătească și el avea să păstorească toate neamurile cu toiag de fier. Și copilul ei a fost răpit la Dumnezeu și la tronul Lui“.

Tîlcuire:

„Și a născut un copil de parte bărbătească“ — Copilul este Iisus Hristos, de parte bărbătească este Domnul. Unul este bărbatul pe care L-a născut Maria și Biserica îl naște în fiecare zi, căci Iisus Hristos în mădularele cele multe este Unul ca să păstorească neamurile cu toiag de fier. „Și a fost răpit copilul la Dumnezeu“. Aceasta s-a împlinit la 40 de zile după Înviere, cînd s-a Înălțat la cer. Fiii lui Dumnezeu, mădularele lui Iisus Hristos, vor fi răpiți la tron, la cele cerești, după moarte.

Verset: 6

„Iar femeia a fugit în pustiu, unde avea loc pregătit de Dumnezeu, ca să o hrănească pe ea acolo, o mie două sute și șaizeci de zile“.

Tîlcuire:

„Femeia a fugit în pustie“ — Pustiu numește pe Hristos, care a venit în mijlocul pustiului la ai Săi (In. 1). Femeia fuge în pustiu — chiar apostolii și ceilalți ucenici din care era formată Biserica, părăsind pe diavolul, au urmat toate lucrurile lui Hristos, ca să poată fi ai lui Hristos. 1260 de zile = 3 ani și jumătate a învățat Hristos pe Apostoli și pe ucenicii Săi și le-a dat Evanghelia prin care sînt păstoriți de Domnul.

Verset: 7

„Și s-a făcut război în cer: Mihail și îngerii lui au pornit război cu balaurul. Iar balaurul și îngerii lui au stat în luptă“.

Tîlcuire:

Mihail Arhanghelul — simbolizează pe Hristos, care pentru mîntuirea tuturor s-a luptat cu diavolul. Dracul și îngerii lui s-au luptat cu Mihail, cînd demonii evreilor s-au luptat împotriva lui Hristos ca să-L omoare. Îngerii lui Mihail sînt apostolii Domnului, care au fost persecutați de evrei și de păgîni pînă ce i-au omorît.

Verset: 8

„Dar aceștia n-au izbutit, nici nu s-a mai găsit pentru ei loc în cer“

Tîlcuire:

N-a putut diavolul să-l învingă pe Hristos și pe apostolii acestuia căci a fost învins de Hristos. Hristos l-a putut învinge prin moartea Sa, ca din moartea Sa numele acelora (apostolilor) să fie cunoscut în lume. Prin predica apostolilor și a celorlalți au fost alungați diavolii.

Verset: 9

„Și aruncat a fost balaurul cel mare, șarpele cel de demult, care se cheamă diavol și satana, cel care înșală toată lumea, aruncat a fost pe pământ și îngerii lui aruncați au fost cu el“.

Tîlcuire:

Diavolul este numit șarpe, căci pe primul om din lume l-a înșelat fiind șarpe. A înșelat lumea diavolul și a fost aruncat cu îngerii săi pe pământ. Pământul însă cei aleși l-au descoperit.

Verset: 10

„Și am auzit glas mare, în cer, zicînd: Acum s-a făcut mîntuirea și puterea și împărăția Dumnezeului nostru și stăpînirea Hristosului Său, căci aruncat a fost pîrișul fraților noștri, cel care îi pîra pe ei înaintea Dumnezeului nostru, ziua și noaptea“.

Tîlcuire:

Vocea mare din cer este vocea îngerilor păzitori ai mîntuirii oamenilor (Lc. 15, 17). Mare bucurie este în cer pentru întoarcerea unui păcătos. Printr-un păcătos înțelegem neamurile, 99 de drepti sînt evreii (Evrei, 7, 29). Diavolul este acuzatorul nostru la judecată, că ne va arăta faptele cele rele. Dacă ne va acuza în fața lui Dumnezeu că am păcătuit se va scuza pe sine, căci el este mereu păcătos.

Verset: 11

„Și ei l-au biruit prin singele Mielului și prin cuvîntul mărturiei lor și nu și-au iubit viața lor, pînă la moarte“.

Tîlcuire:

Singele lui Iisus Hristos este cel ce învinge răul din suflete.

Verset: 12

„Pentru aceasta, bucurați-vă ceruri și cei care locuiți în acestea. Vai însă, pămîntule și mare, fiindcă diavolul a coborît la voi, avînd mînie mare, căci știe că timpul lui este scurt“.

Tîlcuire:

Bucurați-vă ceruri și cei ce locuiți în acestea. Biserica se desemnează prin cer. Vai însă pămîntului.

Versetele: 13, 14

„Iar cînd a văzut balaurul că a fost aruncat pe pământ, a prigonit pe femeia care născuse pruncul. — 14. Dar femeii i s-au dat cele două aripi ale marelui vultur, ca să zboare în pustiu, la locul

ei, unde este hrănită acolo o vreme și vremuri și jumătate de vreme, departe de fața șarpelui“.

Tîlcuire:

„Dar femeii i s-au dat cele două aripi“. Vulturul este Iisus Hristos, iar aripile sînt Vechiul Testament și Noul Testament. Biserica singură le are pe cele două Testamente. Bisericii i s-a dat împărăția cerurilor.

Verset: 15

„Atunci șarpele a aruncat din gura lui, după femeie, apa ca un rîu ca s-o ia rîul“.

Tîlcuire:

„Atunci a aruncat șarpele“. Fluviu — rîu sînt dorințele cărnii prin care diavolul persecută Biserica.

Verset: 16

„Și pămîntul i-a venit femeii în ajutor, căci pămîntul și-a deschis gura sa și a înghițit rîul pe care-l aruncase balaurul, din gură“.

Tîlcuire:

Pămîntul sub picioarele femeii este Iisus Hristos, Biserica.

Verset: 17, 18

„Și balaurul s-a aprins de mînie asupra femeii și a pornit să facă război cu ceilalți din seminția ei, care păzesc poruncile lui Dumnezeu și țin mărturia lui Iisus. — 18. Și a stat pe nisipul mării“.

Tîlcuire:

Moștenitorii din sămînța Bisericii sînt cei aleși (sfînții), care se vor naște la sfîrșitul lumii.

Capitolul 13

Verset: 1

„Și am văzut ridicîndu-se din mare o fiară, care avea zece coarne și șapte capete și pe coarnele ei zece steme și pe capetele ei nume de hulă“.

Tîlcuire:

„Și am văzut ridicîndu-se din mare“. Acesta este numele lui Antihrist. Prin cele 10 coarne arată neamurile care i se vor su-

pune lui Antihrist. „Duhul cel rău, după ce iese din om umblă prin locuri fără de apă“ (Mt, 12, 43—45).

Verset: 2

„Și fiara pe care am văzut-o era asemenea leopardului, picioarele ei erau ca ale ursului, iar gura ca a leilor. Și balaurul i-a dat fiarei puterea lui și scaunul lui și stăpânire mare“.

Tilcuire:

Prin leopardul care are multe culori arată ipocrizia lui Antihrist.

Verset: 3

„Și unul din capetele fiarei era ca înjunghiat de moarte, dar rana ei cea de moarte a fost vindecată și tot pământul, minunat, se uita după fiară“.

Tilcuire:

Prin pământ sînt arătați păcătoșii.

Versetele: 4—10

„Și s-au închinat balaurului, fiindcă i-a dat fiarei stăpînirea; apoi sau închinat fiarei, zîcînd: Cine este asemenea fiarei și cine poate să se lupte cu ea! — 5. Și i s-a dat ei gură să grăiască semeții și hule și i s-a dat putere să lucreze timp de patruzeci și două de luni. — 6. Și și-a deschis gura sa spre hule asupra lui Dumnezeu, ca să hulească numele Lui și cortul Lui și pe cei care locuiesc în cer. — 7. Și i s-a dat să facă război cu sfinții și să-i biruiască și i s-a dat ei stăpînire peste toată seminția și poporul și limba și neamul. — 8. Și i se vor închina ei toți cei care locuiesc pe pământ, ale căror nume nu sînt scrise, de la întemeierea lumii, în cartea vieții Mielului celui înjunghiat. — 9. Dacă are cineva urechi — să audă! — 10. Cine ia pe alții robi, de robie are parte; cine cu sabia va ucide, trebuie să fie ucis de sabie. Aici este răbdarea și credința sfinților“.

Tilcuire:

Aici arată răbdarea sfinților în timpul persecuției lui Antihrist.

Versetul: 11

„Am văzut apoi altă fiară, ridicîndu-se din pământ, și avea două coarne asemenea mielului, dar graia ca un balaur“.

Tilcuire:

Diavolul-Antihrist, va vorbi prin slujitorii săi. Se vor așeza și în templu, poate al Bisericii. Va fi foarte cunoscut lumii.

Verset: 16

„Și-i silește pe toți, pe cei mici și pe cei mari, și pe cei bogăți și pe cei săraci, și pe cei slobozi și pe cei robi, ca să-și pună semn pe mâna lor cea dreaptă sau pe frunte“.

Tîlcuire:

Își va avea caracterul în mâna dreaptă, căci își va răspîndi doctrina sa Antihrist. Prin semnul din frunte, înțelegem mintea, arătînd neînțelegerea sa.

Verset: 17

„Încît nimeni să nu poată cumpăra sau vinde, decît numai cel care are semnul, adică numele fiarei, sau numărul numelui fiarei“.

Tîlcuire:

Slujitorii lui Antihrist vor face ca și în timpul de față să se creadă că creștinismul este o slujire învechită (ocultă-întunecată).

Capitolul 14

Verset: 1

„Și m-am uitat și iată Mielul stătea pe Muntele Sionului și cu El o sută patruzeci și patru de mii, care aveau numele Lui și numele Tatălui Lui, scris pe frunțile lor“.

Tîlcuire:

Mielul stătea, adică Hristos, deasupra adevăratului Sion, care este în cer.

Versetele: 2, 3

„Atunci am auzit sunet din cer, ca vuiet de ape multe și ca buibuitul unui tunet puternic, iar glasul pe care l-am auzit ca glasul celor care cîntă cu alăutele lor. — 3. Și cîntau o cîntare nouă, înaintea tronului și înaintea celor patru ființe și înaintea bătrînilor; și nimeni nu putea să învețe cîntarea decît numai cei o sută patruzeci și patru de mii, care fuseseră răscumpărați de pe pămînt“.

Tîlcuire:

Cei 144 000 feciorelnici, sînt cei ce nu s-au căsătorit, copiii și cei ce și-au păstrat viața în feciorie (călugării). Apostolii au fost din ei căsătoriți deci, din rîndul celor 144 000 sînt și din Apostoli cei necăsătoriți. Cîntecul cel nou este cel al Noului Testament.

Verset: 4

„Aceștia sînt care nu s-au întinat cu femei, care sînt feciorelnici. Aceștia sînt care merg după Miel ori unde se va duce. Aceștia au fost răscumpărați dintre oameni, pîrgă lui Dumnezeu și Mielului“.

Tîlcuire:

Aceștia sînt cei care nu s-au întinat cu femei căci sînt feciorelnici. Sînt cei ce nu s-au căsătorit niciodată, păstrîndu-și neatînsă curătenia, viața nepătată.

Verset: 5

„Iar în gura lor nu s-a aflat minciună, fiindcă sînt fără prihană“.

Tîlcuire:

„În gura lor nu s-a aflat minciună“. Care s-au abținut toată viața prin post. Aceștia sînt cei ce au dobîndit și ceea ce au promis prin botez n-au tăgăduit după aceea.

Versetele: 9, 10

„Și al treilea înger a venit după ei, strigînd cu glas puternic: Cine se închină fiarei și chipului ei și primește semnul ei pe fruntea, sau pe mîna lui. — 10. Va bea și el din vinul aprinderii lui Dumnezeu, turnat neamestecat, în potirul mîniei Sale, și se va chinui în foc și în pucioasă, înaintea sfinților îngeri și înaintea Mielului“.

Tîlcuire:

Vinul mîniei este ultima pedeapsă a lui Dumnezeu față de cei necredincioși.

Versetele: 12, 13

„Aici este răbdarea sfinților, care păzesc poruncile lui Dumnezeu și credința lui Iisus. — 13. Și am auzit un glas din cer zicînd: Scrie: Fericiți cei morți, cei care de acum mor întru Domnul! Da, grăiește Duhul, odihnească-se de ostenele lor, căci faptele lor vin cu ei“.

Tîlcuire:

Fericiți cei ce mor în Domnul . . . Au murit veacului de acum, apoi și cărnii (trupului) (Gal. 6, 12). Arată și pe cei ce vor fi omoriți în Domnul de către Antihrist.

Versetele: 14, 15, 16, 17, 18, 19

„Și am privit și iată, un nor alb și Cel Care ședea pe nor era asemenea Fiului Omului, avînd pe cap cunună de aur și în mînă

seceră ascuțită. — 15. Și alt înger a ieșit din templu și a strigat cu glas mare Celui Care ședea pe nor: Trimite secera și seceră, că a venit ceasul de secerat, fiindcă s-a copt secerișul pământului. — 16. Atunci Cel Care ședea pe nor a aruncat pe pământ secera Lui și pământul a fost secerat. — 17. Apoi alt înger a ieșit din templul ceresc, avînd și el seceră ascuțită. 18. — Și încă un înger a ieșit din altar, avînd putere asupra focului și a strigat cu glas mare celui care avea secera ascuțită și a grăit: Trimite secera ta cea ascuțită la cules strugurii viei pământului căci boabele ei s-au copt. — 19. Atunci îngerul a aruncat, pe pământ, secera lui și a cules via pământului și ciorchinii i-a aruncat în teascul cel mare al mîniei lui Dumnezeu“.

Tilcuire:

„Secera“ este focul care va cuprinde lumea la sfîrșitul ei, la fel ca la început potopul cu apă. Hristos este unul și va fi o pedeapsă prin două seceri. Cele două seceri vor arde pe cei drepti și pe cei nedrepti, pentru cei drepti e răscumpărare, pentru cei nedrepti este pedeapsă. Sfinții văzînd nedreptatea acelor zile, vor chema să vină dreptatea lui Dumnezeu prin rugăciunile lor. Vinul însemnează lumea care-i hrănește pe păcătoși. Teascul mîniei lui Dumnezeu este iadul, căci mînia lui Dumnezeu se sfîrșește în el.

Verset: 20

„Și teascul a fost călcat afară din cetate și a ieșit sînge din teasc pînă la zăbalele cailor, în depărtare de o mie șase sute de stadii“.

Tilcuire:

Prin „călcare“ înțelegem durerea necredincioșilor în iad. Prin „cetate“ înțelegem Ierusalimul cel de sus, care este format din cei aleși. În afara cetății este iadul (Mt. 13, 49). Prin „sînge“ se desemnează pedeapsa necredincioșilor. 1600 de stadii — falșii creștini sînt numiți (Mt. 7, 14). Prin „cai“ îi arată pe falșii păstori ai Bisericii, care și-au făcut slujire nu pentru iubire față de Dumnezeu, ci din iubire față de lume (bani). Prin „zăbalele cailor“ (cu care se conduc caii) desemnează falsele învățături ale lor. Falșii păstori au doctrină în gură, dar la slujbele pe care le fac se vād a fi nebuni, căci după exemplul fariseilor, ei zic și nu fac. Și care nu pot să învețe ceva, dacă n-ar fi spus Evanghelia, și în predicile, lor anunță, amenință pe păcătoși că numai pedepsele îi vor face răbdători, ca nu cumva să se îndrepteze: le va veni sîngele acestora care au pierit ca la cai zăbalele, căci i-au oprit pe păcătoși de a se pocăi. Ei n-au putut să simtă îndreptarea dacă viciile lor (a preoților) nu le-au înlăturat.

Capitolul 15

Versetetele: 1, 2, 3

„Am văzut, apoi, în cer, alt semn, mare și minunat: Șapte îngeri avînd șapte pedepse — cele de pe urmă — căci cu ele s-a sfîrșit mînia lui Dumnezeu 2. — Am văzut ca o mare de cleștar, amestecată cu foc, și pe biruitorii din ispită cu fiara și cu numărul numelui ei, stînd lîngă marea de cleștar și avînd alăutele lui Dumnezeu. — 3. Și ei cîntau cîntarea lui Moise robul lui Dumnezeu, și cîntarea Mielului, zicînd: Mari și minunate sînt lucrurile Tale, Doamne Dumnezeule, Atotțiitorule! Drepte și adevărate sînt căile Tale, Împărate al neamurilor!“

Tîlcuire:

„Am văzut ca o mare de cleștar, amestecată cu foc“. Marea de cleștar este focul mistuitor. Primitorii sînt cei ce s-au luptat cu Antihrist și sînt omoriți de acesta. „Alăutele lui Dumnezeu“ înseamnă înfrînarea cărnii. Cîntarea lui Moise este Vechiul Testament, iar cîntecul Mielului este Noul Testament, au predicat cuvîntul Noului Testament și al Vechiului Testament.

Verset: 4

„Cine nu se va teme de Tine, Doamne, și nu va slăvi numele Tău? Că Tu singur ești sfînt și toate neamurile vor veni și se vor închina înaintea Ta, pentru că judecățile Tale s-au făcut cunoscute“.

Tîlcuire:

„Toate neamurile vor veni și se vor închina înaintea Ta“. Arătat este că după înălțarea Domnului, toate neamurile au venit la credința în Hristos. „Judecățile Tale s-au făcut cunoscute“ în ziua judecății, în care se va arăta dreaptă judecata Judecătorului Dumnezeu. Căci judecății îi aparține eliberarea noastră de osîndire prin Răscumpărătorul nostru Iisus Hristos.

Verset: 5

„Și după aceasta, m-am uitat și s-a deschis templul cortului mărturiei din cer“.

Tîlcuire:

S-a deschis templul Bisericii, templul adevăratei Biserici este Patria cerească. În acest loc dorea psalmistul să locuiască (Ps. 26, 4). Pe acest templu l-a deschis Hristos, că ne-a făcut pe toți credincioșii să trecem la împărăția cea cerească prin El însuși.

Verset: 6

„Și au ieșit din templu cei șapte îngeri cu cele șapte pedepse, îmbrăcați în veșmînt de in curat, luminos și încinși pe sub sîni, cu cingători de aur“.

Tilcuire:

Prin cele 7 pedepse desemnează pe cele 7 vicii principale din care va răsări tot răul. Sfinții le arată în ziua judecării pe cele 7 vicii din care a ieșit tot răul. Le vor avea în stăpînire ca prin judecata lor să fie pedepsiți cu pedepse veșnice. 7 Pedepse sînt: 1 — De la facerea lumii la potop. 2 — Cei de după potop ce s-au închinat idolilor, 3 — cei de sub lege care n-au păzit porunca lui Dumnezeu, 4 — falșii profeți care au rătăcit pe poporul lui Dumnezeu; 5 — credincioșii evrei care L-au omorît pe Hristos și i-au persecutat pe apostoli; 6 — Persecutorii Bisericii care au vrut să distrugă credința lui Hristos; 7 — Slujitorii lui Antihrist care-l vor disprețui pe Hristos și care sînt sub scutul lui Antihrist. Acestea sînt cele 7 vicii de la începutul lumii pînă la sfîrșitul ei. Prin „cingătorile de sub sîni“ îi arată pe propovăduitorii înțelepciunii. Prin aceste cingători sînt legate inimile sfinților între ele și în afară de acestea ei nu pot ieși decît prin greșeli.

Verset: 7

„Și una din cele patru făpturi a dat celor șapte îngeri șapte cupe de aur, pline de mînia lui Dumnezeu, Celui Care este viu în vecii vecilor“.

Tilcuire:

„Una din cele patru făpturi“ — Cupele de aur pline cu mînia lui Dumnezeu sînt predica sfinților, care vestește mînia lui Dumnezeu. Cele 4 făpturi sînt cele 4 evanghelii. Sfinții vestesc mînia lui Dumnezeu, și prin această predică vor grăbi venirea mîniei lui Dumnezeu.

Verset: 8

„Iar templul s-a umplut de fum, din slava lui Dumnezeu și din puterea Lui, și nimeni nu putea să intre în templu, pînă ce se vor sfîrși cele șapte pedepse, ale celor șapte îngeri“.

Tilcuire:

Templul este patria cerească, fumul nu lasă să se vadă ceea ce este în casă. Templul este patria cerească plină de fum, cei aleși pe aceasta au contemplat-o cu ochii minții, văzînd ca în ghicitură, care este numită prin fumul întunecos. „Vedem acum ca în ghicitură ca în oglindă, ca prin oglindă în ghicitură, atunci însă față

către față“ (1 Cor. 13, 12). Acum cunosc în parte, atunci voi cunoaște adevărul și voi fi cunoscut. Despre cele 7 plăgi, ultima plagă va fi Antihrist, care va înșela neamul omenesc cu rătăcirile sale. Sfirșirea celor 7 plăgi de le examinăm vom vedea că sînt zilele judecării, cînd sfinții își vor lua corpurile lor, ca să locuiască fără de sfîrșit în patria cerească cu Dumnezeu. De aceasta zice Psalmistul: „Fericțiți cei ce locuiesc în casa Domnului, că Te pot lăuda în vecii vecilor“.

Capitolul 16

Verset: 1

„Și am auzit glas mare, din templu, zicînd celor șapte îngeri: Duceți-vă și vărsați pe pămînt cele șapte cupe ale miniei lui Dumnezeu“.

Tîlcuire:

„Glasul mare“ din templu este vocea Domnului. Propovăduitorii vor arunca cupele lor asupra pămîntului, anunțîndu-le păcătoșilor cuvîntul lui Dumnezeu.

Verset: 2

„Și s-a dus cel dintii și a vărsat cupa lui pe pămînt. Și o bubă rea și ucigașă s-a ivit pe oamenii care aveau semnul fiarei și care se închinau chipului fiarei“.

Tîlcuire:

Primul înger, sînt bărbații sfinți înainte de Lege, care i-au muștrat pe cei necredincioși. Caracterul diavolului sînt cei ce fac fapte rele. Prin imaginea fiarei înțelegem viciile, căci diavolul este ajutător la toate viciile (Filip. 3, 19): „A căror Dumnezeu este pintecele . . . “ (Col. 3, 5).

Verset: 3

„Și al doilea înger a vărsat cupa lui în mare, și marea s-a prefăcut în sînge ca de mort și orice suflare de viață a murit, din cele ce sînt în mare“.

Tîlcuire:

Acest înger simbolizează înălțarea legii.

Verset: 4

„Iar cel de-al treilea a vărsat cupa lui în riuri și în izvoarele apelor și s-au prefăcut în sînge“.

Tîlcuire:

Îngerul acesta îi arată pe profeți. Rîurile sînt cele 12 seminții ale lui Israel. Prin doctrina profeților s-a înălțat amărăciunea pocăinței. A aruncat cupa lui în rîuri și în izvoare — Cînd sfinții profeți i-au anunțat poporului necredincios cuvîntul lui Dumnezeu, care i-au ucis pe slujitorii Cuvîntului lui Dumnezeu.

Versetele: 5, 6

„Și am auzit pe îngerul apelor, zicînd: Drept ești Tu, Cel ce ești și Cel ce erai, Sfinte Doamne, că ai judecat acestea. — 6. Fiincă au vărsat sîngele sfinților și al prorocilor, tot sînge le-ai dat să bea. Vrednici sînt!“

Tîlcuire:

Este vorba de acel înger văzut de popor prin dreapta judecată, care l-a osîndit pe poporul nedrept. Care au vărsat sîngele profeților și au băut sîngele: căci prin moarte vrednică omorîndu-i pe cei drepți ei vor primi moarte veșnică (ucigașii).

Verset: 7

„Și am auzit din altar, grăind: Așa, Doamne Dumnezeule, Atotțiitorule, adevărate și drepte sînt judecățile Tale!“.

Tîlcuire:

Prin „altar“ îi înțelegem pe sfinții bărbați, care au fost în vremea aceia, care laudă dreaptă judecata lui Dumnezeu, care a scăpat de la osîndirea poporului pe Daniel și pe cei 3 tineri.

Versetele: 8, 9

„Apoi al patrulea înger a vărsat cupa lui în soare și i s-a dat să dogorească pe oameni cu focul lui. — 9. Și oamenii au fost dogoriți cu mare arșiță și au hulit numele lui Dumnezeu, Care are putere peste pedepsele acestea, și nu s-au pocăit ca să-I dea slavă“.

Tîlcuire:

Al 4-lea înger îl arată pe Hristos, pe apostoli și pe ceilalți propovăduitori. Soarele este poporul evreu. Prin a 3-a parte din soare din lună și din stele îi arată pe credincioșii care vor crede în Hristos dintre evrei. Că îngerul al 4-lea a vărsat cupa în soare, arată că Hristos și apostolii sînt legați de necredincioșii Iudei și dați romanilor. Prin aceștia arată foamea și sabia, prin care au fost pedepsiți toți evreii. Romanilor li s-a dat de la Dumnezeu puterea să ucidă și să ocupe țara lor. Au hulit pe Hristos, căci dacă ei s-ar

fi pocăit de nedreptățile lor și ar fi crezut pe Hristos, înseamnă că ar fi păzit poruncile.

Verset: 10, 11

„Atunci al cincilea înger a vărsat cupa lui pe scaunul fiarei și în împărăția ei s-a făcut întuneric și oamenii își mușcau limbile de durere. — 11. Și au hulit pe Dumnezeuul cerului din pricina durerilor și a bubelor lor, dar de faptele lor nu s-au pocăit“.

Tilcuire:

Al 5-lea înger simbolizează pe Sfinții Părinți, care s-au luptat împotriva ereticilor. Prin semnul fiarei îi arată peeretici. Fiara este diavolul, căci în inimile lor locuiește diavolul. Sfinții Părinți au distrus greșelile ereticilor. Prin învățătura Sfinților Părinți S-a înlăturat întunericul învățăturii ereticilor. „Își mușcau limbile de durere“. Fiecare și-a hotărît erezia sa și Arie și Sabelie și ceilalți. Durerile lor și bubele lor sînt hulele lor. Prin pocăință ar fi scăpat de erezia lor.

Verset: 12

„Și al șaselea înger a vărsat cupa lui în rîul cel mare al Eufratului și apele lui au secat, ca să fie gătită calea împăraților de la răsăritul soarelui“.

Tilcuire:

Al 6-lea înger îi arată pe martiri. Prin fluviul cel mare al Eufratului îi arată pe persecutorii Bisericii lui Dumnezeu. Au fost pedepsiți persecutorii Bisericii lui Dumnezeu prin lupta Împăratului Bisericii împotriva lor. Prin apă arată însăși persecuția. A secat apa, adică Sfinții Martiri au rămas stabili în vestirea cuvîntului lui Dumnezeu pînă ce au trecut toate persecuțiile și persecutorii au fost trimiși în iad, pe cînd credința creștea și se răspîndea pretutindeni. Să vină îngerul lui Hristos (Maleahi 3, 1—3). La Răsărit este Soarele Hristos, care îi va inspira să vină la El și vor veni la El. „Fără Mine nu puteți face nimic“ (Ioan, 15, 5).

Verset: 13, 14

„Și am văzut ieșind din gura balaurului și din gura fiarei și din gura proorocului celui mincinos trei duhuri necurate ca niște broaște. — 14. Căci sînt duhuri demonicești, făcătoare de semne și care se duc la împărații lumii întregi, să-i adune la războiul zilei celei mari a lui Dumnezeu, Atotțiitorul“.

Tilcuire:

Au ieșit din gura fiarei 3 duhuri necurate. Chemarea neamurilor o descrie care vor veni să creadă în Hristos. Arătîndu-l pe

Antihrist care va veni aproape de sfârșitul lumii, cele 3 duhuri necurate îi arată pe ucenicii lui Antihrist, care va veni aproape de sfârșitul lumii. Ucenicii lui sînt propovăduitori prin toate orașele lumii și sînt numiți duhuri ale diavolului, căci diavolul locuiește în ei și vorbește prin gura lor, care se vede ieșind din gura lui Antihrist și a falșilor lui profeti și prin învățătura lor sînt fiii diavolului. Broaștele sînt necurate și trăiesc în lut, la fel și ucenicii lui Antihrist nu se vor sfii să scoată nenumărate vicii și urîțenii. Se duc la împărații lumii — prin regii lumii îl arată și pe popor grăbindu-i pe ucenicii lui Antihrist la marea judecată a Atotputernicului Dumnezeu. Îi arată pe cei ce vor persecuta Biserica lui Dumnezeu și le va fi dată în marea zi a judecării pedeapsă fără de sfârșit. Căci s-au sfârșit persecuțiile lui Antihrist și s-a apropiat judecata lui Dumnezeu.

Verset: 15

„Iată, vin ca un fur. Fericit este cel care priveghiază și păstrează veșmintele sale, ca să nu umble gol și să se vadă rușinea lui!“.

Tîlcuire:

„Iată vin ca un hoț“ Se arată că va veni noaptea (I Tes. 5, 2—3). Fericii cei ce priveghiază. Necedincioșii vor rămînea în poftele lor stricacioase și ei nu vor putea prevedea răul ce va urma și-și vor zice că mai pot dormi „Deșteaptă-te cel ce dormi și te scoală din morți și te va lumina Hristos“ (Efes. 5, 14). Dreptii studiind vor prevedea răul care va urma, cei ce și-au potolit poftetele cărnii, care s-au luptat cu armele virtuților și s-au luptat împotriva dușmanilor văzuți ai lui Dumnezeu și așa au ajuns fericiți. Veșmintele sufletelor noastre sînt faptele cele bune.

Versetele: 15, 16

„Și i-au strîns la locul ce se chiamă evreiește Har-Maghedon“.

Tîlcuire:

Har-Maghedon este muntele rotund, ceia ce arată ziua judecării. Munte Rotund îi numește pe cei drepti. Atunci cînd flăcările focului vor cuprinde întreaga lume: globul e rotund, de asemenea arată și ridicarea dreptilor.

Verset: 17

„Al șaptelea inger a vărsat cupa lui în văzduh și glas mare a ieșit din templul cerului, de la tron, strigînd: S-a făcut!“

Tîlcuire:

Prin al 7-lea înger îi arată pe sfinții propovăduitori, care vor fi în vremea lui Antihrist. Prin cer arată vanitatea oamenilor. Sfinții bărbați vor denunța vanitatea și necredința oamenilor, care sînt pedepsiți la pedepse veșnice. Glasul cel mare: este vocea sfinților vestitori. Prin templu se arată Biserica. Prin sfînta Biserică va ieși vocea sfinților propovăduitori, căci Biserica este tronul lui Dumnezeu și în El rămîne. „S-a făcut!“ aceasta arată că au ajuns la sfîrșitul lumii în care se vor împlini toate cele prezise de Domnul și de sfinți.

Verset: 18

„Și s-au pornit fulgere și vuiete și tunete și s-a făcut cutremur mare așa cum nu a fost, de cînd este omul pe pămînt, un cutremur atît de puternic“.

Tîlcuire:

Prin fulger arată minunile care s-au făcut prin sfinții lui Dumnezeu. Citim că cele mai multe semne s-au făcut de către Ilie și Enoh. Vuietele: arată predica sfinților. Tunetele sînt groaza focului veșnic. Cutremurul pămîntului arată cutremurarea inimilor înțelepților. Se înțelege și trecerea omului de la bine la rău și sînt evreii care vor crede în Hristos. Vor trece și alții de la bine la rău. Putem să-i înțelegem aici și pe cei ce n-au păzit credința în Hristos, ci au urmat rătăcirile lui Antihrist.

Verset: 19

„Și cetatea cea mare s-a rupt în trei părți și cetățile păginilor s-au prăpădit și Babilonul cel mare a fost pomenit înaintea lui Dumnezeu, ca să-i dea paharul aprinderii mîniei Lui“.

Tîlcuire:

„Cetatea cea mare“ este cetatea diavolului, formată din toată mulțimea ce l-a aprobat. Prin cele 3 părți în care este împărțită, îi arată pe evreii ce n-au vrut să creadă în Hristos, pe păgîni și pe eretici, falșii creștini. Cetatea neamurilor atunci cade cînd va preceda focul venirea lui Dumnezeu la judecată, atunci vor plînge neamurile. „Foc înaintea Lui va merge și va arde pe vrăjmașii Lui“ (Ps. 93, 6). Babilonul a fost pomenit înaintea lui Dumnezeu. La sfîrșitul lumii este vremea să stea înaintea Domnului și să dea seamă de faptele mîniei sale. Vinul aprinderii mîniei este pedeapsa cea veșnică, cînd prin facerea judecării, toți necredincioșii și autorii răului vor fi pedepsiți de diavolul.

Verset: 20

„Și toate insulele au pierit și munții nu s-au mai aflat“.

Tîlcuire:

Munții și insulele înseamnă cetatea neamurilor. Prin insule se arată neamul, prin munte conducătorii lor, care au pierit prin foc în ziua judecății.

Verset: 21

„Și grindină mare cit talantul, s-a prăvălit din cer peste oameni. Și oamenii au hulit pe Dumnezeu, din pricina pedepsei cu grindină, căci urgia ei era mare foarte“.

Tîlcuire:

Talantul din Evanghelie (Mt, 25, 25). Prin grindina căzută peste oameni arată atotputernicia lui Dumnezeu, care îi va pedepsi pe păcătoși și îi va trimite în iad. Și oamenii au hulit pe Dumnezeu din cauza grindinii. Prin hulă se arată ceea ce este ura potrivnicilor, pe care în acest fel o vor păstra în inimă și pe care ei voiesc s-o arate.

Capitolul 17

Verset: 1

„Apoi a venit unul din cei șapte îngeri, care avea cele șapte cupe, și a grăit către mine, zicînd: Vino să-ți arat judecata desfrînatei celei mari, care sălășluiește pe ape multe“.

Tîlcuire:

A venit unul din cei șapte îngeri, prin aceasta arată ziua judecății lumii. Cele 7 cupe sînt predica sfinților. Desfrînata cea mare este Roma, care a persecutat Biserica lui Dumnezeu. Stă pe ape și ascultă — adică cuprinde neamuri multe.

Verset: 2

„Cu care s-au desfrînat împărații pămîntului, și cei care locuiesc pe pămînt s-au îmbătat de vinul desfrînării ei“.

Tîlcuire:

Cu ea s-au desfrînat toți regii Romei. Vinul desfrînării ei — sînt diferitele greșeli și crimele pe care le-a făcut cetatea necredinței. Și necredincioșii se vor desfrîna cu crimele diavolești ale

acesteia. Pământul — îi arată pe toți locuitorii care au aprobat aceasta. Până ce va scoate din minți frica de Dumnezeu, ca să arunce toate bunătățile (Iov. 15, 16).

Verset: 3

„Și m-a dus, cu duhul, în pustiu, și am văzut o femeie șezind pe o fiară roșie, plină cu nume de hulă, avînd șapte capete și zece coarne“.

Tîlcuire:

Prin pustie desemnează mulțimea tuturor necredincioșilor, că ei sînt lipsiți de Dumnezeu și sînt aruncați de la Dumnezeu. În pustiu va veni femeia desfrînată care este formată din multe cetăți ale diavolului a nedreptăților. Fiara adevărată îl arată pe diavolul, că are vopsea roșie ca a singelui, prin sînge arată însăși moartea, căci diavolul este sanguin, este autorul morții și al tuturor pierzărilor. Plină cu nume de hulă, este autorul hulelor.

15.

Verset: 4

„Și femeia era îmbrăcată în purpură și în stofă stacojie și împodobită cu aur și cu pietre scumpe și cu mărgăritare, avînd în mîna un pahar de aur, plin de urîciune și de necurățiile desfrînării ei“.

Tîlcuire:

Purpura este ca sîngele, roșii sînt hainele regilor, arătînd puterea lumească a veacului. Prin sînge arată însăși moartea. Prin veșmintele de purpură înțelegem și lucrurile necredincioșilor, care vor fi condamnați la moarte veșnică. Împodobită cu aur, arată însăși înțelepciunea. Femeia cea aurită avea înțelepciunea veacului acestuia, care este nebunie înaintea lui Dumnezeu. Pietre scumpe și mărgăritare, arată elocvența acestui veac. Paharul de aur ce-l avea în mîna arată învățătura filozofilor și a poieților. Plin de urîciune și de necurăția desfrînării; învățătura filozofilor și a poieților era plină de minciună, cuprinzînd toate greșelile neamului omenesc.

Verset: 5

„Iar pe fruntea ei scris nume tainic: Babilonul cel mare, mama desfrînatelor și a urîciunilor pămîntului“.

Tîlcuire:

Prin frunte și față îl arată pe om, de altfel și necredincioșii din lucrările lor sînt cunoscuți (Prov. 20, 2). Prin frunte și față se arată lucrul necredincioșilor că se văd din lucrurile lor că sînt fiii diavolului, cetățenii necredinței.

Verset: 6

„Și am văzut o femeie, beată de sîngele sfinților și de sîngele mucenicilor lui Iisus, și văzînd-o, m-am mirat cu mirare mare“.

Tîlcuire:

Înseamnă că era nebună, dacă era beată de sînge. Deci față de mila lui Dumnezeu era nebună. Și ne-am mirat: s-au mirat credincioșii văzînd și pe alți nebuni care s-au depărtat de frica lui Dumnezeu.

Verset: 7

„Și îngerul mi-a zis: De ce te miri? Eu îți voi spune taina femeii și a fiarei care o poartă și care are cele șapte capete și cele zece coarne“.

Tîlcuire:

Fiara aceasta este diavolul, care a fost înainte de venirea lui Hristos pe pămînt, stăpînind neamul omenesc. Fiara pe care ai văzut-o a fost și nu mai este. Diavolul care a stăpînit neamul omenesc înainte de venirea lui Hristos este arătat aici.

Verset: 8

„Fiara pe care ai văzut-o era și nu este și va să se suie din adînc și să meargă spre pieire. Și se vor mira cei care locuiesc pe pămînt ale căror nume nu sînt scrise de la întemeierea lumii în cartea vieții văzînd pe fiară că era și nu este, dar se va arăta“.

Tîlcuire:

„Se suie din adînc“ arată venirea lui Antihrist, cînd va veni va ieși satana din carcera sa, și va seduce toate neamurile. Și va fi pedepsit cu toți sateliții săi, spre pedeapsă veșnică. Și se vor mira cei ce locuiesc pe pămînt. Locuitorii pămîntului trebuie înțelegi cei ce s-au făcut mai mari ca Dumnezeu, pe care îi va cuprinde Antihrist. Se vor mira cei rînduiți vieții veșnice văzînd fiara, acestea sînt semnele făcute de diavol prin Antihrist și adîrînd în Antihrist pe diavol.

Verset: 9

„Aici trebuie minte care are înțelepciune. Cele șapte capete sînt șapte munți deasupra cărora șade femeia“.

Tîlcuire:

Aceasta arată că este mare întunecime și sensul aceleia este ascuns. Și noi să-l rugăm pe Dumnezeu să înlătore acest întuneric. Prin cele 7 capete vor stăpîni tot neamul omenesc.

Verset: 10

„Dar sînt și șapte împărați: cinci au căzut, unul mai este, celălalt încă n-a venit, iar cînd va veni are de stat puțină vreme“.

Tîlcuire:

Sînt 7 împărați, 5 au venit, celălalt încă n-a venit, mai este unul. Primul cap al diavolului a pierit prin potop (primul împărat). Fiii lui Dumnezeu mergeau înainte de potop în cloaca iadului. Al doilea cap după potop a fost pînă la darea Legii, în aceeași pierzare mergeau și aceștia și erau ținuți acolo. L-au omorît și pe al 3-lea, căci poporul lui Dumnezeu după primirea Legii s-a închinat idoloilor. În al 4-lea loc sînt falșii profeți și care au ajuns în același loc al pierzării, că au amăgit poporul lui Dumnezeu. În al 5-lea loc sînt nedreptii iudei care au omorît pe Domnul Hristos și i-au prigonit pe Apostoli, aceștia sînt puși în locul al 5-lea. Cei 5 au căzut prin cucerirea romanilor. Unul mai este, păgînii care sînt persecutorii Bisericii lui Hristos și sînt puși pe locul 6, că au persecutat Biserica lui Dumnezeu, din care cauză și acest Ioan era în Patmos. Celălalt încă n-a venit, acesta este Antihrist care va fi pus în locul 7 și cînd va veni îi va rămînea timp scurt, căci Domnul nostru Iisus Hristos îl va ucide cu duhul gurii Sale, și-l va omorî arătînd venirea Sa. Și de n-ar scurta Domnul zilele acelea, zilele persecuției lui Antihrist, n-ar mai scăpa nici un trup (Mc. 13, 20), aici vorbește de cei aleși.

Verset: 11

„Și fiara care era și nu este — este al optulea, deși este dintre cei șapte și merge spre pieire“.

Tîlcuire:

Fiara a 8-a era diavolul, care stăpînea neamul omenesc înainte de venirea lui Hristos. Cele 7 părți sînt toți cei ce l-au urmat, iar a 8-a parte este diavolul cu ceilalți diavoli și merge spre pieire.

Verset: 12

„Și cele zece coarne pe care le-ai văzut sînt zece împărați, care încă n-au luat împărăția, dar care vor lua stăpînire de împărați, un ceas împreună cu fiara“.

Tîlcuire:

Cele 10 coarne sînt cei zece îngeri, care vor distruge împărăția romanilor. La început Asia și-a obținut partea, apoi turcii, apoi vandalii au ocupat Africa, goții Spania, longobarzii Italia și burgunzii Galia, ostrogoții Germania. Stăpînirea de o oră, vor fi pri-

mii regi. Le va rămînea puțin ca să stăpînească asupra neamurilor singuri. Și vor da partea lor fiarei.

Versetetele: 13, 14

— „Aceștia au un singur cuget și puterea și stăpînirea lor o dau fiarei 14. — Și vor porni război împotriva Mielului, dar Mielul îi va birui, pentru că este Domnul domnilor și Împăratul împăraților și vor birui și cei împreună cu El — chemați și aleși și credincioși“.

Tîlcuire:

Un cuget și o voință în rău. Se va lupta cu Mielul va porni luptă împotriva Bisericii lui Dumnezeu, omorînd poporul lui Dumnezeu. Este Domnul domnilor, este Regele regilor, este Regele Sfinților, aleși și credincioși. Aleșii rămîn în veșnicie.

Verset: 15

„Și mi-a zis: Apele pe care le-ai văzut și deasupra cărora șade desfrînată, sînt popoare și gloate și neamuri și limbi“.

Tîlcuire:

Prin ape înțelegem neamurile pe care le-au stăpînit romanii.

Verset: 16

„Și cele zece coarne pe care le-ai văzut și fiara vor urî pe desfrînată și o vor face pustie și goală și carnea ei vor mânca-o și pe ea vor arde-o cu foc“.

Tîlcuire:

Cele 10 coarne pe Roma cea desfrînată o arată, care pentru a-și apăra pe falșii ei dumnezei l-a persecutat pe Dumnezeu creatorul său. Vor urî fiara — vor lua arma și vor distruge imperiul roman. Vor mânca carnea ei — vor lua bogățiile ei. Și vor arde-o cu foc — Sub ocupația acestor neamuri au fost arse castelele romane.

Verset: 17

„Pentru că Dumnezeu a pus în inimile lor să facă voia Lui și să se întîlnească într-un gînd și să dea fiarei împărăția lor, pînă se vor împlini cuvintele lui Dumnezeu“.

Tîlcuire:

„Dumnezeu a pus în inimile lor să facă voia Lui“ adică i-a lăsat să distrugă cetatea Romei, se împlinesc profețiile. Aceștia după ce au făcut cele prezise, au făcut voia lui Dumnezeu, apoi se vor deda la crime diavolești, supunîndu-se diavolului.

Verset: 18

„Iar femeia pe care ai văzut-o este cetatea cea mare care are stăpânire peste împărații pământului“.

Tilcuire:

Femeia este cetatea Imperiului roman. Ea a fost distrusă de cei necredincioși care stăpânesc neamul omenesc.

Capitolul 18

Verset: 1

„După acestea, am văzut alt înger, pogorîndu-se din cer, avînd putere mare, și pământul s-a luminat de slava lui“.

Tilcuire:

Îngerul este Hristos, care a coborît din cer pe pământ, ca să-i ridice pe oameni la cer. Avea putere mare — ca și Tatăl, egal întru toate cu Tatăl. „Pământul s-a luminat de slava lui“ prin învățarea credinței Lui, neamul omenesc a fost eliberat de sub stăpînirea întunericului a necredinței și a neștiinței.

Verset: 2

„Și a strigat cu glas puternic și a zis: A căzut! A căzut Babilonul cel mare și a ajuns locaș demonilor, închisoare tuturor duhurilor necurate, și colivie tuturor păsărilor spurcate și urite“.

Tilcuire:

Glasul puternic este învățătura Evangheliei lui Hristos care strigă: A căzut Babilonul cel mare. Insuși Iisus a făcut să cadă Babilonul. A căzut prin propovăduirea Evangheliei care a ridicat mulțime de aleși, căci prin credința în Hristos s-a făcut cetatea sfîntă care este (Hristos) Biserica. A căzut a doua oară, căci în ultimele zile va lua pedeapsă veșnică. „A ajuns locaș demonilor“. Închisoarea tuturor duhurilor celor necurate — demonii sînt duhurile necurate. A ajuns locaș, închisoare, — îngerii cei buni îi păzesc pe cei aleși ca să nu mai păcătuiască și să piară. La fel și dracii îi păzesc pe necredincioși ca nu cumva să facă ceva în afară de nedreptățile lor și așa să se mîntuiască.

Verset: 3

„Pentru că din vinul aprinderii desfrînării ei au băut toate neamurile și împărații pământului s-au desfrînat cu ea și neguțătorii lumii din mulțimea desfătărilor ei s-au îmbogățit“.

Tilcuire:

Din vinul desfrînării ei au băut toate neamurile. Prin neguțătorii lumii îi înțelegem pe iubitorii acestui veac, care și-au vîndut sufletele lor pentru a-și aduna bogății. Sufletele lor sînt vanitoarese căci s-au vîndut demonilor pentru a aduna bogății. În cei aleși însă se lucrează toată virtutea, ca să cîștige bogățiile cele cerești (Ierem. 9, 15)

Verset: 4

„Am auzit, apoi, alt glas din cer, zicînd: Ieșiți din ea, poporul meu, ca să nu vă împărtășiți din păcatele ei și să nu luați din pedepsele ei“.

Tilcuire:

În acest loc, cerul este Biserica, vocea din cer este vocea care iese din propovăduitorii Bisericii. „Ieșiți din ea poporul meu“. Dumnezeu prin propovăduitorii Săi îi chiamă pe cei aleși să iasă din Babilon nu cu trupul, ci cu mintea. „Ca să nu vă împărtășiți din păcatele ei“ că cei ce consimt să iasă din Babilon, vor arunca faptele rele ca ale unui nebun (Ps. 25, 4). „Să nu luați din pedepsele ei“ prin pedepse le înțelegem pe cele ce sînt pregătite necredincioșilor.

Verset: 5

„Fiindcă păcatele ei au ajuns pînă la cer și Dumnezeu Și-a adus aminte de nedreptățile ei“.

Tilcuire:

Dumnezeu prevede în Atotputernicia Sa nedreptățile Babilonului și și-a adus aminte de nedreptățile lor și le va pedepsi veșnic.

Verset: 6

„Dați-i înapoi, precum v-a dat și ea și, după faptele ei, cu măsură îndoită, îndoit măsurați-i; în paharul în care v-a turnat, turnați-i de două ori“.

Tilcuire:

Cei aleși îi vor judeca pe cei necredincioși (Mt. 19, 28). „Cu măsură îndoită“. Dubla măsură sînt persecuțiile duble ale Babilonului asupra celor aleși de Dumnezeu — asupra sufletului și asupra trupului. Dubla pedeapsă o vor primi îndoit măsurată, pedeapsa temporală și pedeapsa cea veșnică. „În paharul în care v-a turnat“ prin pahar înțelegem suferințele prin care au trecut sfinții de la acești nedrepți.

Verset: 7

„Pe cît s-a mărit pe sine și a fost în desfătări, tot pe atîta dați-i chin și plîngere. Fiindcă în inima ei zice: Șed ca împărăteasă și văduvă nu sînt și jale nu voi vedea nicidecum!“.

Tîlcuire:

„Pe cît s-a mărit dați-i chin“ Pe cît s-a mărit, dîndu-se mai presus de toate viciile la care s-a dedat, pe atît de mari chinuri să ia. Fiindcă în inima ei zice — Babilonul este împărăția, nu este văduvă de bunurile temporale și de lucrul în care se desfătează. Cei necredincioși știu că pentru crime sînt demni de condamnare și își spun că nu vor vedea jale, vor înlătura amintirea din minte a morții, ca să nu fie tulburați de tristețea cugetului și a minții lor.

Verset: 8

„Pentru aceea într-o singură zi vor veni pedepsele peste ea: moarte și tînguire și foamete și focul va arde-o de tot, căci puternic este Domnul, Cel Care o judecă“.

Tîlcuire:

„Într-o singură zi vor veni pedepsele“. În ziua judecății, va veni moartea care arată aici moartea a doua. Prin foame, tînguire și foc arătînd neliniștea care îi va cuprinde și focul cel veșnic care îi va arde (1 Cor. 10, 11). Prin „neguțătorii pămîntului“ arată pe iubitorii veacului acestuia, prin ei înțelegem și pe cei ce au adunat bogății ca să fie lăudați de oameni. Se poate înțelege și aceia care vînd treptele bisericesti, pe care îi condamnă Scriptura. Episcopii sînt desemnați, care trec sub tăcere adulterul preoților și arhidiaconilor și care prin autoritatea pe care au primit-o de la episcopi pot să continue. Sînt preoții care pentru faptele lor temîndu-se că vor fi condamnați sînt mai sînguincioși în serviciul diaconilor decît în celelalte, sînt inimile preoților vîndute diavolului. Dacă este urît cel ce vinde pe alt om, cu atît mai mult sînt oamenii care vînd pe oamenii lui Hristos, care i-a răscumpărat cu sîngele Său, să-i vinzi diavolului este lucru rușinos. Plata negustoriei lor este iadul.

Verset: 12, 13, 14

„Marfă de aur și de argint, pietre prețioase și mărgăritare, vișon și porfiră, mătase și stofă stacojie, tot felul de lemn bine mirositor și tot felul de lucruri de fildeș, de lemn de mare preț și marfă de aramă și de fier și de marmoră. — 13. Și scorțișoară și balsam, mirodenii și mir, tămîie și vin, untdelemn și făină de grîu

curat, griu și vite, oi, cai și căruțe, trupuri și suflete de oameni. — 14. Și roadele cele dorite de sufletul său s-au dus de la tine și toate cele grase și strălucite au pierit de la tine și niciodată nu le vor mai găsi“.

Tîlcuire:

În toate se condamnă avariția și luxul Babilonului. Aur, tămiie și celelalte — vor merge în focul cel veșnic cei ce au ucis oameni sau au vîndut, au curvit și preacurvit. Avariția este regina lumii, iar fiica ei este luxul.

Verset: 15, 16, 17

„Iar neguțătorii de aceste lucruri, care s-au îmbogățit de pe urma ei, vor sta departe, de frica chinurilor ei, plîngînd și tînguindu-se. — 16. Și zicînd: Vai! Vai! Cetatea cea mare, cea înveșmîntată în vison și în porfiră și în stofă stacojie și împodobită cu aur și cu pietre scumpe și cu mărgăritare! Că într-un ceas s-a pustiit atîta bogăție! — 17. Și toți cîrmacii și toți cei care plutesc pe mare și corăbierii și toți cîți lucrează pe mare stăteau departe“.

Tîlcuire:

Neguțătorii vor sta departe de frica chinurilor. Prin mare înțelegem acest veac, prin cîrmaci pe conducătorii nedrepti, pe cei ce navighează din loc, pe cei ce merg și asupresc pe săraci și se dedau la păcatele lor zilnice.

Versetele: 18, 19

„Și strigau, uitîndu-se la fumul focului în care ardea și ziceau: Care cetate e asemenea cu cetatea cea mare! — 19. Și își puneau țărîna pe capetele lor și strigau plîngînd și tînguindu-se și zicînd: Vai! Vai! cetatea cea mare, în care s-au îmbogățit din comorile ei toți cei care țin corăbii pe mare, că într-un ceas s-a pustiit!“.

Tîlcuire:

Vor vedea focul, adică locul unde a fost Babilonul, căci ei înșiși au fost Babilonul. „Își puneau țărîna pe cap“. Prin cap arată înțelepciunea, mintea. Prin cenușă arată păcatele. Își acopereau mintea cu cenușa păcatului.

Verset: 20

„Veselește-te de ea, cerule, și voi sfinților, și voi apostolilor, și voi prorocilor, pentru că Dumnezeu v-a făcut dreptate, în judecata ce ați avut cu ea“.

Tîlcuire:

„Veselește-te de ea cerule“ Cerul — îngerii. Prin Apostoli îi arată pe Părinții Noului Testament, iar prin profeți pe Patriarhii Vechiului Testament. Se vor bucura în ziua judecății, cînd se vor pedepsi păcatele și toate relele.

Verset: 21

„Iar un înger puternic a ridicat o piatră, mare cît o piatră de moară, și a aruncat-o în mare, zicînd: Cu astfel de repeziciune va fi aruncat Babilonul, cetatea cea mare, și nu se va mai afla“.

Tîlcuire:

Îngerul este Iisus Hristos. Piatra de moară arată mulțimea necredincioșilor. Marea arată iadul, în care vor fi aruncați cei necredincioși. Îngerul a aruncat piatra în mare — În ziua judecății Domnului nostru Iisus Hristos, va judeca cu judecată dreaptă toată mulțimea necredincioșilor și-i va trimite în iad.

Verset: 22, 23

„Și glasul celor care zic din chitară și din gură, din flaut și din trimbiță nu se va mai auzi de acum înainte și nici un meșteșugar de orice fel de meșteșug nu se va mai afla în tine și huruit de mori nu se mai auzi în tine niciodată! — 23. Și niciodată lumina lămpii nu se va mai ivi în tine; și glasul de mire și de mireasă nu se vor mai auzi în tine niciodată, pentru că neguțătorii tăi erau stăpînitorii lumii și pentru că toate neamurile s-au rătăcit cu fermecătoria ta“.

Tîlcuire:

„Glasul celor ce zic din chitară“ aceste glasuri sînt crimele Babilonului. Nu se vor mai auzi acestea în Babilon, deoarece au fost aruncate în iad. Lumina necredincioșilor se va stinge. „Neguțătorii ei erau stăpînii acestei lumi“ — Biserica își are negustorii ei, iar Babilonul îi are pe ai săi. Neguțătorii vor lua tezaurele lor în cer, unde furii nu pot să le sape și să le fure (Mt. 4, 20). Neguțătorii Babilonului și-au luat plata pe pămînt, unde furii le sapă și le fură. Prin fermecătoriile lor s-au rătăcit toate neamurile, care sînt diferitele greșeli prin care neamul omenesc este dezamăgit.

Verset: 24

„Și s-a găsit în ea sînge de prooroci și de sfinți și sîngele tuturor celor înjunghiați pe pămînt“.

Tîlcuire:

„S-a găsit în ea sînge de prooroci și de sfinți“. Sîngele sfinților sînt crimele prin care i-au ucis pe sfinți, că zice Domnul către evrei înțelegînd pe toți ucigașii: „Ca să cadă asupra voastră tot sîngele dreptilor, răspîndit pe pămînt“ (Mt. 23, 35).

Capitolul 19

Versetele: 1, 7

„După acestea, am auzit, în cer, ca un glas puternic de mulțime multă zicînd: Aliluia! Mîntuirea și slava și puterea sînt ale Dumnezeului nostru! — 7. Să ne bucurăm și să ne veselim și să-i dăm slavă, căci a venit nunta Mielului și mireasa Lui s-a pregătit“.

Tîlcuire:

„După acestea s-a auzit în cer Aliluia“. Pentru că Domnul Dumnezeu nostru este Împărat. Aceasta este lauda cu care lăudăm pe Domnul, că a distrus împărăția diavolului, pierzătorul nostru. Bucuria aceasta este mila pe care a revărsat-o prin Biserică, căci a venit nunta Mielului și Mireasa s-a pregătit, vom fi ca un trup (Efes. 5, 31), căci Apostolul vorbește despre Hristos și Biserică.

Verset: 8

„Și i s-a dat ei să se înveșmînteze cu vison curat, luminos, căci visonul sînt faptele cele drepte ale sfinților“.

Tîlcuire:

Mireasa este Biserica care este numită soția Mielului. Visonul sînt faptele sfinților cu care a fost împodobită Biserica.

Verset: 9

„Apoi mi-a zis: Scrie: Fericiți cei chemați la cina nunții Mielului! Și mi-a zis iar: Acestea sînt adevăratele cuvinte ale lui Dumnezeu“.

Tîlcuire:

„Cina nunții Mielului“ este acum cînd în Biserică se pasc din Evanghelie. Cina cea adevărată va fi, cînd după înviere se vor bucura de fericirea măririi celei veșnice. Prînzul de acum nu-i face pe toți fericiți, căci ei văd acum și binele și răul. Aceia vor fi cu adevărat fericiți, care la Cina cea de după sfîrșitul lumii, vor fi părtași la Cina cea de atunci.

Verset: 10

„Și am căzut înaintea picioarelor lui, ca să mă închin lui. Iar el mi-a zis: **Vezi să nu faci aceasta! Sînt împreună slujtor cu tine și cu frații tăi, care au mărturia lui Iisus. Lui Dumnezeu închină-te, căci mărturia lui Iisus este duhul proorociei**“.

Tîlcuire:

„Am căzut înaintea picioarelor lui“. Mărturia lui Iisus Hristos este duhul profetic al Vechiului Testament și duhul profetic pe care l-a avut Iisus Hristos.

Verset: 11

„Și am văzut cerul deschis și iată un cal alb, și Cel Care ședea pe el se numea **Credincios și Adevărat și judecă și se războiește întru dreptate**“.

Tîlcuire:

Va veni Hristos cu sfinții Săi și El însuși îl va omori pe Antihrist și pe slujitorii lui. Cerul este (Hristos) Biserica. Calul alb este Fiul lui Dumnezeu înălțat. Dumnezeu, la judecată, va aduce în fața sa toate păcatele necredincioșilor și crimele lor, și fiind Dumnezeu drept, judecă cu dreptate și pedepsește.

Verset: 12

„Iar ochii Lui sînt ca para focului și pe capul Lui sînt cununii multe și are nume scris pe care nimeni nu-l înțelege decît numai El“.

Tîlcuire:

„Ochii lui Dumnezeu“ sînt Duhul lui Dumnezeu. „Cununile de pe cap“ sînt mulțimea sfinților“. Și avea nume scris pe care nimeni nu-l putea înțelege numai El“. Numele este Cuvîntul lui Dumnezeu. Știm că Tatăl este fără de început, la fel și Fiul și în ce fel este aceasta n-o știm. Numai El se știe pe Sine.

Verset: 13

„Și este îmbrăcat în veșmînt stropit cu sînge și numele lui se chiamă Cuvîntul lui Dumnezeu“.

Tîlcuire:

Prin „veșmînt“ înțelegem trupul lui Iisus Hristos. Prin „Sînge“ arată păcatele noastre, pentru care a fost omorît El. Prin veșmînt se mai poate înțelege și mulțimea sfinților, iar prin sînge martirii.

Verset: 14

„Și oștile din cer veneau după El, călare pe cai albi, purtând veșminte de vison alb, curat“.

Tîlcuire:

Prin „cer“ înțelegem Biserica. Prin „oștile“ ce-L urmau pe El, înțelegem pe sfinții care se vor naște la sfîrșitul lumii și care se vor lupta împotriva lui Antihrist. Căci este timpul pe care ei îl vor stăpîni. Veșmintele sînt faptele lor.

Verset: 15

„Iar din gura Lui ieșea sabie ascuțită, ca să lovească pe păgîni cu ea. Și El îi va păstori cu toiag de fier și va călca teascul vinului aprinderii miniei lui Dumnezeu, Atotțitorul“.

Tîlcuire:

„Gura Domnului“ este propovăduirea acestuia. Prin „sabie“ înțelegem Scripturile divine. A lovit Hristos cu sabia Sa neamurile, distrugînd prin învățăturile Sale toate rătăcirile. „Îi va păstori cu toiag de fier“, prin „toiag“ înțelegem Evanghelia. Hristos domnește cu toiag de fier peste neamuri, cînd prin doctrina sfinților și pe evrei îi întoarce la credința Sa și pe aleșii Săi îi apără de rătăcirile lui Antihrist. Va călca teascul vinului aprinderii miniei lui Dumnezeu — este ultima pedepsire a necredincioșilor în iad.

Verset: 16

„Și pe haina Lui și pe coapsa Lui are nume scris: Împăratul împăraților și Domnul domnilor“.

Tîlcuire:

„Haina Lui“ sînt sfinții Lui. Prin „coapsă“ arată originea omenească a Mintuitorului. Prin Sfinții Săi se cunoaște El, ca fiind Dumnezeu adevărat, Rege al regilor (Sfinților). Prin coapsă mai putem înțelege și pe Părinții Vechiului Testament din care își trage originea omenească Hristos.

Verset: 17, 18

„Apoi am văzut un înger stînd în soare; Și a strigat cu glas puternic grăind tuturor păsărilor care zboară spre înaltul cerului: Veniți și vă adunați la ospățul cel mare al lui Dumnezeu. — 18. Ca să mâncați trupurile împăraților și trupurile căpeteniilor și trupurile celor viteji, și trupurile cailor și ale călăreților lor, și celor mici și celor mari“.

Tilcuire:

„Un înger stînd în soare“ aceștia sînt propovăduitorii de la sfîrșitul lumii. Îngerul stătea în soare, adică în Hristos — sfinții propovăduitori se vor întări în Hristos și nici o persecuție nu-i va putea clăti din credință. Grăind tuturor păsărilor — prin păsări sînt desemnați toți credincioșii care vor fi în viitor. „Zboară în înaltul cerului“ — locuiesc pe pămînt, însă mintea lor locuiește în ceruri. Cerul este Biserica prin Biserică zboară sfinții. Veniți la „Ospățul cel mare“ Cina cea mare a Domnului care este alta decît osîndirea necredincioșilor. Dreptii văzînd pedepsirea păcătoșilor, se vor îndrepta spre fapte bune (Ps. 57, 11)

Verset: 19

„Am văzut fiara și pe împărații pămîntului, oștirile lor adunate, ca să facă război cu Cel Care ședea pe cal cu oștirea Lui“.

Tilcuire:

„Fiara“ este Antihrist, care va face război cu sfinții. Este vremea cînd Antihrist și mulțimea neamurilor fără de sfîrșit se vor deda la Persecutarea Bisericii lui Dumnezeu și se vor strădui să stingă numele lui Hristos din lume.

Versetele: 20, 21

„Și fiara a fost răpusă, și cu ea prorocul mincinos, cel care făcea înaintea ei semne cu care amăgise pe cei ce au purtat semnul fiarei și pe cei care s-au închinat chipului ei. Amîndoi au fost aruncați de vii în iezerul de foc, unde arde pucioasă. — 21. Iar ceilalți au fost uciși cu sabia care ieșea din gura Celui Care ședea pe cal și toate păsările s-au săturat din trupurile lor“.

Tilcuire:

Va fi ucisă fiara și falșii profeți, cînd se vor împlini cele zise de Apostolul Pavel „Pe care Domnul Hristos îl va ucide cu Duhul gurii sale“ cînd vor fi pedepsiți în focul cel veșnic Antihrist și falșii profeți ai acestuia, vor fi trimiși în iezerul cel de foc. Aceasta arată că vor stărui în răutatea lor pînă la sfîrșitul vieții. De moartea lui Antihrist se vor bucura nenumărați aleși, pentru că i-a scăpat Dumnezeu de dușmanii cei răi, ucigînd pe toți cei ce i-au persecutat pe sfinți.

Capitolul 20

Verset: 1

„Apoi am văzu un înger, coborîndu-se din cer, avînd cheia adîncului și un lanț mare în mîna lui“.

Tîlcuire:

Aici arată osîndirea diavolului. Trei sînt pedepsele cu care este osîndit diavolul. — 1. Osîndirea primă cînd a fost aruncat din cer, din fericirea cea mare din cauza nedreptății sale; — 2. A doua osîndire a fost aceasta, cînd prin moartea Lui Iisus Hristos pe Cruce, a fost legat în întuneric și neamul omenesc este scăpat de sub puterea lui. — 3. A treia osîndire va fi atunci cînd la Judecata din urmă va fi trimis în iad, cu toții necredincioșii, în chinurile cele veșnice. Îngerul acesta este Iisus Hristos, iar coborîrea din cer este Întruparea Lui. „Cheia adîncului“ este însuși iadul, căci El permite să fie scoși din iad pe cei ce vrea El, și pe care vrea îi lasă să cadă în această pedeapsă și cu dreptate. „Prin Lanț“ desemnează cît de mare este puterea lui Iisus.

Verset: 2

„Și a prins pe balaur, pe șarpele cel vechi, care este diavolul și satana, și l-a legat pe o mie de ani“.

Tîlcuire:

„A prins pe balaur“ Hristos l-a prins pe șarpele cel vechi pe diavol, cînd prin moartea Sa i-a distrus împărăția acestuia. Prin o mie de ani arată timpul de la venirea lui Hristos pînă la sfîrșitul lumii. Hristos l-a legat pe diavol nu cu puteri trupești, ci cu puterea legăturilor Sale uriașe. Prin aceasta arată inimile sfinților, care prin puterea virtuților divine, vor fi ținuți departe de diavol.

Verset: 3

„Și l-a aruncat în adînc și l-a închis și a pecetluit deasupra lui, ca să nu mai amăgească popoarele, pînă ce se vor sfîrși cei o mie de ani. După aceea trebuie să fie dezlegat cîtăva vreme“.

Tîlcuire:

Legarea diavolului o putem înțelege în trei feluri. 1 — O putem înțelege simplu, că puterea lui Dumnezeu Atotputernicul îl va ține legat, pînă în vremea de dinaintea sfîrșitului lumii. 2 — Prin „adînc“ înțelegem inimile necredincioșilor, care vor fi departe de a celor aleși, și vor fi ținute în inimile înguste ale dezamăgirii lor. În al 3-lea fel — diavolul nu dorește nimic altceva decît amăgirea oamenilor, pe cînd Dumnezeu cel Atotputernic nu va înceta să-i păzească și să-i apere pe aleșii Săi, ținindu-i departe de această dezamăgire, de legăturile voinței celor necredincioși. „Popoarele“ sînt cei aleși ai Săi. Vremea de la o mie de ani încolo definește vremea lui Antihrist, căci atunci păcatele făcute de oa-

meni îi vor da putere diavolului ca să distrugă toate virtuțile neamului omenesc.

Verset: 4

„Și am văzut tronuri și celor care ședeau pe ele li s-a dat putere să facă judecată. Și am văzut sufletele celor tăiați pentru mărturia lui Iisus și pentru cuvântul lui Dumnezeu, care nu s-au închinat fiarei, nici chipului ei, și n-au primit semnul ei pe fruntea și pe mâna lor. Și ei au înviat și au împărățit cu Hristos o mie de ani“.

Tîlcuire:

Tronurile sînt patria cea cerească. Cei ce șed sînt sfinții. Ei îi vor judeca pe cei ai întinericului. „Și am văzut sufletele celor tăiați pentru mărturia lui Iisus“. Sufletele celor tăiați sînt cei omorîți pentru cuvântul lui Dumnezeu. „Mărturia lui Iisus“ sînt martirii din diferite timpuri. Pe cei ce n-au adorat fiara și chipul acesteia, pe aceia care sînt omorîți de Antihrist. Și ei au învățat și au împărățit cu Hristos o mie de ani. Arată timpul de la Întruparea lui Hristos pînă la sfîrșitul lumii, desemnat prin cei o mie de ani, cînd s-au socotit toți cei aleși, pentru ca în această mărire cerească să fie fără trupuri cu Domnul. Știm că toți aleșii sînt mădularele lui Hristos, și din multe mădulare s-a făcut un trup și de se slăvește un mădular toate se bucură. Pe rugăciunea sfinților se întemeiază bucuria, rugăciunilor lor nu le va sta nimeni împotrivă, ei sînt cei ce se vor naște la sfîrșitul lumii și vor fi un trup cu cei ce se roagă, și ei vor obține ceia ce vor dori.

Verset: 5

„Iar ceilalți morți nu înviază pînă ce nu se vor sfîrși cei o mie de ani. Aceasta este învierea cea dintîi“.

Tîlcuire:

„Ceilalți morți“ sînt dușmanii care nu învie și după moarte nu mai vin la bucuria sufletelor sfinților din cer, ci ei se vor duce în iad. Aici arată moartea primă. Vor veni apoi la moartea veșnică. Aceasta este învierea cea dintîi. Patru sînt stările celor credincioși: 1 — Starea rea; — 2. Bună și rea; — 3. Adevărată; — 4. De care nu se poate lipi nici un rău.

1. Starea rea este înainte de Botez, care este cu totul rea.

2. Starea a doua bună și rea: este după Botez, ce poate fi bună și rea nici un credincios nu poate să-și treacă viața fără păcat (I In. 1, 8): „De zice cineva că n-are păcat“.

3. Ceea ce este cu totul bună, care se întinde de la Patimile lui Hristos pînă la sfîrșitul lumii, în care sfinții fiind fără corpuri

cu Domnul, se îndulcesc de viața veșnică: aceasta se numește prima înviere. Timpul de la Patimile lui Hristos și pînă la sfîrșitul lumii este prima înviere.

4. A patra va fi viața sfinților, după ce vor primi corpurile lor, starea fericită care nu se va sfîrși niciodată. Nu se va lipi nici un rău de ei, avînd fericirea deplină, eternă.

Prima înviere a sfinților este prima moarte a necredincioșilor, cînd trecînd viața prezentă, merg în a doua pedeapsă. A doua moarte va fi după judecata din urmă, ultima osîndire. Fericii cei ce au parte de învierea cea dintîi.

Verset: 6

„Fericit și sfînt este cel care are parte de învierea cea dintîi. Peste aceștia moartea a doua nu are putere, ei vor fi preoți ai lui Dumnezeu și ai lui Hristos și vor împărăți cu El o mie de ani“.

Tîlcuire:

Numele de preoți aici îi cuprinde pe toți cei aleși. Cei aleși sînt suma tuturor preoților, cei ce prin faptele cele bune vor preamări pe Dumnezeu.

Verset: 7

„Și cînd se vor sfîrși cei o mie de ani, satana va fi dezlegat din închisoarea lui“.

Tîlcuire:

Inchisoarea este întunericul, iadul diavolului.

Verset: 8

„Și va ieși să amăgească neamurile, care sînt în cele patru unghiuri ale pămîntului, pe Gog și pe Magog, și să le adune la război; iar numărul lor este ca nisipul mării“.

Tîlcuire:

Va ieși să amăgească neamurile de pe tot pămîntul, fiind luminați cu doctrina necredinciosului Antihrist. Gog și Magog sînt nume duhovnicești căci Gog se interpretează „Acoperiș“ figurat locuință, casă. Magog — din casă. Prin Gog arată pe acei ce înseamnă casă — desemnează pe acei ce își acoper răutățile lor în inimă (le ascund). Fiînd văzuți de oamenii dreți ca dreți, căci viitorul le va arăta că în mintea lor sînt dușmani. Magog se interpretează „din casă, de sub acoperiș“ îi arată pe aceia care din casa inimii lor vor scoate nenorocirile în mod clar. Aici se arată toți necredincioșii. Căci cu atîta ușurință va înșela prin Antihrist însuși diavolul. „Să le adune la război și numărul lor

e ca nisipul mării“. Ei se vor aduna ca să persecute Biserica lui Dumnezeu.

Verset: 9

„Și s-au suit pe fața pământului, și au înconjurat tabăra sfinților și cetatea cea iubită. Dar s-a coborît foc din cer și i-a mistuit“.

Tilcuire:

— Aici se arată că ucenicii lui Antihrist vor fi lăudătorii viciilor și vor învăța oamenii spre mîngîierile și desfătările cărnii. „Pe fața pământului“ — arată cît de vaste sînt căile care duc la moarte. „Tabăra sfinților“ — arată aici Biserica, tabăra sfinților este înconjurată adesea, că au persecutat Biserica lui Dumnezeu cu toată puterea, ca să șteargă numele lui Hristos din temelie, din lume. „S-a coborît foc din cer și i-a mistuit“. A ieșit foc din cer, arată venirea Domnului la judecată, căci focul Îl va preceda, ca să ardă nu numai trupele necredincioșilor, ci însăși lumea să fie consumată prin foc. Zic Psalmii lui David: „Foc va merge înaintea Lui . . . “ (Ps. 4, 3). Iată pământul, cerul și marea și celelalte stihii Consumate de foc (Rom. 8, 20) (Prov., 1, 26).

Verset: 10

„Și diavolul, care-i amăgise a fost aruncat în iezerul de foc și de pucioasă, unde este și fiara și prorocul mincinos, și vor fi chinuiți acolo, zi și noapte, în vecii vecilor“.

Tilcuire:

Aceasta va împlini spusese Domnului: „Mergeți blestemaților în focul cel veșnic, care este gătit diavolului și îngerilor lui“ (Mt. 25, 41). „Și vor fi chinuiți zi și noapte“, de care chinuri noi sîntem eliberați prin răscumpărare de către Răscumpărătorul nostru, care viețuiește și împărățește cu Tatăl și cu Sfîntul Duh în vecii vecilor.

Verset: 11

„Am văzut apoi, un tron mare alb și pe Cel Care ședea pe tron, iar dinaintea feței Lui pământul și cerul au fugit și nu s-a mai găsit loc pentru ele“.

Tilcuire:

„Tronul“ sînt sfinții. Tron este și mulțimea îngerilor și a sfinților. Au fugit cerul și pământul de foc, aceasta înseamnă înfășurarea cerului și a pământului, care prin foc își vor schimba fața ca să poată fi refăcute cu mult mai bine și mai frumoase. Locul lor nu s-a mai aflat — adică înfățișarea lor s-a schimbat cu totul.

Verset: 12

„Și am văzut pe morți, pe cei mari și pe cei mici, stînd înaintea tronului și cărțile au fost deschise și altă carte a fost deschisă, care este cartea vieții, și morții au fost judecați din cele scrise în cărți, potrivit cu faptele lor“.

Tîlcuire:

„Morții cei mari“ cei care au fost mari în crimele lor. „Morții cei mici“ cei care au fost subiectul celor mari, dar au păcătuit mai puțin. „Cărțile au fost deschise“ — Cartea vieții. Cărțile sînt cei disprețuiți. Cartea Vieții le aparține celor aleși. Nerușinații au multe cărți, care sînt arătate prin multele greșeli, căci păgînii aveau mulți zei, idoli, care i-au dus la multe rătăcirii. La fel susțin ereticii învățături multe și urite de Dumnezeu. Acești falși creștini pe mulți îi îndeamnă la multe crime. Cei rătăciți au multe cărți, iar cei aleși au numai una, căci slujiesc pe un singur Dumnezeu, mărturisind o credință universală și dreaptă și sînt legați cu singură învățătura iubirii. În Cartea Vieții sînt numele ucenicilor Domnului: „Bucurați-vă, căci numele voastre sînt scrise în ceruri“ (Lc. 10, 20; Rom. 8, 3), iar pe care i-a hotărît de mai înainte pe aceștia i-a și chemat“. „Morții au fost judecați din cele scrise în cărți“ potrivit faptelor lor. Fiecare după greșelile sale proprii și după dreapta calitate a crimelor sale, singur se va judeca. Altfel vor fi judecați ereticii, altfel păgînii, altfel falșii, însă fiecare după cît de adînc a fost înfipt în greșelile sale proprii atîta de aspru va fi judecat.

Verset: 13

„Și marea a dat pe morții cei din ea și moartea și iadul au dat pe morții lor, și judecați au fost, fiecare după faptele sale“.

Tîlcuire:

„Vine vremea cînd toți cei din morminte vor auzi glasul Fiului Omului . . . “ (Ioan, 5, 28—29). Împărăției lui Dumnezeu îi va premerge ieșirea morților din morminte, căci trupurile tuturor morților prin primirea sufletelor vor fi vii, ieșind din mormintele lor. Cei ce au făcut răul vin la judecată, căci trupurile care au păcătuit trebuie să fie judecate, și cei ce vor avea de însoțitori nedreptățile lor, vor avea parte de pedeapsă. Sfîntul Atanasie cel Mare zice despre Domnul: „La a doua venire, toți oamenii își vor lua corpurile lor pe care le-au avut, și vor fi acuzați de faptele rele, de propria lor conștiință“. Prin cei „din mări“ pe cei ce au avut Botezul și au luat Harul Duhului Sfînt se înțeleg și vor ieși în fața Creatorului toți aleșii care nu s-au pătat. Prin „moarte“

arată trupurile necredincioșilor care încă în viață fiind erau morți. Cei din iad — cei ținuți în iad. „Iadul a dat pe morții săi“ a căror suflete au fost devorate de moartea temporală, vor primi tot moarte, dar veșnică, când își vor lua din nou trupurile lor.

Versetetele: 14, 15

„Apoi moartea și iadul au fost aruncate în râul de foc. Aceasta este moartea cea de a doua: iezerul cel de foc. — 15. Iar cine n-a fost aflat scris în cartea vieții, a fost aruncat în iezerul cel de foc“.

Tîlcuire:

„Moartea și iadul au fost aruncate în râul de foc“ aceasta înseamnă sufletul și trupul. Putem să înțelegem și moartea dracilor acelora care ei înșiși sînt autorii morții, care arată pe demoni și pe ceilalți necredincioși, care vor fi trimiși în iad.

Capitolul 21

Verset: 1

„Și am văzut un cer nou și un pămînt nou. Căci cerul cel dintîi și pămîntul cel dintîi au trecut: iar marea nu mai este“.

Tîlcuire:

Cerul și pămîntul și celelalte elemente pe care le vedem vor fi consumate prin foc, nu ca ispășire a pedepselor, ci pentru a dobîndi o stare mai bună, prin foc se vor separa. Zice psalmistul: „Acelea vor pieri, Tu însă vei rămîne și toate ca un veșmînt se vor învechi...“ (Ps. 101, 27). Primul cer și primul pămînt, ne arată aici trecerea, prin schimbarea acestui cer și pămînt. Înfățișarea lor se va schimba, nu conținutul.

„Iar marea nu mai este“ — cei necredincioși fierb ca marea (Ps. 57, 20). Toată mulțimea necredincioșilor, cu demonii cu care i-au înșelat sînt aruncați în iad.

Verset: 2

„Și am văzut cetatea cea sfîntă, noul Ierusalim, pogorîndu-se din cer de la Dumnezeu, gătită ca o mireasă, împodobită pentru mirele ei“.

Tîlcuire:

Cetatea Ierusalimului este Biserica, formată din toți dreptii. Coboară din cer, căci Domnul vine la judecată, cu toată mulțimea

de sfinți — (Is. 3, 14). „Domnul intră la judecată cu stăpînii poporului său . . . “ (Prov. 31, 23). Mireasa împodobită este Biserica împodobită cu diferite virtuți de către Creatorul ei, împodobită pentru Mirele ei.

Verset: 3

„Și am auzit, din tron, un glas puternic care zicea: Iată, cortul lui Dumnezeu este între oameni și va sălăslui cu ei și vor fi poporul Lui și Însuși Dumnezeu va fi cu ei“.

Tîlcuire:

Prin cetatea Ierusalimului și prin cortul lui Dumnezeu se arată Biserica lui Dumnezeu. În Biserică locuiește însuși Dumnezeu. „Voi locui în aceia . . . “ (Lev. 26, 12).

Verset: 4

„Și va șterge orice lacrimă din ochii lor și moarte nu va mai fi; nici plîngere, nici strigăt, nici durere nu vor mai fi, căci cele dintîi au trecut“.

Tîlcuire:

Va șterge Dumnezeu toate lacrimile din ochii sfinților, căci după înviere sfinții nu mai pot fi triști, unde lacrimile sînt transformate în bucurie. „Și moarte nu va mai fi“. După înviere moarte nu va mai fi, căci diavolul cu ai lui a fost închis în iad, iar nemurirea primilor oameni, cea dinainte de păcat li se va da acestora. Biserica acum este în plîngere, pe aceia îi plînge care sînt înșelați de diavol. Pavel îi plînge pe cei ce păcătuiesc. Tristețea aduce sau lacrimi, sau bucurie sau dorință de moarte. Strigăt — În Geneză îi spune Dumnezeu lui Avram „Glasul Sodomei și al Gomorei a ajuns la Mine . . . “ (Fac. 18, 20; Is. 3, 9). Unde nu este păcat cine să strige atunci? Nici cei ce-l fac pe acesta, deci nu va mai fi necesar nici un strigăt. „Nici durere nu vor mai fi“ este durerea trupului și este și durerea minții. Aceste dureri sînt legate una de alta, și una fără alta nu pot să fie. Durerea corpului se răsfrînge asupra minții, la fel și durerea minții chinuiește trupul. „Căci cele dintîi au trecut“. A trecut lumea aceasta, aleșii care au trecut această viață prin durere și suferință, la sfîrșitul vieții prezente vor primi bucurie veșnică.

Versetele: 5, 6

„Și Cel Care ședea pe tron a grăit: Iată, noi le fac pe toate. Apoi a zis: Scrie, fiindcă aceste cuvinte sînt credincioase. — 6. Și iar mi-a zis: Făcutu-s-a! Eu sînt Alfa și Omega, Începutul și Sfîrșitul. Celui care însetează îi voi da să bea, în dar, din izvorul apei vieții“.

Tîlcuire:

Aici arată înnoirea creaturilor. Prin „Izvorul apei vieții“ trebuie să înțelegem apa cea vie care este Slava din patria cerească. „Le va da în dar“, prețul vieții veșnice sînt faptele bune, căci acestea sînt din El însuși. Fără de Mine Cel Care a dat darul și s-a dat pe Sine însuși nu puteți face nimic.

Versetele: 7, 8

„Cel care va birui va moșteni acestea și-i voi fi lui Dumnezeu și el Îmi va fi Mie fiu. — 8. Iar partea celor fricoși și necredincioși și spurcați și ucigași și desfrînați și fermecători și închinători de idoli și a tuturor celor mincinoși este în iezerul care arde, cu foc și cu pucioasă, care este moartea a doua“.

Tîlcuire:

Cel care îl va învinge pe diavol, va birui toate viciile și va stăruii în fapte bune făcîndu-le acestea. Este învederat că aceștia vor bea din fîntîna vieții veșnice, care este mărirea cea veșnică. „Iar partea celor fricoși și a necredincioșilor și a tuturor mincinoșilor: moartea a doua“. Este o teamă față de Dumnezeu și o teamă față de iad. Teamă este bună cînd oamenii se tem de moartea a doua. Necredincioșii nu sînt numai aceia care nu cred, adică evreii și păgînii, ci și aceia care nu cred în înviere. „Spurcați“ sînt acei care spurcă poruncile Scripturilor Dumezeiești căutînd să păstreze bunurile oamenilor. „Ucigași“ sînt nu numai aceia careucid pe oarecare oameni, ci și cei ce poartă ură: „Toți cei ce urăsc pe frații lor sînt ucigași de oameni“ (1 Ioan 3, 15). „Desfrînații“ sînt cei ce au trecut peste căsătoria legitimă. Cine a desfrînat a păcătuit în trupul său (1 Cor. 6, 18). Există și o desfrînare a cugețului: „Cel ce a văzut femeie și a poftit-o . . .“ (Mt. 5, 28). Profetul îi arată ca desfrînați pe cei ce au păcătuit părăsind pe Dumnezeu și care s-au închinat idolilor (Ezechiel, 12, 15—22). La fel și noi de primim îndemnurile diavolului. Fermecători — sînt cei ce introduc în corpul omului venin, cei ce seamănă neînțelegere între frați. „Închinători de idoli“ sînt nu numai cei ce se închină lor, ci și zgîrciții (Col. 3, 5). Partea lor este iezerul care arde. Minciuna este de la cel rău. Aici arată moartea veșnică.

Verset: 9

„Apoi a venit unul din cei șapte îngeri, care aveau cele șapte cupe pline cu cele șapte pedepse de apoi, și a grăit către mine, zicînd: Vino să-ți arăt pe Mireasa, femeia Mielului“.

Tîlcuire:

Soția Mirelui este Biserica. Sf. Ioan Botezătorul zice: „Cel care are mireasă este mire“ (In. 3, 29).

Verset: 10

„Și m-a dus pe mine, cu duhul, într-un munte mare și înalt și mi-a arătat cetatea cea sfântă, Ierusalimul pogorîndu-se din cer, de la Dumnezeu“.

Tîlcuire:

Muntele cel mare este Hristos. Deasupra acestui munte este casa Domnului, care este Biserica (1 Cor. 3, 2). Și ni s-a arătat cetatea sfântă Ierusalimul, coborînd din cer. Prin Ierusalim arată Biserica ce va fi după sfîrșitul lumii.

Verset: 11

„Învăluită în slava lui Dumnezeu. Lumina ei era asemenea cu piatra cea de mare preț, cu piatra de iaspis, limpede cum e cleștarul“.

Tîlcuire:

Lumina este Biserica, piatra de mare preț este Tatăl, cea de iaspis este Fiul, prin cleștar îl arată pe Duhul Sfînt.

Verset: 12

„Și avea zid mare și înalt și avea douăsprezece porți, iar la porți doisprezece îngeri și nume scrise deasupra, care sînt numele celor douăsprezece seminții ale fiilor lui Israel“.

Tîlcuire:

Iisus Hristos este zidul cel mare și înalt. „Avea 12 porți, poarta de răsărit este Fecioara Maria (Ezechiil 44, 1). Cei 12 îngeri sînt cei 12 apostoli, numărul semințiilor lui Israel — sînt patriarhii Vechiului Testament, care nu s-au abătut de la credința în Sfînta Treime.

Verset: 13

„Spre răsărit trei porți și spre miazănoapte trei porți și spre miazăzi trei porți și spre apus trei porți“.

Tîlcuire:

Spre răsărit 3 porți, spre miazănoapte 3 porți, spre miazăzi 3 porți, spre apus 3 porți. Prin aceasta arată Sfînta Treime din cele 4 Evanghelii.

Verset: 14

„Iar zidul cetății avea douăsprezece pietre de temelie și în ele douăsprezece nume, ale celor doisprezece apostoli ai Mielului“.

Tîlcuire:

Hristos este fundamentul apostolilor. Apostolii sînt temelia celor ce vor crede prin ei.

Verset: 15

„Și cel care vorbea cu mine avea măsură o trestie de aur, ca să măsoare cetatea și porțile ei și zidul ei“.

Tîlcuire:

Prin „trestie“ înțelegem disciplina celor 4 Evanghelii. Fierul este greu și dur — strîmtă este poarta și îngustă calea care duce la viață (Mt. 7, 14).

Verset: 16

„Și cetatea este în patru colțuri și lungimea ei este tot atîta cît și lățimea. Și a măsurat cetatea cu trestia: douăsprezece mii de stadii, lungimea și lărgimea și înălțimea ei sînt deopotrivă“.

Tîlcuire:

Cetatea este în 4 colțuri, aici arată perfecțiunea Bisericii. Prin lungime ne arată măreția și slava veșnică, prin lățime arată însăși iubirea. Slava veșnică atîta este cît este și iubirea. Căci cu cît a fost un credincios mai mare în iubire, pe atît de mare slavă va lua în fericirea cea veșnică și cu cît iubirea a fost mai mică cu atît va fi și slava. 12. mii de stadii îi arată pe apostoli. Lungimea, lățimea, înălțimea — credința, nădejdea și dragostea. Nădejdea atîta este cîtă este credința și iubirea, cîte sînt lucrurile atîta este și iubirea, atîta este și slava.

Verset: 17

„Și a măsurat și zidul ei: o sută patru zeci și patru de coți, după măsura omenească, dar și după măsura îngerească“.

Tîlcuire:

Măsura omenească este egală cu cea îngerească, căci sfinții bărbați sînt egali cu îngerii și cu aceiași măsură vor fi măsurați și vor avea aceiași slavă, căci zice Domnul în Evanghelie: „Căci la înviere nici nu se însoară nici nu se mărită, ci vor fi ca îngerii lui Dumnezeu în cer“.

Verset: 18

„Și zidăria zidului este de iaspis, iar cetatea este de aur curat, ca sticla cea curată“.

Tîlcuire:

„Zidăria“ sînt Sfinții lui Dumnezeu. Ei n-au adunat aurul lumii. Aurul arată înțelepciunea lor și diferite chinuri, căliți ca aurul în foc. Prin sticlă îi arată pe îngeri, care n-au nici o pată a păcatului.

Verset: 19

„Temeliile zidului cetății sînt împodobite cu tot felul de pietre scumpe: întîia piatră de temelie este de iaspis, a doua de safir, a treia de calcedoni, a patra de smarald“.

Tîlcuire:

Întîia piatră de iaspis — sînt cei ce au imitat pe Dumnezeu fiind verzi ca iaspisul. A doua de safir — Dumnezeu este peste toate. A 3-a de calcedoni — Aceia care au fost omoriți pentru mărturia Sfintei Treimi și au venit la martiriu. A 4-a de smarald — cei ce au semănat învățăturile Evangheliei în multe locuri.

Verset: 20

„A cincea de sardonix, a șasea de sardiu, a șaptea de hrisolit, a opta de beril, a noua de topaz, a zecea de hrisopras, a unsprezecea de iachint, a douăsprezecea de ametist“.

Tîlcuire:

A cincea de sardonix — cei ce se străduiesc cu sfințele din exterior, pe care le percep cu cele 5 simțuri ca să zidească cetatea Sfintă, luînd locul al 5-lea. A 6-a de sardiu — cei ce au ajuns desăvîrșiți, și s-au încununat cu desăvîrșirea martiriului. A 7-a de hrisolit. A 8-a de beril — cei atenți la cer și care au dus o viață îngerească între oameni, ridicîndu-se la culmea perfecțiunii. A 9-a de topaz — cei ce au primit talantul și l-au făcut dublu sau triplu. A 10-a de hrisopras — cele 10 porunci din Vechiul Testament și în Noul Testament cu înțeles duhovnicesc. A 11-a de iachint. A 12-a de ametist — cei ce au propovăduit și au făcut minuni pentru numele Domnului Dumnezeu.

Verset: 21, 22

„Iar cele douăsprezece porți sînt douăsprezece mărgăritare; fiecare din porți este dintr-un mărgăritar. Și piața cetății este de aur curat și străvezie ca sticla. — 22. Și templu n-am văzut în aceasta, pentru că templul ei este Domnul Dumnezeu, Atotțiitorul, și Mielul“.

Tîlcuire:

În Biserică Iisus Hristos este templul.

Verset: 23

„Și cetatea nu are trebuință de soare, nici de lună, ca s-o lumineze, căci slava lui Dumnezeu a luminat-o, și făclia ei este Mielul“.

Tîlcuire:

Soarele este Noul Testament, iar Luna este Vechiul Testament. Prin aceste două lumini s-a condus sfînta Biserică în lumea aceasta a întunericului și fericit este locul unde nu mai este întuneric. Lumina Vechiului și a Noului Testament nu va mai fi necesară, căci lumina va fi Cel ce a luminat pe toți sfinții (In. 1, 9) — „Și luminează pe toți oamenii ce vin în lume“.

Verset: 24

„Și neamurile vor umbla în lumina ei, iar împărații pămîntului vor aduce la ea mărirea lor“.

Tîlcuire:

Prin „neamuri“ îi arată pe toți aleșii. Vor umbla cu mintea nu cu trupul, prin lumina Bisericii vor umbla și lumina-i va lumina — Dumnezeu. „Prin împărații pămîntului“ îi desemnează pe apostoli și pe ceilalți propovăduitori. Mărirea și cinstea lor o arată prin cei ce vor crede în ei, căci zice Sf. Ap. Pavel: „Voi sînteți mărirea noastră în Domnul“ (2 Cor. 1, 14).

Verset: 25

„Și porțile cetății nu se vor mai închide ziua, căci noapte nu va mai fi acolo“.

Tîlcuire:

În fericirea aceia nu mai sînt demoni și nici nu mai pot să fie lucrători de ai acestora, care să mai introducă răul, desemnat prin noapte. Portarul acesta: mintea, nu va mai fi necesară pentru observare, căci acolo va fi ziua continuă, Porțile sînt ochii (Is. 33, 15).

Verset: 26

„Și vor aduce în ea slava și cinstea neamurilor“.

Tîlcuire:

Slava și cinstea neamurilor sînt sfinții. Îi vor aduce îngerii în ziua judecării pe sfinți la Dumnezeu ca să-și ia cunună (Mt. 26, 31).

Verset: 27

„Și în cetate nu va intra nimic pîngărit și nimeni care este dedat cu spurcăciunea și cu minciuna, ci numai cei scriși în Cartea Vieții Mielului“.

Tîlcuire:

Nu vor intra cei ce au făcut rele, căci și aceora ce n-au avut uleiul iubirii în vasele lor, li se va închide împărăția cerurilor. „Amin — zic vouă că nu vă știu pe voi“.

Capitolul 22

Verset: 1

„Mi-a arătat, apoi, rîul și apa vieții, limpede cum e cleștarul și care izvorăște din tronul lui Dumnezeu și al Mielului“.

Tîlcuire:

Rîul este mărirea sfinților, iar prin cleștar arată calitatea credinței în faptele lor: „Stea de stea se deosebește în strălucire, la fel și învierea morților“ (1 Cor. 15, 42). Izvorăște din tronul lui Dumnezeu și al Mielului — Aceasta este slava sfinților care sînt autorii tuturor bunurilor.

Verset: 2

„Și în mijlocul pieței din cetate, de o parte și de alta a rîului crește pomul vieții, făcînd rod de douăsprezece ori pe an, în fiecare lună dîndu-și rodul; și frunzele pomului sînt spre tămăduirea neamurilor“.

Tîlcuire:

„Prin mijlocul pieții din cetate“ aceasta înseamnă că în inima sfinților se desfășoară continuu dulceața. „Și de o parte și de alta crește pomul vieții făcînd rod de 12 ori“. Prin pom îl înțelegem pe Hristos, care este viața sfinților. „Crește de o parte și de alta a rîului“, înseamnă îngerii lui Dumnezeu și-i arată și pe oameni în același timp. De cele două părți este lemnul vieții — adică și îngerii și oamenii sfinți îl au pe Hristos în mod egal. „Făcînd rod de 12 ori“. Fructul sînt cei 12 apostoli și toți care au luptat prin învățătura lor și în acea fericire este cuprinsă toată mulțimea credincioșilor. „În fiecare lună dîndu-și rodul său“ Lunile sînt timpul de la începutul lumii pînă la sfîrșitul ei. În fiecare lună, adică toți aleșii care au fost în timpuri trecute și pînă la sfîrșit în acea fericire sînt o icoană vie a Tatălui. „Și frunzele po-

mului sînt spre tîmăduire neamurilor“. Frunzele sînt cuvintele Evangheliei, care au însănătoșit multe neamuri. Și toate neamurile care se vor mîntui prin doctrina Evangheliei de boala lor, vor fi puse în fericirea cerească.

Verset: 3

„Nici un blestem nu va mai fi. Și tronul lui Dumnezeu și al Mielului va fi într-însa și slujitorii Lui îi vor sluji Lui“.

Tîlcuire:

Arată că blestemele sînt destul de multe. Primul om a agonisit blestemul morții, care a trecut la toți oamenii. „Hristos s-a făcut blestem pentru noi“ (Gal. 3, 13), blestemul este moartea care a luat-o pentru mîntuirea noastră. „Și tronul lui Dumnezeu și al Mielului va fi într-însa“. Sfinții care au ajuns nemuritori sînt scaunul (1 Cor. 15, 53). „Și slujitorii Lui îi vor sluji Lui“. Cei ce-L iubesc și-L laudă aceia vor fi slujitorii Lui.

Verset: 4

„Și vor vedea fața Lui și numele Lui va fi pe frunțile lor“.

Tîlcuire:

Cît de mare și de plăcută va fi slava sfinților, nu poate cuprinde mintea omenească. „Ceea ce ochii n-au văzut“ (1 Cor. 2, 9). Dacă toată această dulceață este transcendentă, cum va fi cînd vor vedea sfinții pe Dumnezeu față către față? Numele adevăratului Dumnezeu este Fiul lui Dumnezeu, acest nume era pe frunțile sfinților, căci se arată cum va fi înfățișarea strălucită a fiilor lui Dumnezeu.

Verset: 5

„Și noapte nu va mai fi; și nu au trebuință de lumina lămpii sau de lumina soarelui, pentru că Domnul Dumnezeu le va fi lor lumină și vor împărăți în vecii vecilor“.

Tîlcuire:

Noapte nu va mai fi — Dumnezeu este lumina. Nu va mai fi noapte — adică toți demonii și necredincioșii sînt în pîntecele iadului închiși pentru totdeauna. Și nu au nevoie de lumina lămpii și de lumina soarelui. Lumina îl arată aici pe Vechiul și pe Noul Testament — „Pentru că Domnul Dumnezeu le va fi lor lumină“.

Verset: 6

„Și îngerul mi-a zis: Aceste cuvinte sînt credincioase și adevărate și Domnul — Dumnezeul duhurilor prorocilor — a trimis

pe îngerul Său să arate robilor Săi cele ce trebuie să se întîmple în curînd“.

Tîlcuire:

„Aceste cuvinte“, cuvintele Scripturii acesteia sînt adevărate. Și Domnul Dumnezeu duhurilor proorocilor a trimis pe îngerul Său — aici arată cele ce trebuie să fie. Acesta este Domnul Dumnezeu care a dat duhul profeției tuturor profeților sfinți. „A trimis pe îngerul Său“ aici arată că El însuși vorbește și că Ioan a arătat toate tainele care se cuprind în cartea aceasta, ca să le arate slujitorilor săi ce trebuie să se întîmple în curînd. Cele viitoare și cele cunoscute de oameni, nu le putem cunoaște decît prin descoperirea Duhului Sfînt sau prin descoperirea îngerilor. De altfel ceea ce noi ignorăm nu este viitorul, cum ar veni la inimile noastre cele ce sînt viitoare pe care nu le știm? Aceasta învederează că Dumnezeu a rînduit ca să le știm, căci nu știința aceasta care este rînduită este răul nostru, ci aceia care coboară din păcatul original.

Verset: 7

„Că iată vin curînd. Fericit cel care păzește cuvintele proorociei acestei cărți“.

Tîlcuire:

Aici vorbește Iisus Hristos în persoană, arătînd că trebuie să vină la judecată în curînd. „Fericit cel ce păzește . . . “ Aceia păzesc cuvintele, care sînt poruncile lui Dumnezeu, care le împlinesc prin fapte și sînt în meditație continuă, în legea Domnului e voia lor și la legea Domnului vor cugeta ziua și noaptea (Ps. 1, 2).

Versetele: 8, 9

„Și eu, Ioan, sînt cel care am văzut și am auzit acestea. Iar cînd am auzit și am văzut, am căzut să mă închin înaintea picioarelor îngerului care mi-a arătat acestea. — 9. Dar el mi-a zis: **Vezi să nu faci aceasta! Căci sînt împreună slujitor cu tine și cu frații tăi, prorocii, și cu cei care păstrează cuvintele cărții acesteia. Lui Dumnezeu închină-te!**“

Tîlcuire:

De două ori a vrut Ioan să i se închine îngerului și de două ori i s-a arătat cît de legată este Biserica de Hristos. La sfîrșitul acestei vedenii se arată calitatea Bisericii acesteia după Înviere, întru slava lui Hristos, că Ea împărățește în veșnicie cu Acela.

Verset: 10

„Apoi mi-a zis: Să nu pecetluiești cuvintele proorociei acestei cărți căci vremea este aproape“.

Tilcuire:

Pecetluită e Scriptura pe care n-o înțelegi. Adică să nu tacă ascunzînd întunecimile acesteia, ci arătîndu-le tuturor, care este voința ce trebuie să se arate. Că ziua judecării care este descrisă în această carte este aproape și trebuie să avem inimă care să vadă pericolul care vine și să nu ne ia ca hoțul și să ne piardă. Ceea ce nu faci scriînd, crezîndu-le pe acestea, să faci predicînd.

Verset: 11, 12

„Cine este nedrept, să nedreptățească înainte. Cine este spurcat, să se spurce și mai greu. Cine este drept, să facă dreptate mai departe. Cine este sfînt să se sfîntească și mai mult. — Iată, vin curînd și plata Mea este cu Mine, ca să dau fiecăruia, după cum este fapta lui“.

Tilcuire:

Aceasta n-o zice învățînd și amenințînd. Îi mîngie pe oamenii săi ca să nu se îngrozească de vorbele amenințătoare ale oamenilor acestui neam, așa precum îi mîngie profesorul pe copii zicîndu-le: nu vă culegeți, nu vă culegeți, este acea amenințare înțeleaptă, care nu interzice să stai dacă ai început să culegi. Chiar în acest fel îi mîngie pînă ce i-a umplut de groază pentru ca lucrurile lor nedrepte să grăbească venirea Sa.

Versetele: 13, 14

„Eu sînt Alfa și Omega, Cel dintîi și Cel de pe urmă, Începutul și Sfîrșitul. — 14. Fericiți cei care spală veșmintele lor ca să aibă stăpînire peste pomul vieții și prin porți să intre în cetate“,

Tilcuire:

În acest loc, prin „veșminte“ înțelegem sufletele noastre care păcătuiesc continuu, și de aceia este nevoie să ne spălăm sufletele prin milostenie continuă, prin rugăciuni, prin priveghere, post și iubire față de cît mai mulți. Prin pomul vieții înțelegem înțelepciunea (Prov. 3, 13). Pomul vieții este acela care a învățat-o pe ea și o va ține fericită. „Prin porți să intre în cetate“ Poarta este Acela — „Eu sînt ușa prin Mine de va intra cineva . . . “ (In. 10, 9). Prin poartă înțelegem și mila Domnului. Aceasta este poarta care li se deschide dreptilor, iar nedreptilor li se închide. Dreptii intră în staulul lui Dumnezeu, în Rai, primind milostivirea

divină, de la care sint excluși necredincioșii. La această poartă au așteptat sfintele fecioare, care n-au avut uleiul iubirii în vasele lor (Mt. 25, 12).

Verset: 15

„Afară cîinii și vrăjitorii și desfrînații și ucigașii și închinătorii la idoli și toți cei care lucrează și iubesc minciuna!“

Tîlcuire:

Prin cîini îi arată pe falșii predicatori. „Vedeți cîinii“ (Filip. 3, 2) (Is, 54, 10). Cei ce au făcut aceste păcate sint înlăturați de la fericire și merg la pedeapsă veșnică.

Verset: 16

„Eu, Iisus, am trimis pe îngerul Meu ca să mărturisească vouă acestea, în fața Bisericii. Eu sint rădăcina și sămînța lui David, steaua strălucitoare cea de dimineață“.

Tîlcuire:

Hristos este rădăcina și Fiul lui David. Rădăcina este David, căci s-a născut după trup din David. Steaua de dimineață — Luceafărul este Hristos.

Verset: 17

„Și duhul și mireasa zic: Vino. Și cel care aude să zică: Vino. Și cel însetat să vină și cel care voiește, să ia în dar apa vieții“.

Tîlcuire:

Mirele și Mireasa sint Hristos și Biserica. „Cel ce însetează să vină, care însetează după viața veșnică. Trebuie să cunoască cum că la aceasta se vine numai pe calea lucrurilor bune, cine voiește să ia în dar apa vieții . . .

Versetele: 18, 19

„Și eu mărturisesc oricui ascultă cuvintele proorociei acestei cărți: De va mai adăuga cineva ceva la ele, Dumnezeu va trimite asupra lui pedepsele ce sint scrise în cartea aceasta; — 19. Iar de va scoate cineva din cuvintele cărții acestei prorocii, Dumnezeu va scoate partea lui din pomul vieții și din cetatea sfîntă și de la cele scrise în cartea aceasta“.

Tîlcuire:

Ioan condamnă pe cei ce ar scoate sau ar adăuga ceva la această profeție. Cei ce n-au înțelepciune duhovnicească nu înțeleg. Aceasta se referă la eretici (sectari) cel ce o expune nici să nu

adauge nici să nu scoată ceva din ea. Căci prin aceasta arată întunecimea istoriei, a inteligenței morale și spirituale. Ereticii (sec-tarii) sînt blestemați, căci în Scripturile divine își caută acoperire și confirmare pentru erezia lor și cînd scot afară ceva o fac aceasta ca să nu fie văzută erezia lor ca potrivnică lui Dumnezeu.

Verset: 20

„Cel care mărturisește acestea zice: Da, vin curînd. Amin! Vîno Doamne Iisuse!“

Tîlcuire:

Și noi chemăm să vină Domnul — „Vie împărăția Ta“ (Mt. 6, 10).

Verset: 21

„Harul Domnului Iisus Hristos, cu voi cu toți, Amin!“

Tîlcuire:

Să fie și cu noi Harul Domnului nostru Iisus Hristos, și să ne dea armele virtuților, ca să ne apărăm de dușmanii din interiorul și din exteriorul nostru, ca să ne împărtășească de plata vieții veșnice, care împărățește cu Tatăl și cu Duhul Sfînt, în vecii vecilor. Amin!

CUPRINSUL

Cititorul cel dreptcredincios (ortodox) și iubitor de osteneală la citirea Scripturilor, întru Domnul să se bucure și să se înțelească	6
A Sfintului Părintelui nostru Andrei Arhiepiscopul Cezareii Capadociei, tilcuire la Apocalipsis; adică descoperire a Sfintului Apostolului și Evanghelistului Ioan (Bogoslovul)-Teologul	12
CAPITOLUL 1	13
Vedenia în care am văzut pe Domnul între șapte sfeșnice de aur îmbrăcat în haină lungă, adică în haină arhierască. Descoperirea lui Iisus Hristos pe care i-a dat-o Dumnezeu Lui (Adică lui Hristos i-a dat-o Tatăl) ca să arate slugilor Sale cele ce vor fi curînd	17
CAPITOLUL 2	20
Cele ce s-au scris către ingerul Bisericii Efesului	20
Cele ce s-au scris către ingerul Bisericii din Smirna	22
Cele ce s-au scris către ingerul Bisericii din Pergam	23
Cele ce s-au scris către ingerul Bisericii din Tiatira	25
CAPITOLUL 3	27
Cele ce s-au scris către ingerul Bisericii din Sardes	27
Cele ce s-au scris către ingerul Bisericii din Filadelfia	29
Cele ce s-au scris către ingerul Bisericii din Laodiceea	31
CAPITOLUL 4	34
Pentru cartea cea pecetluită cu șapte peceti pe care nimeni din firea cea făcută n-o poate deschide	38
CAPITOLUL 5	38
Pentru vedenia cea din mijlocul scaunului și a celor patru ființe și cum că Mielul, care avea șapte coarne a deschis cartea	39
CAPITOLUL 6	42
Dezlegarea pecetii celei dintii ce închipuiește învățătura Apostolilor	42
Dezlegarea pecetii celei de-a doua, care arată războiul necredincioșilor asupra credincioșilor	43

Dezlegarea peceteii a treia, care însemnează, căderea de la Hristos a celor ce n-au crezut cu adevărat și tare în El	44
Dezlegarea peceteii a patra, care arată bătăile ce s-au adus asupra păgînilor	45
Dezlegarea peceteii a cincea, care arată strigarea suflete- lor sfinților la Dumnezeu ca să se facă sfîrșitul veacului.	46
Dezlegarea peceteii a șasea care închipuiește bătăile ce vor să se aducă pe vremea sfîrșitului, la sfîrșitul lumii	47
CAPITOLUL 7	50
Pentru cei o sută patruzeci și patru de mii, care au fost păziți nevătămați de bătăile celor patru îngeri	50
Pentru poporul cel fără de număr din neamuri, îmbrăcat în haine albe	54
Pentru că Mielul cel din mijlocul tronului îi va paște pe ei și-i va duce la zvoare de ape vii și va șterge Dumnezeu toată lacrima din ochii lor	56
CAPITOLUL 8	57
Dezlegarea peceteii a șaptea, care arată în ce chip puterile cerești aduc la Dumnezeu rugăciunile sfinților ca niște miresme	57
Despre cei șapte îngeri, dintre care trimbițind unul cel dintii s-au coborît pe pămînt grindină, foc și sînge.	59
Despre al doilea înger și pierderea celor din mare însu- flete (vii)	60
Despre al treilea înger și despre amărăciunea apei riurilor	60
Despre al patrulea înger și întoarcerea luminătorilor	61
CAPITOLUL 9	62
Despre al cincilea înger și despre lăcuste și chipul lor	62
Îngerul al șaselea și despre îngerii legați la Euftrat	65
CAPITOLUL 10	68
Despre îngerul cel învăluit într-un nor și pe capul lui cu un curcubeu, care a vestit mai dinainte sfîrșitul	68
În ce chip a luat evanghelistul cărticica de la înger	70
CAPITOLUL 11	71

DESPRE ENOH ȘI ILIE

Despre a șaptea trimbiță și despre sfinții ce-l vor lăuda pe Dumnezeu pentru judecata cea viitoare	75
Despre prigoanele cele dintii împotriva Bisericii și despre cei ce vor fi pe lîngă Antihrist	76

CAPITOLUL 12	76
Despre războiul îngerilor și al dracilor, despre căderea Sa-	
tanei	81
În ce chip nu încetează a prigoni Biserica	84
CAPITOLUL 13	85
Despre fiara cea cu șapte capete și zece coarne	85
Despre prorocul mincinos	88
Pentru spurcatul nume al lui Antihrist	90
CAPITOLUL 14	91
Pentru Miel și cei 144 mii, care vor sta cu Mielul pe mun-	
tele Sion	91
Despre îngerul care va vesti apropierea judecății ce va să	
fie	93
Despre îngerul ce va vesti căderea Babilonului	93
Despre îngerul al treilea, care îi va întări pe credincioși ca	
să nu-l primească pe Antihrist	94
Despre cel ce va șede pe nori, cum că secera va secera pe	
cei ce răsar din pământ	96
Despre îngerul ce va culege via amărăciunii	97
CAPITOLUL 15	99
Șapte îngeri vor aduce bătăi asupra oamenilor mai înainte	
de sfârșit și despre marea de sticlă ce a fost văzută în	
descoperire	99
CAPITOLUL 16	102
După ce s-a vărsat paharul cel dintii s-a făcut bubă rea	
peste cei ce s-au lepădat de credință	102
Cupa a doua asupra sufletelor ce sînt în mare	102
Prin paharul al treilea apele se întorc în sînge	103
Prin bătaia a patra vor arde oamenii cu zăduh	105
Prin bătaia a cincea se va întuneca împărăția fiarei	105
Prin paharul al șaselea se va deschide calea spre Eufrat	
dinspre răsăritul soarelui	107
Prin bătaia a șaptea se va face cutremur mare și tunete	
peste oameni	109
CAPITOLUL 17	111
Unul din cei șapte îngeri i-a arătat fericitului Ioan strica-	
rea cetății celei desfrîinate și pe fiara cu șapte capete și	
cu zece coarne	111
CAPITOLUL 18	118
Al doilea înger a arătat căderea Babilonului și despre gla-	
sul ce zicea să fugă din cetate și despre pieirea celor fru-	
moase ce au cîștigat mai înainte	118

CAPITOLUL 19	124
Pentru cîntarea sfinților și pentru întreitul Aliluia, pe care-l cîntă sfinții pentru prăpădirea Babilonului	124
Pentru Antihrist și pentru cei ce se vor arunca cu el împreună în gheenă	130
CAPITOLUL 20	132
Satana a fost legat la răstignirea lui Hristos, pînă la vremea sfîrșitului și pentru o mie de ani	132
Pentru scaunele cele gătite celor ce au păzit mărturisirea lui Hristos neschimbată	133
Care este învierea cea dintîi și care este a doua moarte	134
Despre Gog și Magog	136
Pentru Cel ce ședea pe scaun, pentru învierea de obște și pentru judecată	138
CAPITOLUL 21	141
Despre cerul cel nou și pămîntul cel nou ce vor fi și despre Ierusalimul cel de sus	141
Despre cele spuse de Cel ce ședea pe tron	143
Despre îngerul ce i-a arătat lui cetatea sfinților și care a măsurat pereții ei cu porțile	144
CAPITOLUL 22	153
Despre riul cel curat ce iese de la Tronul lui Dumnezeu	153
Despre adevărarea celor văzute de Apostol	157
Cum că i s-a poruncit lui să nu pecetluiască, ci să propoveduiască descoperirea	158
Biserica și Duhul ce este în ea, chiamă slăvită arătarea lui Hristos și despre blestemul la care se vor supune cei ce vor strica cartea aceasta	160

ACEASTĂ ARĂTARE ESTE A TAINELOR LUI DUMNEZEU

Sfîrșit și lui Dumnezeu slavă celui în Treime slăvit împreună cu cetele îngeruști, a cărui față dea Domnul s-o vedem și noi păcătoșii. Amin.

Pus-am această Sfîntă Tilcuire a Apocalipsei a celui între Sfinți Părintelui nostru, Andrei al Cezareii Capadociei, Mitropolitul pe limba dulce românească, după transcrierea pe românește cu limbaj chirilic direct după manuscris a unui rîvnitor de mîntuire, acum a doua oară eu păcătosul între diaconi Gheorghe Băbuț, am dat-o pe româneasca actuală înțeleasă de toți, pu-

nînd-o pe versete tilcuirea, folosind Biblia Sfîntului Sinod din anul 1975, editată cu aprobarea Prea Fericitului Patriarh Justinian. Am folosit textul Sfintei Scripturi și limbajul actual românesc pentru a fi înțeleasă de toți cititorii. Nici eu însă nu am putut-o face această transcriere desăvirșită, rămînînd ca la a doua transcriere cel ce-o va face să mai corecteze și îndrepteze ceea ce am lăsat eu păcătosul neîndreptat. Pe cel ce o va citi această tilcuire atîta îl rog, să pomenească în rugăciunile sale și pe diaconul Gheorghe păcătosul, ca să poată vedea și el și gusta ceea ce descoperă Sfîntul Andrei în tilcuirea aceasta. „Doamne Iisuse Hristoase — Vino!“ Amin!

APOCALIPSA SF. AMBROZIE

I. Viața Sfîntului Ambrozie Episcopul Milanului	164
Capitolul 1	173
Capitolul 2	180
Capitolul 3	183
Capitolul 4	183
Capitolul 5	188
Capitolul 6	190
Capitolul 7	194
Capitolul 8	198
Capitolul 9	202
Capitolul 10	207
Capitolul 11	210
Capitolul 12	214
Capitolul 13	218
Capitolul 14	220
Capitolul 15	223
Capitolul 16	225
Capitolul 17	230
Capitolul 18	235
Capitolul 19	240
Capitolul 20	243
Capitolul 21	249
Capitolul 22	256